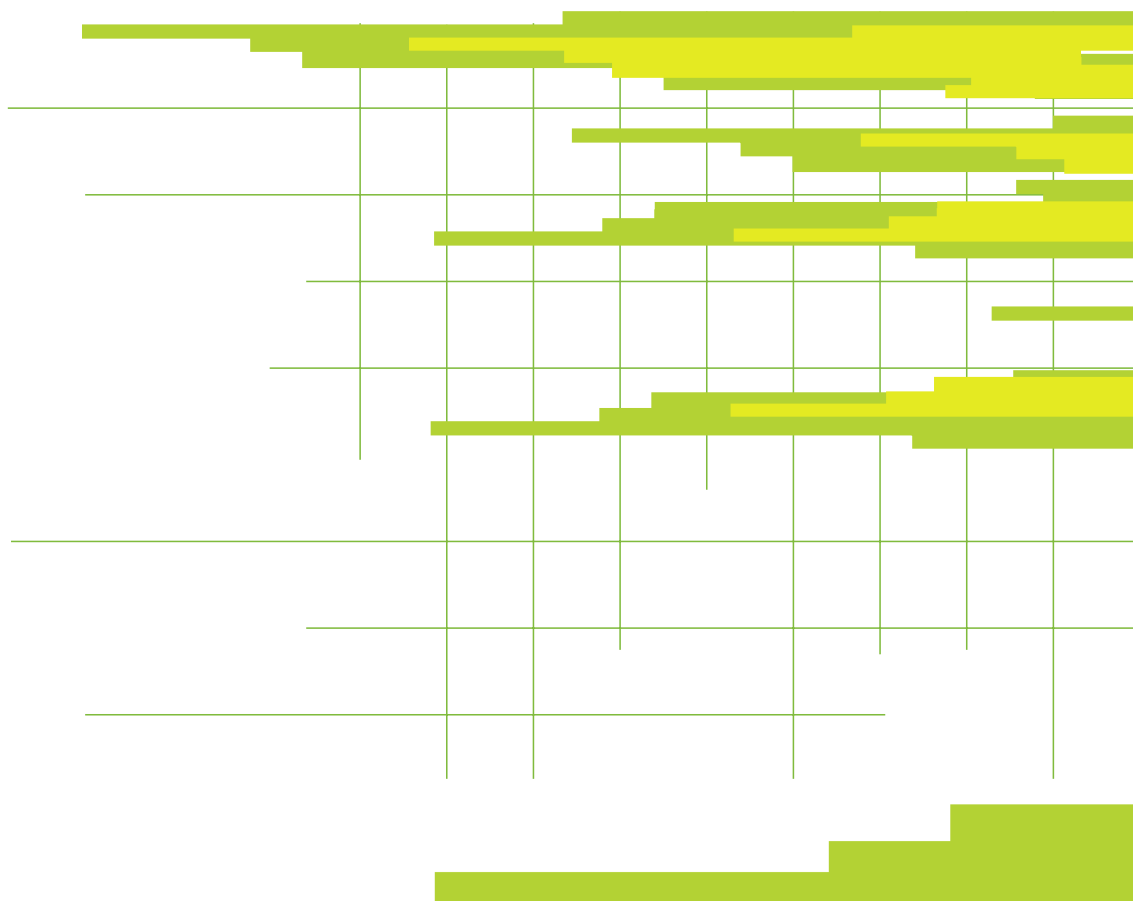

AGENTSCHAP VOOR BINNENLANDS BESTUUR

Jaarbeeld 2008

Lokaal besturen en samenleven in diversiteit in Vlaanderen

AGENTSCHAP VOOR
BINNENLANDS
BESTUUR

Beste lezer,

Voor u ligt het zesde jaarbeeld van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Dit jaar heeft het een nieuwe titel meegekregen “*Lokaal besturen en samenleven in diversiteit in Vlaanderen*”. Deze titel poogt de lading van de publicatie en van het werkveld van het agentschap beter te dekken: naast informatie over de lokale besturen en de provincies, komt ook het Vlaamse inburgeringsbeleid ruim aan bod in dit jaarbeeld.

Aan de hand van zeer veel statistisch materiaal verschaft de publicatie inzicht in het bestuurlijk functioneren van de Vlaamse lokale besturen: de gemeenten, OCMW's, provincies en de besturen die ermee samenhangen.

Voor de verschillende besturen wordt aan de hand van cijfergegevens een beeld geschetst van de omgeving waarbinnen het bestuur werkt. Het bestuurskrachtprofiel komt in beeld aan de hand van info over het personeel dat in die besturen werkt en over de financiële middelen waarover die besturen beschikken. In een apart onderdeel van het jaarbeeld zijn gegevens over het bestuurlijk toezicht en over de behandeling van klachten en bezwaren opgenomen. Ook het inburgeringsbeleid krijgt zijn plaats in het jaarbeeld.

Het centrale thema van het jaarbeeld 2008 is “*Ontwikkelingen in het binnenlands bestuur over de afgelopen jaren van de legislatuur*”. Daarmee proberen we de aflopende Vlaamse bestuursperiode te overspannen. Voor verschillende gegevens onderzoeken wij welke de markante schommelingen zijn in de periode 2004 tot eind 2008. We gaan daarbij na of die schommelingen voortvloeien uit beleidsbeslissingen.

Op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur kan u nog uitgebreidere statistische gegevens vinden. Op de site zijn tabellen opgenomen met gegevens per bestuur, bijvoorbeeld gegevens voor elk van de 308 gemeenten in Vlaanderen. In de papieren publicatie van het jaarbeeld worden van diezelfde tabellen enkel de samenvattende gegevens opgenomen. Bijvoorbeeld door de gegevens per bestuur te totaliseren per cluster van gemeenten of te totaliseren voor alle gemeenten in een bepaalde provincie.

Alle tabellen op de site zijn opgenomen in excelformaat. Dit laat u toe om zelf verder aan de slag te gaan met de gegevens. De tabellen op de site vindt u terug op www.binnenland.vlaanderen.be bij de rubriek statistieken, links onderaan.

Ik wens u veel leesplezier.

*De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur,
Stedenbeleid, Wonen en Inburgering*

Voorwoord	3
Inhoudsopgave	5
Index	10
Lijst van tabellen, grafieken en kaarten	12

Deel 1

De lokale overheden en provincies en hun bestuurskracht25

1 Het Vlaamse overheidslandschap27

1.1 Lokale en provinciale overheden	27
1.2 Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	27
1.3 OCMW-verenigingen	31
1.4 Gemeentebedrijven en provinciebedrijven	33
1.5 Politiezones	36
1.6 Eredienstinstellingen	36
1.7 Diversiteitsbeleid	37
1.8 Inburgeringsbeleid	37

2 Vergelijken van gemeenten aan de hand van een clusterindeling38

3 Gemeenten50

3.1 Omgevingsfactoren	50
3.1.1 Samenstelling bevolking	50
Inwoners in de Vlaamse gemeenten	50
Vergrijzing van de bevolking	50
Aandeel 75-plussers	51
Aandeel 85-plussers	52
Interne vergrijzing	53
Grijze druk	54
Afhankelijkheidsratio	55
Doorstromingscoëfficiënt	56
Algemene conclusies	57
3.1.2 Organen	58
Leeftijdsverdeling man - vrouw	65

INHOUDSOPGAVE

3.2	Bestuurskrachtprofiel	68
3.2.1	<i>Financiën</i>	68
	Budgetten 2008.....	68
	Decretale en reële evolutie van de dotatie van het Gemeentefonds	73
	Lokaal Pact	74
	Reguliere Eliacompensaties in het kader van het Gemeentefonds	75
	Belastingen	76
	Soorten belastingen en retributies van gemeenten	79
3.2.2	<i>Personeel</i>	90
	De rechtspositieregeling.....	94
	Verhouding man/vrouw.....	95
	Verhouding voltijds werkende personeelsleden /deeltijds werkende personeelsleden	96
	Personeel tewerkgesteld in de integratiesector doorheen de legislatuur	97
4	OCMW's	99
4.1	Omgevingsfactoren	99
4.2	Bestuurskrachtprofiel	100
4.2.1	<i>Financiën</i>	100
	De jaarrekening	100
	De balans	100
	Resultatenrekening	102
	Schuldevolutie.....	104
	Conclusie	104
	Middelen voor het OCMW vanuit de gemeente	107
4.2.2	<i>Personeel</i>	109
5	Provincies	110
5.1	Omgevingsfactoren	110
5.1.1	<i>Samenstelling bevolking</i>	110
5.1.2	<i>Organen</i>	110
5.2	Bestuurskrachtprofiel	110
5.2.1	<i>Financiën</i>	110
	De jaarrekening	111
	De balans	114
	Resultatenrekening	116
	Schuldevolutie.....	118
	Evolutie van de personeelskosten	119
	Conclusie	119
	Budget	120
	Belastinggegevens	123
	Lokaal pact	125
5.2.2	<i>Personeel</i>	125

6	Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	126
6.1	Financiën	126
6.2	Personeel	130
7	Inburgering in Vlaanderen en Brussel - onthaalbureaus	133
7.1	Instroom in het Vlaamse gewest	133
7.2	Inburgering in Vlaanderen en Brussel	136
8	Politiezones	140
8.1	Bestuurskrachtprofiel	140
8.1.1	Financiën	140
8.1.2	Personeel	142
9	Brandweerkorpsen	146
	Ontwikkelingen in het bestuurlijk toezicht	147
1	Toezichtmaatregelen	149
1.1	Organen	149
1.1.1	Gemeenten	149
1.1.2	OCMW's	150
1.1.3	Provincies	151
1.2	Financieel	152
1.2.1	Gemeenten	152
1.2.2	OCMW's	157
1.2.3	Gemeentebedrijven en provinciebedrijven	161
1.2.4	Politiezones	162
1.3	Personeel	164
1.3.1	Gemeenten	164
1.3.2	OCMW's	166
1.3.3	Provincies	168
1.3.4	Politiezones	168
1.4	Onteigeningen	169
2	Klachten	170
2.1	Juridisch	170
2.2	Financieel	177
2.3	Personeel	179

Deel 3

Ontwikkelingen en realisaties op het vlak van het binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgering

Ontwikkelingen en realisaties op het vlak van het binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgering	189
1 Binnenlands bestuur	191
1.1 Beleidsbrieven	191
1.2 Begroting	192
1.3 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008	192
1.3.1 OCMW-decreet	192
1.3.2 Sectoraal akkoord 2008-2013	193
1.3.3 Andere maatregelen met betrekking tot het personeelsbeleid	193
2. Stedenbeleid	194
2.1 Beleidsbrief 2008-2009	194
2.2 Begroting	195
2.3 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008	195
2.3.1 Leefbaarheid van de steden verhogen, op stadsniveau en op wijkniveau	195
2.3.2 Samenleven in diversiteit verbeteren, het democratisch draagvlak in de steden versterken	197
2.3.3 De kwaliteit van het bestuur in de steden verhogen	198
2.3.4 Ondersteuning aan de steden over Europa	198
2.3.5 Positieve beeldvorming van de steden verhogen	198
2.3.6 Steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus	199
3. Inburgering en diversiteit	200
3.1 Beleidsbrief Inburgering	200
3.2 Begroting	201
3.3 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008 inzake het inburgeringsbeleid	202
3.3.1 Aanpassing van het decreet	202
3.3.2 Naar een afdwingbaar inburgeringsbeleid	202
3.3.3 Professionalisering van het inburgeringstraject	202
3.3.4 Inburgeraars informeren en doorverwijzen	204
3.3.5 Inburgering in Brussel	204
3.3.6 Het civiele effect van inburgering	204
3.4 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008 inzake het diversiteitsbeleid	204
3.4.1 Managers van diversiteit	204
3.4.2 De diversiteitssector	205
3.4.3 Experimentele projectsubsidies	205
3.4.4 Woonwagenbeleid en -terreinen	206
3.5 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008 inzake de coördinatie van het inburgerings- en diversiteitsbeleid	208
3.5.1 Impulsfonds voor het Migrantenbeleid	208
3.5.2 Sociaal tolken en vertalen	208

4	Parlementaire vragen	209
5	Overzicht van de belangrijkste regelgeving die van toepassing is op het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en het inburgeringsbeleid	210
Deel 4	Agentschap voor Binnenlands Bestuur	213
1	Missie van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur	215
2	Politieke inbedding	215
3	Opdrachten	216
4	Interne organisatie van het agentschap	216
5	Ondersteuning vanuit het Agentschap voor Binnenlands Bestuur	217
5.1	Vormingscentrum voor Lokale Besturen	217
5.2	Communicatiekanalen	221
5.3	Ontwikkeling van een kenniscentrum voor de lokale en provinciale besturen	223
5.4	Ontwikkeling internationale initiatieven	225
5.4.1	<i>Grensoverschrijdende samenwerking</i>	225
	Europese Unie	225
	Raad van Europa	225
	Benelux	225
	Grensoverleg met Nederland	225
5.4.2	<i>Europese Dienstenrichtlijn</i>	226
5.4.3	<i>Omzetting richtlijnen</i>	226
5.4.4	<i>Raad van Europa</i>	226
	Niet benoeming burgemeesters in de rand	226
	Opgevolgde thema's in de ambtelijke werkgroepen	226
	Strategie inzake innovatie en goed bestuur op lokaal niveau – Europees label	226
5.4.5	<i>Regionale en lokale financiering</i>	227
	Jaarlijkse Euromoneyconferentie	227
	EU - Frans voorzitterschap – Seminarie over de lokale financiën	227
5.4.6	<i>Stedenbeleid</i>	227
	Ondersteuning van de steden inzake Europa	227
	Opvolging van Europese middenstromen en Europese ontwikkelingen	228
5.4.7	<i>Inburgering en integratie</i>	228
	Catalonië	228
	Quebec	228
	Europese samenwerking	228
	Internationale initiatieven voor 2009	228
Deel 5	Adresbestanden	231

A

aanvullende personenbelasting

13, 35, 70, 73, 76, 78, 80, 81, 82, 83, 87

B

balans

5, 13, 100, 104, 105, 111, 112, 113, 114, 115, 117, 118, 119, 126, 132

belasting

12, 13, 152, 153, 156, 177, 178, 209, 219

brandweer

14, 94

budget

6, 14, 15, 68, 70, 107, 108, 145, 154, 155, 156, 158, 161, 162, 163, 177, 178, 192, 195, 197, 201, 204, 205, 217, 227

burgemeester

8, 58, 158, 226

C

clusterindeling

3, 5, 12, 16, 17, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48

college van burgemeester en schepenen

12, 33, 60, 61, 63, 158, 186

D

deputatie

16, 110, 186

dienstverlenende vereniging

27, 28

E

eredienst

15, 18, 27, 36, 175, 176, 191, 209, 211, 215, 222

F

fonds

13, 70, 72, 73, 80, 88, 89, 124, 192, 208, 211, 216, 227, 228

G

gemeentefonds

5, 13, 18, 68, 70, 73, 75, 80, 89, 100, 103, 107, 108, 109, 122, 191, 192, 211, 216, 221

gemeenteraad

12, 33, 59, 62, 63, 107, 154, 155, 157, 158, 161, 165, 172, 211, 212, 218, 226

I

inburgering

3, 5, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 17, 21, 23, 37, 133, 134, 136, 200, 201, 202, 203, 204, 208, 209, 212, 215, 216, 217, 221, 224, 228, 233

integratiecentrum

12, 22, 37, 97, 200, 205

integratiedienst

12, 22, 37, 98, 200, 205

intergemeentelijk samenwerkingsverband

28, 29

interlokale vereniging

27

inwoner

13, 50, 64, 68, 74, 76, 83, 88, 89, 107, 108, 110, 140, 141, 223

J

jaarrekening

5, 6, 13, 14, 100, 111, 114, 119, 157, 160, 161

K

kadastraal inkomen

86, 124

N

nieuwkomer

14, 21, 37, 133, 134, 135, 137, 202, 203, 204, 212, 215, 224

O

OCMW-raad

12, 13, 33, 61, 63, 65, 99, 107, 157, 158

OCMW-vereniging

5, 13, 14, 27, 31, 32, 33, 175

onthaalbureau

6, 12, 13, 37

opcentiemen op de onroerende voorheffing

6, 13, 14, 70, 74, 76, 80, 83, 84, 85, 86, 87, 117, 121, 123, 124

opdrachthoudende vereniging

14, 27, 29, 30, 126, 127, 128, 130

P

personeel

3, 5, 6, 7, 13, 14, 15, 19, 70, 72, 74, 80, 90, 92, 93, 94, 97, 102, 109, 116, 125, 130, 142, 145, 146, 149, 150, 151, 164, 165, 167, 168, 170, 171, 172, 173, 174, 179, 180, 181, 185, 191, 192, 193, 216, 221, 222, 234

personeelskosten

14, 72, 97, 114, 119

politie

12, 14, 27, 36, 68, 70, 71, 72, 94, 140, 141, 142, 143, 144, 145

projectvereniging

27

provincieraad

13, 18, 33, 110, 124, 186, 211, 212, 216

R

resultatenrekening

5, 13, 100, 102, 104, 105, 106, 111, 112, 113, 114, 116, 119

RSZPPO

94

S

schuld

72, 74, 100, 101, 104, 105, 112, 113, 114, 115, 118, 119, 125

schuldevolutie

5, 18, 20, 100, 104, 114, 118

stadsvlucht

195

stedenfonds

15, 191, 194, 195, 196, 211, 212, 216, 228

V

voorzitter gemeenteraad

62, 218

LIJST VAN TABELLEN, GRAFIEKEN EN KAARTEN

Hier vindt u een overzicht van alle tabellen, grafieken en kaarten die zijn opgenomen in deze publicatie.

Het Vlaamse overheidslandschap

- Dienstverlenende verenigingen
- Opdrachthoudende verenigingen
- OCMW-verenigingen
- OCMW-verenigingen doorheen de legislatuur
- Oprichting en statutenwijziging OCMW-verenigingen
- Autonome gemeentebedrijven
- Autonome provinciebedrijven
- Verzelfstandigde agentschappen, opgericht door een gemeente of provincie
- Een- en meergemeentepolitiezones per provincie
- Politiezones in kaart gebracht (kaart)
- Erkende geloofsgemeenschappen doorheen de legislatuur
- Integratiecentra
- Integratiediensten
- Onthaalbureaus

Vergelijken van gemeenten aan de hand van een clusterindeling

- Indeling gemeenten in clusters
- Indeling gemeenten in clusters (kaart)

Gemeenten

- Aandeel 75-plussers
- Top 10 van gemeenten met het kleinste aandeel 75-plussers
- Top 10 van gemeenten met het grootste aandeel 75-plussers
- Aandeel 85-plussers
- Top 10 van gemeenten met het kleinste aandeel 85-plussers
- Top 10 van gemeenten met het grootste aandeel 85-plussers
- Interne vergrijzing
- Top 10 van gemeenten met het kleinste aandeel interne vergrijzing
- Top 10 van gemeenten met het grootste aandeel interne vergrijzing
- Grijs druk
- Top 10 van gemeenten met de kleinste grijze druk
- Top 10 van gemeenten met de grootste grijze druk
- Afhankelijkheidsratio
- Top 10 van gemeenten met de kleinste afhankelijkheidsratio
- Top 10 van gemeenten met de grootste afhankelijkheidsratio
- Doorstromingscoëfficiënt
- Top 10 gemeenten met de kleinste doorstromingscoëfficiënt
- Top 10 gemeenten met de grootste doorstromingscoëfficiënt
- Benoeming burgemeesters in 2008
- Leeftijd van de gemeentelijke mandatarissen (grafiek)
- Vrouwen in de gemeenteraad (kaart)
- Vrouwen in college van burgemeester en schepenen en vrouwelijke burgemeesters (kaart)
- Burgemeester is geen voorzitter van de gemeenteraad (kaart)
- OCMW-voorzitter maakt deel uit van het college van burgemeester en schepenen (kaart)
- Vrouwelijke aanwezigheid in de gemeentelijke organen doorheen de legislatuur
- Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie

- Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de gemeenten
- Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de districten
- Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de OCMW's van de 6 randgemeenten en Voeren
- Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de provincies

- Verdeling ontvangstenposten (grafiek)
- Verdeling uitgavenposten (grafiek)
- Evolutie ontvangsten, uitgaven en resultaat eigen dienstjaar in de jaarrekeningen 2000 tot 2006 van de gemeenten
- Budgetten doorheen de legislatuur
- Decretale en reële evolutie van het Gemeentefonds
- Opdeling van de gemeentebelastingen (grafiek)
- Opdeling van de eigen gemeentebelastingen in categorieën (grafiek)
- Gemeentelijke belastingen en retributies met een opbrengst van meer dan 10 miljoen euro (grafiek)
- Evolutie aanslagvoet aanvullende personenbelasting van 1995 tot 2008 per provincie (grafiek)
- Aanslagvoet aanvullende personenbelastingen in de gemeenten (kaart)
- Evolutie aanslagvoet opcentiemen op de onroerende voorheffing van 1995 tot 2008 per provincie (grafiek)
- Opcentiemen op de onroerende voorheffing in de gemeenten (kaart)
- Aanvullende personenbelasting en opcentiemen op de onroerende voorheffing doorheen de legislatuur
- Inkomsten uit belastingen en fondsen per inwoner en ten opzichte van het totaal van de ontvangsten

- Personeel tewerkgesteld in de lokale en provinciale besturen (in voltijds equivalenten)
- Personeel tewerkgesteld in de lokale en provinciale besturen (in koppen)
- Verdeling naar statuut bij de verschillende types werkgevers (grafiek)
- Verhouding man/vrouw bij de verschillende types werkgever (grafiek)
- Verhouding man/vrouw in relatie tot de arbeidsprestatieregeling (grafiek)
- Personeel tewerkgesteld in de integratiesector doorheen de legislatuur

OCMW's

- Vrouwen in de OCMW-raad (kaart)
- Vrouwelijke OCMW-voorzitters (kaart)

- Samenstelling van de activa van de OCMW's (grafiek)
- Samenstelling van de passiva van de OCMW's (grafiek)
- Kostenstructuur van de OCMW's (grafiek)
- Overzicht werkingskosten (grafiek)
- Opbrengstenstructuur van de OCMW's (grafiek)
- Schuldevolutie 2003-2005 bij de OCMW's
- Schuldevolutie 2003-2005 bij de OCMW's (grafiek)
- Balans OCMW's
- Resultatenrekening OCMW's
- Middelen voor het OCMW uit het Gemeentefonds en gemeentelijke bijdragen aan het OCMW en middelen voor het OCMW per inwoner
- Middelen voor het OCMW uit het Gemeentefonds en gemeentelijke bijdragen aan het OCMW en middelen voor het OCMW per inwoner doorheen de legislatuur

Provincies

- Aantal inwoners in de verschillende provincies
- Man-vrouwverhouding in de provincieraad en deputatie

LIJST VAN TABELLEN, GRAFIEKEN EN KAARTEN

- Jaarrekeningen van de provincies
- Overzicht activa (grafiek)
- Overzicht passiva (grafiek)
- Overzicht kosten van de provincies (grafiek)
- Overzicht werkingskosten (grafiek)
- Overzicht opbrengsten (grafiek)
- Schuldevolutie bij de Vlaamse provincies
- Schuldevolutie bij de Vlaamse provincies (grafiek)
- Evolutie van de personeelskosten (grafiek)
- Provinciebudgetten 2008
- Verdeling ontvangstenposten (grafiek)
- Verdeling uitgavenposten (grafiek)
- Soorten provinciebelastingen
- Soorten provinciebelastingen doorheen de legislatuur
- Evolutie opcentiemen op de onroerende voorheffing van 1992 tot 2009

Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

- Financiële kerngegevens over de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen
- Personeelsgegevens over de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen

Inburgering

- Categorieën van instroom
- Instroom meerderjarigen tussen 2005 en 2008
- Instroom volgens doelgroep in 2008
- Instroom volgens leeftijd
- Verdeling meerderjarige nieuwkomers naar nationaliteit top 15 in 2008
- Verdeling meerderjarige nieuwkomers EU+/niet-EU+ in 2007
- Aantal aanmeldingen per onthaalbureau in 2008
- Aanmeldingen van meerderjarigen tussen 2005 en 2008
- Leeftijd aanmelders in 2008
- Aantal contracten per onthaalbureau in 2008
- Verdeling inburgeringscontracten afgesloten in 2008: nieuwkomers/oudkomers
- Aantal contracten tussen 2005 en 2008
- Verdeling inburgeringscontracten afgesloten in 2008: EU+/niet-EU+
- Top 10 EU+ en top-10 niet-EU+ bij contracten afgesloten in 2008
- Verdeling verplicht en rechthebbend bij de afgesloten contracten in 2008 in het Vlaamse Gewest
- Aantal attesten tussen 2005 en 2008
- Percentage contracten afgesloten in 2006 dat geleid heeft tot een attest

Politiezones

- Gemeentelijke toelage aan de politiezone per inwoner
- Gemeentelijke toelage aan de politiezone per inwoner (grafiek)
- Gemeentelijke toelage aan de politiezone per inwoner doorheen de legislatuur
- Personeelsbezetting in de politiezones

Brandweerkorpsen

- Personeelsaantallen in de brandweerkorpsen

Bestuurlijk toezicht

- Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen, exclusief financiën en personeel
- Schorsing en vernietiging van OCMW-raadsbeslissingen, exclusief financiën en personeel
- Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over belastingen en retributies
- Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over het budget
- Goedkeuring van de gemeenterekeningen
- Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over financiën (exclusief belastingen en retributies en budgetten)
- Goedkeuring van de OCMW-rekeningen
- Gegevens over OCMW-audit
- Schorsing en vernietiging van de begrotingen van de politiezones
- Schorsing en vernietiging van de rekeningen van de politiezones
- Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over personeelsformaties
- Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over de rechtspositieregeling van het personeel
- Schorsing en vernietiging van OCMW-raadsbeslissingen over de personeelsformaties
- Schorsing en vernietiging van OCMW-raadsbeslissingen over de rechtspositieregeling van het personeel
- Onteigeningen

Klachten

- Klachten over gemeenten en gewone gemeentebedrijven, exclusief financiën en personeel
- Klachten over OCMW's, exclusief klachten over personeel en financiën
- Klachten over autonome gemeente- en provinciebedrijven, politiezones en OCMW-verenigingen
- Klachten over erediensten
- Klachten over het financiële beleid van de gemeenten en de gewone gemeentebedrijven
- Klachten over het personeelsbeleid van de gemeenten en de gewone gemeentebedrijven
- Beroepscommissie voor Tuchtzaken voor gemeente- en provinciepersoneel
- Beroepscommissie voor Tuchtzaken voor gemeente- en provinciepersoneel – preventieve schorsing
- Overzicht beroepen ingediend in 2008 bij de Beroepscommissie voor Tuchtzaken
- Klachten over het personeelsbeleid in de OCMW's
- Zware tuchtstraffen bij het personeel van OCMW's
- Beroepen tegen ontslag na negatieve evaluatie of negatieve evaluatie (wettelijke graden)
- Beroep tegen ontslag na negatieve evaluatie voor de OCMW's
- Tuchtmaatregelen tegen OCMW-personeel
- Klachten over het personeelsbeleid in de provincies

Parlementaire vragen

- Overzicht parlementaire vragen

Stedenbeleid en inburgering

- Stedenfonds
- Stadscontracten met stadsspecifieke projecten
- Experimentele projectsubsidies
- Standplaatsen op residentiële woonwagenterreinen
- Standplaatsen op doortrekkersterreinen

Vormingscentrum voor lokale besturen

- Actualiteitsvorming
- Basisvorming

LIJST VAN TABELLEN, GRAFIEKEN EN KAARTEN

Tabellen op de website

www.binnenland.vlaanderen.be

Op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vindt u nog uitgebreidere statistische gegevens dan in deze publicatie. De site bevat tabellen met gegevens per bestuur, bijvoorbeeld voor elk van de 308 gemeenten in Vlaanderen. In de papieren publicatie van het jaarbeeld worden van diezelfde tabellen enkel de samenvattende gegevens opgenomen. Dat gebeurt bijvoorbeeld door de gegevens per bestuur te totaliseren per cluster van gemeenten of te totaliseren voor alle gemeenten in een bepaalde provincie.

Alle tabellen op de site zijn opgenomen in excelformaat. Dit laat u toe om zelf verder aan de slag te gaan met de gegevens. De tabellen op de site vindt u terug op www.binnenland.vlaanderen.be bij de rubriek statistieken, links onderaan.

In het jaarbeeld worden bij sommige tabellen de gemeenten onderverdeeld in clusters van gelijkaardige gemeenten. De clustermethode die hiervoor gebruikt is, is ontwikkeld door DEXIA¹. Daarnaast bestaan er nog andere clustermethodes. Op de site is een tabel opgenomen met de indeling van de gemeenten in Vlaanderen volgens andere clustermethodes. De besturen kunnen aan de hand van deze tabel zich vergelijken met gelijkaardige gemeenten op basis van een andere clustermethode.

Hieronder vindt u een overzicht van de clusterindelingen, die u terugvindt op de site.

VRIND-classificatie: ruimtelijke indeling op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen met opsplitsing van het buitengebied op basis van het Strategisch Plan Ruimtelijke Economie waarbij het ruraal overgangsg gebied en het ruraal gebied als platteland wordt geclassificeerd.

Meer info: http://aps.vlaanderen.be/statistiek/publicaties/stat_Publicaties_vrind.htm

Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen: indeling in acht gebieden op basis van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen.

Meer info: <http://www.ruimtelijkeordening.be>

De Vlaamse Rand rond Brussel: de Vlaamse Rand rond Brussel vormt geen bestuurlijke administratieve eenheid. Omwille van haar ligging rond het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest neemt deze regio echter op meerdere vlakken een bijzondere positie in.

De Vlaamse Rand wordt hier omschreven als de 19 gemeenten die aan het grondgebied van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest grenzen en/of aan één van de zes faciliteitengemeenten. In alfabetische orde zijn dit de gemeenten Asse, Beersel, Dilbeek, Drogenbos, Grimbergen, Hoeilaart, Kraainem, Linkebeek, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Tervuren, Vilvoorde, Wemmel, Wezembeek-Oppem en Zaventem. Van deze negentien gemeenten behoren er achttien tot het arrondissement Halle-Vilvoorde; enkel Tervuren behoort tot het arrondissement Leuven.

Alle gemeenten van de Vlaamse Rand maken deel uit van het Nederlandse taalgebied van België. Voor zes randgemeenten, namelijk Drogenbos, Kraainem, Linkebeek, Sint-Genesius-Rode, Wemmel en Wezembeek-Oppem, voorziet de taalwetgeving in een aparte taalregeling met de toekenning van zogenaamde taalfaciliteiten. Een gemeente met taalfaciliteiten voert haar bestuur in de taal van het taalgebied waartoe ze behoort, maar ze moet

¹ Dessoy, A. 2007. Socio-economische typologie van de gemeenten. In tijdschrift Lokale financiën, augustus 2007.

in haar dienstverlening aan het publiek de andere erkende taal dan de taal van het taalgebied gebruiken op verzoek van de betrokkene. Daarnaast kan in een gemeente met faciliteiten op verzoek van zestien gezinshoofden per gemeente volgens de wet van 2 augustus 1963 kleuter- en lager onderwijs voor Franstalige kinderen worden ingericht.

Centrumsteden: het stedenbeleid van de Vlaamse overheid is in hoofdorde gericht op de grootsteden Antwerpen en Gent, de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout en de Vlaamse Gemeenschapscommissie, die optreedt als bevoegde instelling voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Meer info op de site www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met verdeling van de gemeenten in de verschillende clusterindelingen

Thema “ Evoluties over de legislatuur heen”

Het centrale thema van het jaarbeeld 2008 is “Ontwikkelingen in het binnenlands bestuur over de afgelopen jaren van de legislatuur”. Voor verschillende gegevens gaan we na of er markante schommelingen zijn in de periode 2004 (startjaar van de huidige legislatuur) tot eind 2008. Indien we merken dat er effectief schommelingen in de gegevens op te tekenen zijn, gaan we na of die schommelingen samen hangen met genomen beleidsbeslissingen.

Binnenlands Bestuur

Bij de start van de legislatuur heeft de minister een beleidsnota Binnenlands Bestuur ² opgesteld. Hierin geeft hij de hoofdlijnen van het beleid aan dat hij wil realiseren doorheen de hele legislatuur.

De beleidsnota bevat 8 strategische beleidsdoelstellingen. Het gaat om:

- organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen in 2006
- realiseren van een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en provincies
- creëren van een voldoende financieel draagvlak voor elk lokaal bestuur
- de lokale fiscaliteit inzetten als sturingsinstrument voor het lokale beleid
- zorgen voor een sterk politiek en administratief management
- ontwikkelen van een specifiek beleid gericht op de bestuurskracht van de kleinere gemeenten
- samenspraak tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen en stroomlijning van regelgeving en procedures wat moet leiden tot een vermindering van administratieve lasten
- de administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

Doorheen de hele publicatie wordt aangegeven in welke mate uit de statistische gegevens blijkt dat deze strategische doelstellingen gerealiseerd werden. Daartoe wordt bij verschillende onderdelen van de publicatie niet enkel cijfermateriaal van het afgelopen jaar aangeboden, maar publiceren we ook tijdsreeksen voor de jaren 2004 tot en met 2008. We geven daarbij telkens aan welke tendensen over de jaren heen naar voor komen en gaan na of die trends kunnen gerelateerd worden aan genomen beleidsmaatregelen.

Hieronder vindt u een overzicht van de beleidsmaatregelen, die gedurende deze legislatuur genomen werden binnen elk van de 8 strategische doelstellingen. Het overzicht loopt tot september 2008.

Organisatie van de lokale en provinciale verkiezingen in 2006

- decreten op de lokale en provinciale verkiezingen, uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven, begeleiding besturen bij toepassing ervan

² *Beleidsnota 2004 – 2009 Binnenlands Bestuur; Marino Keulen, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur; Stedenbeleid, Wonen en Inburgering, zie ook www.binnenland.vlaanderen.be, bij de rubriek publicaties*

- samenwerkingsakkoord met andere gewesten voor verder gebruik van automatische stelsystemen
- website verkiezingen www.vlaanderenkiest.be
- modelformulieren voor de organisatie van de verkiezingen
- praktische organisatie van de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraden in oktober 2006
- informatieverstrekking aan burger en bestuur via website, tijdschrift *BinnenBand*, elektronische nieuwsbrief Binnenland Verkiezingen
- oprichting Raden voor Verkiezingsbetwistingen

Na de verkiezingen van 8 oktober 2006

- aanmaken en publiek toegankelijk stellen van de lokale mandatendatabank
- organisatie van een introductieprogramma voor de nieuw gekozen lokale mandatarissen (gemeenten en OCMW's)
- onderzoek naar een nieuw elektronisch stelsysteem na 2009

Een moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en provincies

Gemeentedecreet

- gemeentedecreet, uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven en formulieren, begeleiding van de besturen bij toepassing ervan
- versoepeld bestuurlijk toezicht

Provinciedecreet

- provinciedecreet, uitvoeringsbesluiten, omzendbrieven en formulieren, begeleiding besturen bij toepassing ervan
- versoepeld bestuurlijk toezicht

Decreet en uitvoeringsbesluit organisatie OCMW's (eerste fase)

Evaluatie decreet intergemeentelijke samenwerking

- rapport statistische informatie over de intergemeentelijke samenwerking

Decreet begraafplaatsen en lijkbezorging

- omzendbrieven met toelichting bij toepassing van het decreet
- uitvoeringsbesluiten omtrent de organisatie, inrichting en beheer van de begraafplaatsen en crematoria en omtrent de bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskist of ander lijkomhulsel moet beantwoorden
- begeleiden van de besturen bij de toepassing ervan

Decreet organisatie en werking van erkende erediensten

- omzendbrieven met toelichting bij de toepassing van het decreet erediensten
- uitvoeringsbesluit erkenningcriteria voor de erediensinstellingen
- uitvoeringsbesluiten ontwikkeling financieel instrumentarium erediensinstellingen
- begeleiding besturen bij toepassing ervan
- erkenningen van islamitische en protestantse geloofsgemeenschappen

Creëren van een voldoende financieel draagvlak voor elk lokaal bestuur

- toepassing groeivoet van 3,5% voor het Gemeentefonds, het Provinciefonds en het Stedenfonds
- lokaal pact met de gemeenten en schuldovername a rato van 100 euro per inwoner
- Eliacompensatie

De lokale fiscaliteit inzetten als sturingsinstrument voor het lokale beleid

- coaching en ondersteuning door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur inzake de problematiek van de lokale fiscaliteit

Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

- besluit rechtspositieregeling voor het personeel van de gemeenten en provincies
- begeleiding van de lokale besturen bij de invoering van de nieuwe rechtspositieregeling
- besluit statuut van lokale en provinciale mandatarissen
- afsluiten van een sectoraal akkoord 2008-2013

Profilering Vlaams karakter van de lokale besturen en bestuurskracht van de kleinere gemeenten

- omzendbrief met instructies inzake de interpretatie van de omzendbrieven Peeters/Martens na de arresten van 23 december 2004 van de Raad van State (cf. aanvullende regeerverklaring)
- inschrijving in gemeente- en OCMW-decreet van de verplichte kennis van het Nederlands voor uitvoerende mandatarissen (cf. aanvullende regeerverklaring)
- aanwijzing expert inzake de juridische mogelijkheden tot vernederlandsing van het straatbeeld (cf. aanvullende regeerverklaring)
- rapport van de aangestelde expert inzake de vernederlandsing van het straatbeeld
- Task force Vlaamse Rand

Samenspraak tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen en stroomlijning van regelgeving en procedures wat moet leiden tot een vermindering van administratieve lasten

Verminderen van de planlasten voor de lokale besturen

- inventaris planlasten voor de gemeenten en onderzoek naar doelmatigheid van de verschillende planlasten
- onderzoek inzake vermindering van de planlasten (toegewezen aan Instituut voor de Overheid)

Administratieve sancties en bestrijding van overlast

- start onderzoek en inventaris van strafbepalingen opgenomen in de Vlaamse regelgeving
- onderzoek naar de opportuniteit en mogelijke overdracht naar de gemeenten
- afronding onderzoek inzake de strafbepalingen, opgenomen in de Vlaamse regelgeving met inbegrip van de opportuniteit inzake overdracht naar de gemeenten

De administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

Vormingscentrum voor lokale besturen

- ondersteuning van basisvorming voor ambtenaren, topambtenaren en mandatarissen van lokale besturen
- actualiteitsvorming

Hervorming van de administratie

- oprichting Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- omvorming van de Hoge Raad voor Binnenlands Bestuur tot een Vlaamse Adviesraad voor Bestuurszaken

Een ondersteunende administratie

- beschikbaarheid als aanspreekpunt voor vragen van lokale besturen
- versterken van het agentschap als kenniscentrum voor de lokale besturen
- communicatiekanalen, zoals de website, een elektronische nieuwsbrief en het tijdschrift BinnenBand
- het ondersteunen, via het vormingscentrum, van gerichte vorming
- publicatie jaarbeeld van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- publicatie rapport intergemeentelijke samenwerking
- publicatie modelreglementen

Stedenbeleid

Verhogen van de leefbaarheid van de steden en dit zowel op stadsniveau als op wijkniveau

- opvolging beleidsovereenkomsten Stedenfonds 2003–2007
- afsluiten en opvolgen van de beleidsovereenkomsten 2008 – 2013
- organisatie van de visitatiecommissie Stedenfonds 2005 en opvolging van de aanbevelingen en bevindingen
- ondersteuning Stadsvernieuwingsprojecten
 - o tweede oproep: goedkeuring van 9 projectsubsidies en 6 conceptsubsidies.
 - o derde oproep: voorzien in de meerjarenbegroting van een bedrag van ongeveer 30 miljoen voor de periode 2007–2009
 - o definitieve goedkeuring van 3 projectsubsidies, voorlopige selectie van 12 projectsubsidies en toekenning van conceptsubsidie aan 10 projecten
- wijziging decreet houdende de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten van 22 maart 2002: gewijzigd bij de decreten van 19 december 2003, 24 december 2004 en 22 december 2006
- uitvoeringsbesluit betreffende de subsidiëring Stadsvernieuwingsprojecten van 16 maart 2007 waardoor de stadsprojecten meer kwaliteitsvol begeleid worden (het uitvoeringsbesluit van 5 juli 2002, gewijzigd bij de besluiten van de Vlaamse Regering van 13 juni 2003 en 19 maart 2004 werd opgeheven)
- start van een onderzoek naar de mogelijke implementatie van JESSICA in Vlaanderen

Verhogen van het samenleven in diversiteit en versterken van het democratisch draagvlak in de steden

- oprichting van een “Werkgroep Participatie” op 15 juni 2007 met als doel het versterken van de lokale besturen in hun competentie inzake participatief bestuur, samen met de steden
- aanbevelingen participatie
- het ondersteunen van projecten vanaf 2007 die uitmunten door hun originaliteit of hun innovatief karakter op het vlak van stedelijkheid en die kaderen binnen de doelstellingen van het stedenbeleid

Verhogen van de kwaliteit van het bestuur in de steden

- de actualisatie 2006, de verdere ontwikkeling via onderzoeksopdrachten en bekendmaking van de Stadsmonitor als beleidsinstrument voor de steden bij het maken van hun strategische keuzes
- onderzoek (2007–2008) naar gepaste strategische managementmodellen (SBOV) voor de 13 centrumsteden
- voorzien in coaching stadsprojecten (besluit Vlaamse Regering van 16 maart 2007) en organisatie Masterclass Stadsprojecten

Verhogen van de positieve beeldvorming van de steden

- communicatiecampagnes: 2006 fotowedstrijd, communicatiecampagne 2007 “Nomineer je favoriete plekje”
- uitreiking Thuis in de stadprijs 2004, 2005, 2006, 2007
- organisatie van het pilootproject Stadsklassen 2007–2009, dat praktische info en inspiratie moet bieden aan andere steden om ook Stadsklassen te organiseren

Sterkere steden door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

- overleg met de steden, VGC en VVSG bij de ontwikkeling van de acties stedenbeleid. Uitbouw van het partnerschap
- samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse steden vanaf 2007. sluiten van samenwerkingsprotocol in 2008
- beslissing Vlaamse Regering tot opmaak van Stadscontracten
- (20 juli 2006) waarmee de Vlaamse Regering aangeeft integraal te willen werken en als één Vlaamse Regering naar buiten treedt
- afsluiten van de Stadscontracten met de 13 centrumsteden (14 december 2007)
- samenwerking met het federale niveau in het kader van de Interministeriële Conferentie Huisvesting en stedenbeleid

- het invullen van een de prioriteit “Stedelijke Ontwikkeling” in het operationeel programma voor de besteding van de EFRO-fondsen 2007–2013
- onderschrijven van het Charter van Leipzig, JESSICA-onderzoek

Inburgering

De doelgroep van het inburgeringsbeleid

- de doelgroep is uitgebreid: naast nieuwkomers behoren nu oudkomers en bedienaars van erediensten tot de doelgroep
- naast vreemdelingen behoren ook Belgen, geboren buiten België van wie minstens één van de ouders buiten België is geboren, tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid
- volgende inburgeraars behoren tot de prioritaire categorieën voor het primaire inburgeringstraject:
 - verplichte inburgeraars
 - oudkomers die van een leefloon of maatschappelijke dienstverlening leven
 - oudkomers die leven van een wachtuitkering
 - huurders en kandidaat-huurders van een sociale woning in Vlaanderen
 - ouders van leerplichtige en schoolgaande kinderen
- er is een uitbreiding van de groep van verplichte inburgeraars. Volgende personen kunnen nu ook verplicht worden een inburgeringstraject te volgen:
 - Belgen en hun familieleden
 - bedienaars van erediensten
 - asielzoekers zijn enkel verplicht tot het volgen van een cursus maatschappelijke oriëntatie
 - verplichte inburgeraars die beroepsmatig werkzaam zijn, kunnen een afwijking van de inburgeringsplicht verkrijgen
- inburgeraars die beroepsmatig werkzaam zijn, kunnen een flexibel inburgeringstraject krijgen dat toelaat werk en inburgering te combineren

Aanbod en subsidiëring

- er is een behoeftedekkend aanbod aan inburgeringstrajecten

Het vormingsaanbod:

- er is een eindverslag van een commissie ter invulling van de cursus maatschappelijke oriëntatie waarin de gemeenschappelijke waarden en normen van het samenleven in diversiteit gedefinieerd staan
- het aantal uren maatschappelijke oriëntatie is bepaald
- er zijn nieuwe einddoelen voor het vormingsprogramma maatschappelijke oriëntatie
- onthaalbureaus werken met een gediversificeerd aanbod maatschappelijke oriëntatie: maatschappelijke oriëntatie voor hoog- of laaggeschoolden en flexibele lesmomenten
- inburgeraars worden door het onthaalbureau ondersteund bij de gelijkshakeling van hun buitenlands diploma
- samen met de minister bevoegd voor onderwijs werden de wachtlijsten voor NT2 weggewerkt
- het inburgeringsbeleid en inwerkingsbeleid zijn op elkaar afgestemd

Professionalisering van de onthaalbureaus

- het cliëntvolgsysteem is uitgegroeid tot de Kruispuntbank Inburgering (momenteel is er een elektronische gegevensuitwisseling tussen onthaalbureaus, Huizen van het Nederlands, aanbodverstrekkers NT2 en de VDAB en VMSW)
- er werd een procedurehandboek uitgeschreven zodat de registratie van inburgeringstrajecten in het cliëntvolgsysteem door alle onthaalbureaus op uniforme wijze wordt ingevoerd
- het Vlaams Minderhedencentrum is het ondersteuningscentrum voor de onthaalbureaus
- er is een uniforme methode Maatschappelijke Oriëntatie uitgewerkt, inclusief handboek
- de verschillende Onthaalbureaus Inburgering werken met een uniforme huisstijl

Lokale besturen

- Gemeenten worden ondersteund in hun informatie- en doorverwijzingsopdracht

Maatschappelijke valorisatie

- Jaarlijks is er een Dag van de Inburgeraar
- de gemeenschappelijke huisstijl voor de onthaalbureaus verhoogt de herkenbaarheid van het inburgeringsbeleid

Het secundaire traject

- er is een protocol met de ministers bevoegd voor Werk en Economie dat het secundaire traject regelt voor personen met een professioneel perspectief richting werknemerschap en zelfstandig ondernemerschap

Diversiteit

Initiatieven ter versterking van het inburgeringsbeleid (“managers van diversiteit”)

- in 2006, 2007 en 2008 is er een projectoproep “managers van diversiteit” gelanceerd voor 5 miljoen euro

Audit van de diversiteitssector

- de Inspectie van Financiën heeft een audit uitgevoerd bij de integratiecentra en –diensten ter voorbereiding van het nieuwe decreet
- de aanbevelingen van de Inspectie van Financiën worden meegenomen bij het uitwerken van een wijzigingsdecreet

Aanpassing van de overeenkomsten met integratiecentra en –diensten aan de nieuwe accenten in het beleid

- nieuwe overeenkomsten 2006-2008 tussen de Vlaamse Regering en de lokale integratiediensten
- aanpassing voor de periode 2006-2008 van de overeenkomsten 2003-2008 tussen de Vlaamse Regering en de integratiecentra (5 provinciale, 2 lokale en één regionaal integratiecentrum in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest) aan de beleidsmatige en maatschappelijke ontwikkelingen
- sluiten van een nieuwe overeenkomst met het Vlaams Minderhedencentrum vanaf 1 januari 2007. Vanaf 2007 zal het Vlaams Minderhedencentrum zowel de diversiteitssector als de inburgeringssector ondersteunen en de linken tussen beide sectoren mee verzekeren
- er worden 10 nieuwe integratiediensten erkend
- er is een inventaris opgemaakt van de effectmetingen in de convenanten en omgevingsanalyses van de integratiediensten en –centra
- in 2008 start een onderzoeksproject om een instrumentarium te ontwikkelen voor de monitoring van het lokale integratiebeleid

Selectie en opvolging van experimentele projectsubsidies

- er zijn tijdens de periode 2004-2007 o.a. subsidies aan volgende projecten toegekend: Trefmedia van het Minderhedenforum (met de bedoeling om een structurele vertaling te krijgen in het medialandschap), Richtingwijzer sociale cohesie van het Vlaams Minderhedencentrum (een praktijkgids als concreet werkinstrument voor lokale besturen, maatschappelijke voorzieningen en middenveldorganisaties) en ‘Activeren en ondersteunen van gemeenten m.b.t. woonwagenterreinen’ van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)
- in 2008-2009 voert de VVSG een experimenteel project uit om haar rol uit te klaren inzake de ondersteuning van lokale besturen bij het etnisch-cultureel diversiteitsbeleid

Realisatie van voldoende en degelijke legale woonwagenterreinen

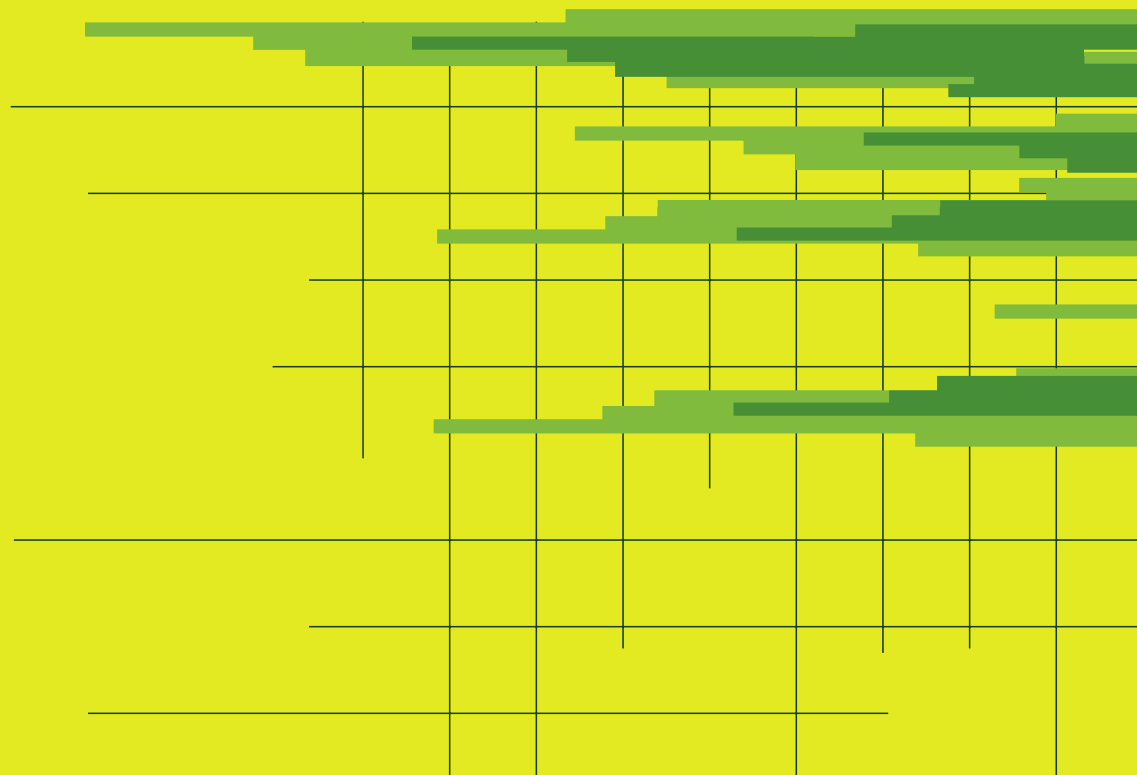
- de woonwagen werd principieel als volwaardige woonvorm erkend en kreeg in 2004 een vertaling in het decreet betreffende de Vlaamse Wooncode: de definitie van de woonwagen werd opgenomen in de Vlaamse Wooncode en 'het verbeteren van de woonsituatie van de bewoners van woonwagens' werd als een van de doelstellingen van het Vlaams woonbeleid toegevoegd
- er zijn in totaal 33 gemeentelijke residentiële woonwagenterreinen en het totale aantal standplaatsen neemt toe tot 501 standplaatsen: in vergelijking met de periode 1997-2003, waar er 29 standplaatsen zijn bijgekomen (van 387 naar 416 standplaatsen), zijn er in de periode 2004-2008 bijna 3 maal zoveel standplaatsen (concreet 85 standplaatsen) gecreëerd (van 416 naar 501 standplaatsen)
- in afwachting van de realisatie van voldoende doortrekkersterreinen, worden de provincies en gemeenten jaarlijks in de zomerperiode via een omzendbrief aangespoord om pleisterplaatsen te voorzien waar doortrekkende woonwagenbewoners voor een beperkte periode van enkele weken met hun woonwagens kunnen staan

Coördinatie van het inburgerings- en diversiteitsbeleid

- uitvoering en actualisering strategisch plan ICEM: input voor het aanpassingsdecreet (ICEM staat voor Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden)
- er is een transparante selectieprocedure opgesteld in het kader van het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid
- er is een betere opvolging van de projecten in het kader van het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid
- onderzoek 'Het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid, een evaluatie': een evaluatie van het Federale Impulsfonds aan Nederlandstalige zijde is gerealiseerd in 2006
- Steunpunt Gelijke Kansenbeleid: onderzoek en publicatie integratiekaart

Deel 1

De lokale overheden en provincies en hun bestuurskracht

1 Het Vlaamse overheidslandschap

1.1 Lokale en provinciale overheden

De lokale en provinciale overheden omvatten een brede waaier van overheidsbesturen, onder andere:

- 308 gemeenten
 - 116 autonome gemeentebedrijven
 - 10 gemeentelijke extern verzelfstandigde agentschappen
 - 308 OCMW's
 - 63 OCMW-verenigingen
 - 63 opdrachthoudende verenigingen en 28 dienstverlenende verenigingen
 - 9 districten (in Antwerpen)
 - 118 politiezones, waarvan 35 eengemeentezones en 83 meergemeentezones
 - meer dan 1800 besturen van de erkende erediensten
 - 5 provincies
 - 7 autonome provinciebedrijven
- 2 provinciale extern verzelfstandigde agentschappen in privaatrechtelijke vorm
- 4 provinciale intern verzelfstandigde agentschappen

Op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

(www.binnenland.vlaanderen.be) kunt u de adressen van de gemeenten en OCMW's in Vlaanderen raadplegen. U vindt er ook de adresgegevens van de Antwerpse districten, de gemeentebedrijven (zowel gewone als autonome), de provinciebedrijven (gewone en autonome), de OCMW-verenigingen, de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen en de provincies.

1.2 Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Zodra twee of meer gemeenten samen een project willen realiseren of een samenwerkingsverband willen oprichten, moeten zij de regels van het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking respecteren. Dit decreet geeft de gemeenten de keuze uit vier mogelijke vormen om samen te werken:

- dienstverlenende verenigingen
- opdrachthoudende verenigingen
- interlokale verenigingen
- projectverenigingen

De dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen zijn de meest bekende vormen van intergemeentelijke samenwerking. Deze groep bestaat uit de vroegere intercommunales die zich in 2003 hebben aangepast aan het decreet van 6 juli 2001, met uitzondering van een negental gewestgrensoverschrijdende intercommunales. Deze verenigingen staan onder het toezicht van de regeringscommissaris voor de intergemeentelijke samenwerking. De oprichting en de statutenwijzigingen van deze verenigingen moeten goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering. Momenteel zijn er 28 dienstverlenende verenigingen actief in Vlaanderen, voornamelijk in de sectoren financiering, streekontwikkeling en sport & recreatie. De doelstellingen van de 63 opdrachthoudende verenigingen situeren zich vooral in de sectoren energie, water en afval.

Interlokale en projectverenigingen zijn bedoeld voor projecten van beperkte duur tussen een klein aantal gemeenten. De oprichting van deze verenigingen moet niet goedgekeurd worden door de Vlaamse Regering. Sinds de inwerkingtreding van het decreet zijn al heel wat interlokale en projectverenigingen opgericht, vooral in de sectoren cultuur, sport en onderwijs. Het zijn voornamelijk de gemeenten uit de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant die zich verenigen in interlokale en projectverenigingen.

Cartografische informatie over de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen op het web

Op de website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur vindt u een databank met gegevens over dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen, cartografisch voorgesteld. U krijgt een overzicht van welke dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen werken in welke gemeenten en met welke activiteiten ze belast zijn. Informatie over deze verenigingen, zoals adresgegevens, wordt weergegeven.

U kunt de informatie raadplegen op het volgende adres: www.binnenland.vlaanderen.be, bij de rubriek intergemeentelijke samenwerking en lokale openbare bedrijven. Vervolgens klikt u op 'geoloket'.

Dienstverlenende verenigingen

		zetel
financiering		
BLIJDORP	Dienstverleningscentrum voor personen met een verstandelijke handicap	Buggenhout
FINEA	Financieringsintercommunale voor de energievoorziening in het Antwerpse	Antwerpen
IKA	Investeringsintercommunale voor de gemeenten van de Kempen en het Antwerpse	Malle
FINILEK		Mechelen
FINGEM	Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor de gemeenten verbonden met de distributienetbeheerder Intergem	Aalst
FINIWO	Financieringsintercommunale voor investeringen in West- en Oost-Vlaanderen	Gent
FIGGA	Financieringsintercommunale voor de gemeenten van Gaselwest	Roeselare
sport en recreatie		
PELT	Dienstverlenende Vereniging Pelt	Overpelt
MAREC	Maaslandse Recreatiecentra	Kinrooi
IZ	Intergemeentelijke Zwembaden "Den Ulm" - Maaseik en "De Haeg" - Dilsen-Stokkem	Maaseik
streekontwikkeling		
IOK	Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen	Geel
IGEMO	Intergemeentelijke vereniging voor ontwikkeling van het gewest Mechelen en omgeving	Mechelen
IGEAN	Dienstverlening - Intercommunale Grondbeleid en Expansie Antwerpen	Wommelgem
INTERLEUVEN	Intercommunale Maatschappij voor de Ruimtelijke Ordening en de Economisch-Sociale Expansie van het Arrondissement Leuven	Leuven
HAVILAND	Intercommunale Maatschappij voor de Ruimtelijke Ordening en Economisch-Sociale Expansie van het Arrondissement Halle-Vilvoorde	Zellik
NOLIMPARK	Intercommunaal Industripark Noord-Limburg	Overpelt
IML	Intergemeentelijke Vereniging voor Ruimtelijke Ontwikkeling in Limburg (in vereffening)	Hasselt
ICW	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband van het Land van Waas	Sint-Niklaas
DDS	Intercommunale Vereniging voor de Ruimtelijke Ordening en de Sociaal-Economische Ontwikkeling van het arrondissement Dendermonde "Dender, Durme en Schelde"	Dendermonde
VENECO	Dienstverlenende vereniging voor ruimtelijke ordening en economische ontwikkeling	Gent
SOLVA	Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor ruimtelijk ordening en socio-economische expansie	Erembodegem-Aalst
WVI	West-Vlaamse Intercommunale voor Economische Expansie, Huisvestingsbeleid en Technische Bijstand	Brugge
LEIEDAL	Intercommunale Maatschappij voor Ruimtelijke Ordening, Economische Expansie en Reconversie van het Gewest Kortrijk	Kortrijk
IGO Leuven	Intergemeentelijk opbouwwerk arrondissement Leuven	Leuven
SLP	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Scheldelandschapspark	Brasschaat
diversen		
ISWA	Intercommunaal Samenwerkingscomité van Waterbedrijven	Sint-Niklaas
IMSIR	Intercommunale voor Medico-Sociale Instellingen van de Rupelstreek	Boom
CIPAL	Centrum voor Informatica Provincies Antwerpen en Limburg	Geel

Opdrachthoudende verenigingen

		zetel
afval		
MIROM-Roeselare	Milieuzorg Roeselare en Menen	Roeselare
Hoge Maey	Intercommunale Vereniging Hooge Maey	Antwerpen
IVAREM	Intergemeentelijke Vereniging voor duurzaam Afvalbeheer Regio Mechelen	Mechelen
IBOGEM	Intercommunale voor huisvuilverwijdering van Burcht en omliggende gemeenten	Melsele
ISVAG	Intercommunale voor Slib- en Vuilverwijdering van Antwerpse Gemeenten	Wilrijk
INCOVO	Intercommunale vereniging voor verwijdering van afvalstoffen voor Vilvoorde en omliggende	Vilvoorde
INTERRAND	Intercommunale Vereniging voor de ophaling van afvalstoffen in de gemeenten van de vroegere Randfederatie Tervuren	Hoeilaart
INTERZA	Intercommunale vennootschap voor vuilverwijdering voor Zaventem en omliggende gemeenten	Zaventem
Limburg.net	Afalmaatschappij Limburg	Houthalen-Helchteren
IVAGO	Intergemeentelijke Vereniging voor Afvalbeheer in Gent en Omstreken	Gent
IDM	Intercommunale voor Huisvuilverwerking en Milieuzorg "Durme-Moervaart"	Lokeren
IVM	Intergemeentelijke opdrachthoudende vereniging voor huisvuilverwerking Meetjesland	Eeklo
Mi-Wa	Opdrachthoudende Vereniging voor Huisvuilverwerking 'Midden-Waasland'	Sint-Niklaas
VERKO	Verenigde Kompostbedrijven	Dendermonde
IVLA	Intergemeentelijke Vereniging voor Beheer van Afvalstoffen Vlaamse Ardennen	Oudenaarde
MIROM-Menen	Milieuzorg Roeselare en Menen	Menen
IVIO	Intergemeentelijke Vereniging voor duurzaam milieubeheer voor Izegem en Ommeland	Izegem
IVVO	Intercommunale voor Vuilverwijdering en -verwerking voor de sector Veurne en Ommeland	Veurne
IVBO	Intergemeentelijk samenwerkingsverband voor Vuilverwijdering en -verwerking in Brugge en Ommeland	Brugge
IVOO	Intergemeentelijke vereniging voor het afvalbeheer voor Oostende en Ommeland	Oostende
IMOG	Intergemeentelijke Maatschappij voor Openbare Gezondheid in het Gewest Kortrijk	Kortrijk
ILVA	Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Land van Aalst voor Milieu	Aalst-Erembodegem
ECOWERF	Intergemeentelijk milieubedrijf Oost-Brabant	Leuven
IGEAN	milieu en veiligheid	Wommelgem
IOK	Afvalbeheer - Intercommunale Ontwikkelingsmaatschappij voor de Kempen	

crematoria		
Crematorium ZWV (Pylon)	Intergemeentelijke Vereniging voor Crematoriumbeheer in Zuid-West-Vlaanderen	Kortrijk
IVCA	Intercommunale Vereniging voor Crematoriumbeheer in de Provincie Antwerpen	Wilrijk
Westlede	Intercommunale Vereniging voor Crematoriumbeheer in de Provincie Oost-Vlaanderen	Lochristi
HOFHEIDE	Opdrachthoudende Vereniging voor Crematoriumbeheer in het arrondissement Leuven	Holsbeek
HAVICREM		Vilvoorde

Opdrachthoudende verenigingen

		zetel
energie / kabel		
IMEA	Intercommunale Maatschappij voor Energievoorziening Antwerpen	Antwerpen
INTEGAN	Intercommunale voor Teledistributie van het Gewest Antwerpen	Hoboken
IVEG	Intercommunale voor Energie	Hoboken
IVEKA	Intercommunale Vereniging voor de Energiedistributie in de Kempen en het Antwerpse	Malle
Intergas		Lubbeek
Iverlek		Leuven - Wilsele
Interelectra		Hasselt
IMEWO	Intercommunale Maatschappij voor Energievoorziening in West- en Oost-Vlaanderen	Eeklo
INTERGEM	Intercommunale Vereniging voor Energieleveringen in Midden-Vlaanderen	Dendermonde
WVEM	West-Vlaamse Elektriciteitsmaatschappij	Torhout
Inter-media		Hasselt
INTER-ENERGA		Hasselt
sport en recreatie		
ISM	Opdrachthoudende vereniging Schulens Meer	Lummen
Interbad		Brugge Sint-Kruis
streekontwikkeling		
MLSO	Maatschappij voor het Grond- en Industrialisatiebeleid van het Linkerscheldeoevergebied	Kallo
water		
AWW	Antwerpse Waterwerken	Antwerpen
PIDPA	Provinciale en Intercommunale Drinkwatermaatschappij der Provincie Antwerpen	Grobbendonk
IWVB	Intercommunale voor Waterbedeling in Vlaams-Brabant	Beersel
IWM	Intercommunale Watermaatschappij	Hasselt
IMWV	Intercommunale Maatschappij voor Watervoorziening in Vlaanderen	Aalter
IMVA	Intercommunale Waterleidingsmaatschappij van Veurne-Ambacht	Koksijde
Inter-aqua		Hasselt
RIOBRA		Lubbeek
diversen		
IW	Intercommunale Maatschappij voor de Sanering en de Inrichting van de Vallei van de Woluwe	Machelen
IMP	Intercommunale Maatschappij voor de Inrichting en Sanering van het Dal van de Molenbeek en de Pontbeek	Machelen
	Opdrachthoudende Vereniging Rustoord Sint-Antonius Peer	Peer
IGL	Intercommunale Vereniging voor Hulp aan Gehandicapten in Limburg	Genk
IKWV	Intercommunale Kustreddingsdienst West-Vlaanderen	Brugge
WIV	West-Vlaamse Intercommunale Vliegveld Wevelgem-Bissegem	Kortrijk
HELICS		Leuven
IVEBIC	Intergemeentelijke Vereniging voor Bibliotheekwerking en Cultuur	Hemiksem
DIGIPOLIS		Antwerpen
HABOBIB	Intergemeentelijke vereniging voor Bibliotheekwerking Haacht-Boortmeerbeek	Haacht

1.3 OCMW-verenigingen

Leeswijzer bij de tabel

- Er bestaan drie soorten OCMW-verenigingen:
 - verenigingen hoofdstuk XII van de OCMW-wet: publiekrechtelijke rechtspersonen die kunnen dienen

- voor alle opdrachten die aan een OCMW zijn toevertrouwd
- verenigingen hoofdstuk XIIbis van de OCMW-wet: privaatrechtelijke rechtspersonen die enkel dienen voor de exploitatie van een ziekenhuis of een activiteit die ermee verbonden is
- verenigingen hoofdstuk XIIter van de

OCMW-wet: privaatrechtelijke rechtspersonen die dienen voor het organiseren van alle mogelijke sociale doeleinden, behalve voor ziekenhuis-activiteiten, die vallen onder hoofdstuk XIIbis.

OCMW-verenigingen

naam	activiteit	aangesloten ocmw's	hoofdstuk
Antwerpen			
AZ Sint-Dimpna	ziekenhuis	Geel	XII
Beschut Wonen	huisvesting ex-psychiatrische patienten	Antwerpen	XII
Regionaal Instituut voor Dringende hulpverlening KINA	overkoepelend orgaan	Antwerpen, Boechout, Boom, Brasschaat, Brecht, Hemiksem, Kalmthout, Kontich, Mortsel, Niel, Schelle, Schoten, Stabroek, Wijnegem, Wommelgem, Wuustwezel, Zoersel	XII
OCMW-vereniging Da Vinci	beheer en exploitatie medische apparatuur	Antwerpen	XII bis
Het Ziekenhuisnetwerk Antwerpen ZINA	belangen vertegenwoordigen van ziekenhuisartsen	Antwerpen	XII bis
Intergemeentelijke dienst voor schuldbemiddeling Bodukap	schuldbemiddeling	Bonheiden, Duffel, Putte, Sint-Katelijne-Waver	XII
Sociaal Verhuurkantoor "De Woonkans VZW"	sociaal verhuurkantoor	Lier, Nijlen, Zandhoven	XII ter
Sociaal verhuurkantoor "Onderdak"	sociaal verhuurkantoor	Putte, Berlaar, Heist-op-den-Berg	XII ter
Sociale werkplaats "De Krik"	sociale werkplaats	Lint	XII ter
VZW Woon- en Zorgcentrum Ter Kempen	woon- en zorgcentrum	Laakdal, Balen, Dessel, Ham, Meerhout, Retie, Tessenderlo	XII ter
Welzijnskoepel Klein-Brabant - Vaartland	overkoepelend orgaan	Willebroek, Bornem, Puurs, Sint-Amands	XII
Welzijnszorg Kempen	overkoepelend orgaan	Arendonk, Baarle-Hertog, Balen, Beerse, Dessel, Geel, Grobbend, Herentals, Herenthout, Herselt, Hoogstraten, Hulshout, Kasterlee, Laakdal, Lille, Meerhout, Merksplas, Mol, Olen, Oud-Turnhout, Ravels, Retie, Rijkevorsel, Turnhout, Vorselaar, Vosselaar, Westerlo	XII
Wonen voor volwassen personen met een handicap	woon- en zorgcentrum	Laakdal, Geel	XII
Zorgbedrijf Antwerpen	zorgcentra	ocmw antwerpen	XII
Woon- en zorgcentrum Zoersel	woon- en zorgcentrum	Zoersel	XII ter
Limburg			
AZ Vesalius	ziekenhuis	Bilzen, Tongeren	XII
Virga Jesseziekenhuis	ziekenhuis	Hasselt	XII
VZW Limburgs PET-centrum (LPC)	beheer en exploitatie medische apparatuur	Tongeren, Hasselt, Genk, Bilzen	XII bis
Welzijnsregio Noord-Limburg	overkoepelend orgaan	Peer, Bocholt, Overpelt, Neerpelt, Meeuwen-Gruitrode, Lommel, Hechtel-Eksel, Hamont-Achel	XII
Ziekenhuis Maas & Kempen	ziekenhuis	Maaseik, Bree	XIIbis
Het Paretje	kinderdagverblijf	Westerlo	XIIter
Ziekenhuis Oost-Limburg	ziekenhuis	Genk	XII
Menos vzw	psychiatrische bejaardenzorg	genk	XIIter
Oost-Vlaanderen			
Algemeen Stedelijk Ziekenhuis	ziekenhuis	Geraardsbergen, Aalst, Wetteren	XII
Algemeen Ziekenhuis Waasland	ziekenhuis	Sint-Niklaas, Hamme	XII
AZ Jan Palfijn	ziekenhuis	Gent	XII
AZ Lokeren	ziekenhuis	Lokeren	XII

OCMW-verenigingen

naam	activiteit	aangesloten ocmw's	hoofdstuk
Oost-Vlaanderen			
Dienst voor Schuldbemiddeling Waasland	schuldbemiddeling	Sint-Niklaas, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas, Beveren	XII
Openbare Vereniging Ronse OVERO	algemeen welzijnswerk	Ronse	XII
Rustoord Najaarszon	woon- en zorgcentrum	Brakel	XII
Sociaal Verhuurkantoor Destelbergen - Melle	sociaal verhuurkantoor	Destelbergen, Melle	XII
Sociaal Verhuurkantoor Waasland	sociaal verhuurkantoor	Sint-Niklaas, Kruibeke, Sint-Gillis-Waas, Beveren	XII
Sociaal Verhuurkantoor Zuid-Oost-Vlaanderen	sociaal verhuurkantoor	Brakel, Herzele, Kluisbergen, Lierde, Maarkedal, Ninove, Oudenaarde, Zottegem, Zwalm	XII ter
VZW Buurtbedrijf Drietaak	buurtbedrijf	Sint-Niklaas	XII ter
Welzijnsband Meetjesland	algemeen welzijnswerk	Eeklo, Maldegem, Evergem, Sint-Laureins, Knesselare, Zomergem, Assenede, Nevele, Waarschoot, Zelzate	XII
AZ Oudenaarde vzw	ziekenhuis	Oudenaarde	XII bis
VZW REGENT	energie	Gent	XII ter
Ziekenhuis Aurora	ziekenhuis	Oudenaarde	XII
VZW Voetbal in de Stad	sociale cohesie	Gent	XII ter
Vlaams-Brabant			
Ahasverus	ambulante geestelijke gezondheidszorg	Asse	XII
Bierbeeks Woon- en Zorgcentrum	woon- en zorgcentrum	Bierbeek	XII ter
Centrum voor Algemeen Welzijnswerk Zenne en Zoniën	algemeen welzijnswerk	Beersel, Drogenbos, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Halle, Overijse	XII
Medisch Samenwerkingsverband Vilvoorde	ziekenhuis	Vilvoorde	XII
Social	dienstencentrum	Rotselaar	XII
Welzijnskoepel West-Brabant	overkoepelend orgaan	Bever, Dilbeek, Galmaarden, Gooik, Herne, Lennik, Londerzeel, Merchtem, Opwijk, Pepingen, Roosdaal, Ternat	XII
West-Vlaanderen			
Autonome Vereniging Het Dak	woon- en zorgcentrum	Knokke-Heist	XII
AV Henri Serruysziekenhuis	ziekenhuis	Oostende	XII
AZ Onze-Lieve-Vrouw van Groeninghe	ziekenhuis	Kortrijk	XII bis
AZ Sint-Jan A.V.	ziekenhuis	Brugge	XII
Infohos	informatisering ziekenhuizen	Aalst, Blankenberge, Brugge, Gent, Kortrijk, Oostende, Ronse	XII
Izegemse Huisvestingsdienst	huisvesting	Izegem, Ledegem, Ingelmunster, Oostrozebeke	XII
Kinderdagverblijf De Blauwe Lelie	kinderdagverblijf	Brugge	XII
Ons Huis	woon- en zorgcentrum	Brugge	XII
Sociaal Verhuurkantoor	sociaal verhuurkantoor	De Pinte, Gavere, Nazareth	XII
Sociaal Verhuurkantoor Koepel Bredene - Oostende	sociaal verhuurkantoor	Bredene, Oostende	XII
Vereniging OCMW - Wieltjesgracht	woon- en zorgcentrum	Ieper	XII
Vereniging Ons Tehuis voor Zuid-West-Vlaanderen	welzijnswerk voor jongeren	Ieper, Kortrijk, Waregem, Wervik	XII
Vereniging Onze-Lieve-Vrouweziekenhuis	ziekenhuis	Ieper	XII
vereniging 't SAS	huisvesting	Brugge	XII
VZW Mentor	centrum voor opleiding en individuele begeleiding	Kortrijk	XII ter
VZW Sociaal Verhuurkantoor	sociaal verhuurkantoor	Brugge	XII
VZW WOK Brugge	arbeidszorgproject	Brugge	XII
Woondienst Jogi	huisvesting	Jabbeke, Ichtegem, Oudenburg, Gistel	XII
Woonwinkel Knokke-Heist	sociaal verhuurkantoor	Knokke-Heist	XII
Het Spoor	opvoeding en onderwijs	Brugge	XII
Rudderstove	centrale keuken	Brugge	XII
CVBA SO Den Trein	tewerkstelling	Langemark-Poelkapelle	XII ter

OCMW-verenigingen doorheen de legislatuur

	2004	2005	2006	2007	2008
XII	40	47	46	46	48
XIIbis	5	5	5	5	6
XIIter	10	10	10	12	11
totaal	55	62	61	63	65

Oprichting en statutenwijzigingen bij OCMW-verenigingen

	goedgekeurd	niet goedgekeurd	gedeeltelijk goedgekeurd
oprichtingen en statuten	5	1	
statutenwijzigingen	1		1

1.4 Gemeentebedrijven en provinciebedrijven

Overgang van lokale openbare bedrijven naar verzelfstandigde agentschappen binnen de gemeente en de provincie

Gemeenten en provincies hebben de mogelijkheid bepaalde activiteiten een zelfstandiger leven te laten leiden.

Een aantal gemeenten en provincies hebben er in het verleden voor gekozen een gewoon gemeente- of provinciebedrijf op te richten. In een dergelijk bedrijf, dat geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft, kunnen bepaalde activiteiten van de gemeente of de provincie worden afgezonderd. In het gemeente- en provinciedecreet komen deze bedrijven niet meer voor. De bestaande bedrijven moeten uiterlijk op 1 januari 2013

verdwijnen. Ze kunnen ook overgaan in een andere verzelfstandigingsvorm. De vorm die het dichtst aansluit bij de gewone gemeente- en provinciebedrijven zijn de intern verzelfstandigde agentschappen.

Gemeenten of provincies kunnen ook beslissen een autonoom bedrijf op te richten. Dat heeft wel rechtspersoonlijkheid en staat dus voor een stuk buiten de gemeente of de provincie. Ook na de inwerkingtreding van het gemeente- en provinciedecreet blijven autonome bedrijven mogelijk. De banden met de gemeente en provincie worden wel nauwer aangehaald. Zo moet er een beheersovereenkomst worden gesloten, is er een jaarlijkse evaluatie door de gemeente- of provincieraad, moet de gemeente- of provincieraad het budget en de rekening goedkeuren enzovoort. Ook hier krijgen de bestaande autonome bedrijven tot 1 januari 2013 de tijd vanaf de inwerkingtreding van

■ Commentaar

Openbare centra voor maatschappelijk welzijn kunnen zich, op basis van artikel 119 en volgende van de organieke wet, verenigen om bepaalde diensten te leveren aan de bevolking. De OCMW-raden kunnen hiertoe beslissingen nemen, die, na advies van het college van burgemeester en schepenen, door de gemeenteraad moeten worden goedgekeurd. De Vlaamse Regering keurt deze beslissingen al dan niet goed binnen de honderd dagen na ontvangst van de beslissing. De enige uitzondering bestaat hierin dat, wanneer een OCMW toetreedt tot een bestaande vereniging alleen de goedkeuring nodig is van de gemeenteraad.

het hoofdstuk over verzelfstandiging om hun werking en statuten aan te passen aan de bepalingen van het gemeente- of provinciedecreet.

Het gemeente- en provinciedecreet regelen ook andere vormen van verzelfstandiging. Zo kunnen gemeenten of provincies onder bepaalde voorwaarden lid worden van een vzw of een vennootschap, of er één oprichten. Alle extern verzelfstandigde entiteiten kregen in het gemeente- en provinciedecreet de verzamelterm extern verzelfstandigd agentschap (EVA).

Gemeenten en provincies kunnen door het gemeente- en provinciedecreet ook intern verzelfstandigde agentschappen (IVA's) oprichten. Dat zijn dan diensten zonder rechtspersoonlijkheid die operationele leiding genieten. De gemeenteraad of provincieraad moet daarover beslissen.

Autonome gemeentebedrijven

Naam autonoom gemeentebedrijf	gemeente
Autonoom Gemeentebedrijf Aalter	Aalter
Autonoom Gemeentebedrijf Aarschot	Aarschot
AG Stadsplanning Antwerpen	Antwerpen
Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen	Antwerpen
Gemeentelijk Autonoom Parkeerbedrijf Antwerpen (GAPA)	Antwerpen
AGB VESPA	Antwerpen
AG Kinderdagverblijven	Antwerpen
Autonoom Gemeentebedrijf Ardooie	Ardooie
Autonoom Gemeentebedrijf Asse	Asse

Autonome gemeentebedrijven

Naam autonoom gemeentebedrijf	gemeente
Autonoom Gemeentebedrijf Beersel	Beersel
AGB Stadsontwikkeling Beringen	Beringen
Autonoom Gemeentebedrijf Patrimonium Bierbeek	Bierbeek
AGB Stadsontwikkeling Bilzen	Bilzen
Autonoom Gemeentebedrijf Blankenberge	Blankenberge
Autonoom Gemeentebedrijf Bocholt	Bocholt
Autonoom Gemeentebedrijf Patrimonium Bonheiden	Bonheiden
Autonoom Gemeentebedrijf Boom Plus	Boom

Autonome gemeentebedrijven

Naam autonoom gemeentebedrijf	gemeente
Autonoom Gemeentebedrijf Boortmeerbeek	Boortmeerbeek
Autonoom Gemeentebedrijf Bornem	Bornem
Autonoom Gemeentebedrijf Brasschaat	Brasschaat
Autonoom Gemeentebedrijf Bredene	Bredene
Autonoom Gemeentebedrijf Bree	Bree
Autonoom Gemeentebedrijf Dendermonde	Dendermonde
Autonoom Gemeentebedrijf Diepenbeek	Diepenbeek
Stadsontwikkelsbedrijf Diest	Diest
Autonoom Gemeentebedrijf Essen	Essen
Autonoom Gemeentebedrijf Evergem	Evergem
Autonoom Gemeentebedrijf Geel	Geel
Autonoom Gemeentebedrijf Genk	Genk
Stadsontwikkelsbedrijf Gent	Gent
Gents Havenbedrijf	Gent
Autonoom Gemeentebedrijf Gooik	Gooik
Autonoom Gemeentebedrijf Haacht	Haacht
Hamse Investeringsmaatschappij	Hamme
Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling	Hamont-Achel
Stadsontwikkeling Hasselt	Hasselt
Autonoom Gemeentebedrijf Heist-op-den-Berg	Heist-op-den-Berg
Autonoom Gemeentebedrijf Herentals "Sport en Recreatie"	Herentals
Autonoom Gemeentebedrijf Herentals "Patrimonium"	Herentals
AGB Herne	Herne
Autonoom Gemeentebedrijf Herselt	Herselt
Autonoom Gemeentebedrijf Herzele	Herzele
Autonoom Gemeentebedrijf Heusden-Zolder	Heusden-Zolder
AGB Holar	Hoeilaart
Autonoom Gemeentebedrijf Houthalen-Helchteren	Houthalen-Helchteren
Autonoom Gemeentebedrijf Masterplan	Houthalen-Helchteren
AGB Sport Hulshout	Hulshout
AGB Sport, Cultuur en Recreatie Ieper	Ieper
AGB stadsontwikkeling en patrimoniumbeheer Ieper	Ieper
Autonoom Gemeentebedrijf Electriciteitsnet Izegem	Izegem
Autonoom Gemeentebedrijf Keerbergen	Keerbergen
AGB Kinrooi	Kinrooi
AGSO Knokke-Heist	Knokke-Heist
Casinocomplex Koksijde	Koksijde
Autonoom Gemeentebedrijf Kontich	Kontich
Autonoom Gemeentebedrijf Kortenaeken	Kortenaeken
Buda AGB	Kortrijk
Parko AGB	Kortrijk

Autonome gemeentebedrijven

Naam autonoom gemeentebedrijf	gemeente
Stadsontwikkelsbedrijf Kortrijk (SOK)	Kortrijk
Autonoom Gemeentebedrijf Kruibeke	Kruibeke
Autonoom Gemeentebedrijf Lanaken	Lanaken
Autonoom Gemeentebedrijf Lebbeke	Lebbeke
Museum Leuven	Leuven
Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling Leuven	Leuven
Stedelijk Ontwikkelsbedrijf Lier	Lier
Autonoom Gemeentebedrijf Lille	Lille
AGB Lommel Patrimonium	Lommel
Autonoom Gemeentebedrijf Sport en Recreatie Lommel	Lommel
Gemeentelijk Autonoom Gemeentebedrijf Maaseik	Maaseik
Autonoom Gemeentebedrijf Maasmechelen	Maasmechelen
Autonoom Gemeentebedrijf Maldegem	Maldegem
Autonoom Gemeentebedrijf Exploitatie Mechelen	Mechelen
Autonoom Gemeentebedrijf Patrimonium Mechelen	Mechelen
Autonoom Gemeentebedrijf Sport Actief Mechelen	Mechelen
Woonbedrijf Menen	Menen
Autonoom Gemeentebedrijf Electriciteitsnet Merksplas	Merksplas
AGB Middelkerke	Middelkerke
AGB Mortsel Patrimonium en Pandenbeheer	Mortsel
Autonoom Gemeentebedrijf Neerpelt	Neerpelt
Autonoom Gemeentebedrijf Agrilla Niel	Niel
AGB Nieuwpoort	Nieuwpoort
Autonoom Gemeentebedrijf Nijlen	Nijlen
Autonoom Gemeentebedrijf Ninove	Ninove
AGB Dienstenbedrijf Ninove	Ninove
Autonoom Gemeentebedrijf Olen	Olen
EOS	Oostende
Vismijn Oostende	Oostende
Haven Oostende	Oostende
Stadsvernieuwing Oostende	Oostende
Autonoom Gemeentebedrijf Oostkamp	Oostkamp
Autonoom Gemeentebedrijf Opwijk	Opwijk
Autonoom Gemeentebedrijf Overpelt	Overpelt
Stadsontwikkeling Peer	Peer
Publiek Domein Putte	Putte
Privé Domein Putte	Putte
Autonoom Gemeentebedrijf Puurs	Puurs
Autonoom Gemeentebedrijf Ronse	Ronse
AGB Roosdaal	Roosdaal

Autonome gemeentebedrijven

Naam autonoom gemeentebedrijf	gemeente
Autonoom Gemeentebedrijf Rotselaar	Rotselaar
Autonoom Gemeentebedrijf Rumst	Rumst
Autonoom Gemeentebedrijf Fluctus Schelle	Schelle
Autonoom Gemeentebedrijf Scherpenheuvel-Zichem	Scherpenheuvel-Zichem
Autonoom Gemeentebedrijf Sint-Katelijne-Waver	Sint-Katelijne-Waver
AGOST	Sint-Truiden
Autonoom Gemeentebedrijf Steenokkerzeel	Steenokkerzeel
Autonoom Gemeentebedrijf Temse	Temse
Autonoom Gemeentebedrijf Bexit	Tervuren
Autonoom Gemeentebedrijf Tienen	Tienen
Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling Tongeren	Tongeren
Autonoom Gemeentebedrijf Tremelo	Tremelo
Autonoom Gemeentebedrijf voor infrastructuur- en patrimoniumbeheer Turnhout	Turnhout
Autonoom Gemeentebedrijf Veurne	Veurne
Autonoom Gemeentebedrijf Vilvoorde	Vilvoorde
Autonoom Gemeentebedrijf Stadsontwikkeling Waregem	Waregem
Autonoom Gemeentebedrijf Wetteren	Wetteren
Autonoom Gemeentebedrijf Zaventem	Zaventem

Autonome provinciebedrijven

Provincie	Naam autonoom provinciebedrijf
Oost-Vlaanderen	APB Lemberge
Antwerpen	Plantijn Hogeschool
Oost-Vlaanderen	Provinciaal Domein De Gavers
Limburg	Provinciale Hogeschool Limburg
Vlaams-Brabant	VERA
West-Vlaanderen	Westtoer
Antwerpen	INOVANT

Intern of extern verzelfstandigd agentschap, opgericht door gemeente of provincie

Privaat extern verzelfstandigd agentschap opgericht door een gemeente

- VZW REGent, Gent
- Antwerpen studentenstad vzw, Antwerpen
- vzw Feest in Kortrijk, Kortrijk
- vzw Sportplus, Kortrijk
- vzw Toerisme Kortrijk, Kortrijk
- vzw Stedelijke Musea Kortrijk, Kortrijk
- vzw Cultuurcentrum Kortrijk, Kortrijk
- Ros Beiaardcomité vzw, Dendermonde
- vzw De Warande, Kortrijk
- vzw Het Portaal, Roeselare

Intern verzelfstandigd agentschap opgericht door een provincie

- Iva Agentschap voor het Limburg Provinciaal Onderwijs, Limburg
- Iva Provincie Limburg Opleiding en Training (Iva PLOT), Limburg
- EGOV, Oost-Vlaanderen
- Iva voor het Oost-Vlaams Provinciaal Onderwijs, Oost-Vlaanderen

Privaat extern verzelfstandigd agentschap opgericht door een provincie

- nv VME, Limburg
- Stichting Limburg Sterk Merk, Limburg

1.5 Politiezones

Politiezones in kaart gebracht

Leeswijzer bij de kaart

- Op de kaart wordt telkens het nummer van de politiezone vermeld.

Meer info op de site
www.binnenland.vlaanderen.be

- Tabel met per provincie alle een- en meergemeentezones in Vlaanderen

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- In de tabel vindt u het nummer van de politiezone, de naam van de zone en de deelnemende gemeenten

Een- en meergemeentezones per provincie

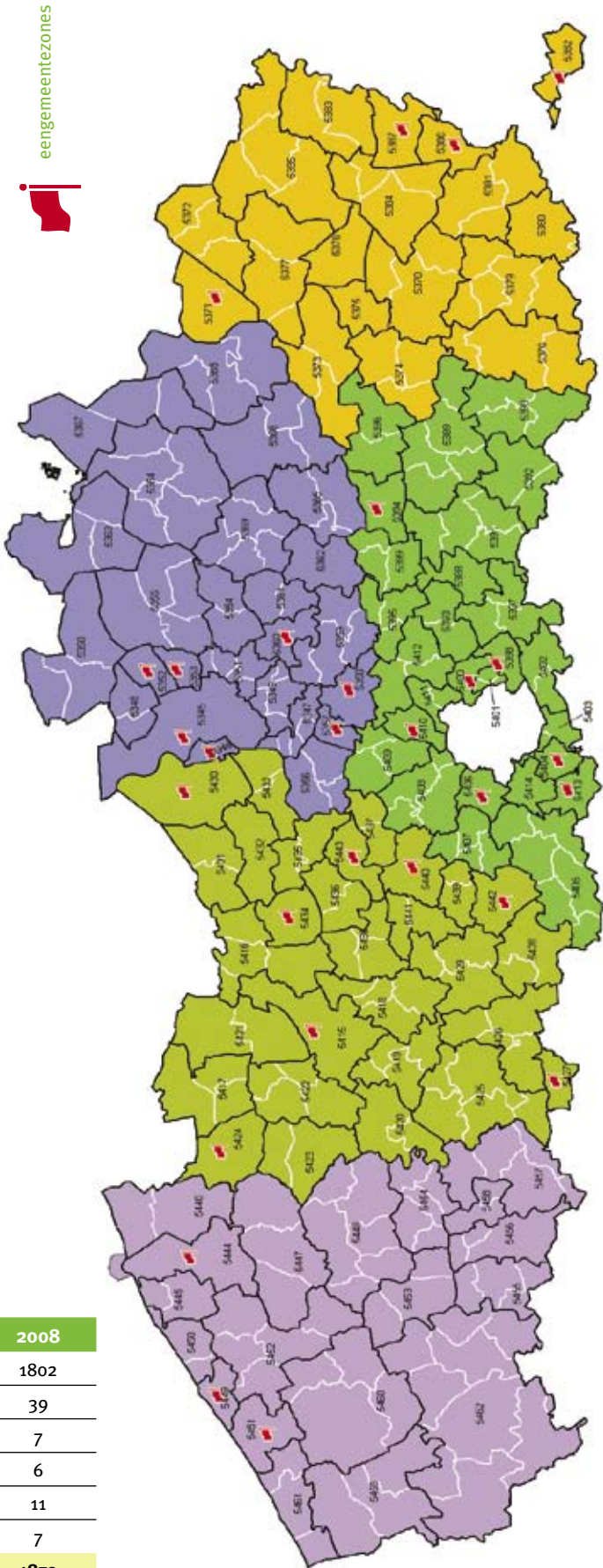
	eengemeentezones	meergemeentezones	totaal
Antwerpen	8	17	25
Limburg	6	12	18
Oost-Vlaanderen	9	20	29
Vlaams-Brabant	9	18	27
West-Vlaanderen	3	16	19
totaal	35	83	118

1.6 Eredienstinstellingen

In Vlaanderen zijn zes erediensten erkend: de rooms-katholieke, de protestantse, de anglicaanse, de israëlitische, de orthodoxe en de islamitische.

Erkende lokale geloofsgemeenschappen per religie doorheen de legislatuur

	2004	2005	2006	2007	2008
rooms-katholieke	1809	1807	1805	1803	1802
protestantse	30	30	30	39	39
anglicaanse	7	7	7	7	7
israëlitische	6	6	6	6	6
orthodoxe	10	11	11	11	11
islamitische	0	0	0	6	7
totaal	1862	1861	1859	1872	1872

1.7. Diversiteitsbeleid

Integratiecentra

De integratiecentra ondersteunen voorzieningen en lokale besturen om hun toegankelijkheid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden te verhogen. Zij nemen ook zelf initiatieven om het samenleven in diversiteit te realiseren. De centra kunnen provinciale centra of private centra zijn. In Vlaanderen en Brussel zijn er volgende integratiecentra.

■ Provincie Antwerpen

- De Acht vzw
- PRISMA vzw

■ Provincie Limburg

- PRIC Limburg

■ Provincie Oost-Vlaanderen

- ODICe vzw
- ING vzw

■ Provincie Vlaams-Brabant

- PRIC Vlaams-Brabant

■ Provincie West-Vlaanderen

- DeSom vzw

■ Brussels Hoofdstedelijk Gewest

- Foyer vzw

Integratiediensten

De integratiediensten nemen initiatieven om de toegankelijkheid van de lokale besturen en hun diensten te verhogen voor de etnisch-culturele minderheden. Daarnaast promoten zij ook het samenleven in diversiteit binnen hun werkgebied. Integratiediensten zijn steeds gemeentelijke diensten. In Vlaanderen zijn er volgende integratiediensten.

■ Provincie Antwerpen

- Antwerpen
- Mechelen
- Mol
- Willebroek
- Lier (2004)
- Turnhout (2007)
- Geel (2009)
- Boom (2009)

■ Provincie Limburg

- Beringen
- Dilsen-Stokkem
- Genk
- Hasselt
- Heusden-Zolder
- Houthalen-Helchteren
- Leopoldsburg
- Lommel
- Maaseik
- Maasmechelen
- Sint-Truiden (2004)
- Ham (2009)

■ Provincie Oost-Vlaanderen

- Aalst
- Gent
- Lokeren
- Ronse
- Sint-Niklaas
- Temse
- Zele
- Denderleeuw (2009)

■ Provincie Vlaams-Brabant

- Leuven
- Vilvoorde
- Halle
- Liedekerke (2009)
- Asse (2009)
- Sint-Pieters-Leeuw (2009)
- Diest (2009)

■ Provincie West-Vlaanderen

- Oostende
- Kortrijk
- Roeselare (2009)

De integratiediensten in **vet** werden of zullen worden erkend tijdens de huidige legislatuur.

Daarnaast worden ook nog het Vlaams Minderhedencentrum (ondersteuningscentrum voor integratiecentra en -diensten) en het forum van etnisch-culturele minderheden gesubsidieerd.

1.8 Inburgeringsbeleid

Een onthaalbureau Inburgering coördineert het primaire inburgeringstraject van de inburgeraar. Het stelt voor de cliënt een vormingsprogramma samen uit Nederlands als tweede taal, maatschappelijke oriëntatie en loopbaanoriëntatie. Het onthaalbureau Inburgering biedt zelf het onderdeel maatschappelijke oriëntatie aan en zorgt voor de individuele begeleiding van de cliënt. In Vlaanderen en Brussel zijn er volgende onthaalbureaus.

- Onthaalbureau Inburgering stad Antwerpen (PINA)
- Onthaalbureau Inburgering provincie Antwerpen (PRISMA vzw)
- Onthaalbureau Inburgering Brussel (Bon vzw Brussels onthaalbureau Inburgering Nieuwkomers)
- Onthaalbureau Inburgering Gent (Kom-Pas Gent)
- Onthaalbureau Inburgering Limburg
- Onthaalbureau Inburgering Oost-Vlaanderen (Inburgering Oost-Vlaanderen vzw)
- Onthaalbureau Inburgering Vlaams-Brabant
- Onthaalbureau Inburgering West-Vlaanderen

2 Vergelijken van gemeenten aan de hand van een clusterindeling

Om de leesbaarheid van de informatie te vergroten is het nodig de gemeenten op een bepaalde manier te classificeren. Het is niet evident om een juiste manier te vinden om de gemeenten onder te verdelen in groepen.

In de eerste jaren dat het jaarbeeld van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur verscheen, werden de gemeentelijke gegevens onderverdeeld in 5 groepen, namelijk per provincie. De gemeenten in een bepaalde provincie vertonen echter vaak een zeer grote diversiteit. Daarom is gezocht naar een methode om gemeenten in te delen in groepen van gelijkaardige gemeenten.

De keuze is gevallen op de clustering-methode ontwikkeld door Dexia³. Deze methode laat toe gemeenten met een gelijkaardig sociaaleconomisch profiel in eenzelfde cluster of groep onder te brengen. De voorstelling van statistische gegevens brengt patronen aan het licht, die bij een indeling van de gemeenten, bijvoorbeeld per provincie, verborgen blijven. Het laat de gemeente toe zich te vergelijken met voor haar gelijkaardige gemeenten en na te gaan hoe zij scoort op een bepaald aspect van haar werking.

De indeling in clusters van de Vlaamse gemeenten is gebaseerd op een sociaaleconomische database. In deze database zitten in totaal 150 variabelen die een beeld geven van de sociaaleconomische situatie van elke gemeente. De variabelen hebben niets te maken met het beheer van de gemeente. Ze gaan over het grondgebied, de bevolking en de economische activiteit op het gemeentelijke

grondgebied.

De variabelen geven een beeld van de gemeenten op vijf dimensies:

- bestemming van de bodem en de gebouwen, kenmerken en uitrustingsgraad van de woningen
- niveau van de inkomsten van de gezinnen en van de grondbelasting
- economische activiteit en structuur van de beroepsbevolking
- structuur en evolutie van de bevolking
- voorzieningen van algemeen nut, externaliteiten en aantrekkingskracht

De database bestaat uit statische en dynamische indicatoren. De eerste geven een toestand op een bepaald moment weer, de tweede geven een evolutiepercentage weer.

De gemeenten in Vlaanderen zijn verdeeld in 16 clusters. De 16 clusters kunnen ondergebracht worden in 6 subgroepen. Hierbij een overzicht:

Woongemeenten: hoog inkomensniveau en lage centrumfunctie

- cluster 2: woongemeenten in landelijke zones
- cluster 1: woongemeenten in de stadsrand
- cluster 10: agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteiten
- cluster 11: residentiële randgemeenten met hoge inkomens

Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten): erg lage verstedelijking

- cluster 9: kleine landbouwgemeenten
- cluster 3: erg landelijke gemeenten met een sterke vergrijzing
- cluster 12: landelijke of verstedelijkte plattelandsgemeenten met een sterke

demografische groei

Gemeenten met een concentratie van economische activiteit: grote economische, vooral industriële activiteit

- cluster 4: landelijke en landbouwgemeenten met industriële activiteit
- cluster 13: verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei
- cluster 8: steden en agglomeratiegemeenten met een industrieel karakter

Semistedelijke of agglomeratiegemeenten: stedelijk of semistedelijk karakter met lage centrumfunctie en economische activiteit en laag inkomensniveau

- cluster 6: weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang
- cluster 7: sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens

Centrumgemeenten: grote aantrekkingskracht en centrumfunctie

- cluster 5: middelgrote steden
- cluster 14: regionale steden
- cluster 15: grote en regionale steden – hoofdplaatsen

Toeristische gemeenten

- cluster 16: kustgemeenten

Doorheen het jaarbeeld zijn sommige gegevens van gemeenten ingedeeld volgens deze clustermethode. Soms gebeurt deze indeling op niveau van de clusters, soms op niveau van de subgroepen.

³ Dessoy, A. 2007. *Sociaaleconomische typologie van de gemeenten*. In tijdschrift *Lokale financiën*, augustus 2007.

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Aalst	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster 14)
Aalter	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Aarschot	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster 5)
Aartselaar	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster 10)
Affligem	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster 2)
Alken	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster 4)
Alveringem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster 3)
Antwerpen	5. Centrumgemeenten	5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster 15)
Anzegem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster 4)
Ardoos	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster 3)
Arendonk	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
As	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Asse	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster 10)
Assenede	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster 3)
Avelgem	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster 6)
Baarle-Hertog	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Balen	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Beernem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster 3)
Beerse	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster 13)
Beersel	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster 10)
Begijnendijk	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster 2)
Bekkevoort	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster 9)
Beringen	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster 7)
Berlaar	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster 6)
Berlare	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster 6)
Bertem	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster 1)
Bever	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster 9)
Beveren	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster 8)
Bierbeek	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster 1)
Bilzen	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Blankenberge	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster 16)
Bocholt	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Boechout	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster 2)
Bonheiden	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster 1)
Boom	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Boortmeerbeek	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Borgloon	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Bornem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)
Borsbeek	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Boutersem	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Brakel	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Brasschaat	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Brecht	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Bredene	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
Bree	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Brugge	5. Centrumgemeenten	5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster V15)
Buggenhout	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Damme	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
De Haan	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
De Panne	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
De Pinte	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Deerlijk	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Deinze	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Denderleeuw	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Dendermonde	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Dentergem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Dessel	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Destelbergen	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Diepenbeek	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Diest	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Diksmuide	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Dilbeek	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Dilsen-Stokkem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Drogenbos	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Duffel	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)
Edegem	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Eeklo	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Erpe-Mere	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Essen	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Evergem	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Galmaarden	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Gavere	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Geel	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Geetbets	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Genk	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Gent	5. Centrumgemeenten	5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster V15)
Geraardsbergen	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Gingelom	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Gistel	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Glabbeek	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Gooik	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Grimbergen	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Grobbendonk	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Haacht	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Haaltert	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Halen	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Halle	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Ham	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Hamme	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Hamont-Achel	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Harelbeke	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Hasselt	5. Centrumgemeenten	5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster V15)
Hechtel-Eksel	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Heers	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Heist-op-den-Berg	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Hemiksem	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Herent	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Herentals	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Herenthout	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Herk-de-Stad	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Herne	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Herselt	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Herstappe	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Herzele	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Heusden-Zolder	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Heuvelland	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Hoegaarden	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Hoeilaart	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Hoeselt	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Holsbeek	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Hooglede	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Hoogstraten	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Horebeke	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Houthalen-Helchteren	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Houthulst	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Hove	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Huldenberg	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Hulshout	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Ichtegem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Ieper	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Ingelmunster	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Izegem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)
Jabbeke	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Kalmthout	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Kamphenhout	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Kapellen	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Kapelle-op-den-Bos	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Kaprijke	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Kasterlee	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Keerbergen	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Kinrooi	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Kluisbergen	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Knesselare	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Knokke-Heist	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
Koekelare	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Koksijde	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
Kontich	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Kortemark	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Kortenaken	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Kortenbergh	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Kortesseme	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Kortrijk	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Kraainem	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Kruibeke	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Kruishoutem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Kuurne	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)
Laakdal	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Laarne	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Lanaken	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Landen	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Langemark-Poelkapelle	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Lebbeke	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Lede	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Ledegem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Lendeledede	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Lennik	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Leopoldsborg	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Leuven	5. Centrumgemeenten	5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster V15)
Lichtervelde	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Liedekerke	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Lier	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Lierde	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Lille	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Linkebeek	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Lint	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Linter	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Lochristi	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Lokeren	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Lommel	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Londerzeel	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Lo-Reninge	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Lovendegem	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Lubbeek	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Lummen	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Maarkedal	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Maaseik	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Maasmechelen	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Machelen	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Maldegem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Malle	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Mechelen	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Meerhout	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Meeuwen-Gruitrode	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Meise	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Melle	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Menen	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Merchtem	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Merelbeke	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Merkspas	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Mesen	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Meulebeke	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Middelkerke	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
Moerbeke	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Mol	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Moorslede	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Mortsel	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Nazareth	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Neerpelt	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Nevele	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Niel	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Nieuwerkerken	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Nieuwpoort	6. Toeristische gemeenten	6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)
Nijlen	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Ninove	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Olen	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Oostende	5. Centrumgemeenten	5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster V15)
Oosterzele	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Oostkamp	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Oostrozebeke	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Opglabbeek	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Opwijk	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Oudenaarde	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Oudenburg	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Oud-Heverlee	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Oud-Turnhout	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Overijse	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Overpelt	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Peer	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Pepingen	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Pittem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Poperinge	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Putte	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Puurs	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)
Ranst	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Ravels	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Retie	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Riemst	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Rijkevorsel	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Roeselare	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Ronse	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Roosdaal	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Rotselaar	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Ruiselede	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Rumst	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Schelle	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Scherpenheuvel-Zichem	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Schilde	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Schoten	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Sint-Amands	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Sint-Genesius-Rode	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Sint-Gillis-Waas	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Sint-Katelijne-Waver	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Sint-Laureins	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Sint-Lievens-Houtem	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Sint-Martens-Latem	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Sint-Niklaas	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Sint-Pieters-Leeuw	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)

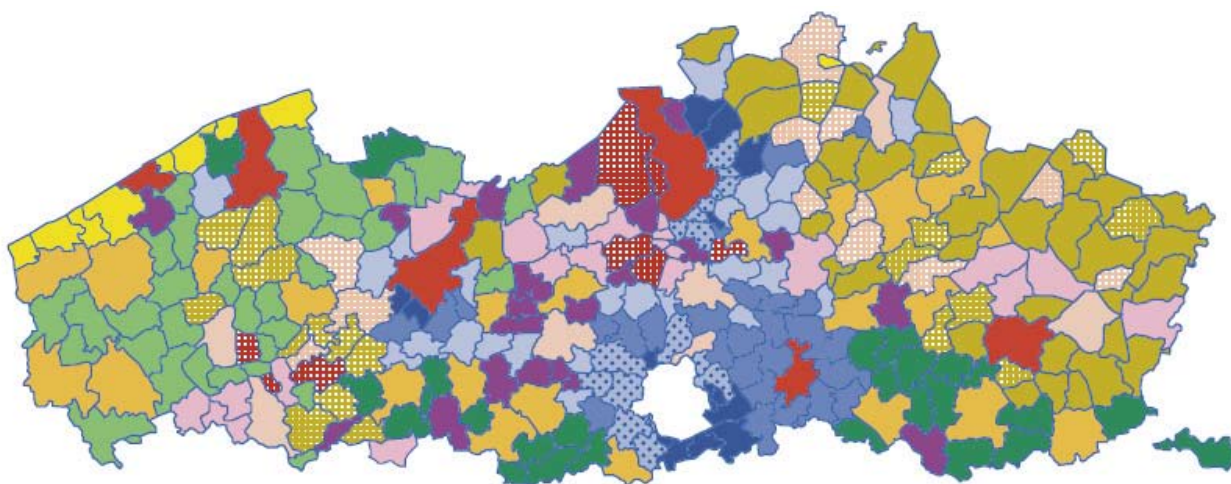
Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Sint-Truiden	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Spiere-Helkijn	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Stabroek	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Staden	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Steenokkerzeel	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Stekene	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Temse	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Ternat	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Tervuren	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Tessenderlo	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Tielt	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Tielt-Winge	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Tienen	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Tongeren	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Torhout	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Tremelo	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Turnhout	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Veurne	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Vilvoorde	5. Centrumgemeenten	5.2. Regionale steden (Cluster V14)
Vleteren	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Voeren	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Vorselaar	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Vosselaar	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Waarschoot	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Waasmunster	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Wachtebeke	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Waregem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)
Wellen	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Wemmel	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Wervik	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Westerlo	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Wetteren	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)

Indeling gemeenten in clusters

gemeente	subgroep	cluster
Wevelgem	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Wezembeek-Oppem	1. Woongemeenten	1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)
Wichelen	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)
Wielsbeke	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)
Wijnegem	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Willebroek	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Wingene	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Wommelgem	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Wortegem-Petegem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Wuustwezel	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Zandhoven	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Zaventem	1. Woongemeenten	1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)
Zedelgem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Zeke	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Zelzate	4. Semistedelijke gemeenten of agglomeratiegemeenten	4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)
Zemst	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Zingem	1. Woongemeenten	1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)
Zoersel	1. Woongemeenten	1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)
Zomergem	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Zonhoven	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Zonnebeke	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)
Zottegem	5. Centrumgemeenten	5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)
Zoutleeuw	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Zuienkerke	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Zulte	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Zutendaal	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)
Zwalm	2. Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten)	2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)
Zwevegem	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)
Zwijndrecht	3. Gemeenten met een concentratie van economische activiteit	3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)

Indeling gemeenten in clusters

Legende bij de kaart

- cluster 1: woongemeenten in de stadsrand
- cluster 2: woongemeenten in landelijke zones
- cluster 3: erg landelijke gemeenten met een sterke vergrijzing
- cluster 4: landelijke en landbouwgemeenten met industriële activiteit
- cluster 5: middelgrote steden
- cluster 6: weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang
- cluster 7: sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens
- cluster 8: steden en agglomeratiegemeenten met een industrieel karakter
- cluster 9: kleine landbouwgemeenten
- cluster 10: agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteiten
- cluster 11: residentiële randgemeenten met hoge inkomens
- cluster 12: landelijke of verstedelijkte plattelandsgemeenten met een sterke demografische groei
- cluster 13: verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei
- cluster 14: regionale steden
- cluster 15: grote en regionale steden – hoofdplaatsen
- cluster 16: kustgemeenten

3 Gemeenten

3.1 Omgevingsfactoren

3.1.1 Samenstelling bevolking

■ Inwoners in de Vlaamse gemeenten

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met het aantal inwoners per gemeente

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- De gegevens komen van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.
- Ze geven de toestand weer op 1 januari 2008.

■ Vergrijzing van de bevolking

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met gegevens per gemeente over de veroudering van de bevolking
- Het cijfermateriaal is afkomstig van de website www.lokalestatistieken.be.

In dit onderdeel worden de bevolkingscijfers bekeken vanuit de invalshoek “vergrijzing van de bevolking”. De inwoners in Vlaanderen worden ouder. Deze veroudering heeft implicaties op verschillende terreinen voor de lokale en provinciale besturen. De besturen zullen hun dienstverlening aan de burger moeten aanpassen aan een ouder wordende bevolking, het personeelsbeleid moet rekening houden met meer pensioneringen, duurdere oudere werk-

nemers...

In wat volgt worden cijfergegevens aangeboden die de veroudering van de bevolking bekijken vanuit verschillende invalshoeken, namelijk:

- aandeel van de bevolking ouder dan 75 jaar
- aandeel van de bevolking ouder dan 85 jaar
- interne vergrijzing: het aantal 80-plussers ten opzichte van het aantal 60-plussers, geeft weer hoeveel hoogbejaarden er zijn in de groep van de senioren
- grijze druk: verhouding tussen het aantal 60-plussers en het aantal mensen tussen 20 en 59 jaar, is een maat voor het aantal senioren ten opzichte van het aantal mensen op beroepsactieve leeftijd
- afhankelijkheidsratio: verhouding tussen het aantal 60-plussers en het aantal mensen tussen 0 en 19 jaar ten opzichte van het aantal mensen tussen 20 en 59 jaar, is een maat voor het aantal niet-beroepsactieven ten opzichte van de actieve bevolking
- doorstromingscoëfficiënt: geeft de verhouding weer tussen het aantal jongeren (van 10 tot 24 jaar) en het aantal ouderen (van 50 tot 64 jaar), het is een verhouding van de potentiële in- en uitstroom op de arbeidsmarkt afgaand op de verhouding tussen de jonge en oude leeftijdscategorieën op de arbeidsmarkt

De gegevens zijn getotaliseerd per cluster. Voor de gegevens van alle gemeenten die tot een bepaalde cluster behoren is het gemiddelde berekend. De gegevens worden aangeboden in een tijdsreeks met gegevens voor elk startjaar van een nieuwe Vlaamse legislatuur, namelijk 1994, 1999, 2004. Tot slot nemen we de gegevens op van 2008, als laatste jaar van de huidige legislatuur. Door de gegevens voor 2008 op te nemen hebben we meteen ook recente gegevens om vergelijkingen te maken. Voor het aandeel 85-plussers waren geen gegevens beschikbaar voor 2008. De meest recente gegevens dateren van 2007.

In de laatste kolom van elke tabel wordt aangegeven welke stijging er procentueel is van 1994 tot 2008 (2007). Een belangrijke stijging of daling kan voor het beleid een signaal zijn dat bepaalde maatregelen moeten overwogen worden om de mogelijke gevolgen van de stijgende of dalende variabele onder controle te houden.

Voor twee tabellen, namelijk aandeel van de bevolking ouder dan 75 jaar en aandeel van de bevolking ouder dan 85 jaar is nog een extra kolom toegevoegd. Daarin is het percentage stijging van de totale bevolking tussen 1994 en 2008 of 2007 opgenomen. Deze cijfers laten toe na te gaan of de oudere bevolking (ouder dan 75 of dan 85 jaar) al dan niet sneller toeneemt dan de totale bevolking.

■ Aandeel 75-plussers

% bevolking ouder dan 75 jaar

	1994	1999	2004	2008	verschil 2008 tov 1994 ouder dan 75 jaar	verschil 2008 tov 1994 totale bevolking
Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	5,60	6,28	7,24	8,29	2,69	6,17
Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	5,64	6,32	7,12	8,04	2,41	9,36
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	5,73	6,74	7,88	9,05	3,32	4,30
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	5,10	6,28	7,56	8,80	3,70	3,11
Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	6,49	7,22	8,36	9,35	2,86	5,80
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	6,28	6,98	8,13	9,10	2,82	1,89
Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	4,22	4,86	5,71	6,71	2,49	10,34
Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	5,31	6,03	7,11	8,23	2,91	6,47
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	4,37	4,93	5,84	6,79	2,42	11,82
Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	5,88	6,45	7,42	8,53	2,65	3,23
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	5,94	6,70	7,71	8,61	2,67	5,64
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	5,67	6,45	7,43	8,23	2,56	5,97
Middelgrote steden (Cluster V5)	6,15	7,06	8,12	9,13	2,99	4,10
Regionale steden (Cluster V14)	5,90	6,96	7,97	8,89	2,99	3,71
Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	7,26	8,37	9,20	10,01	2,75	2,81
Kustgemeenten (Cluster V16)	6,95	8,41	10,06	11,43	4,48	10,62

Top 10 gemeenten met kleinste aandeel 75-plussers	(in%)
Opglabbeek	4,33
Merksplas	5,13
Zutendaal	5,27
Meeuwen-Gruitrode	5,27
Houthalen-Helchteren	5,42
Stabroek	5,59
Beerse	5,62
Hoogstraten	5,83
Peer	5,84
Wuustwezel	5,87

Top 10 gemeenten met grootste aandeel 75-plussers	(in%)
Herstappe	16,67
Horebeke	13,36
Knokke-Heist	13,25
Oostende	13,09
De Panne	12,81
Koksijde	11,90
Blankenberge	11,90
Nieuwpoort	11,69
Middelkerke	11,28
De Haan	11,27

■ Commentaar

De gemeenten uit de cluster landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei hebben gemiddeld genomen het laagste aandeel 75-plussers in hun bevolking. 6,7% van de bevolking is ouder dan 75 jaar. Het hoogste aantal 75-plussers vindt men in de kustgemeenten. In die gemeenten is de afgelopen 3 legislaturen (van 1994 tot 2008) hun aantal het meest toegenomen. In de woongemeenten in

de stadsrand is de toename het kleinst. Als we de stijging bij de +75-jarigen vergelijken met de stijging van de totale bevolking van 1994 tot 2008 merken we dat in de meeste clusters de gemiddelde stijging van de totale bevolking groter is dan de gemiddelde stijging van de +75-jarigen. In twee clusters echter neemt het aantal plus 75-jarigen sneller toe dan de totale bevolking. Dit is het geval voor de erg landelijke gemeenten met een sterke vergrijzing en de residentiële randgemeenten met hoge inkomens. In vier andere clusters is de

stijging van zowel de totale bevolking als van de +75-jarigen ongeveer gelijk. Het gaat om volgende clusters:

- middelgrote steden
- steden en agglomeratiesteden met een industrieel karakter
- residentiële randgemeenten met hoge inkomens
- grote steden en regionale steden - hoofdplaatsen

■ Aandeel 85-plussers

% bevolking ouder dan 85 jaar

	1994	1999	2004	2007	verschil 2007 tov 1994 ouder dan 85 jaar	verschil 2007 tov 1994 totale bevolking
Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	1,45	1,69	1,50	1,77	0,31	5,34
Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	1,49	1,68	1,47	1,75	0,26	8,53
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	1,52	1,72	1,52	1,87	0,35	3,94
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	1,34	1,56	1,38	1,74	0,40	2,79
Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	1,73	1,81	1,68	2,04	0,31	5,04
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	1,68	1,89	1,65	1,89	0,20	1,48
Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	0,97	1,16	1,06	1,23	0,26	9,39
Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	1,34	1,61	1,44	1,64	0,30	5,66
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	1,05	1,25	1,16	1,34	0,29	10,84
Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	1,53	1,70	1,52	1,81	0,28	2,70
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	1,51	1,73	1,53	1,80	0,28	4,62
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	1,39	1,60	1,39	1,64	0,25	5,15
Middelgrote steden (Cluster V5)	1,51	1,81	1,62	1,89	0,38	3,45
Regionale steden (Cluster V14)	1,42	1,67	1,49	1,81	0,39	3,10
Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	1,91	2,22	1,92	2,25	0,34	1,85
Kustgemeenten (Cluster V16)	1,81	2,10	1,94	2,26	0,45	9,87

Top 10 gemeenten met kleinste aandeel 85-plussers	(in%)
Meeuwen-Gruitrode	0,60
Opglabbeek	0,74
Zutendaal	0,75
As	0,80
Vosselaar	0,81
Merksplas	0,83
Houthalen-Helchteren	0,88
Hechtel-Eksel	0,89
Diepenbeek	0,93
Retie	0,93

Top 10 gemeenten met grootste aandeel 85-plussers	(in%)
Horebeke	3,89
Herstappe	3,53
Maarkedal	3,28
Wijnegem	3,05
Oostende	2,92
De Panne	2,89
Veurne	2,74
Knokke-Heist	2,73
Sint-Laureins	2,69
Lochristi	2,65

■ Commentaar

Gegevens voor 2008 waren niet beschikbaar.
De meest recente gegevens zijn die voor 2007.

Eenzelfde beeld tekent zich af bij de 85-plussers als bij de 75-plussers: het kleinste aandeel ten opzichte van de totale bevolking vind je in de landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei, het grootste aandeel vind je bij de kustgemeenten.

■ Interne vergrijzing

interne vergrijzing (in %)

	1994	1999	2004	2008	verschil 2008 tov 1994
Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	17,55	15,30	17,32	18,97	1,42
Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	17,54	15,71	17,83	19,49	1,95
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	16,77	14,69	17,68	20,13	3,36
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	15,75	14,03	17,37	19,87	4,12
Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	17,82	15,94	18,97	21,59	3,78
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	18,35	15,78	18,26	20,73	2,38
Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	14,66	13,01	14,54	16,18	1,52
Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	16,94	14,78	16,85	18,97	2,03
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	15,53	13,68	14,96	16,56	1,03
Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	18,12	15,48	17,42	19,26	1,14
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	17,43	15,21	17,74	19,55	2,12
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	16,46	14,31	17,15	19,20	2,74
Middelgrote steden (Cluster V5)	17,29	15,58	18,01	20,07	2,79
Regionale steden (Cluster V14)	16,35	14,61	17,88	20,34	4,00
Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	19,00	17,15	20,42	22,47	3,47
Kustgemeenten (Cluster V16)	17,13	14,83	17,29	18,36	1,23

Top 10 gemeenten met kleinste aandeel interne vergrijzing	(in%)
Opglabbeek	11,92
Meeuwen-Gruitrode	12,26
Zutendaal	12,57
Vosselaar	12,77
As	12,96
Oudenburg	13,54
Diepenbeek	13,73
Retie	13,76
Hechtel-Eksel	13,76
Londerzeel	13,91

Top 10 gemeenten met grootste aandeel interne vergrijzing	(in%)
Herstappe	37,50
Horebeke	29,85
Lochristi	27,79
Maarkedal	25,59
Veurne	25,40
Niel	25,36
Houthulst	24,99
Leuven	24,92
Kluisbergen	24,80
Alveringem	24,41

■ Commentaar

De interne vergrijzing geeft aan hoeveel 80-plussers er zijn ten opzichte van de zestigplussers. Het geeft dus weer hoeveel hoogbejaarden er zijn in de groep van de senioren en dus niet ten opzichte van de totale bevolking, zoals in voorgaande tabel.

Het minste hoogbejaarden in de groep van senioren vindt men in de gemeenten van de cluster van de landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke

demografische groei: 16,2% van de 60-plussers is ouder dan 80. Het grootste aandeel vind je in de grote steden en de regionale steden. Daar is 22,5% van de 60-plussers meer dan 80. In de residentiële randgemeenten met hoge inkomens stijgt het aandeel 80-plussers in de groep senioren het sterkst over de laatste drie legislaturen, namelijk een stijging van 4,12%. De kleinste stijging (1,03%) is te vinden in de cluster verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei.

■ Grijs druk

grijs druk (in %)

	1994	1999	2004	2008	verschil 2008 tov 1994
Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	34,91	37,82	39,64	43,56	8,65
Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	35,11	37,10	38,27	41,86	6,75
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	38,09	41,80	42,51	45,61	7,52
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	36,24	39,88	42,20	46,04	9,80
Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	40,35	41,22	41,40	44,34	3,99
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	40,07	42,19	42,95	45,12	5,05
Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	28,82	31,75	33,69	37,12	8,30
Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	34,59	37,40	39,03	41,84	7,25
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	28,94	31,78	34,36	37,76	8,82
Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	36,07	38,49	40,12	44,09	8,02
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	37,42	39,44	40,65	43,33	5,91
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	37,39	39,34	39,93	42,15	4,77
Middelgrote steden (Cluster V5)	38,75	41,46	42,37	45,19	6,44
Regionale steden (Cluster V14)	39,10	41,94	42,09	43,74	4,65
Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	42,98	45,32	44,68	46,23	3,25
Kustgemeenten (Cluster V16)	46,90	52,93	59,00	68,28	21,38

Top 10 gemeenten met minste grijs druk	(in%)
Merksplas	29,22
Houthalen-Helchteren	31,29
Opglabbeek	31,34
Stabroek	32,13
Wuustwezel	32,26
Peer	32,35
Kortesseem	33,10
Kinrooi	33,27
Meeuwen-Gruitrode	33,36
Lint	33,60

Top 10 gemeenten met meeste grijs druk	(in%)
Koksijde	79,69
Knokke-Heist	76,19
Middelkerke	72,45
De Panne	71,50
Nieuwpoort	69,70
De Haan	67,83
Blankenberge	67,23
Oostende	65,68
Horebeke	61,98
Edegem	55,82

■ Commentaar

De grijs druk is een maat voor het aantal senioren ten opzichte van de beroepsactieve bevolking. In de gegevens tekent zich hetzelfde patroon af als bij de twee voorgaande tabellen. De landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei ervaren de kleinste grijs druk. Voor 100 mensen op beroepsactieve leeftijd (tussen 20 en 59 jaar) zijn er 37,1 mensen van 60 jaar of ouder. De kustgemeenten ervaren de zwaarste grijs druk. Voor 100 beroepsactieven heb je in die gemeenten gemiddeld 68,3 zestigplussers.

De cijfers van de laagst en hoogst scorende cluster liggen ver uit elkaar. Dit verschil in cijfers zal ongetwijfeld een impact hebben op hoe de respectieve gemeenten verschillende aspecten van hun beleid uitbouwen en vorm geven.

Afhankelijkheidsratio

afhankelijkheidsratio (in %)

	1994	1999	2004	2008	verschil 2008 tov 1994
Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	78,53	80,69	80,74	84,96	6,43
Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	79,65	81,08	80,74	85,00	5,35
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	80,47	85,23	85,25	88,85	8,38
Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	82,63	86,97	88,59	92,56	9,93
Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	82,57	82,18	80,57	84,43	1,86
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	87,34	88,06	86,13	87,78	0,43
Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	74,89	76,04	74,48	77,10	2,21
Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	80,16	81,54	80,54	83,16	3,00
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	74,66	75,46	75,57	78,90	4,24
Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	79,77	81,09	80,73	84,45	4,68
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	79,10	80,00	79,67	83,40	4,30
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	82,04	83,08	81,87	84,80	2,76
Middelgrote steden (Cluster V5)	81,15	82,78	81,36	84,17	3,02
Regionale steden (Cluster V14)	82,29	85,25	83,53	85,62	3,32
Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	81,85	83,57	81,10	82,67	0,82
Kustgemeenten (Cluster V16)	88,10	93,09	96,25	104,59	16,49

Top 10 gemeenten met kleinste afhankelijkheidsratio	(in%)
Leuven	67,48
Wellen	68,49
Stabroek	70,09
Kortesseem	70,10
Olen	71,09
Zutendaal	71,50
Peer	71,72
Merksplas	72,46
Opglabbeek	72,87
Houthalen-Helchteren	72,88

Top 10 gemeenten met grootste afhankelijkheidsratio	(in%)
Koksijde	113,17
De Panne	111,06
Knokke-Heist	109,91
Horebeke	109,61
Middelkerke	109,20
Nieuwpoort	106,38
De Haan	104,73
Lochristi	101,81
Oostende	101,14
Blankenberge	100,28

Commentaar

De afhankelijkheidsratio geeft de verhouding weer tussen het aantal 60-plussers en het aantal mensen tussen 0 en 19 jaar ten opzichte van het aantal mensen tussen 20 en 59 jaar.

In de cluster van de landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke

demografische groei heb je 77,1 niet-beroepsactieven voor elke 100 beroepsactieven. In de cluster van de kustgemeenten, die het andere uiterste vormen heb je meer niet-beroepsactieven dan beroepsactieven, namelijk 104,6 ten opzichte van 100.

■ Doorstromingscoëfficiënt

doorstromingscoëfficiënt (in %)

	1994	1999	2004	2008	verschil 2008 tov 1994
Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	114,38	101,29	96,78	87,52	-26,87
Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	116,89	105,42	99,06	90,40	-26,50
Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	102,44	99,76	100,79	93,52	-8,92
residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	112,73	106,17	101,49	94,38	-18,35
Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	111,92	100,45	92,03	82,77	-29,15
Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	118,66	110,60	107,29	97,44	-21,22
Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	132,32	117,51	105,54	92,12	-40,20
Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	120,82	111,09	104,38	93,75	-27,07
Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	131,80	114,48	104,69	93,55	-38,25
Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	116,05	103,94	98,29	88,35	-27,70
Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	112,57	100,57	94,12	85,05	-27,52
Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	118,90	108,74	103,05	94,06	-24,84
Middelgrote steden (Cluster V5)	111,76	103,27	97,64	87,22	-24,54
Regionale steden (Cluster V14)	112,26	107,40	107,49	97,39	-14,87
Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	104,24	99,26	96,62	88,82	-15,42
Kustgemeenten (Cluster V16)	94,35	82,33	73,69	64,23	-30,13

Top 10 gemeenten met kleinste doorstromingscoëfficiënt	(in%)
Koksijde	51,09
Knokke-Heist	57,85
Herstappe	60,00
Middelkerke	60,10
Blankenberge	62,21
Nieuwpoort	64,45
De Haan	64,64
De Panne	67,17
Heers	68,42
Oostende	68,76

Top 10 gemeenten met grootste doorstromingscoëfficiënt	(in%)
Spiere-Helkijn	136,48
Lochristi	135,29
Langemark-Poelkapelle	118,66
Lint	115,37
Alveringem	113,86
Vilvoorde	113,84
Vleteren	113,61
Machelen	110,23
Ruiselede	109,86
Staden	109,75

■ Commentaar

De doorstromingscoëfficiënt geeft de verhouding weer tussen het aantal jongeren (van 10 tot 24 jaar) en het aantal ouderen (van 50 tot 64 jaar). Het is een verhouding van de potentiële in- en uitstroom op de arbeidsmarkt afgaand op de verhouding tussen de jonge en oude leeftijdscategorieën op de arbeidsmarkt.

Geen enkele cluster komt boven de 100% uit. Dit betekent dat gemiddeld gezien er minder jongeren potentieel kunnen instromen in de

arbeidsmarkt dan er ouderen potentieel de arbeidsmarkt verlaten.

De twee uitersten worden gevormd door enerzijds de kustgemeenten. Voor 64,2 jongeren die daar potentieel tot de arbeidsmarkt kunnen toetreden, heb je 100 ouderen die potentieel de arbeidsmarkt kunnen verlaten. Anderzijds zijn er de erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing, die met 97,4% dicht aanleunen bij een volledige potentiële vervanging, van

jongeren door ouderen op de arbeidsmarkt (100%).

Opvallend is ook het grote verschil tussen de cijfers voor 1994 en die voor 2008. Het grootste verschil is op te tekenen bij de landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei. In 1994 bedroeg de verhouding jongeren – ouderen 132,3, in 2008 bedraagt dit verschil nog 92,1. Dit is een daling met 40,2%.

■ Algemene conclusies

Uit de tabellen die de top 10-scores weergeven, kan men opmaken welke gemeenten afwijkende scores vertonen. Het zijn voornamelijk gemeenten uit Limburg en de kustgemeenten die daarbij in het oog springen. Over het algemeen scoren kustgemeenten meestal hoog wat betreft de ouderdom van hun bevolking. In bijna alle top 10 van de hoogste scores zijn een aantal kustgemeenten terug te vinden. In de top 10 van de laagste scores daarentegen vind je vaak Limburgse gemeenten terug. Als we de bevolkingscijfers van de Limburgse gemeenten bekijken, valt op dat ten opzichte van de 4 andere Vlaamse provincies er in Limburg procentueel de meeste 15- tot 25-jarigen en 40- tot 60-jarigen wonen. Limburg heeft daarnaast procentueel het minste 70-plussers.

3.1.2 Organen

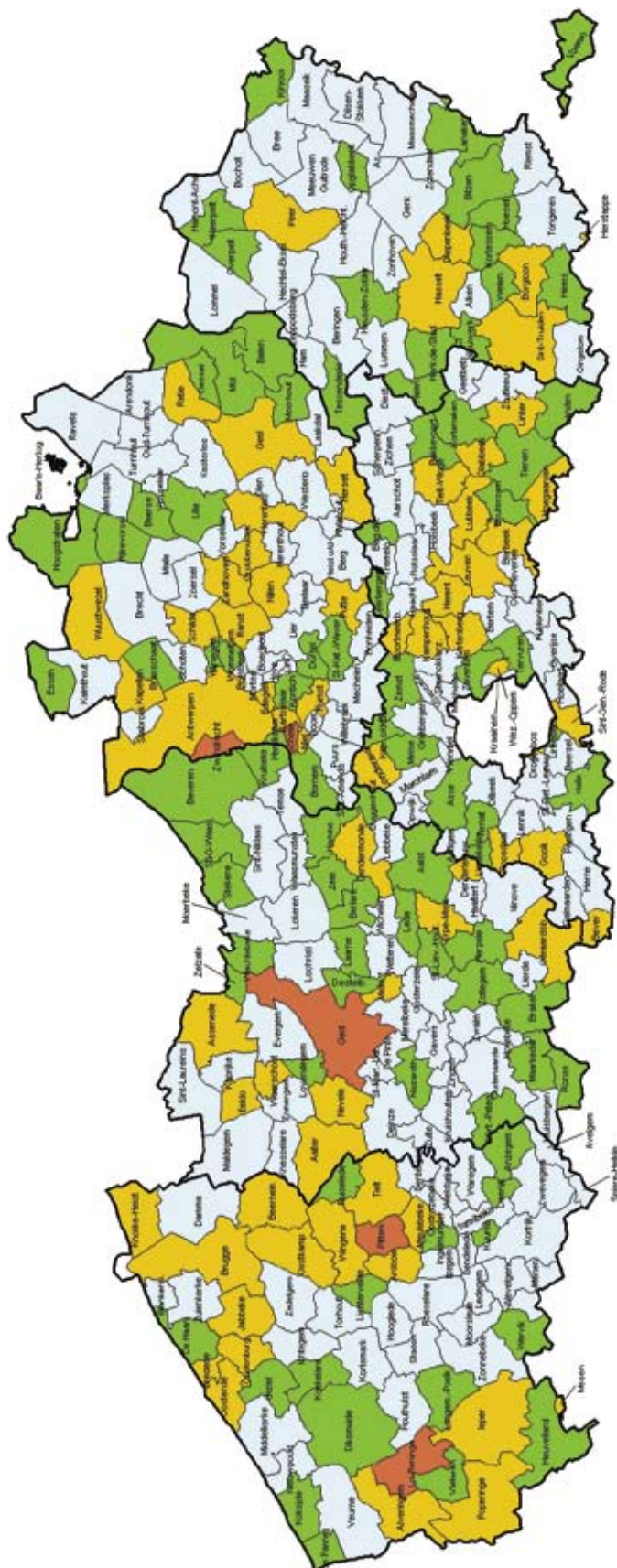
Benoeming burgemeesters

gemeente	vorige burgemeester	lijst	huidige burgemeester	lijst
Turnhout	Marcellus Hendrickx	CD&V	Franciscus Stijnen	CD&V
Kontich	Joseph Van linden	CD&V/N-VA	Luc Blommaerts	CD&V/N-VA
Hoegaarden	Willy Huon	CD&V	Jean-Pierre Taverniers	CD&V
De Panne	Willy Vanheste	VEDA	Robert Butsraen	VEDA
Waarschoot	Ghislain Lippens	CD&V	Ann Coopman	CD&V

■ Commentaar

In 2008 werden in Vlaanderen zes burgemeesters of waarnemend burgemeesters benoemd. De reden was in een aantal gevallen het ontslag van de titelvoerende burgemeester en in één geval (Hoegaarden) het overlijden van de titelvoerende burgemeester. Eén waarnemend burgemeester werd benoemd omwille van het feit dat de burgemeester federaal minister werd. De burgemeester van Aalter die ook federaal minister werd, blijft echter wel titelvoerend burgemeester van zijn gemeente.

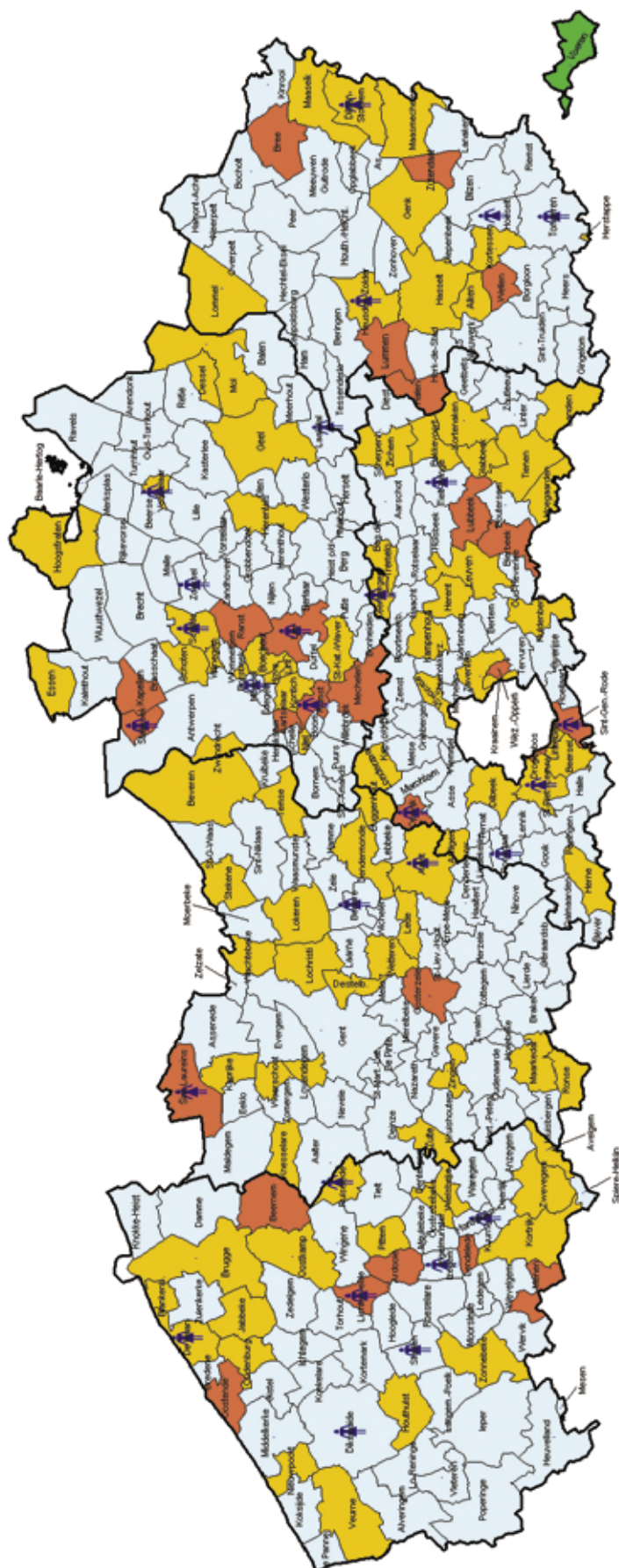
Vrouwen in de gemeenteraad

vrouwen in de gemeenteraad

10 tot 30 %	(90)
30 tot 40 %	(146)
40 tot 50 %	(67)
> de helft of meer	(5)

Vrouwen in college van burgemeester en schepenen en vrouwelijke burgemeesters

Vrouwelijke burgemeesters (28)

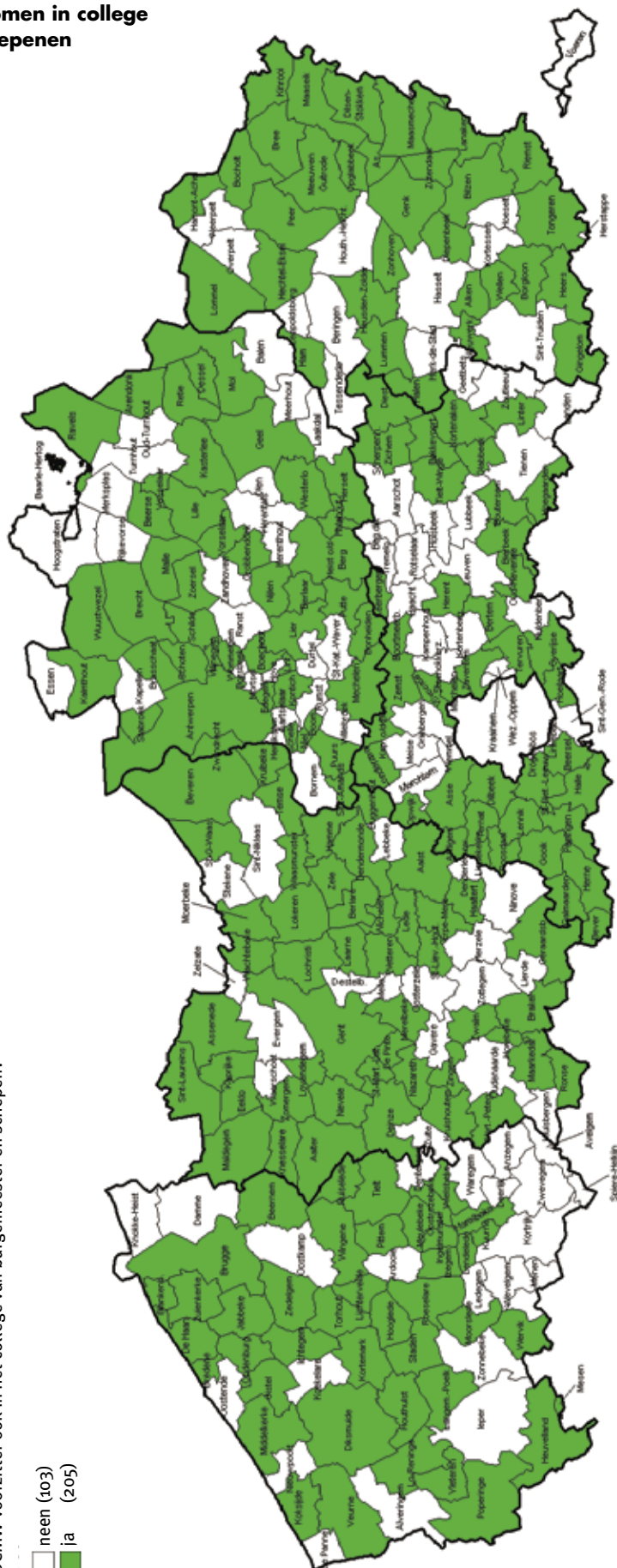
vrouwen in het college van burgemeester en schepenen

geen (1)
 < 30 % (193)
 30 tot 50 % (88)
 de helft of meer (26)

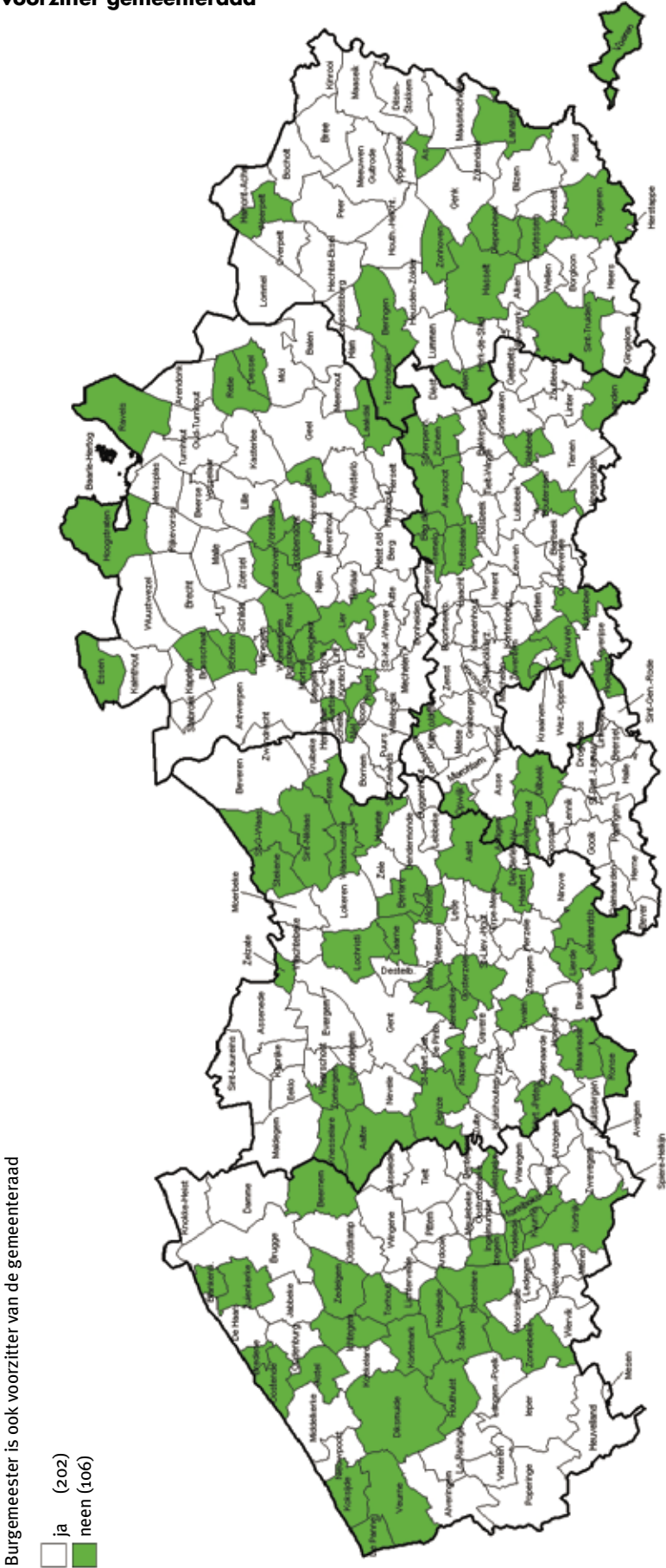
OCMW-voorzitter opgenomen in college van burgemeester en schepenen

OCMW voorzitter ook in het college van burgemeester en schepenen?

☐ neen (103)
☒ ja (205)

Burgemeester is ook voorzitter gemeenteraad

Vrouwelijke aanwezigheid in de gemeentelijke organen doorheen de legislatuur

Samenstelling raden en colleges

	2004	2005	2006	2007	2008
% vrouwen					
burgemeester	7,5	7,1	9,4	9,09	9,09
gemeenteraad	27,6	28	34,3	34	34
college van burgemeester en schepenen	17,7	18,8	27	26,6	27

■ Commentaar

Uit de tabel blijkt dat de gemeenteraadsverkiezingen van 2006 gezorgd hebben voor een verdere vervrouwelijking van de samenstelling van de gemeentelijke organen. Na de verkiezingen van oktober 2006 zijn er meer vrouwelijke burgemeesters aangesteld, zetelen meer vrouwen in de gemeenteraad en in het college van burgemeester en schepenen.

Het Vlaamse kiesdecreet bevat een aantal maatregelen die deze vervrouwelijking tot doel had. Het gaat om de volgende:

- De kieslijsten bevatten evenveel mannen als vrouwen. Het verschil tussen het aantal kandidaten van elk geslacht mag niet groter zijn dan 1.
- De eerste drie kandidaten van de lijst mogen niet van hetzelfde geslacht zijn.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft een onderzoek⁵ uitbesteed om de

⁵ Reynaert, H, Steyvers, K. en Ackaert, J. 2008. *Het effect van de beleidsmaatregelen die ter gelegenheid van de verkiezingen van 8 oktober 2006 werden genomen ter bevordering van de gelijkwaardige participatie van mannen en vrouwen aan het lokaal en provinciaal bestuur. Studie uitgevoerd in opdracht van de Vlaamse overheid en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.*

effecten van beleidsmaatregelen op de verkiezingsuitslag te bestuderen. Het onderzoek werd uitgevoerd door de Universiteit Gent, Vakgroep Politieke Wetenschappen en de Universiteit Hasselt,

Centre for Local Politics, onder leiding van de professoren Reynaert, Steyvers en Ackaert.

In wat volgt vindt u een aantal bevindingen uit het onderzoek.

Percentage verkozen vrouwen en mannen voor de verkiezingen van 2006 per verkiezingstype

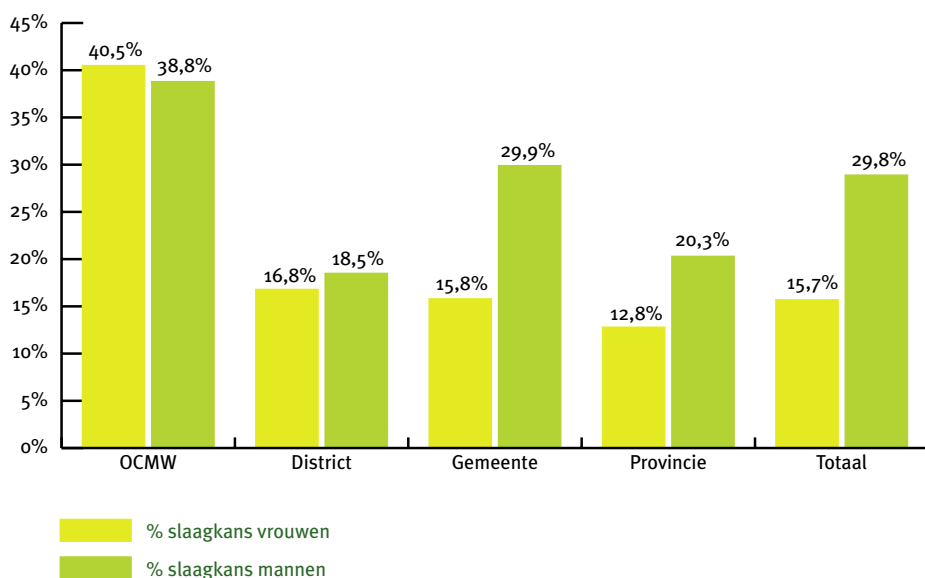
	% verkozen vrouwen	verkozen vrouwen	% verkozen mannen	verkozen mannen	totaal aantal gekozenen
OCMW	49,2%	32	50,8%	33	65
District	46,4%	98	53,6%	113	211
Provincie	36,7%	151	63,3%	260	411
Gemeente	33,4%	2.456	66,6%	4.894	7.350
Totaal	34,1%	2.737	65,9%	5.300	8.037

Als we het percentage vrouwelijke verkozenen bekijken per type verkiezing in 2006 scoren zij het best voor de OCMW-raadsverkiezingen. De rechtstreekse verkiezing van de OCMW-raadsleden gebeurt echter enkel in de 6 faciliteitengemeenten van de Vlaamse rand rond Brussel en in Voeren. De cijfers met betrekking tot de OCMW's moeten hier dan ook met enige voorzichtigheid bekeken worden: ze hebben slechts betrekking op 7 OCMW's en niet op alle 308 OCMW's in Vlaanderen. Dit kleine aantal

maakt dat veralgemeningen met de nodige omzichtigheid moeten gebeuren.

In de verkiezingen van de Antwerpse districtsraden doen de vrouwen het heel behoorlijk met 46,4% verkozenen. Voor de provincieraadsverkiezingen daalt het percentage vrouwelijke verkozenen naar 36,7%. Bij de gemeenteraadsverkiezingen gaat de score nog lager naar 33,4%.

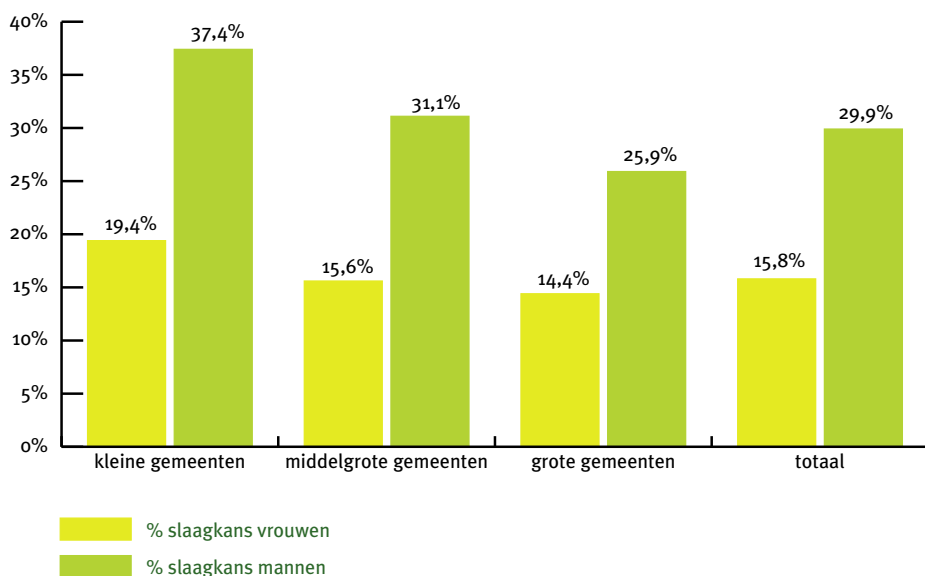
Slaagkans om verkozen te worden per verkiezingstype

Als we uitgaan van de slaagkans om verkozen te worden is deze voor vrouwen het grootst bij de OCMW-raadsverkiezingen met 40,5%. Dit is ook het enige niveau waar vrouwen een grotere slaagkans om verkozen te worden laten optekenen dan mannen. Hierbij wel mee in rekening brengen dat het gaat om de gegevens van slechts 7 OCMW's (de 6 randgemeenten en Voeren). De slaagkans is de verhouding van het aantal gekozenen ten opzichte van het aantal kandidaten. Bij de Antwerpse districtsraden bedraagt hun slaagkans 16,8%. Op het gemeentelijke niveau was de slaagkans met 15,8% toch wat hoger dan bij het provinciale niveau (12,8%).

Opvallend is wel dat bij de provincieraadsverkiezingen maar vooral bij de gemeenteraadsverkiezingen de slaagkans van vrouwen een heel pak lager ligt dan bij mannen.

Slaagkans om verkozen te worden per lokaliteit voor de gemeenteraadsverkiezingen

Leeswijzer bij de tabel

- Kleine gemeenten zijn gemeenten met minder dan 10.673 inwoners.
- Middelgrote gemeenten hebben tussen 10.674 en 17.907 inwoners.
- Grote gemeenten hebben meer dan 17.907 inwoners.

Uitgaande van de slaagkans om verkozen te worden per lokaliteit (kleine gemeenten, middelgrote gemeenten en grote steden en gemeenten) doen de vrouwen het verhoudingsgewijs voor de gemeenteraadsverkiezingen het best in de kleine gemeenten en het slechtst in de grote steden en gemeenten.

■ Leeftijdverdeling man - vrouw

Wanneer we de leeftijdsverdeling van mannen en vrouwen bekijken valt op dat voor beiden de middencategorieën goed vertegenwoordigd zijn en dit voor alle verkiezingstypes. Globaal genomen zijn de jongere leeftijdscategorieën bij de vrouwen beter vertegenwoordigd dan bij mannen. Bij de mannen houden de oudere leeftijdscate-

gorieën beter stand en dit zeker vanaf de leeftijd van 56 jaar.

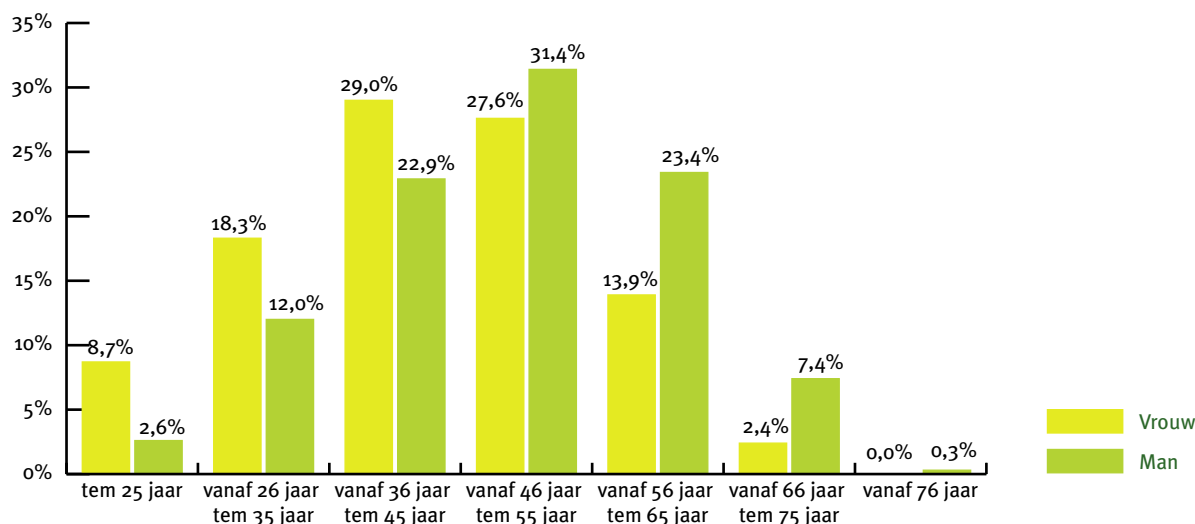
Bij de OCMW-raden zijn er geen vrouwen in de categorie jonger dan 25 jaar en doet de categorie boven 66 jaar het goed. Let wel het gaat hier om cijfers van slechts 7 OCMW's (6 Vlaamse randgemeenten rond

Brussel en Voeren). Bij de Antwerpse districtsraden scoren de eerste twee leeftijdscategorieën quasi gelijk bij mannen en vrouwen en scoort de leeftijdscategorie 36-45 jaar bijzonder goed bij vrouwen. De leeftijdscategorie boven 76 jaar is, behalve minimaal bij de gemeenteraadsverkiezingen, niet meer vertegenwoordigd.

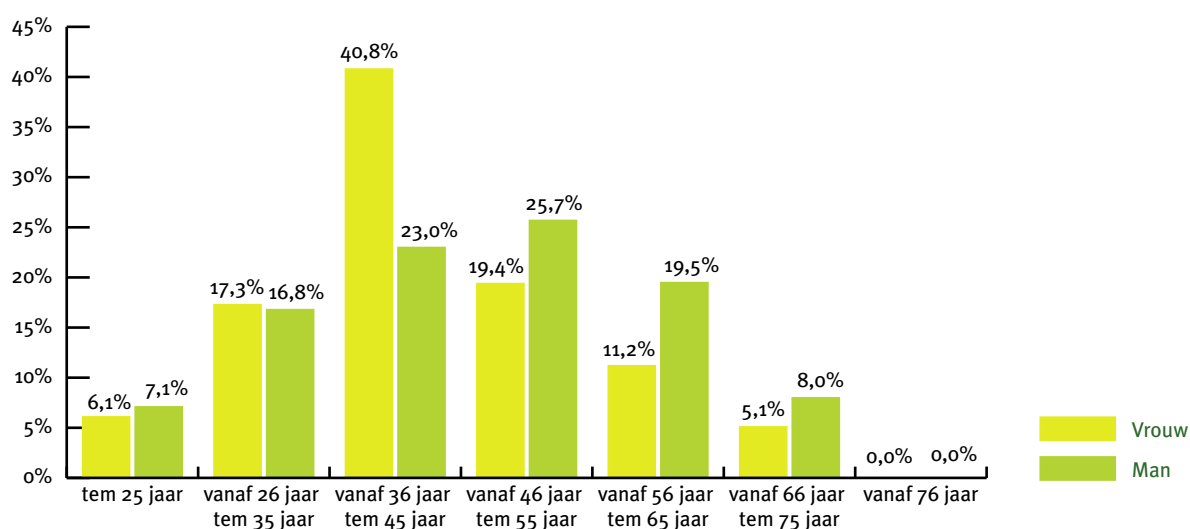
Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie

in %	Gemeente			Provincie			District			OCMW		
	Vrouw	Man	Totaal	Vrouw	Man	Totaal	Vrouw	Man	Totaal	Vrouw	Man	Totaal
tem 25 jaar	8,7	2,6	4,6	3,3	0,8	1,7	6,1	7,1	6,6	0,0	3,0	1,5
vanaf 26 jaar tem 35 jaar	18,3	12,0	14,1	18,5	11,2	13,9	17,3	16,8	17,1	12,5	3,0	7,7
vanaf 36 jaar tem 45 jaar	29,0	22,9	25,0	31,8	20,4	24,6	40,8	23,0	31,3	18,8	9,1	13,8
vanaf 46 jaar tem 55 jaar	27,6	31,4	30,1	29,1	33,8	32,1	19,4	25,7	22,7	37,5	54,5	46,2
vanaf 56 jaar tem 65 jaar	13,9	23,4	20,3	13,9	25,0	20,9	11,2	19,5	15,6	21,9	24,2	23,1
vanaf 66 jaar tem 75 jaar	2,4	7,4	5,8	3,3	8,8	6,8	5,1	8,0	6,6	9,4	6,1	7,7
vanaf 76 jaar	0,0	0,3	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

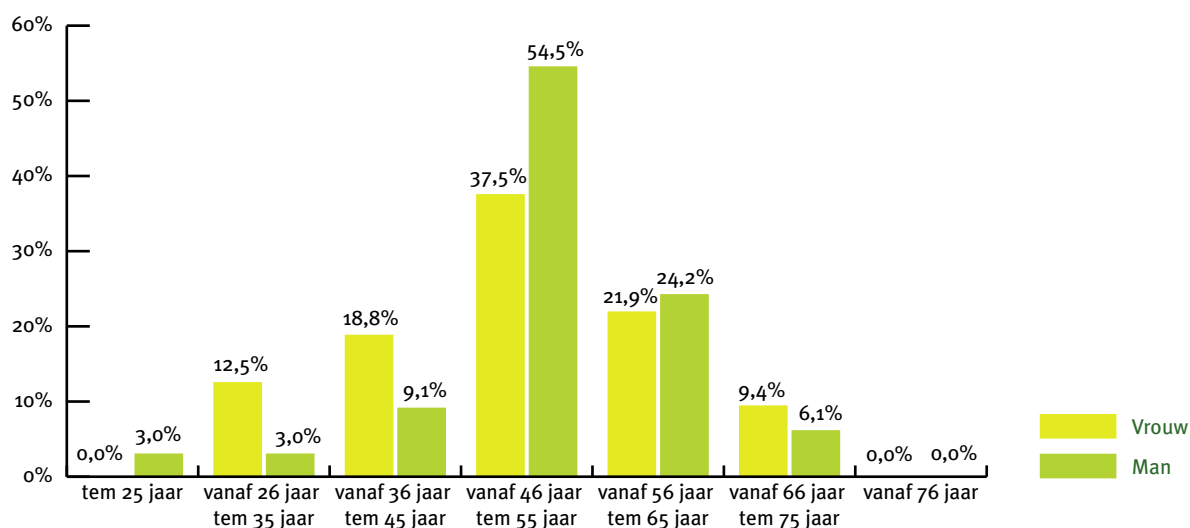
Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de gemeenten

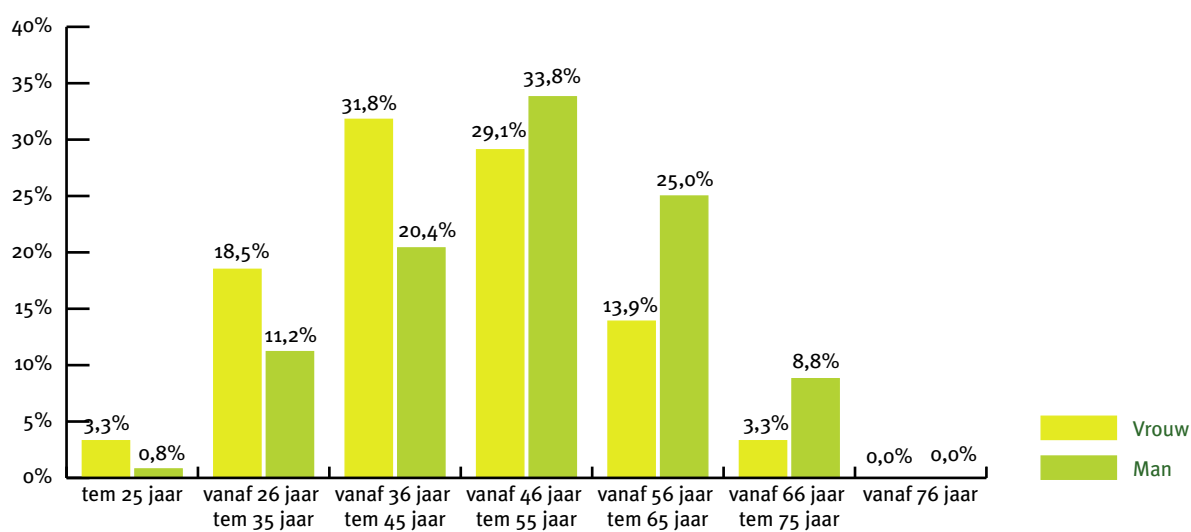
Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de districten

Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de OCMW's van de 6 randgemeenten en Voeren

Verkozen mannen en vrouwen per leeftijdscategorie in de provincies

3.2 Bestuurskrachtprofiel

3.2.1 Financiën

■ Budgetten 2008

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- Tabel met per gemeente de budgetcijfers

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- De tabel bevat gegevens uit de budgetten 2008, zonder rekening te houden met later op het jaar doorgevoerde budgetwijzigingen. Het resultaat eigen dienstjaar wordt berekend door het verschil te maken tussen ontvangsten gewone dienst en uitgaven gewone dienst. Het algemeen begrotingsresultaat wordt bekomen door bij het resultaat eigen dienstjaar het saldo vorige jaren, het saldo overboekingen en het algemeen begrotingsresultaat vorige jaren bij te tellen.

■ Commentaar

Als we alle Vlaamse gemeentebudgetten 2008 samen bekijken, vertonen deze voor de gewone dienst een algemeen begrotingsresultaat van bijna 907 miljoen euro. Naast hun positief algemeen begrotingsresultaat beschikken de gemeenten ook nog over circa 546,5 miljoen euro aan middelen in een gewoon reservefonds. De Vlaamse gemeenten besteden samen op jaarbasis 8,21 miljard euro. Dit is 1.333,21 euro per inwoner.

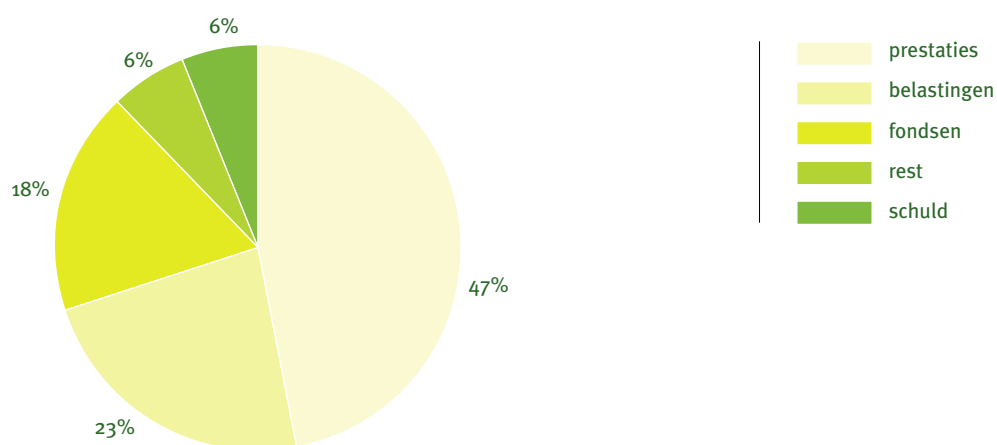
Bekijken we enkel de ontvangsten en uitgaven van het eigen dienstjaar, dan bemerkt men een gezamenlijk tekort op de gewone dienst van ruim 124 miljoen euro.

Sinds de inwerkingtreding van het nieuwe Gemeentefonds is er bepaald dat 8% van de middelen die een gemeente krijgt uit het Gemeentefonds rechtstreeks aan het OCMW wordt gestort. Een gemeente kan, in samenspraak met het OCMW, echter afwijken van deze regeling en een ander percentage of een absoluut bedrag bepalen dat rechtstreeks aan het OCMW gestort wordt. Zo zijn er een aantal gemeenten en OCMW's die het percentage op nul hebben gebracht. Hun gemeentelijke dotatie zal verhoudingsgewijs hoger liggen in vergelijking met andere gemeenten. Bij de vergelijking van de gemeentelijke OCMW-toelagen moet men hiermee rekening houden. De dotaties aan de OCMW's liggen tussen 0 euro en 96.889.600 euro.

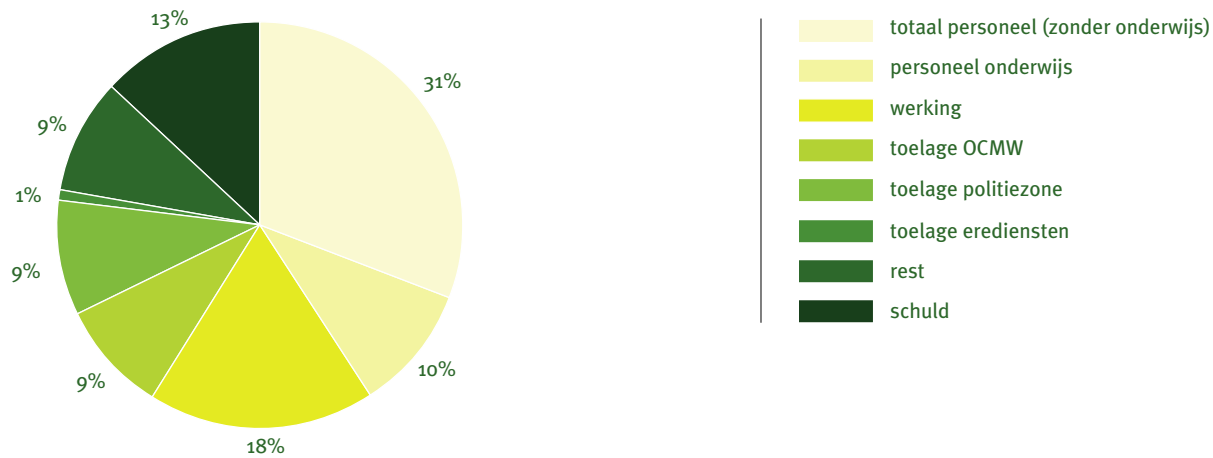
De dotaties aan de politiezones variëren tussen 4.805 euro voor de gemeente Herstappe en 150.539.400 euro voor de stad Antwerpen.

Een korte blik op de buitengewone dienst leert ons dat in 242 van de 308 Vlaamse gemeenten de uitgaven de ontvangsten overstijgen, wat neerkomt op een tekort eigen dienstjaar. Het verplichte begrotingsevenwicht zal in deze gemeenten bijgevolg bereikt moeten worden via overboekingen uit de gewone dienst, een positief saldo op vorige dienstjaren of door een beroep te doen op het algemeen begrotingsresultaat van het vorig jaar. De buitengewone dienst in alle Vlaamse gemeenten samen is goed voor 2,84 miljard euro aan uitgaven. Dit is 460,14 euro per inwoner.

Verdeling over de verschillende ontvangstenposten

Verdeling over de verschillende uitgavenposten

■ Commentaar

In de taartdiagrammen wordt het procentueel aandeel van enkele belangrijke categorieën in het totaal van de ontvangsten en uitgaven van het eigen dienstjaar weergegeven die de gemeenten hadden voorzien op hun budgetten 2008.

Voor de uitgaven van de gewone dienst vertegenwoordigen de personeelsuitgaven, zonder onderwijzend personeel, de grootste groep. Naast de (bruto-)bezoldigingen van het gemeentepersoneel en de wedden van de mandatarissen worden ook de patronale bijdragen, het vakantiegeld, de pensioenen ten laste van de gemeente, de uitgaven voor de arbeidsongevallenverzekering en enkele andere uitgaven voor het gemeentepersoneel onder deze categorie opgenomen.

De uitgaven voor het onderwijzend personeel worden afgezonderd vermits zij voor de gemeenten geen reële financiële last betekenen. Tegenover de uitgaven voor het onderwijzend personeel staan immers gelijkwaardige ontvangsten vanuit de Vlaamse begroting. De betalingen aan het onderwijzend personeel gebeuren rechtstreeks vanuit het Vlaamse departement voor Onderwijs.

Onder werkingsuitgaven vallen alle uitgaven die jaarlijks nodig zijn om de werking van de gemeente te kunnen verzekeren. Het gaat onder meer om: uitgaven voor kantoorbenodigdheden, telefoonuitgaven, energie-uitgaven, uitgaven voor opleiding van gemeentepersoneel, technische benodigdheden, huur van onroerende goederen, verzekeringen voor gebouwen en voertuigen en dergelijke meer.

Volgens wettelijke bepalingen moeten gemeenten bijdragen in het tekort van het OCMW en de politiezone waarvan ze deel uitmaken. Aangezien deze beide toelagen vaak substantieel zijn, worden zij in het taartdiagram afgezonderd van de andere overdrachtuitgaven. Zo moeten gemeenten ook het tekort van de eredienstinstellingen bijpassen, kunnen ze aan plaatselijke verenigingen een subsidie geven om de werking te ondersteunen of kunnen ze bijdragen verlenen aan andere overheidsinstellingen.

Ten slotte vormen de schulduitgaven nog een belangrijk deel van de gewone uitgaven. Hierin zitten de jaarlijkse aflossingen en intrestlasten op de aangegane leningen vervat, maar ook mogelijke debetrenten op financiële rekeningen, nalatigheidsintresten en de bijdragen in het exploitatieverlies van openbare ondernemingen zoals gemeentebedrijven.

Langs ontvangstenzijde wordt de grootste groep gevormd door de belastingen. Enerzijds betreft het hier de aanvullende belastingen waarbij de gemeente een bijkomende aanslagvoet vaststelt op een basisbelasting die door de Vlaamse of federale overheid wordt gegeven. De inkobiering en de inning gebeuren door de overheid die de basisbelasting instelt en het gemeentelijk aandeel in de ontvangsten wordt door hen doorgestort. De belangrijkste aanvullende belastingen zijn de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Anderzijds heffen de gemeenten eigen belastingen.

Een andere belangrijke ontvangstenbron voor de gemeenten zijn de fondsen. In eerste instantie betreft het hier het Gemeentefonds, maar ook het Stedenfonds en enkele federale fondsen die onder de gemeenten of een deel van de gemeenten worden verdeeld. Daarnaast vindt men de categorie 'andere overdrachten' waarin de andere overdrachtontvangsten worden gegroepeerd zoals de bijdragen voor het onderwijzend personeel en premies voor GESCO-personeelsleden.

Gemeenten genereren ook een beperkt bedrag aan prestatieontvangsten. Voorbeelden hiervan zijn de ontvangsten uit de verkoop van huisvuilzakken, ontvangsten uit verhuringen van onroerende goederen en toegangsgelden. De schuldontvangsten ten slotte bestaan voornamelijk uit de jaarlijkse dividenden die men ontvangt via participaties in onder meer intercommunales en creditintresten op financiële rekeningen.

Budgetten doorheen de legislatuur

	UITGAVEN GEWONE DIENST							UITGAVEN BUITENGEWONE DIENST
	totaal personeel (zonder onderwijs)	personeel onderwijs	werking	overdrachten			schuld	
				toelage OCMW	toelage politiezone	andere		
2004	2.211.382.149,61	630.416.406,31	1.256.678.735,74	621.160.259,10	667.805.614,88	552.902.420,17	1.104.042.218,18	2.285.044.704,39
2005	2.308.226.829,29	660.930.376,11	1.278.526.479,76	629.508.063,39	661.722.892,56	622.718.027,70	1.127.646.945,24	2.557.676.138,93
2006	2.386.808.681,31	735.585.243,97	1.359.682.781,52	639.104.101,00	683.843.469,14	714.332.042,44	1.082.790.242,79	2.960.720.745,79
2007	2.477.096.675,09	743.765.710,95	1.424.919.194,80	666.677.623,90	714.145.623,31	752.788.970,20	1.103.393.615,15	2.518.741.499,07
2008	2.578.252.067,38	785.493.170,85	1.518.455.595,15	702.286.591,55	731.651.869,34	790.688.135,44	1.107.902.067,53	2.835.225.079,64

ONTVANGSTEN GEWONE DIENST					ONTVANGSTEN BUITENGEWONE DIENST
prestaties	overdrachten			schuld	
	belastingen	fondsen	andere		
315.180.480,61	3.433.229.004,98	1.598.085.934,56	1.210.915.626,86	423.722.868,79	2.072.789.131,98
335.886.813,22	3.522.315.132,34	1.656.494.599,36	1.305.769.345,83	360.706.318,05	2.325.649.129,64
370.686.892,51	3.566.233.027,74	1.711.375.757,00	1.409.947.076,13	507.310.757,45	2.468.536.230,45
434.503.836,97	3.648.558.448,12	1.779.306.535,39	1.438.414.434,34	409.495.309,74	2.165.209.637,00
495.855.481,67	3.804.811.203,68	1.851.760.129,02	1.434.010.676,56	503.404.596,24	2.547.659.101,91

GEWONE DIENST					
resultaat eigen dienstjaar	saldo vorige jaren	saldo over- boekingen	algemeen begrotings- resultaat v/h vorige jaar	algemeen begrotings- resultaat	GEWOON RESERVEFONDS
-63.316.878,19	45.769.435,37	-180.707.467,93	715.377.107,01	521.152.969,23	377.881.852,26
-108.107.405,25	5.746.392,89	-218.459.726,09	864.057.002,30	543.236.263,85	447.483.438,01
-36.593.051,52	31.871.967,90	-371.594.499,95	1.035.703.285,51	659.696.888,94	481.373.642,42
-172.508.848,84	41.460.335,14	-229.582.716,67	1.217.605.320,75	856.974.090,38	485.219.115,78
-124.375.641,89	21.191.955,32	-297.177.457,99	1.307.076.660,58	906.715.516,40	546.411.844,58

■ Commentaar

In de periode 2004-2008 stijgen de oorspronkelijk gebudgetteerde uitgaven op de gewone dienst (eigen dienstjaar) met 16,61% en de ontvangsten met 15,88%. Het resultaat van het eigen dienstjaar is negatief voor elk van de beschouwde jaren en het tekort eigen dienstjaar verdubbelt tussen 2004 en 2008, nl. van -63.316.878 euro naar -124.375.641 euro. Het slechtste resultaat wordt in 2007 opgetekend met -172.508.849 euro.

De totale personeelskosten stijgen van 2004 naar 2008 met 18,37%, de werkingskosten met 20,83%, de overdrachtuitgaven met 20,78% en de schulduitgaven met slechts 0,35%. De aandelen van deze verschillende economische groepen binnen de totale uitgaven blijven vrij constant over de hele periode (personeel: 40-41%, werking: 17,5-18,5%, overdrachten: 26-27%, schuld: 13,5-15,5%).

Binnen de overdrachtuitgaven stijgen de toelagen aan het OCMW met 20,83%, de dotaties aan de politiezones met 9,56% en de andere overdrachtuitgaven met 43,01%. Tussen 2004 en 2008 daalt het aandeel van de toelagen aan de OCMW's in de totale overdrachtuitgaven lichtjes van 33,7% naar 31,6%; hetzelfde geldt voor de toelagen aan de politiezones, nl. van 36,3% naar 32,9%. Het aandeel van de andere overdrachten stijgt van 30% naar 35,5%.

Aan de ontvangstenzijde van het budget stijgen in de periode 2004-2008 de prestatieontvangsten het sterkst, met 57,32%, de overdrachtontvangsten met 13,59% en de schuldontvangsten met 18,81%. Binnen de categorie van overdrachtontvangsten stijgen de ontvangsten

uit belastingen met 10,82%, uit fondsen met 15,87% en de andere overdrachtontvangsten met 18,42%. De belastingontvangsten vertegenwoordigen 53% tot 55% van de totale overdrachtontvangsten, voor de fondsen varieert het aandeel rond 25-26%.

Ook het saldo vorige jaren daalde met bijna 54%, van 45.769.435 euro in 2004 naar 21.191.955 euro in 2008. In 2007 bedroeg dit saldo nog 41.460.335 euro.

Het saldo van de overboekingen op de gewone dienst evolueerde van -180.707.467 euro in 2004 naar -297.177.457 euro in 2008.

Het algemeen begrotingsresultaat van het vorige dienstjaar evolueerde van 715.377.107 euro in 2004 naar 1.307.076.660 euro in 2008, hetzij een stijging met 82,71% en het algemeen begrotingsresultaat van 521.152.969 euro naar 906.715.516 euro of een stijging met bijna 74%. Het gewoon reservefonds steeg tussen 2004 en 2008 met 44,6%, van 377.881.852 euro naar 546.411.844 euro.

Op de buitengewone dienst zien we een stijging van de uitgaven met 24,08%, nl. van 2.285.044.704 euro in 2004 naar 2.835.225.080 euro in 2008. Daartegenover staat een bedrag aan buitengewone ontvangsten van 2.072.789.132 euro in 2004 en 2.547.659.102 euro in 2008, hetzij een stijging met 22,91%.

■ Decretale en reële evolutie van de dotatie van het Gemeentefonds

Decretale en reële evolutie van het Gemeentefonds

jaar	dotatie (X1.000.000)	decretaal groei%	gemiddelde jaarinflatie	reëel groei%	groeibedrag (X1.000.000)	reëel groeibedrag (X1.000.000)
2002*	1455,60		1,65%			
2003	1542,80	5,99%	1,59%	4,33%	87,20	63,05
2004	1593,30	3,27%	2,09%	1,16%	50,50	17,88
2005	1649,00	3,50%	2,78%	0,70%	55,70	11,16
2006	1706,80	3,50%	1,71%	1,76%	57,80	29,02
2007	1766,50	3,50%	1,82%	1,65%	59,70	28,16
2008	1828,30	3,50%	4,49%	-0,95%	61,80	-16,74
2009	1892,30	3,50%	0,50%	2,99%	64,00	54,58
2002-2008		25,60%	15,35%	8,89%	372,70	132,54
2002-2009		30,00%	15,93%	12,14%	436,70	187,12

* som oud gemeentefonds, investeringsfonds en sociaal impulsfonds

■ Commentaar

De jaarlijkse dotatie van het Gemeentefonds evolueert volgens een vaste groeivoet. Die groeivoet is vastgelegd in het decreet zelf en bedraagt sinds 2005 3,5%. De Vlaamse Regering heeft met die vaste groeivoet een grotere budgettaire zekerheid en meer stabiliteit inzake de dotatie willen creëren.

De tabel geeft de evolutie weer van de dotatie van het Gemeentefonds sinds de hervorming in 2003 (decreet van 5 juli 2002). Als vertrek-basis voor de nieuwe dotatie in 2003 werd toen de som van het oude Gemeentefonds, het Investeringsfonds en het waarborggedeelte van het Sociaal Impulsfonds genomen, alle met betrekking tot het jaar 2002. De dotatie voor 2002 die in de tabel als uitgangspunt voor het groeipad werd gebruikt, slaat dus op de som van die drie oude fondsen. Verder werd in de dotaties voor 2008 en 2009 de reguliere Eliacompensatie niet opgenomen.

Uit de tabel blijkt dat de decretaal bepaalde dotatie van het Gemeentefonds in de periode 2002-2008 met 25,6% is gegroeid, terwijl de cumulatieve jaarinflatie, op basis van het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen, in die periode 15,35% bedroeg. Er was dus een reële groei van de dotatie van 8,89% tussen 2002 en 2008.

Op basis van de maandvooruitzichten van het Planbureau van 3 maart 2009 zou de gemiddelde jaarinflatie in 2009 0,5% bedragen, waardoor de cumulatieve inflatie in de periode 2002-2009 op 15,93% zou uitkomen. Dat houdt een reële groei in van het Gemeentefonds met 12,14% van 2002 tot 2009, terwijl de decretale groei in die periode 30% bedraagt.

Het Gemeentefonds steeg dus de voorbije jaren sneller dan de inflatie en zorgde in de periode 2002-2008 voor een reële koopkrachtverhoging

voor de lokale besturen van nagenoeg 9%. Op basis van de vooruitzichten van het Planbureau van 3 maart 2009, zou de reële koopkrachtverhoging van 2002 tot 2009 op 12,14% uitkomen. Alleen in 2008 lag de decretale groeivoet van het Gemeentefonds met bijna 1% onder de gemiddelde jaarinflatie.

De algemene evolutie van het Gemeentefonds mag echter niet automatisch worden geprojecteerd op de individuele aandelen van de gemeenten. Op individueel gemeentelijk niveau wijkt de evolutie van het aandeel af van de evolutie van de totale dotatie of kan die evolutie zelfs anders zijn. Dat is het gevolg van de scores van de gemeenten voor de diverse verdelingscriteria, van de waarborgregeling of van een eventuele correctie voor gemeenten met een lage fiscaliteit (die enkel geldt voor de gemeenten met een aanslagvoet APB lager dan 5% of een aantal opcentiemen onroerende voorheffing lager dan 700).

■ Lokaal Pact

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met per gemeente schuldovertname en compensatie lokaal pact

Op 1 februari 2008 sloot de Vlaamse Regering met de lokale besturen een pact, dat een aantal wederzijdse engagementen bevat. Het pact biedt enerzijds voor de toetredende lokale besturen nieuwe financiële mogelijkheden, anderzijds geeft het pact een kader aan waarbinnen de lokale fiscaliteit de eerstvolgende jaren het best zou evolueren en dat een beleid van duurzame economische en ecologische ontwikkeling ondersteunt.

Alle 308 Vlaamse gemeenten traden toe tot het lokaal pact.

In het kader van het pact voerde de Vlaamse Regering in 2008 een grootscheepse operatie uit tot overname en vervroegde terugbetaling van uitstaande leningschulden van alle Vlaamse gemeenten. Die schuldovertname gebeurde voor een maximaal bedrag van 100 euro per inwoner, wat resulteert in een totaal bedrag van 614.835.994 euro.

Aan de 308 Vlaamse gemeenten kende de Vlaamse Regering ook een verhoogde compensatie voor de afgeschafte Eliaheffing toe met betrekking tot de jaren 2008 en 2009. Die verhoging van de Eliacompensatie bedroeg voor het jaar 2008 25 miljoen euro. Voor 2009 werd het extra bedrag vastgesteld op 42 miljoen euro. Beide extra compensaties werden op 12 januari 2009 aan de gemeenten betaald. Ook voor 2010 wordt nog

een verhoogde compensatie toegekend.

Daarnaast zal de Vlaamse Regering nieuw materieel en outillage vrijstellen van onroerende voorheffing en zal ze voor lage en zeer lage energiewoningen een vermindering op de onroerende voorheffing toekennen gedurende tien jaar. De Vlaamse Regering zal de gemeenten en provincies voor 100% compenseren voor de daardoor gederfde opcentiemen op de onroerende voorheffing.

Tenslotte zal het Vlaamse Gewest, via Aquafin, een groter aandeel van de kosten verbonden aan de nog te leveren rioleringsinspanningen op zich nemen.

Op hun beurt moeten de gemeenten, in het kader van het pact, een aantal fiscale engagementen nakomen:

- de forfaitaire huisvuilbelasting afbouwen tegen uiterlijk eind 2010, tot een maximum van 55 euro per gezin (de zogenaamde forfaitaire sokkel) en belastingen en retributies heffen waarbij wordt rekening gehouden met de hoeveelheid afval die wordt aangeboden (volgens het principe "de vervuiler betaalt")
- de belastingen op kantoorruimten en tewerkgesteld personeel afschaffen vanaf het aanslagjaar 2009
- geen nieuwe forfaitaire gezinsbelastingen invoeren tot eind 2012
- met betrekking tot het aanslagjaar 2009 geen enkele nieuwe belasting invoeren en de aanslagvoeten en tarieven van de belastingen niet verhogen ten opzichte van de aanslagvoeten of tarieven die voor

het aanslagjaar 2008 van toepassing waren

- de belastingen bedrijfsvriendelijker en transparanter maken; dit vooral via een digitale ontsluiting van de gemeentelijke belastingreglementen.

In de tabel op de site staan, per gemeente, het bedrag van de schuldovertname en van de bespaarde intresten vermeld, alsook de verhoogde Eliacompensaties die de Vlaamse Regering aan elke gemeente heeft toegekend met betrekking tot de jaren 2008 en 2009.

Inzake de schuldovertnameoperatie stellen we vast dat een globaal bedrag van 614.835.994 euro aan gemeentelijke schulden werd overgenomen. De overgenomen leningen leveren voor de gemeenten een globale besparing aan intresten van 167.808.367 euro op (hetzij 27,3% van de overgenomen schuld).

De soms grote bedragen aan bespaarde intresten, in verhouding tot de overgenomen schuld, zijn toe te schrijven aan overgenomen leningen met nog een lange looptijd, waarbij de intrest in het begin veel groter is dan het af te lossen kapitaal.

Aan de banken werd een totale wederbeleggingsvergoeding betaald van 12.682.698 euro met betrekking tot gemeentelijke leningen, waarvan de Vlaamse overheid 8.284.308 euro voor eigen rekening nam en een bedrag van 4.398.390 euro door de gemeenten werd betaald.

■ Reguliere Eliacompensaties in het kader van het Gemeentefonds

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met per gemeente het aandeel dat zij zullen ontvangen als compensatie voor het afschaffen van de Eliaheffing

De Vlaamse Regering besliste in 2007 om de zogenaamde Eliaheffing of Eliataks, ten laste van gezinnen en bedrijven, vanaf 2008 af te schaffen.

De Eliaheffing is een heffing op de elektriciteitsdistributie via Elia, de beheerder van het hoogspanningsnetwerk. De heffing belast het elektriciteitsverbruik van bedrijven en gezinnen. Die federale heffing is er gekomen om het dividendverlies dat de gemeenten leden door de vrijmaking van de elektriciteitsmarkt, te compenseren. Ze bedroeg tot 1 juli 2007 4,91 euro per duizend kWh en vanaf 1 juli 2007 nog 2,5 euro per duizend kWh. De federale regering besliste de Eliaheffing af te schaffen op 1 juli 2010. Het stopzetten van de Eliaheffing in 2010 houdt ook in dat de gemeenten vanaf dan sowieso niet meer van die compensatie kunnen genieten.

De Vlaamse Regering wilde die vervroegde afschaffing echter niet doen ten nadele van de gemeenten. Daarom wordt, vanaf 2008, aan de dotatie van het Gemeentefonds jaarlijks een (te indexeren) bedrag van 83 miljoen euro toegevoegd. Dat bedrag blijft, in tegenstelling tot de federale compensatie, ook na 2010 behouden, wat

neerkomt op een structurele verhoging van de middelen van het Gemeentefonds.

De aanvullende dotatie wordt vanaf het begrotingsjaar 2009 jaarlijks geïndexeerd. In 2009 bedraagt de aanvullende dotatie 84.660.000 euro.

De verdelingsbasis voor de aanvullende dotatie voor 2008 is de verdeling van het bedrag voor het jaar 2006 van de federale bijdrage tot compensatie van de inkomstderving van de gemeenten ingevolge de liberalisering van de elektriciteitsmarkt (de zogenaamde Eliataks).

Vanaf het begrotingsjaar 2009 wordt de aanvullende dotatie verdeeld volgens dezelfde procentuele verhoudingen als bij de verdeling van het bedrag van voornoemde federale bijdrage voor het jaar 2007.

De gemeentebesturen ontvingen hun aandelen voor 2008 en 2009 in de aanvullende dotatie op respectievelijk 30 april en 24 december 2008. Ten gevolge van de groeiende financieel-economische crisis en om de gemeenten wat meer financiële armslag te bieden, besliste de Vlaamse Regering om de gemeentelijke aandelen voor 2009 vervroegd te betalen, eind 2008, in plaats van april 2009.

■ Belastingen

Een verzameling van allerlei gemeentebelastingen

Aan de hand van de digitaal binnengekomen rekeninggegevens bij het Agentschap voor Binnenlands Bestuur kunnen we een actueel overzicht geven van de belastingontvangsten van de Vlaamse gemeenten.

De cijfers voor 2007 zijn weliswaar nog onder voorbehoud omdat de verwerking en de

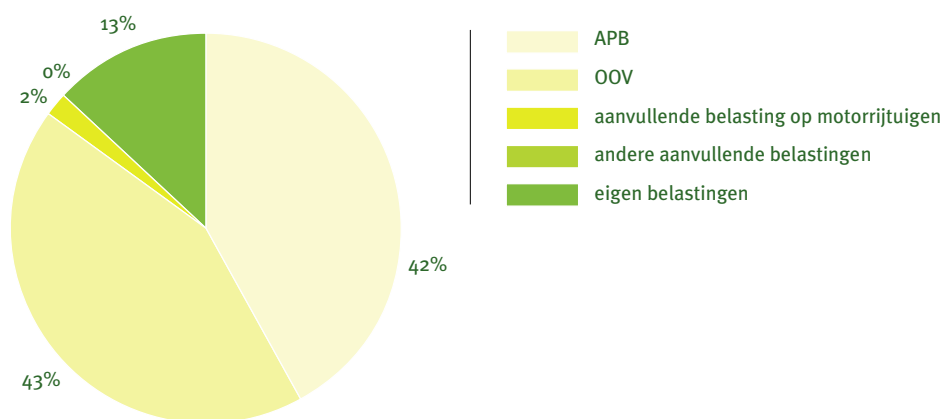
controle van de digitaal binnengekomen rekeningen bij het agentschap vertraging heeft opgelopen door het laattijdig opsturen van de digitale rekeninggegevens door de gemeenten. Een vijftiental gemeenten ontbreken nog steeds.

Alle Vlaamse gemeenten heffen samen ongeveer 3,7 miljard euro belastingen. Dit is ongeveer 600 euro per inwoner. Het aantal eigen gemeentebelastingen is erg groot: dat

is een typisch fenomeen, gevolg van de grondwettelijk gegarandeerde fiscale autonomie van de gemeente. Alles wat niet uitdrukkelijk door de wet verboden is, kan in principe belast worden.

Elke gemeentebelasting heeft een specifieke code gekregen in de budgettaire boekhouding. Op basis van die economische codes kunnen we de eigen gemeentebelastingen onderverdelen in verschillende categorieën.

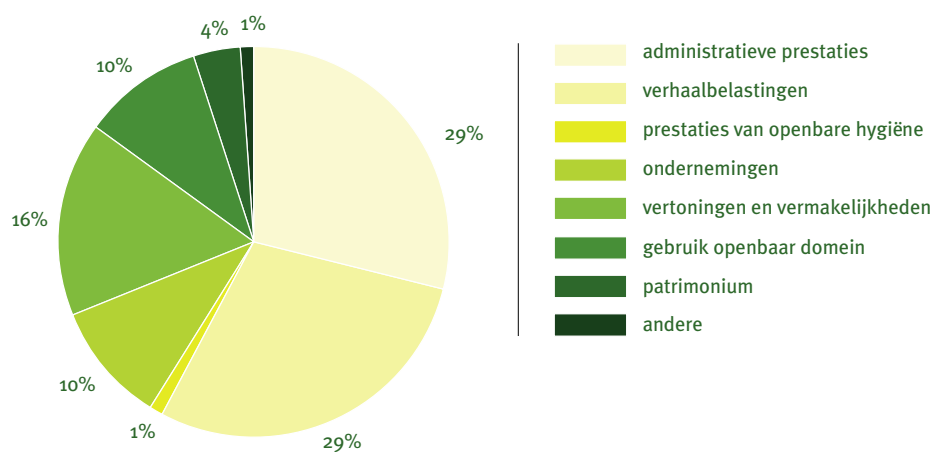
Opdeling van de gemeentebelastingen

■ Commentaar

Het taartdiagram illustreert het cruciaal belang van de hoofdbelastingen, aanvullende personenbelasting en opcentiemen op de onroerende voorheffing, voor de basisinkomsten van de gemeenten. Deze beide belastingen samen vertegenwoordigen inderdaad meer dan 84% van de totale fiscale ontvangsten. Hierdoor daalt het aandeel van de eigen belastingen in de totale fiscale ontvangsten: in 2002 waren zij nog goed voor 17,04% van de fiscale ontvangsten, in 2007 is dit nog maar 13,54%.

Opdeling van de eigen gemeentebelastingen in categorieën

■ Commentaar

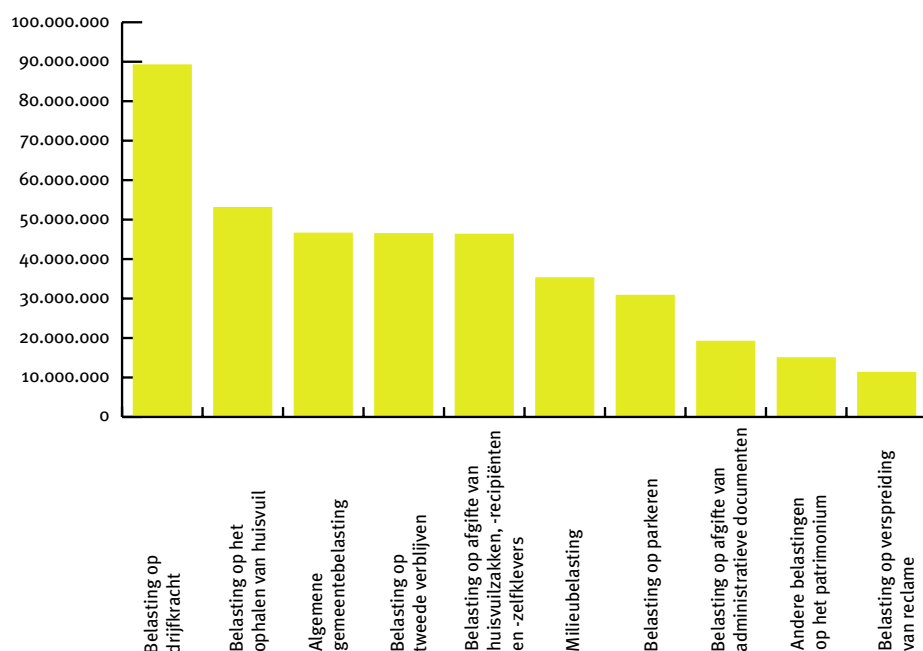
Het taartdiagram illustreert het belang van de eigen gemeentebelastingen op ondernemingen (147 miljoen euro op basis van de voorlopige cijfers 2007) en de gemeentebelastingen op prestaties van openbare hygiëne (148,9 miljoen euro) voor de gemeentekas. Beiden zijn goed voor elk ongeveer 30% van de totale ontvangsten aan eigen belastingen.

De belastingen op het patrimonium nemen 16% voor hun rekening. De belangrijkste belasting in deze groep is de belasting op tweede verblijven.

De belastingen op gebruik van openbaar domein zijn goed voor 10%. De belangrijkste belasting binnen deze categorie is de belasting op parkeren.

De restcategorie met 10% omvat vooral de algemene gemeentebelasting. De belastingen op vertoningen en vermakelijkheden (1%) omvatten de belastingen op bals, dansgelegenheden, pretparken, bioscopen, films en andere vertoningen.

Gemeentelijke belastingen (andere dan de APB en OOV) en retributies met een opbrengst van meer dan 10 miljoen euro

■ Commentaar

De grafiek geeft de gemeentelijke belastingen weer met een opbrengst van meer dan 10 miljoen euro voor het jaar 2007.

Van de eigen gemeentebelastingen blijft de belasting op drijfkracht afgetekend de belangrijkste. De belasting op huisvuil blijft de tweede plaats innemen hoewel de totale ontvangsten verminderen. Dit wordt ruimschoots gecompenseerd door de belasting op huisvuilzakken of andere recipiënten. Deze belasting is verhoudingsgewijs veel belangrijker geworden en nadert de opbrengst van de huisvuilbelasting. Op die manier brengen de gemeenten het principe “de vervuiler betaalt” steeds meer in toepassing.

Anderzijds gaat de huisvuilbelasting ook wel eens op in een gemeentebelasting met meer algemene naam, de algemene gemeentebelasting en de milieubelasting die plaats drie en zes innemen in de grafiek.

Deze evolutie zal volgend jaar nog duidelijker zijn als de invloed van het lokaal pact in de cijfers zal verwerkt zijn. We kunnen nu al verwijzen naar de verschuivingen in de soorten reglementen (zie verder).

De gemeentebelasting op tweede verblijven blijft een belangrijke inkomstenbron voor veel gemeenten en neemt de vierde plaats in.

Ook de belasting op verspreiding van reclame op plaats tien, met een opbrengst van ongeveer 11,3 miljoen euro is ondertussen een vaste waarde in de lijst.

■ Soorten belastingen en retributies van gemeenten

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- Tabel met per gemeente welke soorten belasting- en retributiereglementen er bestaan

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- Heffingen die zowel als belasting en als retributie voorkomen zijn gemarkeerd in groen. De blauw gekleurde hokjes betreffen enkel belastingen.

■ Commentaar

Deze tabel geeft een oplijsting per gemeente van de belasting- en retributiereglementen. Ze zijn rond de jaarwisseling opgemaakt op basis van de reglementen die op dat ogenblik ingestuurd en geregistreerd waren. De tabellen geven in principe dus een volledig beeld van alle gemeentelijke reglementen die in 2008 van toepassing waren. Het kan nochtans zijn dat er toch nog enkele reglementen niet opgenomen zijn omdat directe jaarlijkse belastingen tot het einde van het aanslagjaar kunnen gestemd worden. Artikel 253 van het gemeentedecreet geeft de gemeenten dan nog een marge van 20 dagen om het besluit in te sturen waarna de effectieve registratie, binnen de provinciale afdeling van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ook nog moet gebeuren.

De opdecim op de verkeersbelasting is ook vermeld hoewel dit geen gemeentebelasting is: de gemeente heeft hierover geen enkel beslissingsrecht. De opbrengst is uiteraard wel belangrijk.

Behalve belastingen werden ook de meest relevante retributies opgenomen in de lijst. Sommige heffingen komen immers zowel voor als belasting en als retributie (op afgifte van huisvuilzakken bijvoorbeeld, of standrechten op markten en kermissen). De kwalificatie als belasting of als retributie geeft een nuanceverschil aan een heffing maar is doorgaans niet relevant voor degene die ze moet betalen, ten minste niet zolang er geen betwisting over ontstaat. Voor belastingen bestaat een specifieke bezwaarprocedure.

Er zijn 88 soorten belasting- en retributiereglementen opgenomen. Sommige soorten betreffen vergelijkbare belastbare voorwerpen maar zijn daarom niet helemaal identiek: zie bijvoorbeeld de hoofdingen diverse belastingen op ondernemingen en begraving, asverstrooiing, bijzetting in columbarium + grafconcessies. Ook onder de hoofding huisvuil komen verschillende nuancerings voor. Enige groepering is echter noodzakelijk om de tabel leesbaar te houden.

Een Vlaamse gemeente heeft nog steeds gemiddeld 21 soorten belastingen en/of retributies (vorig jaar 21,12). De opdecim op de verkeersbelasting voor motorvoertuigen is hierin niet meegerekend. West-Vlaanderen heeft gemiddeld 20 reglementen, Vlaams-Brabant 21, Antwerpen 21,8 en Oost-Vlaanderen 22,5, maar in Limburg is het gemiddelde het laagst, namelijk 18,2.

Slechts één Limburgse gemeente (Lommel) heeft meer dan 30 reglementen. De hoofdstad, Hasselt, heeft er slechts 20.

In de provincie Antwerpen zijn er slechts 7 gemeenten met meer dan 30 reglementen. In Vlaams-Brabant zijn er dat slechts 6, overigens allemaal in het arrondissement Halle-Vilvoorde.

Gent heeft met 42 reglementen het grootste aantal, maar wordt op de voet gevolgd door de stad Antwerpen met 41 reglementen.

De top tien van de andere gemeenten met het grootste aantal reglementen, opdecim dus niet meegerekend, ziet er zo uit, met een gedeelde tiende plaats voor 5 gemeenten:

- Oostende: 38
- Nieuwpoort: 37
- Menen: 37
- Sint-Niklaas: 37
- Sint-Lievens-Houtem: 36
- Grimbergen: 36
- Turnhout: 35
- Temse: 35
- Kortrijk: 35
- Boom: 34
- Lier: 34
- Aalst: 34
- Merelbeke: 34
- Hoeilaart: 34

De top tien met het kleinste aantal:

- Herstappe: 3
- Beernem: 7
- Wielsbeke: 7
- Spiere-Helkijn: 8
- Ardooie: 8
- Horebeke: 9
- Glabbeek: 9

- Kraainem: 10
- Lendeledede: 10
- Mesen: 10

De belasting op drijfkracht komt nog voor in 104 gemeenten, dat zijn er 10 minder dan vorig jaar. 39 daarvan zijn te vinden in de provincie Antwerpen, 23 in Limburg, 19 in Oost-Vlaanderen, 17 in Vlaams-Brabant en 6 in West-Vlaanderen.

De belasting op tewerkgesteld personeel komt nog slechts in 3 gemeenten voor: Drogenbos, Zaventem en Beerse. Elk van die gemeenten heeft de belasting afgeschaft voor het aanslagjaar 2009, in het kader van het lokaal pact.

De veelvuldige rechtszaken zijn er wellicht niet vreemd aan dat de belasting op masten en pylonen niet veel meer voorkomt. Er zijn nog 9 reglementen: 6 in de provincie Antwerpen, 2 in Vlaams-Brabant en 1 in West-Vlaanderen.

De belasting op het vervoer van personen die overlast veroorzaken blijkt nog steeds niet nodig in West-Vlaanderen en Limburg. Zij komt wel voor in 12 gemeenten in Oost-Vlaanderen, in 8 in Antwerpen en in 6 in Vlaams-Brabant.

De belasting op ontstentenis van parkeerruimte blijkt dan weer juist wel nodig in West-Vlaanderen: zij komt er voor in 20 gemeenten, tegen 14 in Antwerpen, 7 in Vlaams-Brabant, 4 in Oost-Vlaanderen en 3 in Limburg.

Het lokaal pact heeft duidelijke sporen nagelaten in de algemene belastingen rond huisvuil. Het aantal reglementen over het ophalen van huisvuil is gehalveerd ten opzichte van 2007. Er zijn er nog 95, zowel als belasting of als retributie.

De algemene belastingen zijn nog toegenomen: van 70 reglementen in 2007 naar 91 reglementen in 2008. In Limburg is dat aantal het sterkst toegenomen: van 5 naar 17 reglementen.

In 2007 waren er 58 algemene milieubelastingen; in 2008 zijn er dat 74 geworden. De toename komt vooral uit Vlaams-Brabant: daar is dit aantal van 8 naar 18 gestegen.

De vergeldende belastingen of retributies op huisvuil (onder één of andere vorm), op afgifte van administratieve documenten en prestaties komen in nagenoeg alle gemeenten voor.

Van de niet vergoedende belastingen is die op tweede verblijven de meest frequente na de aanvullende belastingen: zij komt voor in 223 gemeenten: 56 in Oost-Vlaanderen, 48 in West-Vlaanderen, 47 in Vlaams-Brabant, 47 in Antwerpen en 25 in Limburg.

Aanslagvoet aanvullende personenbelasting voor de gemeenten

Meer info op de site www.binnenland.vlaanderen.be
- tabel met evolutie aanvullende personenbelasting voor de gemeenten van 1997 tot 2009

Leeswijzer bij de tabel (op de site):

- De gegevens zijn gebaseerd op de belastingreglementen, behalve die voor 2009, die afkomstig zijn uit de gemeentebudgetten. Voor dat laatste jaar waren nog niet alle gegevens beschikbaar op het ogenblik dat dit jaarbeeld werd gedrukt.

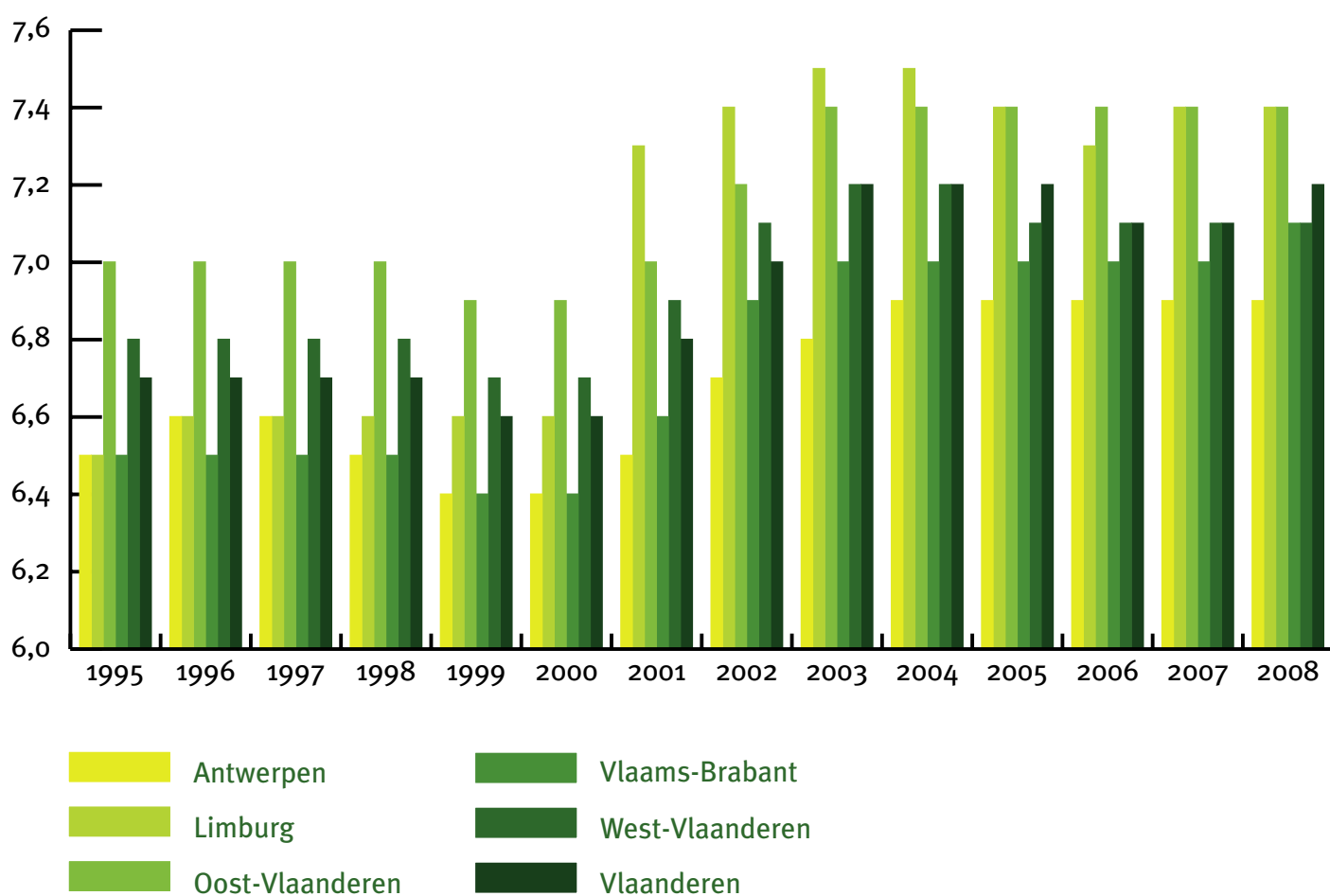
■ Commentaar

Voor de Vlaamse gemeenten maken de belastingontvangsten 47% uit van hun totale ontvangsten van het eigen dienstjaar. Naast de eigen gemeentelijke belastingen wordt een aanzienlijk deel van de belastingontvangsten gegenereerd door de aanvullende personenbelasting en de opcentiemen op de onroerende voorheffing. Samen met de ontvangsten uit de fondsen, voornamelijk het Gemeentefonds, zorgen zij voor een stabiele stroom van ontvangsten. De tabel met de cijfers voor de opcentiemen op de onroerende voorheffing is verder in het jaarbeeld opgenomen.

Op basis van de reglementen voor het dienstjaar 2008 die de Vlaamse gemeenten hebben uitgevaardigd, ligt de gemiddelde aanslagvoet voor de aanvullende personenbelasting in Vlaanderen op 7,17% en bedragen de opcentiemen op de onroerende voorheffing gemiddeld 1.334.

Een vergelijking van die waarden met de cijfers van 2007 leert dat beide gemiddelden ongeveer stabiel gebleven zijn. Met twee cijfers na de komma is er een lichte stijging vast te stellen voor de aanvullende personenbelasting van 7,13% naar 7,16%. Voor de gemiddelde opcentiemen op de onroerende voorheffing is er ook een lichte toename van 1308 naar 1334 opcentiemen.

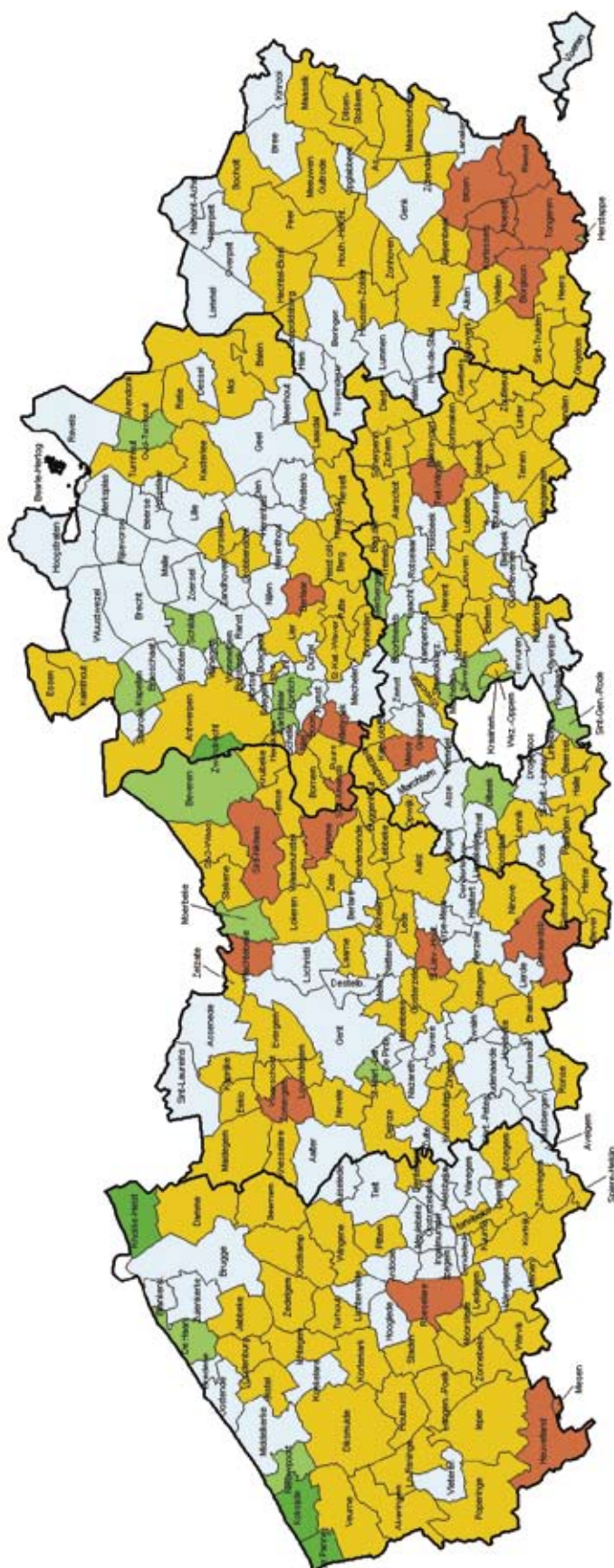
Evolutie aanslagvoet aanvullende personenbelasting van 1995 tot 2008 per provincie

Leeswijzer bij het staafdiagram

- De waarde van de aanslagvoet staat afgebeeld op het staafdiagram vanaf 6,0.

Aanslagvoet aanvullende personenbelasting in de gemeenten

Aanslagvoeten aanvullende personenbelastingen in de gemeenten

0 tot 3	(4)
3 tot 6	(19)
6 tot 7,5	(122)
7,5 tot 8,5	(141)
8,5 tot 9,5	(22)

Aanslagvoet en waarde van 1% aanvullende personenbelasting

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met aanslagvoet en waarde van 1% aanvullende personenbelasting per gemeente

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- De gegevens zijn afkomstig uit het budget en hebben betrekking op het aanslagjaar 2008

■ Commentaar

De waarden van 1% aanvullende personenbelasting per inwoner voor het jaar 2008 vertonen grote verschillen tussen de gemeenten. De grootste opbrengst (Sint-Martens-Latem) bedraagt 3,62 keer het bedrag van de kleinste opbrengst (Mesen). De top 3 wordt verder gevormd door Oud-Heverlee en Keerbergen. De andere gemeenten achteraan zijn Alveringem en Herstappe.

Raming opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- - tabel met raming opbrengsten uit de aanvullende personenbelasting voor de gemeenten

Leeswijzer bij de tabel op de site

- De gegevens werden ons ter beschikking gesteld door de Federale Overheidsdienst Financiën.

Aanslagvoet opcentiemen op de onroerende voorheffing

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met evolutie aanslagvoet opcentiemen op de onroerende voorheffing voor de gemeenten van 1997 tot 2009

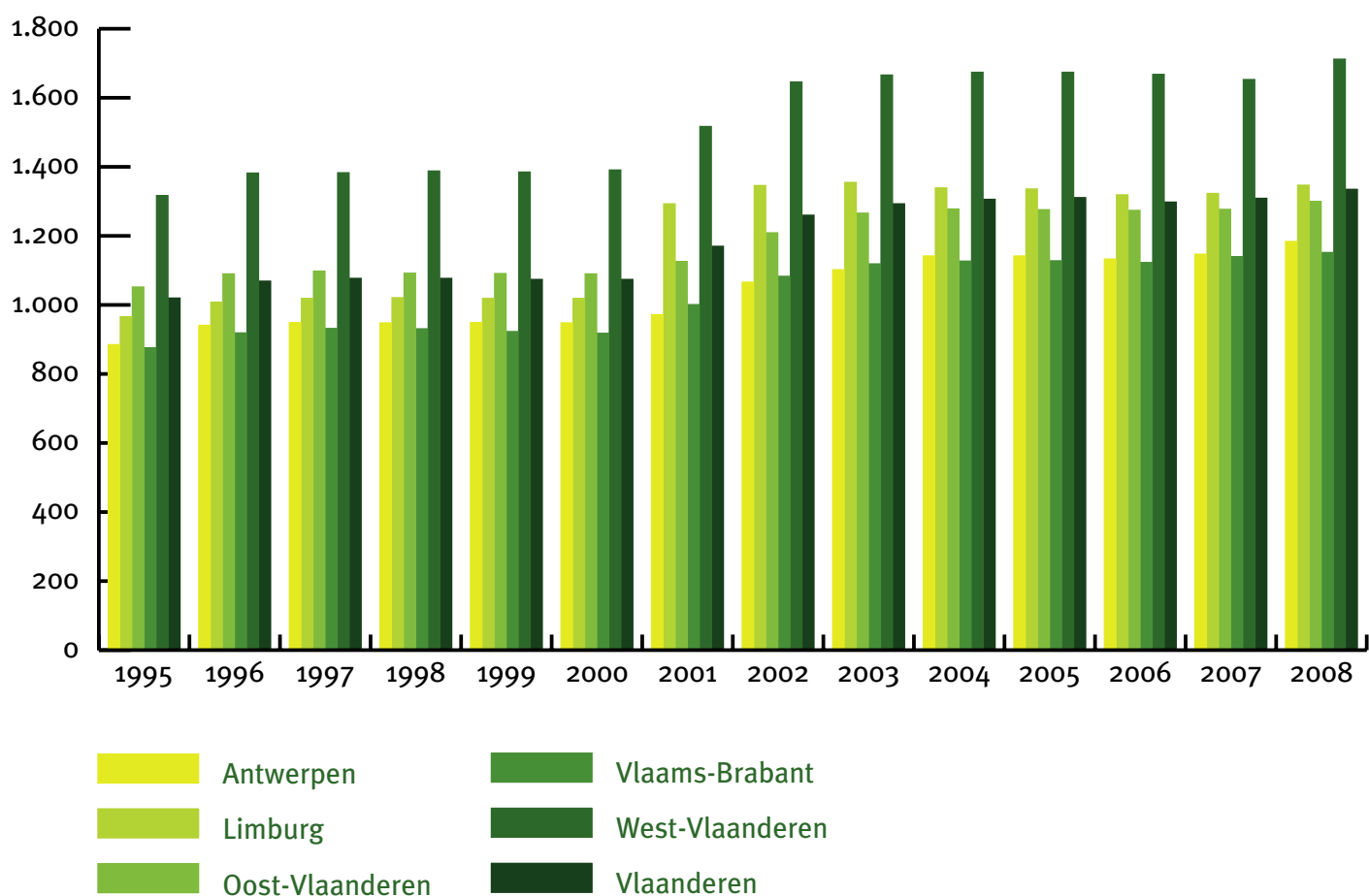
Leeswijzer bij de tabel op de site

- Deze gegevens zijn gebaseerd op de belastingreglementen, behalve die voor 2009, die afkomstig zijn uit de gemeentebudgetten. Voor dat laatste jaar waren nog niet alle gegevens beschikbaar op het ogenblik dat dit jaarbeeld werd gedrukt.

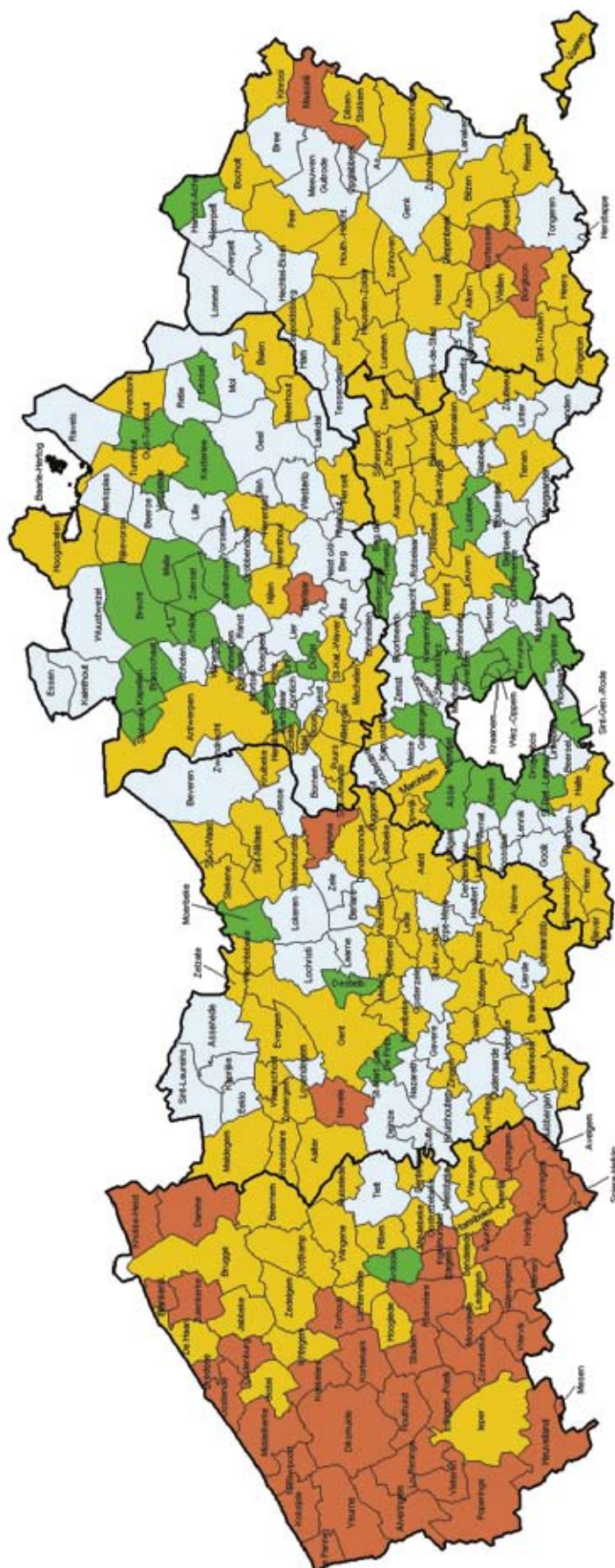
■ Commentaar

Zie commentaar bij de tabel aanvullende personenbelasting en opcentiemen op de onroerende voorheffing doorheen de legislatuur.

Evolutie aanslagvoet opcentiemen op de onroerende voorheffing van 1995 tot 2008 per provincie

Opcentiemen op de onroerende voorheffing in de gemeenten

Opcentiemen op de onroerende voorheffing in de gemeenten

- 600 tot 1.000 (40)
- 1.000 tot 1.300 (102)
- 1.300 tot 1.700 (121)
- 1.700 tot 2.250 (45)

Waarde van 100 opcentiemen op de onroerende voorheffing en kadastraal inkomen

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met waarde van 100 opcentiemen op de onroerende voorheffing en kadastraal inkomen voor de gemeenten

leeswijzer bij de tabel (op de site)

- De gegevens zijn afkomstig uit het budget en hebben betrekking op het aanslagjaar 2008

Raming opbrengsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing in de gemeenten

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met raming van de opbrengsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing voor de gemeenten

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- De gegevens werden ons ter beschikking gesteld door de Vlaamse Belastingdienst.

Aanvullende personenbelasting en opcentiemen op de onroerende voorheffing doorheen de legislatuur

APB gemeenten

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
6,7	6,7	6,7	6,7	6,6	6,6	6,8	7,0	7,2	7,2	7,2	7,1	7,1	7,2	7,2

OOV gemeenten

1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
1.019	1.068	1.076	1.076	1.073	1.073	1.169	1.259	1.292	1.305	1.310	1.297	1.308	1.334	1.333

■ Commentaar

Deze reeks geeft de evolutie weer van de gemiddelde aanslagvoeten van de gemeentelijke aanvullende belasting op de personenbelasting (APB) en de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) van 1995 tot en met 2009. De reeks werd aangevuld met de gemiddelden zoals die voor 2009 reeds verzameld en berekend werden door de VVSG.

Er is een geleidelijke, maar duidelijk waarneembare stijging van beide aanslagvoeten over deze periode van 15 jaar, maar de stijging is het sterkst bij de OOV. De APB is sinds 1995 toegenomen met 0,5 procent, dat is een relatieve stijging van 7,5% over de afgelopen 15 jaar.

De OOV is gestegen met 314 opcentiemen, dat is een relatieve stijging met ruim 30%.

Blijkbaar kiezen de gemeenten steeds meer voor de opcentiemen als financieel beleidsinstrument.

Beide reeksen bevestigen de reeds meermaals vastgestelde neiging om de belastingen in een verkiezingsjaar te verlagen of op zijn minst niet te verhogen: de gemiddelden voor 2000 zijn gelijk aan die van 1999; de gemiddelden van 2006 zijn zelfs iets lager dan die van 2005. Dat gaat dan ook gepaard met een inhaaloperatie in de eerste jaren van de legislatuur waar een duidelijke stijging wordt vastgesteld.

Bij de OOV vinden we de grootste toenames terug in 2001 en 2002: dat waren de eerste jaren van de nieuwe legislatuur en bovendien kregen de besturen toen te maken met de overgang van BEF naar euro en met de eerste gevolgen van de liberalisering van de elektriciteitsmarkt.

De verbodging van de APB in 2003-2005 is wellicht een weerspiegeling van het tegengewicht om de gevolgen van de federale verlaging van de basis van de inkomstenbelastingen op te vangen.

Ontvangsten uit belastingen en fondsen per inwoner en ten opzichte van de totale ontvangsten

Type Gemeente	ontvangsten uit fondsen	per inwoner	aandeel in totale ontvangsten (in %)	ontvangsten uit belastingen	per inwoner	aandeel in totale ontvangsten (in %)
1.1. Woongemeenten in landelijke zones (Cluster V2)	44.891.889,85	132,63	13,60	178.743.221,17	528,08	54,13
1.2. Woongemeenten in de stadsrand (Cluster V1)	40.425.362,15	111,95	10,85	212.704.807,85	589,02	57,09
1.3. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit (Cluster V10)	46.751.368,60	127,95	11,48	236.490.443,46	647,21	58,10
1.4. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens (Cluster V11)	25.649.394,00	111,69	10,43	139.215.243,83	606,19	56,59
2.1. Kleine agrarische gemeenten (Cluster V9)	31.799.777,18	179,37	19,46	86.861.146,88	489,95	53,15
2.2. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing (Cluster V3)	53.582.212,90	181,07	19,35	143.074.879,15	483,48	51,67
2.3. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei (Cluster 12)	95.221.610,84	171,52	17,96	273.080.972,16	491,89	51,51
3.1. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit (Cluster V4)	39.379.044,40	152,78	16,03	137.919.263,77	535,07	56,15
3.2. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei (Cluster V13)	29.615.555,32	152,94	14,08	115.480.925,82	596,36	54,88
3.3. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter (Cluster V8)	27.838.300,00	144,48	11,50	136.413.895,00	707,97	56,36
4.1. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang (Cluster V6)	43.661.374,08	146,87	16,39	146.836.447,82	493,95	55,13
4.2. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens (Cluster V7)	97.504.350,00	182,95	18,02	278.096.482,00	521,80	51,41
5.1. Middelgrote steden (Cluster V5)	138.922.369,00	210,08	17,93	393.862.281,79	595,60	50,85
5.2. Regionale steden (Cluster V14)	179.623.560,70	358,08	24,50	346.119.590,98	689,99	47,21
5.3. Grote steden en regionale steden (Cluster V15)	931.873.501,00	879,28	37,65	795.003.908,00	750,13	32,12
6.1. Kustgemeenten (Cluster V16)	25.020.459,00	176,78	9,08	184.907.694,00	1.306,43	67,12

Leeswijzer bij de tabel

- De tabel is gebaseerd op cijfers, die de gemeenten in hun budget 2008 inschreven. Voor de berekening van de fondsen is de som genomen van het aandeel van de betreffende gemeente in het Gemeentefonds en in voorkomend geval in het Stedenfonds.
- De gegevens zijn ingedeeld volgens de clustermethode van Dexia. De gemeenten in Vlaanderen zijn verdeeld in 16 clusters. De 16 clusters kunnen ondergebracht worden in 6 subgroepen. Hierbij een overzicht:

Woongemeenten: hoog inkomensniveau en lage centrumfunctie

- o cluster 2: in landelijke zones
- o cluster 1: in de stadsrand
- o cluster 10: agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteiten
- o cluster 11: residentiële randgemeenten met hoge inkomens

Landelijke gemeenten (of verstedelijkte plattelandsgemeenten): erg lage verstedelijking

- o cluster 9: kleine landbouwgemeenten
- o cluster 3: erg landelijke gemeenten met een sterke vergrijzing
- o cluster 12: landelijke of verstedelijkte plattelandsgemeenten met een sterke demografische groei

Gemeenten met een concentratie van economische activiteit: grote economische, vooral industriële activiteit

- o cluster 4: landelijke en landbouwgemeenten met industriële activiteit
- o cluster 13: verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei
- o cluster 8: steden en agglomeratiegemeenten met een industrieel karakter

Semistedelijke of agglomeratiegemeenten: stedelijk of semistedelijk karakter met lage centrumfunctie en economische activiteit en laag inkomensniveau

- o cluster 6: weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang
- o cluster 7: sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens

Centrumgemeenten: grote aantrekkingskracht en centrumfunctie

- o cluster 5: middelgrote steden
- o cluster 14: regionale steden
- o cluster 15: grote en regionale steden – hoofdplaatsen

Toeristische gemeenten

- o cluster 16: kustgemeenten

■ Commentaar

De tabel geeft aan hoe de ontvangsten zijn samengesteld. Twee belangrijke posten in de ontvangsten van een gemeente zijn enerzijds de belastingen die zij heffen en anderzijds middelen die ze krijgen van de Vlaamse overheid uit het Gemeentefonds, aangevuld voor de 13 centrumsteden (zoals gedefinieerd in het stedenbeleid) met middelen uit het Stedenfonds. De centrumsteden zijn: Antwerpen, Gent, Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout.

De tabel geeft weer hoeveel middelen de gemeenten binnen een bepaalde cluster uit het Gemeentefonds en eventueel uit het Stedenfonds ontvangen, hoeveel dit per inwoner bedraagt en welk deel dit uitmaakt van de totale ontvangsten van de gemeente. De tabel laat ook zien hoeveel belastingontvangsten een gemeente krijgt, hoeveel dit bedraagt per

inwoner en welk percentage dit vormt van de totale ontvangsten van de gemeente.

Als we de cijfers bekijken, zien we dat inkomsten uit belastingen en inkomsten uit de fondsen communicerende vaten zijn. Hebben de gemeenten meer inkomsten uit de belastingen die ze hebben, dan impliceert dit dat zij, relatief gezien, minder inkomsten krijgen uit de fondsen. Dit wijst erop dat het herverdelend effect van het Gemeentefonds werkt. Met dit herverdelend effect poogt de Vlaamse overheid de middelen zo in te zetten dat gemeenten met een beperktere fiscale draagkracht meer middelen ontvangen dan gemeenten die relatief meer middelen kunnen halen uit de belastingen die ze heffen. Daarnaast valoriseert het Gemeentefonds in belangrijke mate de centrumfunctie. Steden ontvangen daarvoor relatief duidelijk meer middelen.

Als we kijken naar de uitschieters in de cijfers, vallen twee clusters op. Bij de cluster van de grote en regionale steden merken we dat zij 38% van hun middelen uit de fondsen halen, terwijl dit voor de andere clusters globaal genomen ligt rond de 10 à 20%. Aan de andere kant merken we dat de gemeenten uit deze cluster, relatief gezien, merkbaar minder inkomsten hebben uit de belastingen, namelijk 32% van hun totale ontvangsten. Bij de andere clusters ligt dit globaal genomen rond de 50%.

De cluster van de kustgemeenten vertoont het omgekeerd patroon: 9% van hun inkomsten halen ze uit de fondsen, wat ten opzichte van de andere clusters weinig is. Dit wordt ruimschoots gecompenseerd doordat ze 67% van hun inkomsten halen uit de belastingen.

3.2.2 Personeel

Personeel tewerkgesteld in de lokale en provinciale besturen (in voltijds equivalenten = VTE's)

Type werkgever 1: gemeenten

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL VTE's
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	12.578,68	5.527,14	4.674,16	3.975,24	7.159,14	2.665,03	1.209,36	3.032,54	660,31	3.447,32	1.033,65	3.544,72	49.507,29
totaal	18.105,82		8.649,40		9.824,17		4.241,90		4.107,63		4.578,37		49.507,29
	36.579,39						12.927,90						49.507,29

Type werkgever 2 : OCMW's

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL VTE's
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	2.844,12	5.553,37	2.954,67	7.042,33	516,95	1.317,87	339,51	4.958,10	312,70	6.848,38	133,73	3.318,15	36.139,88
totaal	8.397,49		9.997,00		1.834,82		5.297,61		7.161,08		3.451,88		36.139,88
	20.229,31						15.910,57						36.139,88

Type werkgever 2bis : verenigingen van OCMW's

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL VTE's
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	1.025,27	1.825,09	940,04	2.384,16	1,00	121,81	85,25	1.338,08	131,35	2.115,05	0,00	13,01	9.980,11
totaal	2.850,36		3.324,20		122,81		1.423,33		2.246,40		13,01		9.980,11
	6.297,37						3.682,74						9.980,11

Type werkgever 3 : intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL VTE's
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	2.629,07	336,83	2.496,23	694,24	124,42	26,93	105,69	154,68	228,18	533,39	7,13	48,08	
totaal	2.965,90		3.190,47		151,35		260,37		761,57		55,21		7.384,87
	6.307,72						1.077,15						7.384,87

Type werkgever 4 : provincies

type werkgever 4: provincies													
VOLTIGDS						DEELTIJDS						TOTAAL VTE's	
VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S			
man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw		
1.397,15	719,32	544,49	684,15	128,41	75,07	157,69	517,65	75,22	404,79	14,16	67,77		
totaal	2.116,47		1.228,64		203,48		675,34		480,01		81,93		4.785,87
	3.548,59					1.237,28					4.785,87		

Type werkgever 5 : autonome gemeentebedrijven

	VOLTIGDS						DEELTIJDS						
VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S			
man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	TOTAAL VTE's	
1.096,05	76,51	434,55	231,16	0,00	0,00	64,69	27,97	660,31	46,70	0,00	0,00	2.637,94	
totaal	1.172,56		665,71		0,00		92,66		707,01		0,00		2.637,94
1.838,27						799,67						2.637,94	

Type werkgever 6 : autonome provinciebedrijven

	VOLTIGDS						DEELTIJDS						TOTAAL VTE's
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	6,46	30,32	88,50	109,90	0,00	0,00	2,16	26,51	18,64	70,71	0,00	0,00	353,20
totaal	36,78		198,40		0,00		28,67		89,35		0,00		353,20
	235,18						118,02						353,20

ALGEMENE SAMENVATTING

Personeelsaantallen per type werkgever in VTE's	
gemeente	49.507,29
OCMW's	36.139,88
verenigingen van OCMW's	9.980,11
intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	7.384,87
provincies	4.785,87
autonome gemeentebedrijven	2.637,94
autonome provinciebedrijven	353,20
Totale tewerkstelling bij de lokale besturen	110.789,16

Procentuele verdeling bij de verschillende werkgevers	
gemeente	44,69
OCMW's	32,62
verenigingen van OCMW's	9,01
intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	6,67
provincies	4,32
autonome gemeentebedrijven	2,38
autonome provinciebedrijven	0,32
Totale tewerkstelling bij de lokale besturen	100,00

Personeel tewerkgesteld in de lokale en provinciale besturen (in koppen)**Type werkgever 1 : gemeenten**

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL KOPPEN
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	12778	5835	5066	4426	7869	2916	2211	6145	2338	10104	1732	6782	
totaal	18613		9492		10785		8356		12442		8514		68202
	38890						29312						68202

Type werkgever 2 : OCMW's

VOLTIJDS													DEELTIJDS													
VASTBENOEMD			CONTRACTUELEN			GESCO'S			VASTBENOEMD			CONTRACTUELEN			GESCO'S			TOTAAL KOPPEN								
man	vrouw		man	vrouw		man	vrouw		man	vrouw		man	vrouw		man	vrouw										
2909	5932		3386	8268		558	1520		520	8366		604	13336		248	6857										
totaal	8841			11654			2078			8886			13940			7105			52504							
22573													29931													52504

Type werkgever 2bis : verenigingen van OCMW's

VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL KOPPEN	
VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S			
man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw		
1042	2052	988	2811	1	13	126	2199	234	3852		25		
totaal	3094		3799		14		2325		4086		25		13343
6907						6436						13343	

Type werkgever 3 : intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL KOPPEN
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	2640	349	2598	751	144	32	141	218	359	990	10	97	
totaal	2989		3349		176		359		1349		107		8329
	6514						1815						8329

Type werkgever 4 : provincies

VOLTIJDS												DEELTIJDS					
VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		TOTAAL KOPPEN					
man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw						
1412	755	567	752	135	82	234	795	231	795	20	111						
totaal	2167		1319		217		1029		1026		131		5889				
	3703						2186						5889				

Type werkgever 5 : autonome gemeentebedrijven

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						
VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S			
man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	TOTAAL KOPPEN	
1119	77	450	230	0	0	94	41	35	71	0	0	2117	
totaal	1196		680		0		135		106		0		2117
1876						241						2117	

Type werkgever 6 : autonome provinciebedrijven

	VOLTIJDS						DEELTIJDS						TOTAAL KOPPEN
	VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		VASTBENOEMD		CONTRACTUELEN		GESCO'S		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
	7	36	94	119	0	0	4	41	47	144	0	0	
totaal	43		213		0		45		191		0		492
	256						236						492

ALGEMENE SAMENVATTING

Personeelsaantallen per type werkgever in koppen	
gemeente	68.202
OCMW's	52.504
verenigingen van OCMW's	13.343
intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	8.329
provincies	5.889
autonome gemeentebedrijven	2.117
autonome provinciebedrijven	492
Totale tewerkstelling bij de lokale besturen	150.876

Procentuele verdeling bij de verschillende werkgevers	
gemeente	45,20
OCMW's	34,80
verenigingen van OCMW's	8,84
intergemeentelijke samenwerkingsverbanden	5,52
provincies	3,90
autonome gemeentebedrijven	1,40
autonome provinciebedrijven	0,33
Totale tewerkstelling bij de lokale besturen	100,00

Leeswijzer bij de tabellen en grafieken

- De gegevens zijn afkomstig van de Rijksdienst voor de Sociale Zekerheid van de Provinciale en Plaatselijke Overheden (RSZPPO). Door informatietechnische wijzigingen in het registratiesysteem van de RSZPPO is het helaas niet meer mogelijk om de indeling in niveaus weer te geven.
- De cijfers hebben betrekking op het vierde kwartaal van 2007.

- De volgende categorieën werden niet mee gerekend:
 - o de vrijwillige brandweer (federale bevoegdheid);
 - o de beroepsbrandweer (federale bevoegdheid);
 - o de jobstudenten en de monitoren;
 - o het personeel van de politiezones (federale bevoegdheid).

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met per gemeente hoeveel personeelsleden er tewerkgesteld zijn

Let op: De grafieken hiernaast bevatten gegevens uitgedrukt in voltijds equivalenten

■ De rechtspositieregeling

Bij de lokale besturen gaat men uit van statutaire tewerkstelling.

In artikel 104, §2, van het gemeentedecreet en in artikel 100, §2, worden de afwijkingen op dit algemeen principe vastgesteld. Personeelsleden kunnen in contractueel verband in dienst worden genomen om:

- aan uitzonderlijke en tijdelijke personeelsbehoeften te voldoen, voor in de tijd beperkte acties, of voor een buitengewone toename van werk
- personeelsleden te vervangen die hun betrekking niet of slechts deeltijds bekleden of die tijdens een periode afwezig zijn die zo lang duurt dat vervanging noodzakelijk is
- aanvullende of specifieke opdrachten te vervullen
- te voorzien in de personeelsbehoeften voor activiteiten die door een andere overheid gesubsidieerd worden

- te voorzien in de personeelsbehoeften voor activiteiten die hoofdzakelijk verricht worden in mededinging met andere marktdeelnemers
- te voorzien in uitvoering van taken die een bijzondere expertise vereisen

Het artikel 55, §1, van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn voorziet ook in de contractuele tewerkstelling bij de OCMW's.

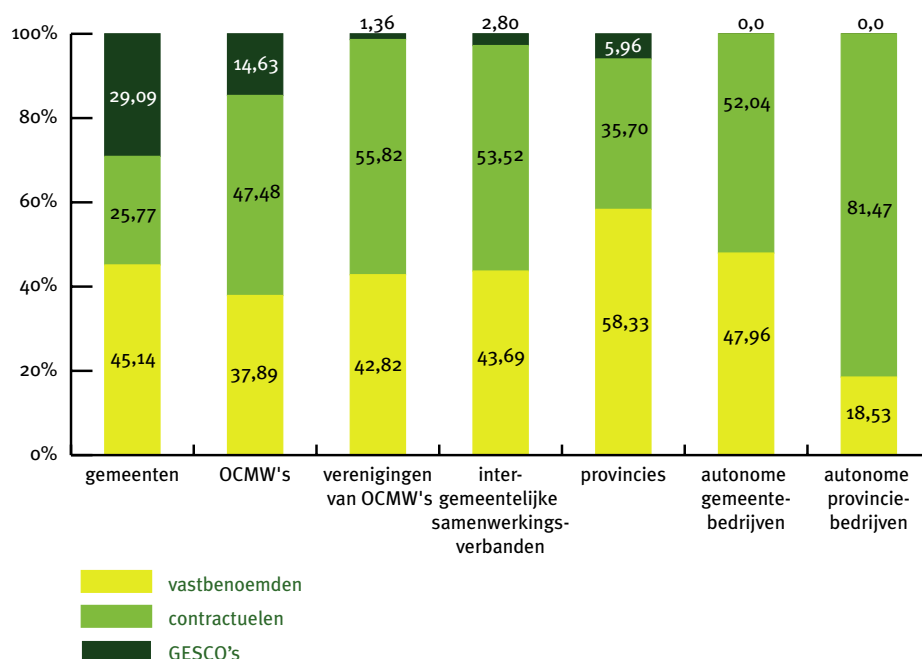
“Voor de betrekkingen van maatschappelijk werkers, van verplegend en verzorgend personeel, van hulppersoneel en van meester-, vak- en dienstpersoneel kan het centrum contractuele aanwervingen doen. Ook het personeel van een ziekenhuis dat afhangt van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn, kan bij contract aangeworven worden. Deze contractuele aanwervingen

zijn slechts mogelijk binnen de perken van de personeelsformatie, die per graad het aantal contractuele betrekkingen bepaalt. Voor de indiensttreding wordt met de betrokkenen een schriftelijke overeenkomst gesloten.”

De regelgeving over de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden spreekt niet over de rechtspositie van het personeel, maar het feit dat de pensioenregeling wel expliciet verwijst naar die van het vastbenoemd gemeentepersoneel, toont aan dat vaste benoeming ook hier normaal is naast de contractuele tewerkstelling. Een aanzienlijk deel van de contractuele tewerkstelling wordt ingevuld door de zogenaamde tewerkstellingsprogramma's.

De tewerkstelling van de GESCO's (gesubsidieerde contractuelen) krijgt een afzonderlijke plaats in de tabellen.

Verdeling naar statuut bij de verschillende types werkgevers (uitgedrukt in procenten)

Commentaar

De algemene verdeling naar rechtspositieregeling bij de lokale en provinciale besturen is de volgende:

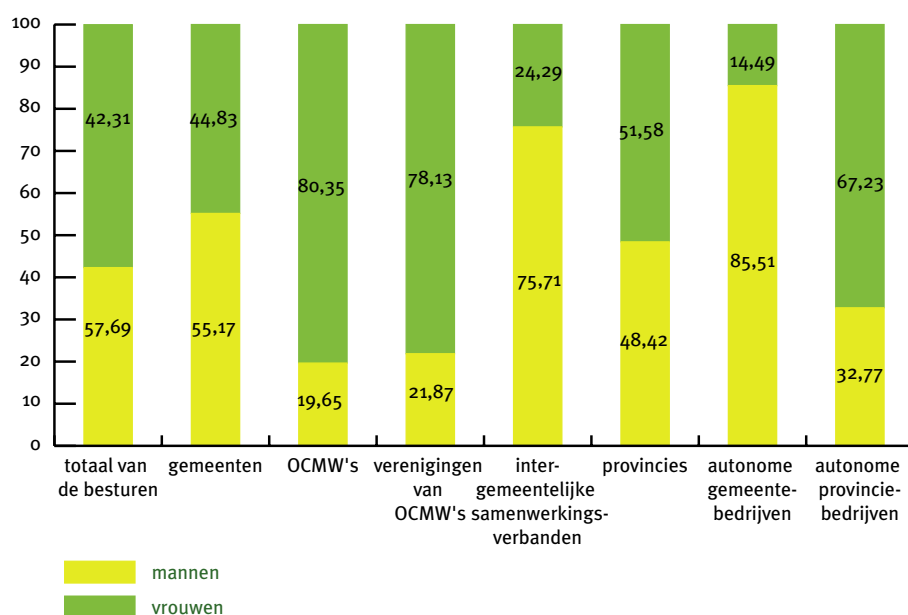
- statutaire tewerkstelling: 43,32%
- contractuele tewerkstelling: 38,22%
- tewerkstelling van gesubsidieerde contractuelen: 18,46%

Deze percentages zijn quasi dezelfde als in 2006. De statutaire tewerkstelling is verhoudingsgewijs het grootst bij de provincies (58,33%) en bij de autonome gemeentebedrijven (47,9%) en het kleinst bij de OCMW's (37,39%) en bij de autonome provinciebedrijven (18,53%).

De contractuele tewerkstelling (anders dan GESCO) is verhoudingsgewijs het grootst bij autonome provinciebedrijven (81,47%) en bij de gemeenten het kleinst (25,77%). De tewerkstelling van GESCO's is verhoudingsgewijs het grootst bij de gemeenten met 29,09% en het kleinst bij de verenigingen van OCMW's (1,36%). Er zijn geen GESCO's tewerkgesteld bij de autonome bedrijven.

Verhouding man/vrouw

Verhouding man/vrouw bij de verschillende types werkgever (uitgedrukt in procenten)

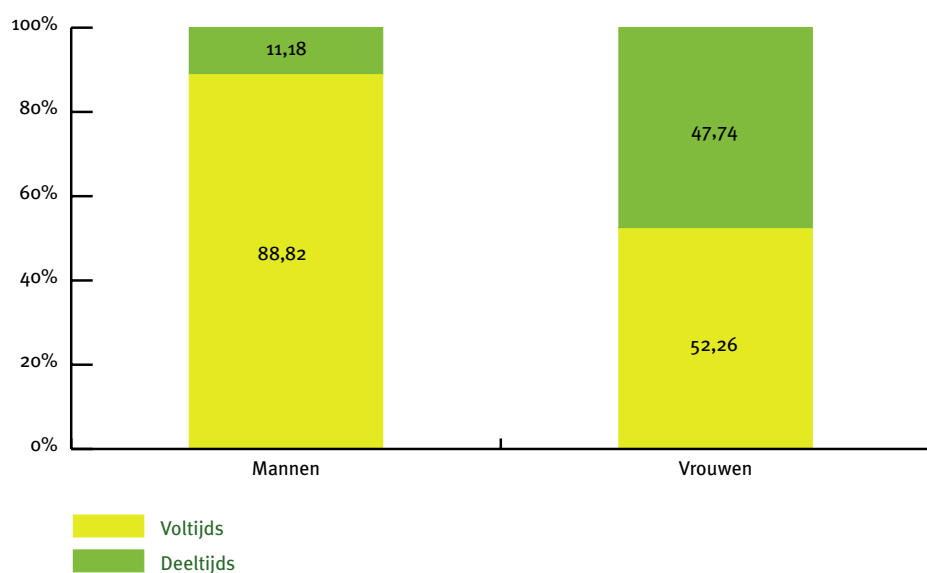
Commentaar

De algemene verhouding man/vrouw is 42,31/57,69%. De verhouding is ietwat gewijzigd ten opzichte van het jaar 2006. Toen was de verhouding man-vrouw 41,60/58,40. Vooral de situatie bij de OCMW's en de verenigingen van OCMW's springt in het oog. Daar zijn respectievelijk slechts 19,65% en 21,87% mannen aan de slag. Een mogelijke verklaring voor deze cijfers zijn de specifieke zorgtaken van de OCMW's en meer in het bijzonder in de ziekenhuizen en de rust- en verzorgingstehuizen.

Bij de gemeenten, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en de autonome gemeentebedrijven zijn de mannen met respectievelijk 55,17%, 75,71% en 85,51% dan weer sterker vertegenwoordigd dan de vrouwen.

■ Verhouding voltijds werkende personeelsleden /deeltijds werkende personeelsleden

Verhouding man/vrouw in relatie tot de arbeidsprestatieregeling

■ **Commentaar**

Bij de Vlaamse lokale besturen is de verhouding voltijds werkenden en deeltijds werkenden ongeveer 2/1. Om precies te zijn: 67,73% van de personeelsleden van de lokale besturen werkt voltijds, tegenover 32,27% die deeltijds werken.

Er is wel een opmerkelijk verschil vast te stellen tussen mannen en vrouwen die deeltijds werken. Bij de mannen werkt 88,82% voltijds, bij de vrouwen 52,26%.

■ **Personeel tewerkgesteld in de integratiesector doorheen de legislatuur**

Vlaams ondersteuningscentrum	aantal personeelsleden	enveloppe 2004	enveloppe 2009
Vlaams Minderhedencentrum	21,00	1.444.067	1.702.600

Leeswijzer bij de tabellen:

- De enveloppe omvat subsidies voor personeelskosten en voor werkingskosten.

integratiecentra	aantal personeelsleden	enveloppe 2004	enveloppe 2009
<i>Provincie Antwerpen</i>			
De Acht vzw	34,50	1.783.772	2.113.954
PRISMA vzw	20,00	1.041.851	1.234.605
<i>Provincie Limburg</i>			
PRIC Limburg	10,50	543.115	646.864
<i>Provincie Oost-Vlaanderen</i>			
ODiCe vzw	21,00	1.078.966	1.278.919
ING vzw	10,50	558.457	661.148
<i>Provincie Vlaams-Brabant</i>			
PRIC Vlaams-Brabant	15,00	783.772	933.663
<i>Provincie West-Vlaanderen</i>			
DeSom vzw	8,25	416.791	493.797
<i>Brussels Hoofdstedelijk Gewest</i>			
Foyer vzw	15,80	880.3411	1.041.928

De verhoging van de enveloppen van het Vlaams Minderhedencentrum en de integratiecentra zijn te verklaren door de jaarlijkse aanpassing ervan aan de evolutie van de anciënniteit en de index.

forum van etnisch-culturele minderheden	aantal personeelsleden	enveloppe
2004	5,00	277.152
2005	5,00	283.614
2006	5,00	290.255
2007	5,00	300.658
2008	5,00	304.573
2009	8,00	513.614

lokale integratiediensten	aantal personeelsleden	enveloppe 2004	enveloppe 2009
<i>Provincie Antwerpen</i>			
Antwerpen	4,50	225.447	265.304
Mechelen	2,50	129.223	151.985
Mol	1,00	52.584	61.828
Willebroek	1,50	78.876	92.741
Lier (2004)	1,00	52.584	61.828
Turnhout (2007)	1,00	-	61.828
Geel (2009)	1,00	-	61.828
Boom (2009)	1,00	-	61.828
<i>Provincie Limburg</i>			
Beringen	2,00	105.167	123.655
Dilsen-Stokkem	1,00	52.584	61.828
Genk	6,00	297.615	350.293
Hasselt	1,00 (2004-2008) 2,00 (2009)	52.584	123.655
Heusden-Zolder	4,00	201.391	236.974
Houthalen-Helchteren	2,50	129.223	151.985
Leopoldsburg	1,00	52.584	61.828
Lommel	1,00	52.584	61.828
Maaseik	1,00	52.584	-
Maasmechelen	3,00	153.279	180.315
Sint-Truiden (2004)	1,00	52.584	61.828
Ham (2009)	1,00	-	61.828
<i>Provincie Oost-Vlaanderen</i>			
Aalst	1,00	52.584	61.828
Gent	4,00	201.391	236.974
Lokeren	1,00	52.584	61.828
Ronse	1,00	52.584	61.828
Sint-Niklaas	2,00	105.167	123.655
Temse	1,00	52.584	61.828
Zele	1,00	52.584	61.828
Denderleeuw (2009)	1,00	-	61.828
<i>Provincie Vlaams-Brabant</i>			
Leuven	2,00 (2004-2008) 3,00 (2009)	105.167	180.315
Vilvoorde	1,50	78.876	92.741
Halle	1,00	52.584	61.828
Liedekerke (2009)	1,00	-	61.828
Asse (2009)	1,00	-	61.828
Sint-Pieters-Leeuw (2009)	1,00	-	61.828
Diest (2009)	1,00	-	61.828
<i>Provincie West-Vlaanderen</i>			
Oostende	1,00	52.584	61.828
Kortrijk	1,00	52.584	61.828
Roeselare (2009)	1,00	-	61.828

De integratiediensten in **vet** werden of zullen worden erkend tijdens de huidige legislatuur.

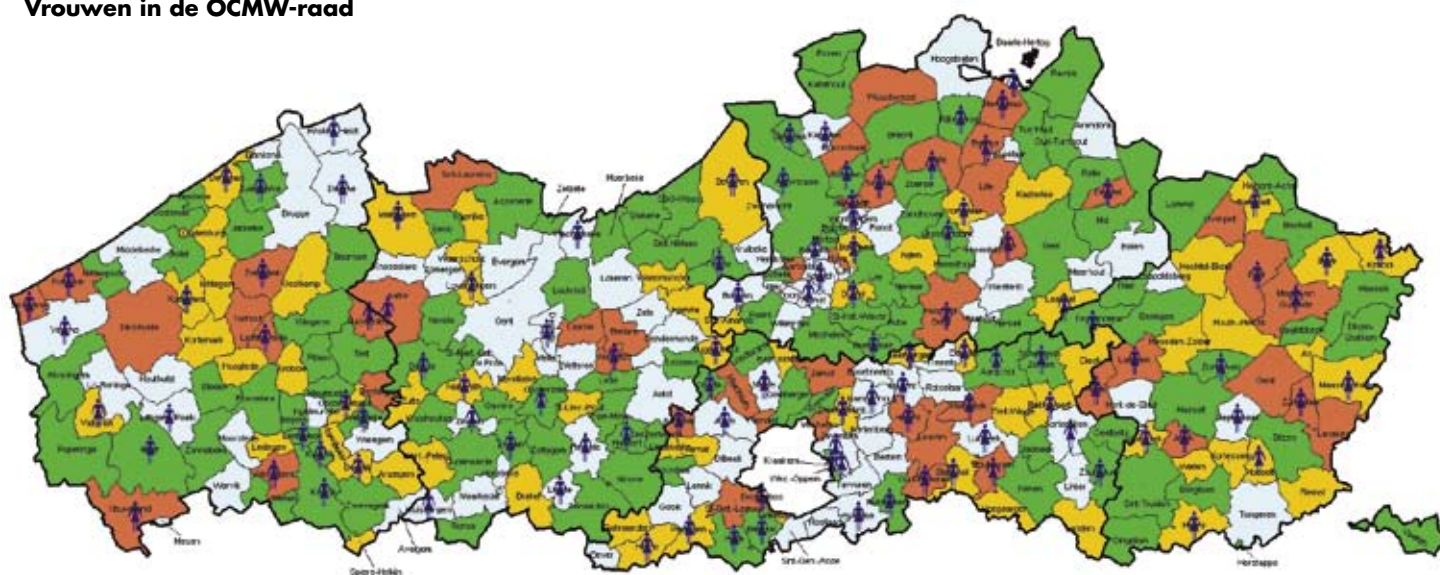
4 OCMW's

4.1 Omgevingsfactoren

Vrouwen in de OCMW-raad en vrouwelijke OCMW-raadsvoorzitters van 2006 tot 2008 (in %)

	2006	2007	2008
OCMW-raad	31,1	45,17	45,76
voorzitter OCMW-raad	26,5	35,71	36,04
vast bureau	29,3	40,79	40,98

Vrouwen in de OCMW-raad

vrouwelijke voorzitter (111)

vrouwen in de OCMW-raad

0 tot 40 %	(110)
40 tot 50 %	(83)
50 tot 60 %	(66)
60 tot 90 %	(49)

4.2 Bestuurskrachtprofiel

4.2.1 Financiën

In dit stuk van het jaarbeeld komen de OCMW-financiën aan bod. Het is opgebouwd rond 2 grote thema's:

- jaarrekening
- Gemeentefonds

■ De jaarrekening

Het meest recente boekjaar waar we voor bijna alle Vlaamse OCMW's over de jaarrekening beschikken is 2006. Deze cijfers worden hieronder besproken. Het gaat hier over geaggregeerde cijfers, getotaliseerd over alle OCMW's. We vatten dit stuk aan met een algemene analyse van de balans en de resultatenrekening. Vervolgens gaan we ook in op de schuldevolutie over de jaren 2003 tot en met 2006. In de conclusie geven we tenslotte nog een aantal bedenkingen mee.

Meer info op de site

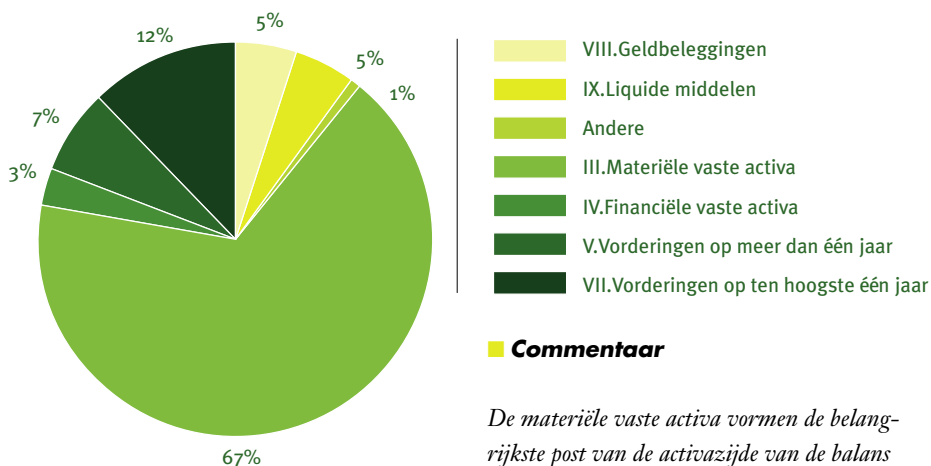
www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met individuele balansen en rekeningresultaten van de 308 Vlaamse OCMW's.
- De gegevens hebben betrekking op de periode 2003 tot en met 2006.
- Bij het ter perse gaan waren de gegevens voor een aantal besturen nog niet beschikbaar of, omwille van technische problemen, nog niet verwerkt door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Voor het boekjaar 2006 gaat het om 22 besturen. In eerdere boekjaren maakten deze 22 OCMW's 2,75% uit van het balanstotaal van de Vlaamse OCMW-sector. Naarmate de reeksen met deze besturen aangevuld worden, kunnen de cijfers dus nog lichtjes wijzigen.

■ De balans

De balans geeft een overzicht van de bezittingen, de vorderingen, de schulden en het eigen vermogen van het OCMW op een bepaald moment. De figuren hieronder geven een vereenvoudigd overzicht van de balansstructuur van de Vlaamse OCMW's. De teller inzake gecumuleerd balanstotaal staat voorlopig voor 2006 op 4.269.532.548 euro.

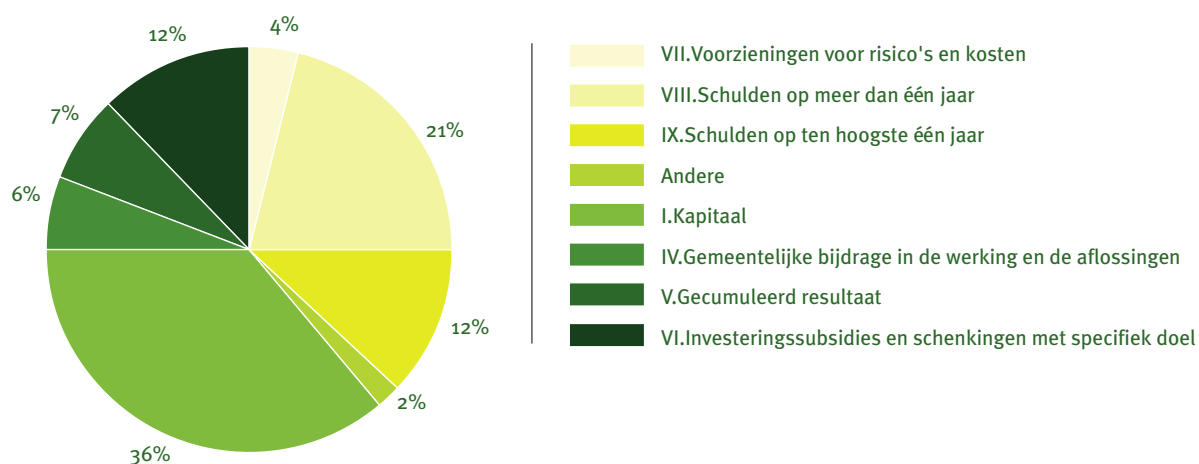
Samenstelling activa OCMW's

■ Commentaar

De materiële vaste activa vormen de belangrijkste post van de activazijde van de balans (67%), gevolgd door de vorderingen op ten hoogste één jaar (12%).

Samenstelling passiva OCMW's

■ Commentaar

Langs de passivazijde zijn, naast het kapitaal (36%), de schulden op lange termijn (21%) de belangrijkste balansposten.

Het aandeel van het kapitaal moet enigszins genuanceerd worden, aangezien bij de OCMW's deze balanspost bij de opstelling van de beginbalans als sluitpost tussen de activa enerzijds en de overige passivarubrieken anderzijds werd gebruikt.

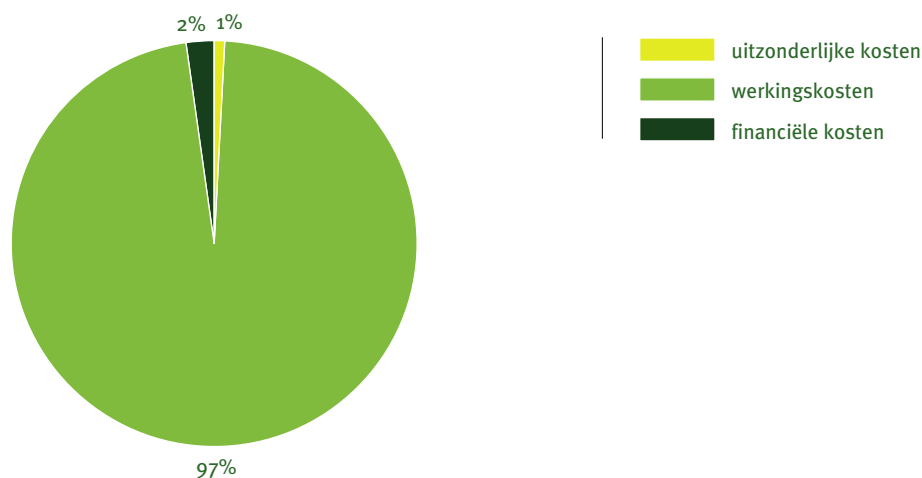
De balanspost "gemeentelijke bijdrage in de werking en de aflossingen" vertegenwoordigt 6% van het totale passief van de OCMW's. Het saldo op deze balanspost geeft niet weer hoeveel het OCMW in een bepaald boekjaar heeft ontvangen van de gemeente, maar duidt aan hoeveel het OCMW over de jaren heen te veel of te weinig heeft ontvangen van de gemeente.

■ Resultatenrekening

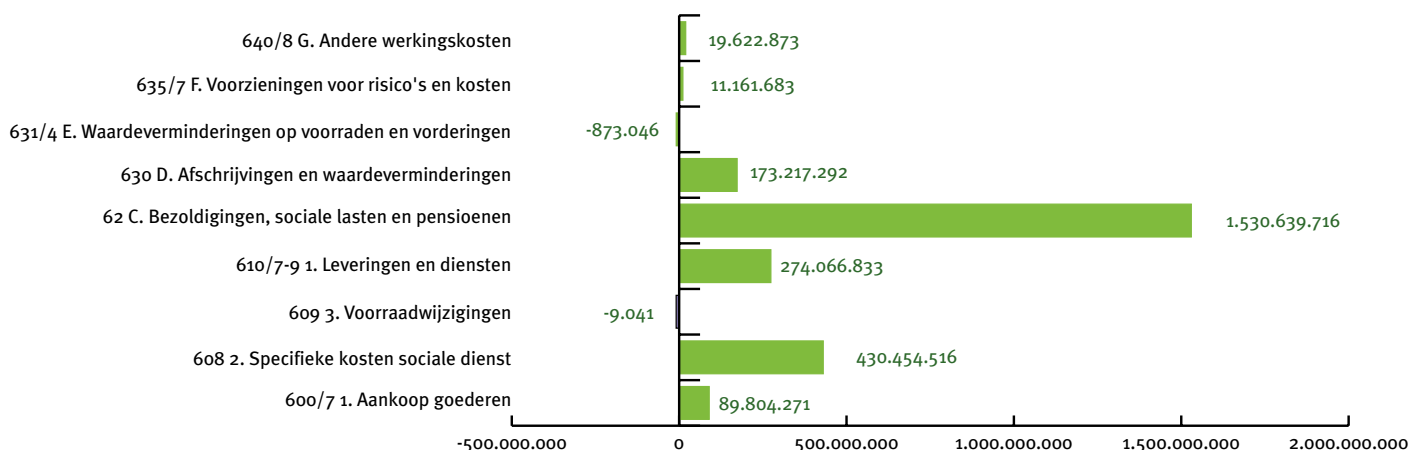
■ Commentaar

Analyseren we nu de structuur van de kosten en de opbrengsten van de OCMW's. Uit de grafiek blijkt dat de werkingskosten 97% van de totale kosten uitmaken. De financiële kosten bedragen 2% en de uitzonderlijke kosten 1%.

Kostenstructuur van de OCMW's

Werkingskosten van de OCMW's

■ Commentaar

Bekijken we de werkingskosten verder in detail, dan stellen we vast dat het grootste deel van de werkingskosten besteed wordt aan de betaling van de bezoldigingen en de sociale lasten van het personeel (61%). Een vaststelling die ons

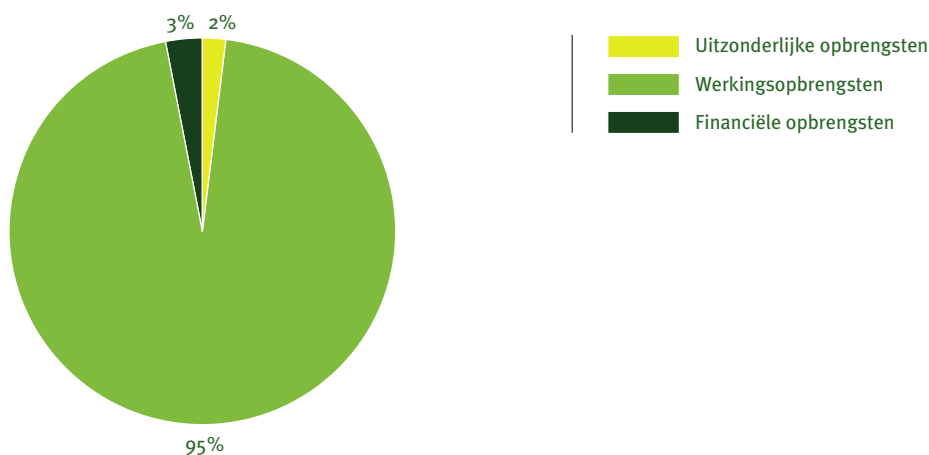
niet hoeft te verbazen. De werking van de sociale dienst, toch de hoofdopdracht van het OCMW, neemt 17% van de werkingskosten voor haar rekening. De kosten voor de aankoop van goederen hebben een aandeel van 4% in de

totale werkingskosten, de kosten voor de aanschaf van diensten en diverse leveringen bedragen 11%.

Opbrengstenstructuur van de OCMW's

■ Commentaar

De grafiek geeft een opdeling van de opbrengsten. De werkingsopbrengsten bedragen 95% van de totale opbrengsten van het OCMW. Het saldo wordt verdeeld over de financiële opbrengsten (3%) en de uitzonderlijke opbrengsten (2%).

Ongeveer 48% van de totale werkingsopbrengsten wordt gegenereerd uit de werkingsactiviteiten van het OCMW. Van de specifieke kosten van de sociale dienst wordt 17% bij de klanten gerecupereerd (goed voor ruim 4% van de werkingsopbrengsten). De andere opbrengsten, die voornamelijk bestaan uit de werkingssubsidies (zoals bijvoorbeeld de dotatie die het OCMW ontvangt uit het Gemeentefonds) en de subsidies van de federale overheid in het kader van de betaling van het leefloon en de verschillende steunvormen, vertegenwoordigen ongeveer 52% van de totale werkingsopbrengsten.

Met deze gegevens kunnen we de algemene kostendekkingsgraad berekenen. Deze ratio

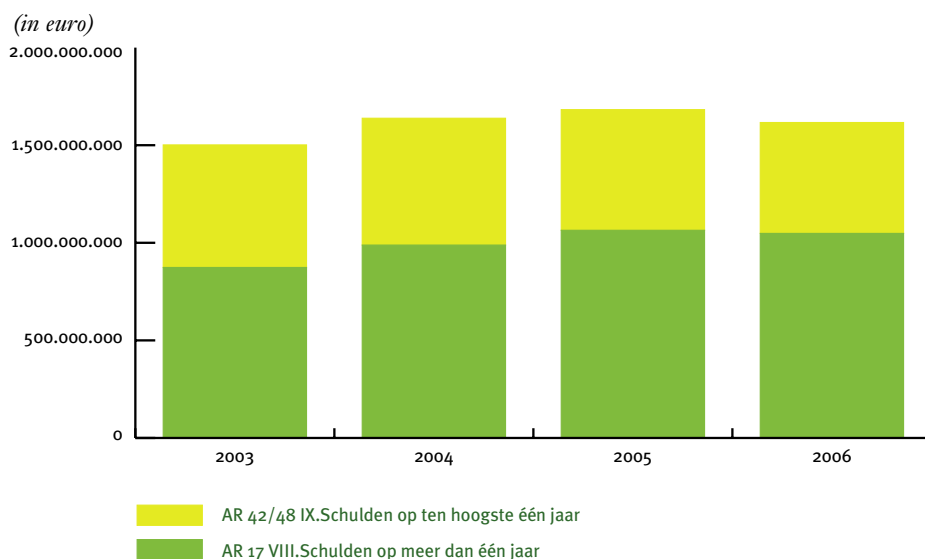
geeft het aandeel weer van de kosten die gedekt worden door de opbrengsten die het resultaat zijn van de werking van het OCMW en komt voor het boekjaar 2006 uit op 75%. Of anders geïnterpreteerd betekent dit dat 25% van de werkingskosten van het OCMW niet gedekt worden door de werkingsopbrengsten en bijgevolg in aanmerking komen bij de berekening van de gemeentelijke toelage.

Nemen we in plaats van de totale werkingsopbrengsten enkel de andere opbrengsten, dan bekomen we de gesubsidieerde kostendekkingsgraad. Deze verhouding geeft het aandeel van de werkingskosten weer dat door subsidies wordt gedekt en bedraagt ongeveer 39%.

■ Schuldevolutie

Bij de bespreking van de balans konden we reeds vaststellen dat de schulden in 2006 meer dan 30% van het passief uitmaakten. Het is interessant om na te gaan hoe deze passiefpost over de jaren heen evolueerde.

De grafiek geeft de schuldevolutie bij de Vlaamse OCMW's weer over de periode 2003-2006.

	2003	2004	2005	2006
AR 17 VIII. Schulden op meer dan één jaar	873.495.061 €	988.324.374 €	1.064.064.458 €	1.048.008.319 €
AR 42/48 IX. Schulden op ten hoogste 1 jaar	628.008.490 €	649.821.233 €	618.113.981 €	568.143.602 €
Totale schuld	1.501.503.552 €	1.638.145.607 €	1.682.178.439 €	1.616.151.921 €

■ Commentaar

In absolute termen bedroeg de schuld in 2006 ongeveer 1.620 miljoen euro. Over een periode van 3 jaar steeg de schuld met ongeveer 120 miljoen euro. Een stijging die integraal was toe te schrijven aan de stijging van de schuld op lange termijn. Relatief gezien schommelde het aandeel van de schulden in het totale passief rond de 35%.

■ Conclusie

Aan de hand van het beschikbaar cijfermateriaal hebben we een voorzichtige analyse van de financiële toestand van de Vlaamse OCMW's kunnen doorvoeren. Uiteraard zijn er veel grondigere analyses mogelijk. Zo werd bijvoorbeeld nu geen rekening ge-

houden met de grootte van de OCMW's. Naarmate we ook over de cijfers van de volgende boekjaren zullen beschikken, zal het ook mogelijk zijn om bijvoorbeeld een uitgebreidere analyse door de tijd heen uit te voeren.

Teneinde de lezer volledige transparantie te bieden worden de tabellen met de balans en resultatenrekeningen voor het boekjaar 2006 hier eveneens opgenomen.

Balans en resultatenrekening OCMW's

BALANS (in euro)			
ACTIVA		PASSIVA	
VASTE ACTIVA	3.018.002.610	EIGEN VERMOGEN	2.428.205.976
I. Oprichtingskosten	13.178.331	I. Kapitaal	1.847.851.046
II. Immateriële vaste activa	13.289.737	III. Herwaarderingsmeerwaarden	48.673.771
III. Materiële vaste activa	2.849.126.269	IV. Gemeentelijke bijdrage in de werking en de aflossingen	292.389.511
A. Terreinen en gebouwen	1.794.929.089	V. Gecumuleerd resultaat	-330.104.008
B. Installaties, machines en uitrusting	39.998.735	VI. Investeringsubsidies en schenkingen met speciek doel	569.395.658
C. Meubilair en rollend materieel	51.581.343		
D. Leasing en soortgelijke rechten	304.856.344		
E. Overige materiële vaste activa	558.576.350	VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	177.525.836
F. Vaste activa in aanbouw en vooruitbetaling	99.184.408	VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	177.525.836
IV. Financiële vaste activa	142.408.274	A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	130.058.238
A. Belangen in rechtspersonen	132.573.904	B. Voorzieningen voor belastingen	0
B. Vorderingen en effecten	7.095.554	C. Grote herstellings- en onderhoudswerken	29.872.769
C. Borgtochten betaald in contanten	2.735.345	D. Overige risico's en kosten	14.733.040
VLOTTENDE ACTIVA	1.251.516.231	SCHULDEN	1.663.800.514
V. Vorderingen op meer dan één jaar	278.190.496	VIII. Schulden op meer dan één jaar	1.048.008.319
A. Werkingsvorderingen	10.096.096	A. Financiële schulden	946.789.078
B. Overige vorderingen	203.739.253	1. Leasingschulden en soortgelijke	240.669.234
C. Vorderingen wegens subsidies	60.416.650	2. Kredietinstellingen	544.855.853
		3. Overige leningen	161.263.991
VI. Voorraden	2.952.806	B. Werkings- en handelsschulden	0
		C. Ontvangen vooruitbetalingen en tijdelijk werkkapitaal	97.051.376
		D. Borgtochten ontvangen in contanten	3.317.455
		E. Overige schulden	850.411
VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	497.188.781	IX. Schulden op ten hoogste één jaar	568.143.602
A. Werkingsvorderingen	250.836.068	A. Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	100.951.325
B. Overige vorderingen	246.352.714	B. Financiële schulden	69.511.261
		1. Kredietinstellingen	69.417.918
VIII. Geldbeleggingen	225.405.409	2. Overige leningen	93.344
		C. Werkingsschulden	153.194.891
IX. Liquide middelen	228.655.454	D. Diverse schulden: ontvangen voorschotten	20.172.925
		E. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	159.679.480
		1. Belastingen	26.721.791
		2. Bezoldigingen en sociale lasten	133.028.459
		F. Overige schulden	64.633.743
X. Overlopende rekeningen	19.123.285	X. Overlopende rekeningen	47.648.569
TOTAAL DER ACTIVA	4.269.532.548	TOTAAL DER PASSIVA	4.269.532.549

RESULTATENREKENING (in euro)	
I. Werkingsopbrengsten en geproduceerde vaste activa	2.000.168.232
A. Werkingsopbrengsten	905.735.221
1. Werkingsopbrengsten	832.021.965
2. Recuperatie specifieke kosten sociale dienst	73.713.255
B. Voorraadwijzigingen	-220.032
C. Geproduceerde vaste activa	1.039.438
D. Interne facturatie	111.041.744
E. Andere opbrengsten	982.571.861
II. Werkingskosten	2.639.126.843
A. Verbruikte goederen en verstrekte diensten	520.249.746
1. Aankoop goederen	89.804.271
2. Specifieke kosten sociale dienst	430.454.516
3. Voorraadwijzigingen	-9.041
B. Diensten, diverse leveringen en interne facturatie	385.108.578
1. Leveringen en diensten	274.066.833
2. Interne facturatie	111.041.744
C. Bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen	1.530.639.716
D. Afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, immateriële en materiële vaste activa	173.217.292
E. Waardeverminderingen op voorraden en vorderingen	-873.046
F. Voorzieningen voor risico's en kosten	11.161.683
G. Andere werkingskosten	19.622.873
H. Als herstructureringskosten geactiveerde werkingskosten (-)	0
III. Werkingsresultaat	-638.958.610
IV. Financiële opbrengsten	55.764.254
A. Opbrengsten uit financiële vaste activa	780.056
B. Opbrengsten uit vlottende activa	9.169.814
C. Overige financiële opbrengsten	45.814.385

RESULTATENREKENING (in euro)	
V. Financiële kosten	42.579.786
A. Kosten van schulden	41.912.148
B. Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan bedoeld onder II.E.	7
C. Andere financiële kosten	667.631
VI. Resultaat van de gewone activiteiten	-625.774.142
VII. Uitzonderlijke opbrengsten	36.495.901
A. Terugneming van afschrijvingen en waardeverminderingen op immateriële en materiële vaste activa	116.417
B. Terugneming van waardeverminderingen op financiële vaste activa	0
C. Terugneming van voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	0
D. Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	22.680.259
E. Andere uitzonderlijke opbrengsten	13.699.225
VIII. Uitzonderlijke kosten	22.597.112
A. Uitzonderlijke afschrijvingen en waardeverminderingen op oprichtingskosten, op immateriële en materiële vaste activa	2.222.276
B. Waardeverminderingen op financiële vaste activa	1.260.657
C. Voorzieningen voor uitzonderlijke risico's en kosten	0
D. Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	1.555.058
E. Andere uitzonderlijke kosten	17.558.534
F. Als herstructureringskosten geactiveerde uitzonderlijke kosten (-)	586
IX. Resultaat van het boekjaar	-611.875.353

■ Middelen voor het OCMW vanuit de gemeente

Middelen voor het OCMW uit het Gemeentefonds, gemeentelijke bijdragen aan het OCMW en middelen voor het OCMW per inwoner

	Gemeentefonds 2008	Aandeel gemeente uit Gemeentefonds		Aandeel OCMW uit Gemeentefonds		Gemeentelijke bijdrage aan OCMW	Totale middelen aan OCMW	Totale middelen aan OCMW per inwoner
		In absolute cijfers	in %	In absolute cijfers	in %			
Antwerpen	700.770.618,00	682.864.625,46	97,44	17.905.992,54	2,56	219.353.434,00	237.259.426,54	138,29
Limburg	186.883.100,00	175.350.340,98	93,83	11.532.759,02	6,17	77.160.389,00	88.693.148,02	107,29
Oost-Vlaanderen	473.002.901,00	433.701.315,89	91,69	39.301.585,11	8,31	164.177.826,95	203.479.412,06	144,47
Vlaams-Brabant	177.628.629,00	163.644.677,49	92,13	13.983.951,51	7,87	119.225.923,60	133.209.875,11	125,64
West-Vlaanderen	290.042.752,00	271.741.440,98	93,69	18.301.311,02	6,31	122.369.018,00	140.670.329,02	122,27

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met middelen voor het OCMW vanuit het Gemeentefonds en vanuit het gemeentelijke budget

Leeswijzer bij de tabel (op de site)

- De toelage aan het OCMW is het cijfer dat de gemeente in haar budget 2008 heeft opgenomen.
- Totaal aan het OCMW is de som van de toelage aan het OCMW en het aandeel van het Gemeentefonds dat rechtstreeks aan het OCMW wordt gestort.
- Het aantal inwoners is afkomstig van het Nationaal Instituut voor de Statistiek en geeft de situatie weer op 1 januari 2008.

■ Commentaar

Het decreet inzake het Gemeentefonds bepaalt dat de OCMW's een basisfinanciering van 8% krijgen van het gemeentelijk aandeel van het Gemeentefonds, tenzij de gemeenteraad en de OCMW-raad over een andere verdeelsleutel beslissen en die aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur meedelen uiterlijk op 30 juni van het jaar dat aan de verdeling voorafgaat.

De uit het Gemeentefonds aan het OCMW toe te kennen middelen worden rechtstreeks gestort op de rekening van het OCMW en worden dus in de gemeentelijke begroting niet ingeschreven, in tegenstelling tot de "klassieke" gemeentelijke bijdrage in het werkingstekort van het OCMW. De bedragen uit het Gemeentefonds en de gemeentelijke bijdrage vormen samen de totale

middelen die aan het OCMW worden toegekend.

212 gemeenten of zowat twee derde van alle gemeenten geven 8% van het Gemeentefonds aan het OCMW. 23 gemeenten geven meer dan 10% van hun aan het OCMW. Uitschieters zijn hier Holsbeek met 50%, Zoersel met 46,96% en Blankenberge met 35%.

Het gemiddeld aandeel van het OCMW in het Gemeentefonds bedraagt 5,53% voor Vlaanderen. We zien hier wel grote provinciale verschillen. In de provincie Antwerpen bedraagt dit gemiddelde slechts 2,56% terwijl het hoogste provinciaal gemiddelde in Oost-Vlaanderen voorkomt met 8,31%. Dit is onder

andere het gevolg van het feit dat de stad Antwerpen het volledige aandeel van het Gemeentefonds ontvangt en het OCMW van Antwerpen nul, terwijl daarentegen het OCMW van Gent rechtstreeks 8% van de Gemeentefondsmiddelen ontvangt. Verder zijn er in Oost-Vlaanderen maar 3 gemeenten waar het OCMW 0% uit het Gemeentefonds ontvangt terwijl er in de provincie Antwerpen 8 gemeenten zijn. 24 gemeenten houden het volledige bedrag van het Gemeentefonds voor het gemeentebestuur. Drie gemeenten voorzien geen toelage aan het OCMW in hun begroting. Het gaat om Zoersel, Herstappe en Alveringem.

Wanneer we kijken naar de totale middelen aan het OCMW per inwoner zien we

aanzienlijke verschillen. Zo bedraagt dit in 2008 bij 22 gemeenten minder dan 50 euro (in 2007 waren er maar 19 gemeenten en in 2006 waren er nog 25 gemeenten die minder dan 50 euro per inwoner aan het OCMW gaven). Aan de andere kant zijn er ook 4 gemeenten waarbij dit oploopt tot meer dan 200 euro. De uitschieters hier zijn Gent met 265,51 euro per inwoner en Zelzate met 252,26 euro. Opvallende vaststelling hierbij is dat 5 van de 8 uitschieters Oost-Vlaamse gemeenten zijn. Het absolute minimum is te vinden in het Limburgse Herstappe met 0 euro. Andere gemeenten met een laag bedrag per inwoner zijn de gemeenten Zonnebeke met 19,27 euro, Horebeke met 18,8 euro en Zwalm met 23,15 euro.

Het ongewogen gemiddelde over alle gemeenten belooft bijna 103 euro. Het gewogen gemiddelde (met het inwonersaantal als wegingsfactor) bedraagt 130 euro (125 euro in 2007 en 120 euro in 2006). Dit wijst er op dat de grote gemeenten per inwoner gemiddeld meer middelen vrijmaken voor hun OCMW. Bij het gewogen gemiddelde berekenen we eerst hoeveel middelen er per inwoner in een bepaalde gemeente naar het OCMW gaan en dit voor elke gemeente afzonderlijk en dan pas nemen we het gemiddelde van de 308 gemeenten. Bij het ongewogen gemiddelde delen we het totale aantal middelen voor het OCMW door het totale aantal inwoners in Vlaanderen.

Middelen voor het OCMW uit het Gemeentefonds, gemeentelijke bijdragen aan het OCMW en middelen voor het OCMW per inwoner doorheen de legislatuur

	Gemeentefonds	aandeel gemeente uit Gemeentefonds		aandeel OCMW uit Gemeentefonds		gemeentelijke bijdrage aan OCMW	totaal middelen aan OCMW	% gemeentelijke bijdrage in totaal middelen OCMW	% gemeentefonds in totaal middelen OCMW
		absoluut	%	absoluut	%				
2005	1.649.046.000	1.556.767.372	94,40	92.278.628	5,60	629.508.063	721.786.692	87,22%	12,78%
2006	1.706.763.000	1.611.801.194	94,44	94.961.906	5,56	639.104.101	734.066.007	87,06%	12,94%
2007	1.766.500.000	1.668.992.063	94,48	97.507.937	5,52	666.677.624	764.185.561	87,24%	12,76%
2008	1.828.328.000	1.727.302.400	94,47	101.025.599	5,53	702.286.592	803.312.191	87,42%	12,58%

2008/2005	179.282.000	170.535.028	8.746.971	72.778.529	81.525.499
	10,87%	10,95%	9,48%	11,56%	11,29%

Meer gegevens op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met middelen voor het OCMW vanuit het Gemeentefonds en vanuit het gemeentelijke budget

■ **Commentaar**

De totale middelen van de OCMW's stegen van 721.786.692 euro naar 803.312.191 euro tussen 2005 en 2008. Dat is een stijging met 11,29%.

De stijging van de totaliteit van gemeentelijke bijdragen aan de OCMW's in de periode 2005-2008 is aanzienlijk, namelijk met 72.778.529 euro of 11,56%. In diezelfde periode stegen de middelen uit het Gemeentefonds voor de OCMW's met 8.746.971 euro of 9,48%. Het deel van het Gemeente-

fonds dat jaarlijks rechtstreeks aan de OCMW's wordt gestort blijft vrij stabiel en schommelt rond de 5,5%.

De aandelen van het Vlaams Gemeentefonds en van de gemeentelijke bijdrage aan het OCMW in de totaliteit van gemeentelijke middelen die naar het OCMW's vloeien, blijven vrij constant in de beschouwde periode en schommelen respectievelijk rond de 13% en 87%.

4.2.2 Personeel

Gegevens over het aantal personeelsleden dat werkt in de OCMW's vindt u bij het onderdeel gemeentebesturen.

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met per OCMW hoeveel personeelsleden er tewerkgesteld zijn

5 Provincies

5.1 Omgevingsfactoren

5.1.1 Samenstelling bevolking

Aantal inwoners in de Vlaamse provincies

provincie	aantal inwoners
Antwerpen	1.715.707
Limburg	826.690
Oost-Vlaanderen	1.408.484
Vlaams-Brabant	1.060.232
West-Vlaanderen	1.150.487
totaal Vlaanderen	6.161.600

Leeswijzer bij de tabel

- De gegevens zijn afkomstig van het Nationaal Instituut voor de Statistiek.
- Ze geven de toestand weer op 1 januari 2008.

5.1.2 Organen

Vrouwen in de provincieraad en de deputatie

provincieraad	vrouw	man	totaal
Antwerpen	35	49	84
Limburg	30	45	75
Oost-Vlaanderen	35	49	84
Vlaams-Brabant	36	48	84
West-Vlaanderen	27	57	84
deputatie	vrouw	man	totaal
Antwerpen	1	5	6
Limburg	2	4	6
Oost-Vlaanderen	1	5	6
Vlaams-Brabant	2	4	6
West-Vlaanderen	1	5	6

5.2 Bestuurskrachtprofiel

5.2.1 Financiën

In dit stuk van het jaarbeeld komen de provinciefinanciën aan bod. Het is opgebouwd rond 3 grote thema's.

- jaarrekening
- budget
- belastinggegevens

■ De jaarrekening

Balans en resultatenrekening van de provincies

		Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Alle provincies
Balans (in euro)							
ACTIVA							
20/29	VASTE ACTIVA	592.327.684	241.941.625	471.481.855	168.684.255	297.832.186	1.772.267.605
20	I. Oprichtingskosten	0	0	0	0	0	0
21	II. Immateriële vaste activa	2.252.063	1.218.779	1.285.281	824.876	1.367.912	6.948.912
22/27	III. Materiële vaste activa	369.873.151	176.285.986	297.930.419	143.003.427	212.887.650	1.199.980.633
	A. Onroerend						0
22	Patrimonium Terreinen, gebouwen en bossen	356.114.958	128.094.780	243.478.122	133.952.404	168.404.624	1.030.044.888
	B. Roerend Patrimonium						0
23	1) Installaties, machines, uitrusting en informatica-hardware	2.716.822	6.852.085	9.334.816	4.485.988	5.491.816	28.881.526
24	2) Meubilair, rollend materieel en roerend kunstpatrimonium	6.513.725	3.281.371	5.202.490	4.565.036	15.435.509	34.998.131
25	C. Vaste activa in leasing en soortgelijke rechten	42.334	226.034	4.012.719	0	9.208.966	13.490.053
27	D. Materiële vaste activa in aanbouw	0	9.843.190	27.779.224	0	75.742	37.698.156
261	E. Overige materiële vaste activa	4.191.166	18.132.376	4.151.618	0	7.183.934	33.659.094
262	F. Niet bedrijfsmatige vaste activa	294.145	9.856.151	3.971.430	0	7.087.059	21.208.786
28	IV. Financiële vaste activa	220.098.107	52.920.429	36.744.731	7.566.716	31.520.808	348.850.792
280	A. Deelnemingen in aandelen	42.336.620	52.911.949	36.721.061	7.561.836	31.512.334	171.043.801
281	B. Vorderingen	1.100.960	0	0	0	0	1.100.960
288	C. Borgtochten betaald in contanten	0	8.480	23.670	4.880	8.474	45.504
29	V. Vorderingen op meer dan één jaar	104.364	11.516.430	135.521.423	17.289.235	52.055.816	216.487.269
290	A. Vorderingen voor prestaties	0	0	0	17.289.235	0	17.289.235
291	B. Overige wegens subsidies	0	0	0	0	0	0
292	C. Overige vorderingen	104.364	11.516.430	135.521.423	0	52.055.816	199.198.033
30/58	VLOTTENDE ACTIVA	176.033.266	171.508.105	101.030.000	65.529.392	87.882.988	601.983.750
30	VI. Voorraden en bestellingen in uitvoering	0	75.000	630.311	180.700	829.236	1.715.247
40/41	VII. Vorderingen op ten hoogste één jaar	56.043.334	41.488.798	44.278.849	11.339.688	10.864.863	164.015.532
40	A. Vorderingen voor belastingen en exploitatie	20.061.006	7.247.544	5.265.219	8.313.005	1.549.895	42.436.669
41	B. Overige vorderingen	35.982.328	34.241.255	39.013.630	3.026.683	9.314.968	121.578.863
51/53	VIII. Geldbeleggingen	105.331.055	121.020.836	54.171.500	28.465.985	62.153.935	371.143.310
54/58	IX. Liquide middelen	14.658.877	6.717.612	1.353.486	24.534.690	13.987.398	61.252.063
49	X. Overlopende rekeningen	0	2.205.858	595.854	1.008.329	47.556	3.857.597
20/58	TOTAAL DER ACTIVA	768.360.950	413.449.729	572.511.855	234.213.647	385.715.174	2.374.251.356
PASSIVA							
10/15	EIGEN VERMOGEN	351.572.341	146.569.274	198.074.877	111.058.659	82.138.202	889.413.353
10	I. Kapitaal	222.594.313	103.633.739	154.695.339	2.461.310	36.290.139	519.674.840
11	II. Permanent vermogen door Giften	4.240.063	0	0	75.000	601.001	4.916.064
12	III. Herwaarderingsmeerwaarden	11.087.921	0	3.298.258	0	1.237.259	15.623.438
13	IV. Reservefondsen	33.741.296	0	15.873.979	15.657.915	12.353.722	77.626.912
130	A. Gewoon reservefonds, overboeking uit GD	28.741.296	0	15.873.979	15.657.915	12.353.722	72.626.912

Balans en resultatenrekening van de provincies

PASSIVA							
131	B. Buitengewoon reservefonds, overboeking uit BD	5.000.000	0	0	0	0	5.000.000
132	B. Buitengewoon reservefonds, overboeking uit GD	0	0	0	0	0	0
14	V. Overgedragen resultaten	62.051.606	29.840.394	10.704.778	86.924.763	19.169.501	208.691.042
15	VI. Investeringsubsidies	17.857.142	13.095.141	13.502.522	5.939.672	12.486.580	62.881.057
16	VOORZIENINGEN VOOR RISICO'S EN KOSTEN	269.400.000	133.882.388	114.080.433	136.365	134.300.582	651.799.767
16	VII. Voorzieningen voor risico's en kosten	269.400.000	133.882.388	114.080.433	136.365	134.300.582	651.799.767
160	A. Pensioenen en soortgelijke verplichtingen	269.400.000	133.065.000	113.866.127	0	134.300.582	650.631.709
161	B. Grote onderhoudswerken	0	742.388	0	0	0	742.388
162	B. Achterstallige bezoldigingen	0	0	0	0	0	0
163/6	D. Overige risico's en kosten	0	75.000	214.305	136.365	0	425.670
17/49	SCHULDEN	147.388.609	132.998.068	260.356.545	123.018.623	169.276.391	833.038.236
17	VIII. Schulden op meer dan één jaar	110.717.395	81.407.141	214.722.514	95.524.145	130.559.259	632.930.453
170/4	A. Financiële schulden	110.717.395	70.150.172	195.939.057	95.524.145	130.559.259	602.890.027
170	1. Leningen en schulden ten laste van de provincie	110.717.395	59.886.586	195.939.057	95.045.730	130.327.660	591.916.429
171	2. Leningen en schulden ten laste van de overige overheden	0	0	0	0	0	0
172	3. Leningen en schulden ten laste van derden	0	10.263.585	0	478.414	231.599	10.973.599
175	B. Overige schulden	0	0	18.783.457	0	0	18.783.457
178	C. Borgtochten ontvangen in contanten	0	0	0	0	0	0
42/48	IX. Schulden op ten hoogste één jaar	36.671.214	51.590.927	45.634.031	27.494.479	38.717.131	200.107.782
42	A. Schulden op meer dan één jaar, die binnen het jaar vervallen	24.094.454	10.215.699	21.914.084	18.865.742	15.712.611	90.802.590
43	B. Financiële schulden	8.106.374	5.120.491	5.705.284	0	8.508.734	27.440.883
44	C. Werkingsschulden	277.309	2.978.562	6.711.625	2.452.913	3.000.401	15.420.810
45	D. Schulden met betrekking tot belastingen, bezoldigingen en sociale lasten	3.407.808	5.536.497	3.900.804	2.741.780	5.360.886	20.947.775
46	E. Ontvangen vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
47	F. Schulden ivm beheer van derdengelden	0	24.540.414	1.856.503	0	1.258.492	27.655.410
48	G. Diverse schulden	785.269	2.535.653	3.496.762	438.302	1.453.986	8.709.971
49	X. Overlopende rekeningen	0	663.611	2.048.969	2.995.742	3.422.021	9.130.343
10/49	TOTAAL DER PASSIVA	768.360.950	413.449.729	572.511.855	234.213.647	385.715.174	2.374.251.356

Resultatenrekening (in euro)							
70/74	I. Werkingsopbrengsten en geproduceerde vaste activa	188.243.648	164.184.559	201.553.018	125.047.731	134.195.865	813.224.820
70	A. Opbrengsten uit werking	155.048.961	87.744.175	125.420.039	93.705.590	107.242.325	569.161.090
701	1. Belastingen	152.604.225	78.618.160	115.912.360	88.235.644	103.003.504	538.373.893
702	2. Andere opbrengsten uit werking	2.444.736	9.083.141	9.425.605	5.469.946	4.238.821	30.662.249
71	B. Voorraadwijzigingen	0	0	0	0	0	0
72	C. Interne werken aan vaste activa	0	0	0	0	0	0
74	D. Andere werkingsopbrengsten	33.194.688	76.440.384	76.132.978	31.342.141	26.953.539	244.063.730
60/64	II. Werkingskosten	179.626.028	153.822.928	191.444.959	102.988.252	126.972.217	754.854.383
60	A. Goederen beheerd als voorraad	0	31.757	-50.286	767.143	888.914	1.637.529
600/8	1. Inkoop	0	31.757	-3.703	765.643	65.679	859.376

Balans en resultatenrekening van de provincies

Resultatenrekening (in euro)							
609	2. Voorraadwijzigingen	0	0	-46.583	1.500	823.236	778.152
61	B.Exploitatiekosten en -goederen	28.621.601	21.120.743	29.212.098	18.990.719	23.332.622	121.277.783
62	C.Wedden en vergoedingen	79.329.911	92.287.428	104.340.838	50.357.445	46.982.812	373.298.434
63	D.Afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen voor risico's en kosten	26.836.482	13.402.074	15.395.651	10.436.145	18.025.210	84.095.562
64	E.Andere werkingskosten	44.838.034	26.980.927	42.546.658	22.436.799	37.742.659	174.545.076
I-II	III.Werkingsoverschot/tekort	8.617.621	10.361.631	10.108.059	22.059.479	7.223.648	58.370.437
75	IV.Financiële opbrengsten	17.601.626	12.774.939	3.947.390	3.210.846	3.614.897	41.149.698
750	A.Opbrengsten uit financiële vaste activa	10.887.691	8.161.489	646.951	358.404	1.165.189	21.219.724
751	B.Opbrengsten uit vlottende activa	3.370.615	3.194.163	2.192.271	2.344.335	1.739.416	12.840.800
752	C.Andere financiële opbrengsten	696.111	0	63.493	0	4.995	764.599
753	D.Verrekenen van ontvangen investeringssubsidie	2.647.210	1.412.114	1.015.767	507.936	697.242	6.280.268
754	E. Rentesubsidies	0	7.173	28.909	171	8.055	44.307
65	V.Financiële kosten	4.142.039	3.898.389	9.554.090	6.265.788	6.161.171	30.021.477
650	A.Kosten van schulden	4.133.988	3.895.728	9.459.503	6.256.820	6.158.136	29.904.175
651	B.Waardeverminderingen op vlottende activa andere dan bedoeld onder II.D.	0	282	0	0	0	282
652	C. Minderwaarde bij de realisatie van vlottende activa	0	0	0	0	2.139	2.139
653	D.Andere financiële kosten	8.051	2.379	94.587	8.968	896	114.881
IV-V	VI.Positief/Negatief Financieel resultaat	13.459.587	8.876.550	-5.606.700	-3.054.942	-2.546.274	11.128.221
III+VI	VII. Courant overschot/tekort	22.077.208	19.238.180	4.501.359	19.004.537	4.677.374	69.498.658
76	VIII.Uitzonderlijke opbrengsten	289.825	2.301.823	384.284	2.071.993	744.449	5.792.373
760	A.Meerwaarden bij de realisatie van vaste activa	238.924	109.313	21.877	1.450.522	18.357	1.838.992
761	B.Andere uitzonderlijke opbrengsten	50.901	524.968	362.407	561.892	726.092	2.226.260
762	C.Terugneming van afschrijvingen, waardeverminderingen en voorzieningen	0	1.667.542	0	59.580	0	1.727.122
66	IX.Uitzonderlijke kosten	658.138	1.034.943	915.967	1.953.859	1.835.364	6.398.271
660	A.Minderwaarden bij de realisatie van vaste activa	0	714.960	384.770	1.728.775	1.682.169	4.510.675
661	B.Waardeverminderingen op financiële vaste activa	0	145.961	237.006	0	153.195	536.162
662	C.Andere uitzonderlijke kosten	658.138	174.022	294.191	225.084	0	1.351.434
VIII-IX	X.Uitzonderlijk overschot/tekort	-368.313	1.266.879	-531.683	118.135	-1.090.915	-605.898
VII+X	XI.Overschot/tekort van het boekjaar	21.708.894	20.505.059	3.969.676	19.122.672	3.586.459	68.892.760

Het meest recente boekjaar waar we voor de 5 provincies over de jaarrekening beschikken is 2007.

Deze cijfers worden hieronder besproken. Het gaat hier over geaggregeerde cijfers, getotaliseerd over alle provincies. We vatten dit stuk aan met een algemene analyse van de balans en de resultatenrekening. Vervolgens gaan we ook in op de schuldevolutie en de evolutie van de personeelskosten over de jaren 2003 tot en met 2007. In de conclusie geven we tenslotte nog een aantal bedenkingen mee.

De lezer vindt ook nog de tabellen met de balansen en resultatenrekeningen van de 5 Vlaamse provincies voor het boekjaar 2007.

■ De balans

De balans biedt een overzicht van de bezittingen, de vorderingen, de schulden en het eigen vermogen van de provincie op een bepaald moment.

De figuren hieronder geven een vereenvoudigd overzicht van de balansstructuur van de Vlaamse provincies.

Het gecumuleerd balanstotaal bedroeg eind 2007 2.374.251.355 euro.

Niet toevallig vormen de materiële vaste activa de belangrijkste post van de activazijde van de balans (50%), gevolgd door de geldbeleggingen en liquide middelen (18%).

Hoewel de toepassing van de boekhoudregels enigszins kan verschillen van provincie tot provincie, vallen er toch een aantal interessante conclusies te trekken.

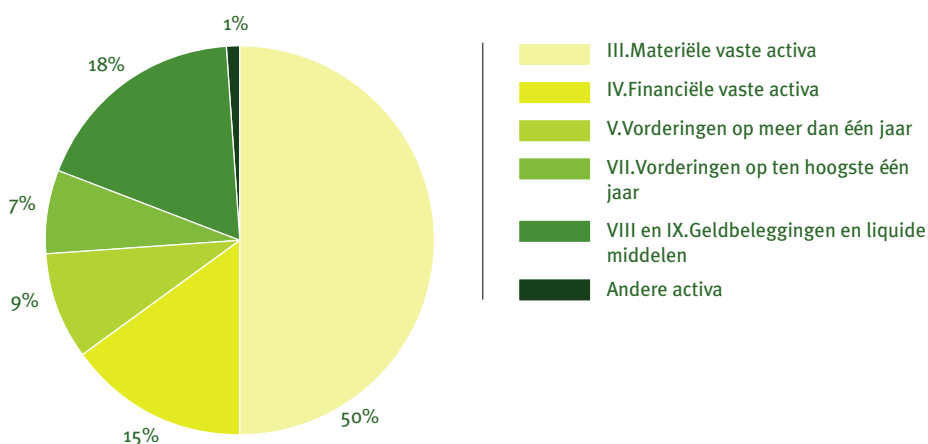
Het onroerend patrimonium van de provincies bedroeg op 31 december 2007 1.030.044.887 euro, dit is een stijging van 10,39% ten opzichte van 2003. De gebou-

wen zijn gewaardeerd op 722 miljoen. Hoewel de provincies in de beginbalans hun wegen niet hoefden te waarderen, was het wegennet door de investeringen sindsdien eind 2007 toch reeds geactiveerd voor 41,7 miljoen euro. Het roerend patrimonium was in 2007 goed voor 63.879.658 euro.

Het valt verder op dat 4 van de 5 Vlaamse provincies voorraden boeken, zij het dat het vaak een ijzeren voorraad betreft. Vier provincies werken ook met overlopende rekeningen, hoewel de combinatie van een budgétaire en een algemene boekhouding dat niet altijd evident maakt. De nieuwe provinciale boekhouding, ingevoerd in 2002-2003, legt op dat vlak duidelijker eisen op dan de nieuwe gemeenteboekhouding.

Geldbeleggingen en liquide middelen zijn vanzelfsprekend geen alles zaligmakende indicatie van de rijkdom van een bestuur, maar toch valt het op dat bijna 60% van de geldbeleggingen en liquide middelen zich bij 2 provincies, Antwerpen en Limburg, situeren.

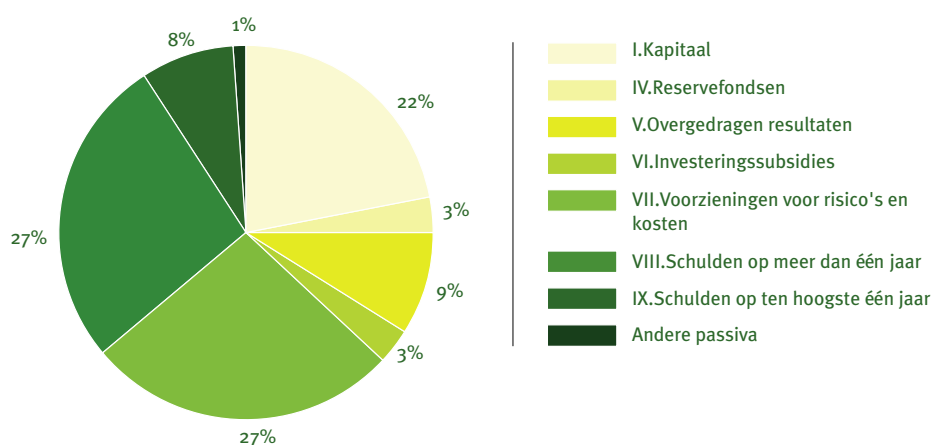
Overzicht activa

Langs de passivazijde zijn kapitaal, schulden op meer dan één jaar en voorzieningen voor risico's en kosten de belangrijkste posten. Samen maken ze ruim 3/4 van het passief uit. De schulden zijn goed voor 35% van het passief, in 2003 was dit nog 43%. De totale schulden bedroegen eind 2007 833.038.236 euro, waarvan bijna 633 miljoen op lange termijn (zie verder). In de balans van 2007 boekte men bovendien 90,8 miljoen voor de periodieke kapitaalsaflossingen in 2008.

Vier van de vijf provincies hebben op hun balans aanzienlijke voorzieningen aangelegd voor de pensioenen, in het totaal voor 650 miljoen. De provincies zijn duidelijk reeds bezig met de gevolgen van de vergrijzing.

Overzicht passiva

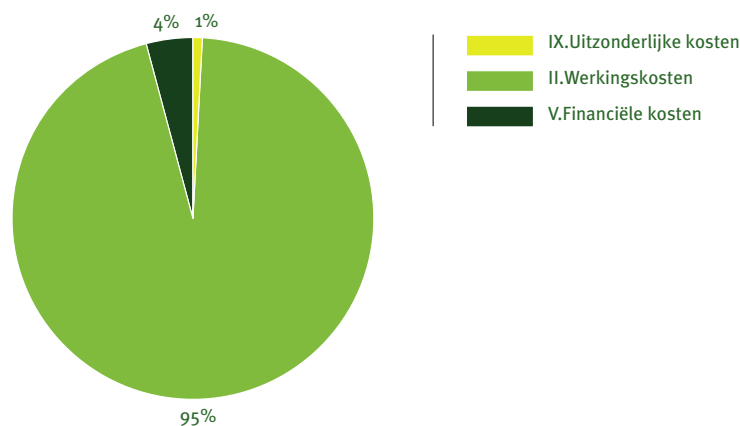
■ Resultatenrekening

Analysen we nu de structuur van de kosten en de opbrengsten van de provincie. Uit de grafiek blijkt dat de werkingskosten 95% van de totale kosten uitmaken. De financiële kosten (intresten op leningen, bijdragen in de exploitatieverliezen van intercommunes, bankkosten en dergelijke) bedragen 4% en de uitzonderlijke kosten zijn verwaarloosbaar. Het betreft hier onder meer minderwaarden bij de realisatie van vaste activa.

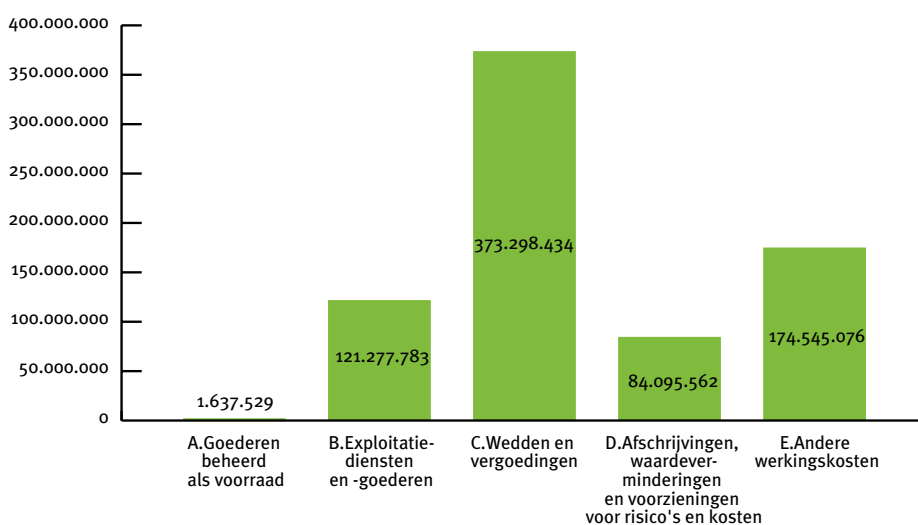
Bekijken we de werkingskosten verder in detail (zie grafiek), dan stellen we vast dat het grootste deel ervan wordt besteed aan de betaling van wedden en vergoedingen (49%). Ondermeer de werkwijze betreffende de pensioenen (eigen pensioenkas of aansluiting bij een externe kas) en de eventuele aanwezigheid van een uitgebreid onderwijsnet met veel (grotendeels) gesubsidieerde personeelsleden zorgen hier voor aanzienlijke verschillen tussen de provincies.

Exploitatiediensten en -goederen (huurgelden, onderhoudscontracten, algemene werkingskosten zoals kantoorbenodigdheden en kosten voor gebouwen, voertuigen, wegen...) staan in voor 16%, afschrijvingen voor 11%. De toelagen die de Vlaamse provincies uitbetalen om hun beleid inzake cultuur, welzijn, milieu, economie ... te ondersteunen, bedragen 174,5 miljoen euro of 23% van de totale kosten. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat de provinciebesturen ook zogenaamde investeringssubsidies in de regel betalen op de werkingskosten en niet gaan activeren.

Overzicht kosten van de provincies

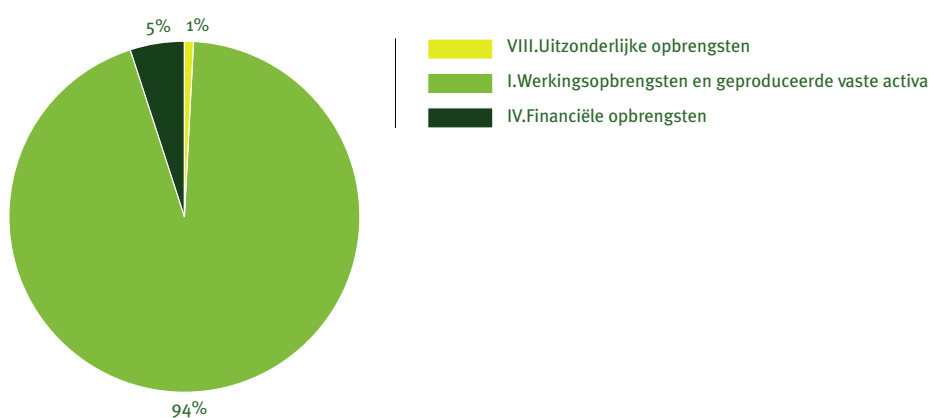

Overzicht werkingskosten (in euro)

Uit de grafiek met betrekking tot de opbrengsten leren we dat de werkingsopbrengsten 94% van de totale opbrengsten van de provincies bedragen. Het saldo wordt verdeeld over de financiële opbrengsten (5%) en de uitzonderlijke opbrengsten (1%), ondermeer meerwaarden bij de realisatie van vaste activa.

Overzicht opbrengsten

Ruim 66% van de totale werkingsopbrengsten wordt gegenereerd uit provinciebelastingen. Het betreft in 2007 538 miljoen euro, hoofdzakelijk afkomstig van de opcentiemen op de onroerende voorheffing en een algemene provinciebelasting, zowel voor gezinnen als voor bedrijven.

Andere werkingsopbrengsten zijn de toelagen, zoals het Provinciefonds of de subsidies voor het provinciaal onderwijs. Wie over een uitgebreid onderwijsnet beschikt, scoort evenwel navenant hoger wat weddes en werkingskosten betreft.

De toelagen van andere overheden (Europese, federale of Vlaamse overheden) zijn goed voor ongeveer 30% van de totale werkingsopbrengsten.

De provincies halen ook opbrengsten uit toegangsgelden voor provinciale domeinen, musea en sportinfrastructuur, verkoop van publicaties, inschrijvingsgelden..., maar die wegen veel minder door in het geheel.

De financiële opbrengsten zijn voornamelijk afkomstig van dividenden van intercommunales en van Dexia. Eén provincie (Ant-

werpen) realiseert hier elk jaar van de beschouwde periode (2003-2007) meer opbrengsten dan de andere 4 provincies. Vanzelfsprekend vindt men hetzelfde beeld terug bij de financiële vaste activa op de balans. Dit geeft nog eens aan dat men zich moet hoeden voor veralgemeningen.

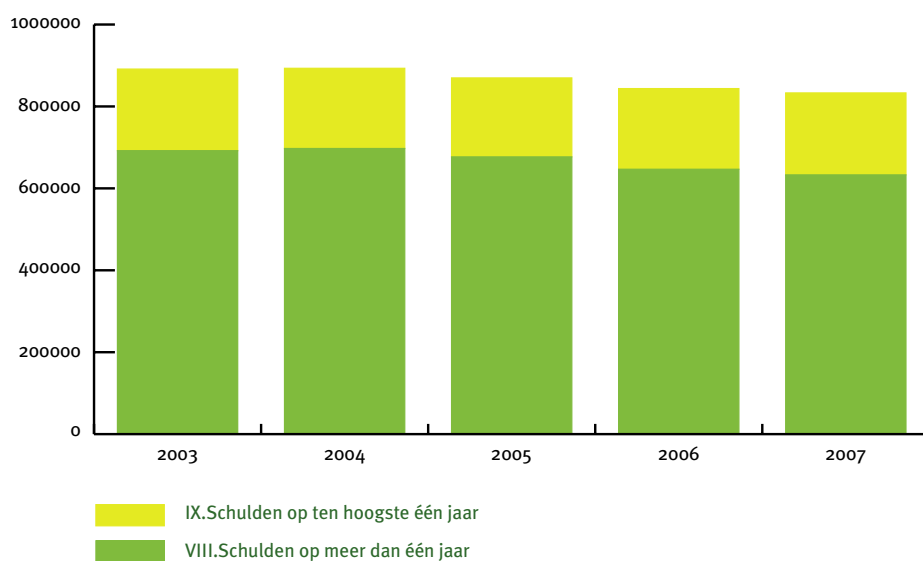
Ook de beleggingsintresten komen onder de financiële opbrengsten.

■ Schuldevolutie

Bij de bespreking van de balans gaven we reeds aan dat de schulden in 2007 35% van het passief uitmaakten. Het is interessant om na te gaan hoe deze passiefpost over de jaren heen evolueerde.

De grafiek hiernaast geeft de schuldevolutie bij de Vlaamse provincies weer over de periode 2003-2007.

Schuldevolutie bij de Vlaamse provincies (in euro) x 1.000

Schuldevolutie bij de Vlaamse provincies (in euro)

	2003	2004	2005	2006	2007
VIII. Schulden op meer dan één jaar	692.029.588	697.354.340	676.881.022	646.703.448	632.930.453
IX. Schulden op ten hoogste één jaar	199.223.445	195.809.311	192.766.393	196.939.074	200.107.782
Totale schuld	891.253.033	893.163.651	869.647.415	843.642.521	833.038.236

In absolute termen bedroeg de schuld in 2007 ruim 833 miljoen euro. Over een periode van 4 jaar daalde de schuld met 59 miljoen euro. Deze daling was integraal toe te schrijven aan de daling van de schuld op lange termijn.

Over een periode van 4 jaar wisten de provincies aldus hun schuldpositie met 6,5% af te bouwen. Ook relatief gezien was er een afname. Daar waar de schulden eind 2003 nog 43% van het passief bedroegen, was dit in 2007 nog maar 35%.

■ Evolutie van de personeelskosten

Zoals eerder gesteld wordt ongeveer 50% van de werkingskosten besteed aan de betaling van wedden en vergoedingen. Een overzicht van de evolutie hiervan, mag hier dan ook niet ontbreken. Deze evolutie wordt hieronder grafisch weergegeven voor de periode 2003 tot en met 2007.

In absolute termen steeg deze werkingskost voor de 5 provincies samen met 56 miljoen euro. Dit is een stijging van ongeveer 18% over een periode van 4 jaar. In dezelfde periode was er een inflatie van ongeveer 9% zodat we van een reële groei van 9% kunnen spreken.

Evolutie van de personeelskosten (in euro)

■ Conclusie

Op basis van de gegevens van de provinciale jaarrekeningen kunnen we alvast een aantal vaststellingen maken. Eind 2007 zijn de provinciefinanciën gezond, er is een behoorlijke buffer aan geldbeleggingen en liquide middelen. Men hoeft zich best wel voor een overdreven optimisme. De provincies kunnen met de beschikbare middelen niet zomaar allerlei bijkomende initiatieven ontwikkelen. Ze zijn immers voor een groot stuk de tegenpost van de voorzieningen voor pensioenen die we aan de passiefkant van de balans terugvinden.

De impact van de mondiale financiële crisis zal zich echter ook hier laten voelen. Zo

dient de impact van eventuele waardeverminderingen op financiële vaste activa nauw in het oog gehouden worden.

Wat nu al vaststaat is dat de financiële opbrengsten het komende jaar sterk zullen dalen. De provincies hebben schulden maar de schuldsituatie is momenteel onder controle. De financiële kosten, waaronder de leningsinteresten, maken slechts 4% uit van de totale kosten. Daar komen natuurlijk nog de periodieke kapitaalsaflossingen bovenop.

Bij de interpretatie van de cijfers moet men er wel acht op slaan dat inspanningen van of specifieke situaties binnen één provincie de

cijfers voor de 5 Vlaamse provincies aanzienlijk kunnen beïnvloeden. Dit blijkt eveneens uit de evolutie van de schulden en de personeelskosten. Ook het werken met verzelfstandigde entiteiten heeft een weerslag op de cijfers van een provincie.

Enige voorzichtigheid is dan ook geboden. Teneinde de lezer volledige transparantie te bieden worden de tabellen met de balansen en resultatenrekeningen voor het boekjaar 2007, opgesplitst per provincie, hieronder opgenomen.

■ Budget

Provinciebudgetten 2008

UITGAVEN VAN DE GEWONE DIENST					
	totaal personeel	totaal werkingskosten	totaal overdrachten	totaal schuld	totaal gewone uitgaven
Antwerpen	87.347.654,00	34.074.980,00	47.406.290,00	33.293.760,00	202.122.684,00
Limburg	56.255.436,00	28.958.546,00	30.142.310,00	14.746.859,00	130.103.151,00
Oost-Vlaanderen	118.600.551,00	33.190.251,00	46.683.773,00	32.388.749,00	230.863.324,00
Vlaams-Brabant	55.693.600,00	24.202.600,00	31.529.600,00	24.211.800,00	135.637.600,00
West-Vlaanderen	52.129.192,00	30.631.178,76	41.175.042,00	23.293.693,90	147.229.106,66
Vlaanderen	370.026.433,00	151.057.555,76	196.937.015,00	127.934.861,90	845.955.865,66

ONTVANGSTEN VAN DE GEWONE DIENST					
	totaal eigen dienstjaar	totaal prestaties	totaal overdrachten	totaal schuld	totaal ontvangsten
Antwerpen	-11.175.024,00	2.463.320,00	183.224.250,00	5.260.090,00	190.947.660,00
Limburg	-1.798.935,00	7.482.048,00	108.805.761,00	12.016.407,00	128.304.216,00
Oost-Vlaanderen	-7.917.390,00	22.469.538,00	195.850.196,00	4.626.200,00	222.945.934,00
Vlaams-Brabant	-9.474.600,00	6.577.400,00	114.999.900,00	4.585.700,00	126.163.000,00
West-Vlaanderen	212.696,40	3.641.651,00	141.680.969,00	2.119.183,06	147.441.803,06
Vlaanderen	-30.153.252,60	42.633.957,00	744.561.076,00	28.607.580,06	815.802.613,06

■ Commentaar

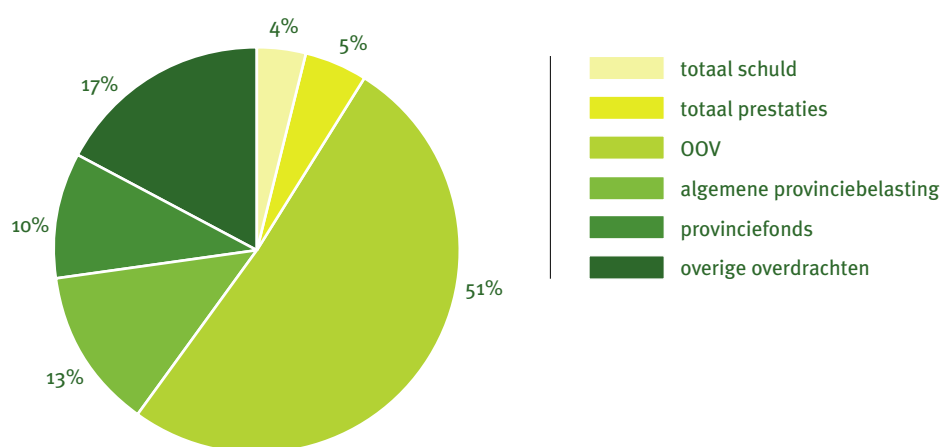
De vijf provincies hebben samen een positief algemeen budgetresultaat van 21,6 miljoen euro.

De totale ontvangsten eigen dienstjaar voor de vijf provincies bedragen in 2007 815,8 miljoen euro. De totale uitgaven eigen dienstjaar bedragen 846 miljoen euro, waardoor een gezamenlijk tekort op het eigen dienstjaar van 30,2 miljoen euro wordt bekomen. Vier provincies hebben een negatief saldo op het eigen

dienstjaar; slechts één provincie, West-Vlaanderen heeft een klein positief saldo.

Aan ontvangstenzijde bedroegen de totale prestatieontvangsten 42,6 miljoen euro (5,2% van de totale ontvangsten), de overdrachtontvangsten 744,6 miljoen euro (91,3% van de totale ontvangsten) en de schuldontvangsten tenslotte 28,6 miljoen euro (3,5% van de totale ontvangsten).

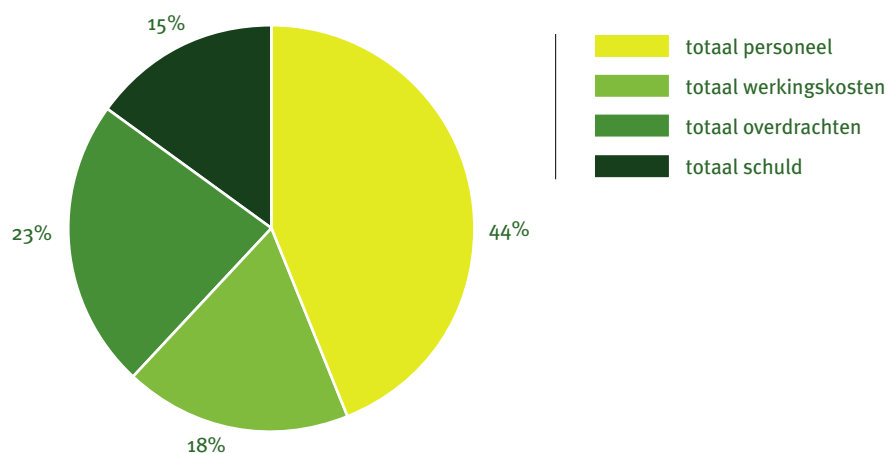
Verdeling van de ontvangstenposten

■ Commentaar

De overdrachtontvangsten vormen de belangrijkste inkomstenbron van de provincies en daarin vormen de inkomsten uit de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV) de grootste groep met 416,4 miljoen euro, zijnde 55,9% van de overdrachtontvangsten of 51% van de totale ontvangsten. In volgorde van belangrijkheid komen vervolgens de groep “andere overdrachten” met 135,4 miljoen euro waarin vooral de wedde- en werkingstoelagen voor het onderwijs het grootste deel uitmaken, vervolgens de opbrengsten uit de algemene provinciebelasting met ongeveer 109 miljoen euro (of 13% van de totale ontvangsten) en het Provinciefonds met 83,3 miljoen euro (of 10% van de totale ontvangsten).

Verdeling van de uitgavenposten

■ Commentaar

Aan de uitgavenzijde bedragen de personeelsuitgaven 370 miljoen euro en vormen met 43,7% de hoofdbrok van de uitgaven. Vervolgens komen de overdrachten met 196,9 miljoen euro (23,3% van de uitgaven). Tenslotte bedragen de werkkosten 151,1 miljoen euro (17,9% van de uitgaven) en de schuldutgaven 127,9 miljoen euro (15,1% van de uitgaven).

Decretale en reële evolutie van de dotatie van het Provinciefonds

jaar	dotatie (X1.000)	decretaal groei%	gemiddelde jaarinflatie	reële groei%	groei bedrag (X1000)	reële groei bedrag (X1000)
2002	71.928		1,65%			
2003	74.072	2,98%	1,59%	1,37%	2.144	984,69
2004	75.072	1,35%	2,09%	-0,72%	1.000	-536,88
2005	75.898	1,10%	2,78%	-1,63%	826	-1.226,89
2006	77.811	2,52%	1,71%	0,80%	1.913	604,80
2007	80.535	3,50%	1,82%	1,65%	2.724	1.284,46
2008	83.354	3,50%	4,49%	-0,95%	2.819	-762,77
2009	86.272	3,50%	0,50%	2,99%	2.918	2.488,79
				0,00%		
2002-2008		15,89%	15,35%	0,46%	11.426	347,40
2002-2009		19,94%	15,93%	3,46%	14.344	2.836,19

■ Commentaar

Voor het Provinciefonds (decreet van 29 april 1991) werd vanaf 2007, naar analogie met het Gemeentefonds, een vaste groeivoet van 3,5% ingevoerd.

Voordien evolueerde de dotatie van het Provinciefonds jaarlijks volgens een evolutiepercentage, vastgelegd in het decreet. Dat percentage was gelijk aan de procentuele verhouding tussen het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand maart van het jaar dat de verdeling voorafging met dat van de maand maart van het daaraan voorafgaande jaar. Voor de berekening van de dotatie van het Vlaams Provinciefonds werd de gezondheidsindex gebruikt.

Door de invoering van een vaste groeivoet ontstond ook voor het Provinciefonds een grotere budgettaire zekerheid en stabiliteit. De bovenstaande tabel geeft de evolutie weer van de dotatie van het Provinciefonds sinds 2003.

Uit de tabel blijkt dat de decretale groei van het Provinciefonds in de periode 2002-2008 15,89% bedraagt (ten opzichte van 25,60% voor het Gemeentefonds). De cumulatieve jaarinflatie, op basis van het nationaal indexcijfer van de consumptieprijzen, bedroeg in die periode 15,35%. Er was dus slechts een reële groei van de dotatie van 0,46% tussen 2002 en 2008 (ten opzichte van 8,89% voor het Gemeentefonds).

Op basis van de maandvooruitzichten van het Planbureau van 3 maart 2009 zou de gemiddelde jaarinflatie in 2009 0,5% bedragen, waardoor de cumulatieve inflatie in de periode 2002-2009 op 15,93% zou uitkomen. Dat zou een reële groei inhouden van het Provinciefonds met 3,46% van 2002 tot 2009, terwijl de decretale groei in die periode 19,94% bedraagt.

De decretale groei van het Provinciefonds van 2003 tot 2008 was dus net voldoende om de gecumuleerde jaarinflatie in die periode te compenseren, zonder noemenswaardige reële groei (0,46%). Alleen voor 2003, 2006 en 2007 was de decretale groei groter dan de gemiddelde jaarinflatie.

■ Belastinggegevens

Soorten provinciebelastingen

	opcentiemen op de onroerende voorheffing	algemene provinciebelasting	belasting op de vergunningsplichtige bedrijven	belasting op bankagentschappen en geldautomaten	belasting op aanplakborden	jachtverloven	tweede verblijven
Antwerpen	•	•					
Limburg	•	•				•	
Oost-Vlaanderen	•	•					
Vlaams-Brabant	•		•	•	•	•	
West-Vlaanderen	•	•				•	•

Soorten provinciebelastingen doorheen de legislatuur

	2004	2005	2006	2007	2008
Antwerpen	2	2	2	2	2
Limburg	3	3	3	3	3
Oost-Vlaanderen	2	2	2	2	2
Vlaams-Brabant	5	5	5	5	5
West-Vlaanderen	3	3	3	4	4
Vlaanderen	6	6	6	7	7

■ Commentaar

Net als de reeks over de provinciale opcentiemen toont ook deze reeks aan dat er nog weinig variatie is overgebleven in de fiscaliteit van de provincies. Dat is een gevolg van de vereenvoudiging die al midden jaren '80 werd doorgevoerd. Toen hebben de provincies hun uiteenlopende, en dikwijls verouderde reglementen afgeschaft en vervangen door een algemene

provinciebelasting. Die belasting vindt haar grondslag in het gevestigd zijn in de provincie. Meestal vertrekt zij van een basisbedrag dat verhoogd wordt in functie van de oppervlakte van de woning of van de bedrijfsvestiging.

De provincie Vlaams-Brabant bestond nog niet als dusdanig op dat moment. Zij is niet

■ Commentaar

De opcentiemen op de onroerende voorheffing is de belangrijkste belasting in de vijf Vlaamse provincies. Daarnaast is er een algemene provinciebelasting, met een onderdeel gezinnen en een onderdeel bedrijven. Uitzondering hierop vormt de provincie Vlaams-Brabant waar geen algemene belasting bestaat maar wel een drietal afzonderlijke belastingen op specifieke bedrijven. De belasting op jachtverloven komt nog voor in drie Vlaamse provincies. Vanaf 2008 vestigt de provincie West-Vlaanderen voor het eerst ook een belasting op tweede verblijven.

meegestapt in deze verregaande vereenvoudiging maar heeft toch ook slechts 3 belasting-reglementen behouden: op aanplakborden, op banken en financieringsinstellingen en op vergunningsplichtige inrichtingen. Ook de belasting op jachtverloven bestaat er nog, net zoals in Limburg en in West-Vlaanderen.

Evolutie opcentiemen op de onroerende voorheffing van 2000 tot 2008

	Antwerpen	Limburg	Vlaams-Brabant	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen
1992	230	300	BRABANT 1994: 484	195	245
1993	230	300		195	245
1994	245	300		185	245
1995	230	300	282	195	245
1996	230	300	282	245	245
1997	230	300	282	245	245
1998	230	300	282	245	245
1999	230	300	282	245	245
2000	230	300	282	245	245
2001	290	300	332	295	320
2002	290	400	332	295	320
2003	290	400	332	295	320
2004	290	400	332	295	330
2005	290	400	332	295	330
2006	290	400	332	295	330
2007	290	400	332	295	330
2008	290	400	332	295	355
2009	290	400	332	295	355

■ Commentaar

Het aantal opcentiemen dat door de provincies wordt gevestigd op de onroerende voorheffing, is vrij stabiel. Dat is wellicht ook niet echt nodig omdat de belastbare grondslag, het kadastraal inkomen, wordt geïndexeerd. Dat heeft tot gevolg dat de opbrengsten toch mee evolueren met het indexcijfer terwijl de aanslagvoeten ongewijzigd kunnen blijven.

De vrij forse verhoging in 2001 heeft alles te maken met de dotatie van het Provinciefonds dat in dat jaar werd verminderd met 1 miljard, toen nog oude Belgische franken. De provincieraden hebben de vermindering van hun aandeel in het fonds toen gecompenseerd met een verhoging van de fiscaliteit. In Limburg werd die compensatie pas een jaar later uitgevoerd. Alleen West-Vlaanderen heeft sindsdien nog twee keer besloten tot een verhoging van de aanslagvoet.

Wat het aantal opcentiemen op de onroerende voorheffing betreft, varieert dit van 290 opcentiemen in Antwerpen tot 400 opcentiemen in Limburg. In vergelijking met de andere provincies brengt deze belasting in Limburg bovendien het minst op: namelijk 60 miljoen euro. Dit komt omdat honderd opcentiemen maar 15 miljoen euro in de Limburgse provinciekas opbrengen; in Antwerpen daarentegen ongeveer 40 miljoen euro of 2,7 keer zoveel. Enkel de provincie West-Vlaanderen heeft voor het jaar 2008 de opcentiemen opgetrokken van 330 naar 355 opcentiemen. Voor het jaar 2009 blijven de tarieven ongewijzigd.

■ Lokaal pact

meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met per provincie overname en bespaarde interesten

Per provincie werd een schuld overgenomen ten belope van de financiële compensatie die door de provincies aan de gemeenten moest worden betaald voor het in goede staat brengen van de overgedragen lokale wegen, zoals geselecteerd in de structuur- en mobiliteitsplannen.

Limburg had echter geen provinciewegen. Deze provincie komt dan ook niet voor in de tabel. Voor de vier resterende provincies bedraagt de totale overgenomen schuld 14.880.542 euro en het volume aan bespaarde intresten 1.821.245 euro (hetzij 12,24% van de overgenomen schuld).

Met betrekking tot de provinciale leningen werd een totale wederbeleggingsvergoeding betaald van 623.535 euro. Daarvan werd 360.081 euro gedragen door de Vlaamse overheid en 263.454 euro door de provincies zelf.

5.2.2 Personeel

Gegevens over het aantal personeelsleden dat werkt in de provincies vindt u bij het onderdeel over de gemeentebesturen.

Meer gegevens op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel met per provincie hoeveel mensen er tewerkgesteld zijn

6 Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

6.1 Financiën

Financiële gegevens over de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen – boekjaar 2007 (bedrag in euro)

vereniging / sector	Balanstotaal	Omzet	Resultaat v/h boekjaar
ENERGIE			
zuiver			
INTEGAN	103.834.924	28.646.340	5.238.384
IVEG	170.129.386	47.761.390	8.770.149
PBE*	199.836.609	57.229.534	10.382.081
INTERGAS	19.462.219	0	670.886
INTERELECTRA	378.988.170	265.734.263	9.944.401
INTER-ENERGA	1.057.805.574	225.945.214	33.033.446
INTER-MEDIA	142.393.504	36.313.883	5.731.842
WVEM	444.790.791	98.992.791	20.708.430
gemengd			
IMEA	378.855.183	109.488.114	11.370.567
IGAO	476.546.681	69.962.204	13.337.468
IVEKA	873.804.433	205.765.414	22.321.207
IVERLEK	1.364.947.582	294.356.420	36.226.418
SIBELGAS-Noord*	229.200.306	32.825.834	5.512.014
LIMTRA	360.673	0	102.746
IMEWO	1.550.075.484	332.300.628	34.348.806
INTERGEM	720.878.784	162.829.433	17.883.674
GASELWEST*	1.618.279.211	297.540.429	35.995.847
FINANCIERING			
FINEA	25.003.792	0	11.525.385
IKA	106.847.103	0	33.292.633
IBG-Noord*	27.290.996	0	1.268.914
IBE-Noord*	33.329.750	0	1.132.225
FINILEK	70.543.130	0	18.541.677
FINGEM	128.904.230	0	14.574.552
FINIWO	71.188.188	0	21.267.301
FIGGA	80.382.270	0	34.496.627
BLIJDORP III	829.762	0	-141

Financiële gegevens over de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen – boekjaar 2007 (bedrag in euro)

WATER			
AWW	323.846.466	144.444.940	2.904.147
PIDPA	432.250.091	157.785.517	6.438.994
IWVB	39.703.652	42.033.051	2.194.614
IWM	42.970.284	14.326.274	-758.638
RIOBRA	85.167.964	6.079.703	362.138
INTER-AQUA	385.269.654	20.564.168	2.878.665
TMVW*	776.612.467	217.089.620	18.509.637
IMWV	26.812.670	87.117	2.166.218
IWVA	43.470.452	13.458.681	932.107
AFVAL			
zuiver			
ISVAG	51.539.850	23.929.601	4.931.341
IVAREM	41.826.486	20.195.838	-2.307.205
IOK Afvalbeheer	66.376.511	33.157.482	-709.147
IGEAN Milieu & Veiligheid	32.660.930	28.301.003	144.390
INCOVO	5.336.675	3.993.289	-356.688
INTERRAND	1.980.606	4.573.640	100.425
INTERZA	4.482.036	908.956	86.449
ECOWERF	48.970.896	25.496.931	-184.127
LIMBURG.NET	35.790.135	19.554.080	4.363.854
IDM	7.766.138	1.844.190	298.968
IVM	53.774.079	15.785.275	2.448.440
MI-WA	7.771.393	6.644.209	223.199
ILVA	25.885.069	29.899.298	1.403.904
VERKO	14.483.125	15.741.105	388.118
IVLA	4.892.190	5.894.926	-306.940
MIROM Menen	6.667.477	5.978.163	364.063
MIROM Roeselare	19.560.117	10.064.383	30.664
IVBO	61.497.272	30.667.980	3.380.266
IVOO	17.679.262	11.210.689	234.727
IMOG	57.845.020	26.572.649	1.133.093
gemengd			
HOOGHE MAEY	63.437.707	11.581.964	8.169.229
IBOGEM	23.597.500	14.203.793	2.229.878
IVAGO	64.314.099	45.243.937	4.162.777
IVIO	5.948.110	1.827.760	526.749
IVVO	20.296.797	9.649.150	-59.941
STREEKONTWIKKELING			
IOK	103.411.844	15.782.766	585.176
IGEMO	8.170.732	901.841	-180.676
IGEAN Dienstverlening	39.658.577	6.447.336	30.778
INTERLEUVEN	76.678.743	7.712.279	131.100
NOLIM PARK	4.652.356	481.602	389.534
ILSO	137.778.722	5.977.089	5.770.401

Financiële gegevens over de dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen – boekjaar 2007 (bedrag in euro)

STREEKONTWIKKELING

LAND VAN WAAS	35.215.792	3.180.588	1.199.126
DDS	52.153.574	7.801.104	1.995.583
VENECO	25.220.970	2.045.981	984.905
SOLVA	37.962.604	4.987.334	655.718
WVI	159.296.228	26.912.186	1.234.985
LEIEDAL	45.968.688	11.627.589	77.508

STREEKONTWIKKELING + AFVAL

HAVILAND	128.851.026	41.315.814	1.824.523
----------	-------------	------------	-----------

MEDICO-SOCIAAL

IMSIR	7.754.944	3.195.865	239.288
Rustoord Sint-Antonius	7.776.463	4.765.377	121.073
IGL	64.989.075	22.788.179	-323.540

SPORT & RECREATIE

IZM	2.114.848	292.263	-634.337
PELT	450.625	17.983	-26.357
ISM	1.034.421	76.202	15.270
MAREC	1.447.396	1.344.388	15.784
INTERBAD	1.085.542	265.217	0

CREMATORIA

Crematorium Antwerpen	13.390.062	4.714.830	141.204
Hofheide	1.344.105	0	-198.408
HAVI-CREM	641.947	1.705.832	95.569
Westlede	11.612.801	3.819.426	794.042
Pylon	1.115.144	0	97.223

OVERIGE

CIPAL	30.406.704	31.314.501	375.189
DIGIPOLIS	33.576.911	49.984.048	572.741
IVEBIC	383.572	44.821	-56.948
IW	3.078.127	13.109	-1.241.721
HELICS	4.768.441	5.234	727
IGO Leuven	2.407.565	2.821.591	-57.223
IMP	359.369	78.251	0
HABOBIB	1.201.097	22.452	-110.970
HAVI-GIS in vereffening	9.566.156	71.723	-567.647
ISWa	71.406	55.792	-577
IKWV	343.765	479.761	11.604
WIV	2.382.106	983.257	72.918

Leeswijzer bij de tabel

- * gewestgrensoverschrijdende intercommunales
- Werkingsbijdragen van de deelnemende gemeenten worden doorgaans als ‘andere bedrijfsopbrengsten’ en soms als ‘omzet’ geboekt, ofwel komen de gemeenten pas tussen bij de resultaatverwerking. In ieder geval moet hiermee rekening gehouden worden bij de interpretatie van deze kerncijfers.
- INTERTEVE, TELEKEMPO, TEVELO, TEVEOOST en TEVE-WEST werden in de loop van 2007 ontbonden. Hun kabelnetwerkparticipaties, evenals die van IMEA, IVEKA, IVERLEK, INTERGEM en GASEL-WEST, werden ingebracht in de financieringsverenigingen.

6.2 Personeel

Personeelsgegevens over dienstverlenende en opdrachthoudende verenigingen op 31 december 2007

vereniging / sector	Aantal personeelsleden				
	statutair	contractueel	GESCO	eenheden	totaal VTE's
ENERGIE					
zuiver					
INTEGAN	138	99	0	237	230,20
IVEG	114	59	0	173	168,29
PBE*	79	66	0	145	141,87
INTERGAS	0	0	0	0	0,00
INTERELECTRA	754	6	0	760	750,70
INTER-ENERGA	0	0	0	0	0,00
INTER-MEDIA	0	0	0	0	0,00
WVEM	267	102	0	369	360,60
gemengd					
IMEA	0	0	0	0	0,00
IGAO	0	0	0	0	0,00
IVEKA	0	0	0	0	0,00
IVERLEK	0	1	0	1	0,50
SIBELGAS-Noord*	0	0	0	0	0,00
LIMTRA	0	0	0	0	0,00
IMEWO	0	0	0	0	0,00
INTERGEM	0	0	0	0	0,00
GASELWEST*	0	0	0	0	0,00
FINANCIERING					
FINEA	0	0	0	0	0,00
IKA	0	0	0	0	0,00
IBG-Noord*	0	0	0	0	0,00
IBE-Noord*	0	0	0	0	0,00
FINILEK	0	0	0	0	0,00
FINGEM	0	0	0	0	0,00
FINIWO	0	0	0	0	0,00
FIGGA	0	0	0	0	0,00
BLIJDORP III	0	0	0	0	0,00
WATER					
AWW	461	20	0	484	468,40
PIDPA	467	183	0	650	622,90
IWVB	0	0	0	0	0,00
IWM**	38	1	0	39	38,80
RIOBRA	0	0	0	0	0,00
INTER-AQUA	0	0	0	0	0,00
TMVW*/**	441	198	0	639	558,64
IMWV	0	0	0	0	0,00

vereniging / sector	Aantal personeelsleden				
	statutair	contractueel	GESCO	eenheden	totaal VTE's
WATER					
IWVA	33	15	0	48	47,30
AFVAL					
zuiver					
ISVAG	24	26	0	50	49,10
IVAREM	0	113	1	114	91,80
IOK Afvalbeheer	5	259	11	275	248,60
IGEAN Milieu & Veiligheid**	8	62	11	81	73,42
INCOVO	19	39	14	72	68,60
INTERRAND	18	22	4	44	43,10
INTERZA	6	38	0	44	42,90
ECOWERF	0	204	19	223	213,70
LIMBURG.NET	3	29	0	32	30,30
IDM	36	31	5	72	71,50
IVM	1	36	5	42	39,00
MI-WA	24	5	1	30	27,51
ILVA	5	257	3	265	240,35
VERKO	0	91	42	133	130,33
IVLA	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.	n.b.
MIROM Menen	7	19	8	34	32,60
MIROM Roeselare	32	4	0	36	32,63
IVBO	36	137	4	177	175,65
IVOO	0	31	0	31	30,80
IMOG	3	155	16	174	169,00
gemengd					
HOOGE MAEY	0	0	0	0	0,00
IBOGEM**	11	17	3	31	29,00
IVAGO	175	169	0	344	336,80
IVIO	6	17	3	26	21,80
IVVO	9	21	3	33	30,90
STREEKONTWIKKELING					
IOK**	13	59	0	72	61,10
IGEMO	0	21	0	21	18,10
IGEAN Dienstverlening**	4	18	2	24	17,15
INTERLEUVEN	3	59	2	64	58,60
NOLIM PARK	4	0	0	4	0,70
ILSO	0	3	0	3	2,90
LAND VAN WAAS	0	16	2	18	16,80
DDS	0	15	2	17	15,74
VENECO	3	4	0	7	0,00
SOLVA	3	29	0	32	13,16
WVI	10	72	0	82	76,22
LEIEDAL	0	48	0	48	43,50

vereniging / sector	Aantal personeelsleden				
	statutair	contractueel	GESCO	eenheden	totaal VTE's
STREEKONTWIKKELING + AFVAL					
HAVILAND**	52	125	0	177	n.b.
MEDICO-SOCIAAL					
IMSIR	11	290	60	361	287,00
Rustoord Sint-Antonius	13	91	24	128	90,39
IGL	6	712	15	733	574,99
SPORT & RECREATIE					
IZM	6	8	1	15	10,81
PELT	0	0	0	0	0,00
ISM	0	1	2	3	1,90
MAREC	0	13	0	13	9,40
INTERBAD	0	10	2	12	10,05
CREMATORIA					
Crematorium Antwerpen	27	12	0	39	35,50
Hofheide	0	1	0	1	0,50
HAVI-CREM	1	4	0	5	5,00
Westlede	13	22	0	35	28,20
Psilon	0	0	0	0	0,00
OVERIGE					
CIPAL**	54	242	0	296	271,62
DIGIPOLIS	0	314	0	314	311,30
IVEBIC	11	1	1	13	9,39
IW	0	4	0	4	4,00
HELICS	3	10	0	13	11,80
IGO Leuven	0	85	101	186	156,20
IMP	0	0	0	0	0,00
HABOBIB	7	9	0	16	9,57
HAVI-GIS in vereffening	0	7	0	7	3,00
ISWa	0	0	0	0	0,00
IKWV	1	1	0	2	2,00
WIV	0	27	0	27	18,40

Leeswijzer bij de tabel

- * gewestgrensoverschrijdende inter-communales
- ** onder voorbehoud (ontvangen gegevens stemmen niet overeen met jaarverslag en/of sociale balans)
- n.b. = niet beschikbaar

7 Inburgering in Vlaanderen en Brussel - onthaalbureaus

7.1 Instroom in het Vlaamse gewest

De cijfers in de volgende tabellen geven een beeld van het aantal nieuwkomers dat in de loop van 2008 in het Vlaamse Gewest is binnengekomen. Al de cijfers rond instroom zijn afkomstig van CEVI en het Rijksregister en zijn geëxtraheerd op 31 januari 2009.

Categorieën van instroom in 2008

onthaalbureau	meerderjarige nieuwkomers*			totaal	minderjarige nieuwkomers	algemeen totaal
	volgmigrant	asielzoekers en erkende vluchtelingen	andere nieuwkomer			
provincie Antwerpen	2.964	592	1.329	4.885	3.040	7.887
provincie Limburg	2.770	492	889	4.151	2.572	6.690
provincie Oost-Vlaanderen	1.392	375	927	2.694	1.574	4.254
provincie Vlaams-Brabant	2.165	482	1.690	4.337	2.895	7.208
provincie West-Vlaanderen	1.644	476	1.278	3.398	1.495	4.876
stad Antwerpen	3.426	281	3.793	7.500	3.663	11.133
stad Gent	1.286	67	1.223	2.576	1.108	3.665
totaal	15.647	2765	11.129	29.541	16.347	4.5713
in % van meerderjarigen	53,0	9,4	37,7	100		

Leeswijzer bij de tabel:

- Nieuwkomer betekent hier niet een persoon die pas is aangekomen in het Vlaamse Gewest, maar wel dat de persoon gedurende nog geen 12 maanden behoort tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid. Nieuwkomer staat dan tegenover oudkomer die wel langer dan 12 maanden doelgroep is van het inburgeringsbeleid.
- Volgmigrant: persoon die zich op basis van gezinsvorming en –hereniging in Vlaanderen gevestigd heeft
- Asielzoeker: persoon die minstens vier maanden eerder asiel heeft aangevraagd en waarvan de procedure nog loopt
- Erkende vluchteling: persoon van wie de asielaanvraag definitief is goedgekeurd
- Andere nieuwkomer: dit is een restcategorie met voornamelijk arbeidsmigranten en EU-studenten
- Minderjarige nieuwkomer: persoon die bij inschrijving minderjarig is

Instroom meerderjarigen tussen 2005 en 2008

	Aantal
2005	27.501
2006	30.068
2007	29.781
2008	29.541

Leeswijzer bij de tabel

- Gegevens over de instroom worden gemeten op basis van het jaar dat ze geselecteerd zijn uit het Rijksregister.

Instroom volgens doelgroep in 2008

onthaalbureau	doelgroep inburgeringsbeleid				(nog) niet bepaald of doelgroep	totaal
	verplicht	rechthebbend				
		prioritair	niet-prioritair	(nog) niet bepaald V/R		
provincie Antwerpen	1.017	262	2.213	275	1.118	4.885
provincie Limburg	841	258	2.090	195	767	4.151
provincie Oost-Vlaanderen	733	67	882	206	806	2.694
provincie Vlaams-Brabant	938	129	1.709	196	1.365	4.337
provincie West-Vlaanderen	758	56	1.244	263	1.077	3.398
stad Antwerpen	765	401	2.499	384	3451	7.500
stad Gent	283	63	976	130	1.124	2.576
totaal	5.335	1.236	11.613	1.649	9.708	29.541
%	18,1	4,2	39,3	5,6	32,9	100

Leeswijzer:

- In deze tabel zijn de minderjarige nieuwkomers niet opgenomen
- Verplicht: persoon die verplicht is een inburgeringstraject te volgen
- Rechthebbend: persoon die recht heeft op inburgering en vrijgesteld is van de plicht tot inburgering
- Prioritair rechthebbend: bepaalde personen kunnen niet verplicht worden het inburgeringstraject te volgen, maar hebben wel voorrang

- (Nog) niet bepaald verplicht (V) of rechthebbend (R): persoon die tot de doelgroep behoort, maar die door de detectie via het Rijksregister niet zuiver als verplicht of rechthebbend kan opgedeeld worden
- (Nog) niet bepaald of doelgroep: personen met een Bewijs van Inschrijving in het Rijksregister. Daar het Rijksregister onvoldoende gegevens bevat om die personen van elkaar te

onderscheiden, zijn hier ook personen opgenomen die geen inburgeraar zijn

Instroom volgens leeftijd in 2008

onthaalbureau	< 2,5	2,5-5	6-17	18-34	35-44	45-64	>=65	totaal
provincie Antwerpen	1.235	542	1.258	3.016	1.025	757	115	7.948
provincie Limburg	976	447	1.065	2.392	823	699	112	6.514
provincie Oost-Vlaanderen	643	258	615	1.725	559	315	46	4.161
provincie Vlaams-Brabant	1.183	573	1.134	2.916	873	470	110	7.259
provincie West-Vlaanderen	631	274	596	2.257	611	456	107	4.932
stad Antwerpen	1.944	572	1.172	4.583	1.523	1.152	315	11.261
stad Gent	494	182	408	1.839	459	234	22	3.638
totaal	7.106	2.848	6.248	18.728	5.873	4.083	827	45.713
in %	15,5	6,2	13,7	41,0	12,8	8,9	1,8	100
in % van meerderjarigen	/	/	/	63,5	19,9	13,8	2,8	100

Verdeling meerderjarige nieuwkomers naar nationaliteit top 15 in 2008

nationaliteit	aantal	%
1. Nederland	4.851	16,4
2. Polen (Rep.)	3.216	10,9
3. Marokko	2.179	7,4
4. Turkije	1.433	4,9
5. Bulgarije	1.288	4,4
6. Roemenië	1.086	3,7
7. Russische Federatie	987	3,3
8. India	869	2,9
9. Frankrijk	729	2,5
10. Portugal	571	1,9
11. Duitsland	555	1,9
12. Irak	421	1,4
13. Groot-Brittannië	415	1,4
14. VSA	409	1,4
15. Spanje	401	1,4
totaal (niet enkel top 15)	29.541	100

Verdeling meerderjarige nieuwkomers EU+/niet-EU+ in 2007

	aantal	%
EU+	14.736	49,9
Niet-EU+	14.768	50,0
andere (o.a. staatloos, onbekend)	37	0,1
totaal	29.541	100

Leeswijzer:

- EU+: Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland.

7.2 Inburgering in Vlaanderen en Brussel

Aantal aanmeldingen van meerderjarigen per onthaalbureau in 2008

onthaalbureau	mannen	vrouwen	totaal aantal	totaal in %
provincie Antwerpen	1.087	1.290	2.377	12,1
provincie Limburg	1.198	1.303	2.501	12,7
provincie Oost-Vlaanderen	648	803	1.451	7,4
provincie Vlaams-Brabant	893	1.126	2.019	10,3
provincie West-Vlaanderen	983	1.055	2.038	10,4
stad Antwerpen	2.850	2.811	5.661	28,9
stad Gent	900	962	1.862	9,5
Brussel	834	876	1.710	8,7
totaal	9.393	10.226	19.619	
in %	47,9	52,1		100

Aanmeldingen van meerderjarigen tussen 2005 en 2008

	aantal
2005	11.071
2006	12.160
2007	16.508
2008	19.619

Leeftijd meerderjarige aanmelders in 2008

onthaalbureau	18-34	35-44	45-64	65+	totaal
provincie Antwerpen	1.552	516	289	20	2.377
provincie Limburg	1.636	510	320	35	2.501
provincie Oost-Vlaanderen	971	298	171	11	1.451
provincie Vlaams-Brabant	1.326	429	232	32	2.019
provincie West-Vlaanderen	1.311	410	276	41	2.038
stad Antwerpen	3.581	1.270	740	70	5.661
stad Gent	1.238	382	229	13	1.862
Brussel	1.009	481	206	14	1.710
totaal	12.624	4.296	2.463	236	19.619
in %	64,3	21,9	12,6	1,2	100,0

Aantal contracten per onthaalbureau in 2008

onthaalbureau intake	contracten gesloten in 2007		contracten gesloten in 2008	
	aantal	%	aantal	%
provincie Antwerpen	1.332	11,1	1.718	12,3
provincie Limburg	1.498	12,5	1.629	11,7
provincie Oost-Vlaanderen	1.084	9,1	1.036	7,4
provincie Vlaams-Brabant	833	7,0	1.153	8,3
provincie West-Vlaanderen	1.342	11,2	1.513	10,8
stad Antwerpen	3.613	30,2	4.142	29,6
stad Gent	968	8,1	1.252	9,0
Brussel	1.279	10,7	1.530	10,9
totaal	11.949	100	13.973	100

■ Commentaar

Van de 13.973 personen die in 2008 een inburgeringscontract hebben gesloten, heeft 93% zich aangemeld bij een onthaalbureau in 2008. 7% heeft zich in 2007 of zelfs daarvoor aangemeld.

Verdeling inburgeringscontracten gesloten in 2008: nieuwkomers/oudkomers

	aantal	%
nieuwkomers	11.019	78,9
oudkomers	2.309	16,5
onbekend	645	4,6
totaal	13.973	100

Aantal contracten tussen 2005 en 2008

	aantal
2005	7.681
2006	6.567
2007	12.137
2008	13.973

Verdeling inburgeringscontracten gesloten in 2008: EU+/niet-EU+

	aantal	%
EU+	2.270	16,2
niet-EU+	11.402	81,6
andere (o.a. staatloos, onbekend)	301	2,2
totaal	13.973	100

Leeswijzer:

- EU+ = Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Ierland, IJsland, Italië, Letland, Liechtenstein, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Polen, Portugal, Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje, Tsjechië, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland.

Top 10 EU+ en top 10 niet-EU+ bij contracten gesloten in 2008

EU+	aantal	niet-EU+	aantal
1. België	711	1. Marokko	2.042
2. Polen	427	2. Turkije	1.201
3. Bulgarije	235	3. Rusland	773
4. Roemenië	228	4. Irak	452
5. Slovaakse Republiek	136	5. Ghana	346
6. Spanje	110	6. Afghanistan	320
7. Nederland	84	7. China	319
8. Italië	64	8. Thailand	270
9. Frankrijk	64	9. DR Congo	256
10. Duitsland	60	10. Armenië	234
Totaal (niet enkel top 10)	2.270	Totaal (niet enkel top 10)	11.402

Verdeling verplicht en rechthebbend bij de gesloten contracten in 2008 in het Vlaamse Gewest

onthaalbureau	verplicht	rechthebbend	% verplicht t.o.v. totaal	totaal
provincie Antwerpen	1.255	460	73,1	1.718
provincie Limburg	1.026	603	63,0	1.629
provincie Oost-Vlaanderen	862	172	83,2	1.036
provincie Vlaams-Brabant	853	300	74,0	1.153
provincie West-Vlaanderen	1.201	310	79,4	1.513
stad Antwerpen	2.289	1.852	55,3	4.142
stad Gent	764	487	61,0	1.252
totaal	8.250	4.184	66,3	12.443

Leeswijzer bij de tabel

- Bij het totaal zijn ook de 9 personen ingerekend waarbij niet duidelijk is of ze verplicht dan wel rechthebbend zijn.

Aantal attesten tussen 2005 en 2008

	aantal
2005	3.692
2006	3.819
2007	4.743
2008	7.800

Percentage contracten gesloten in 2007 dat geleid heeft tot een attest (telling tot 28 januari 2009)

onthaalbureau	aantal attesten	% contracten gesloten in 2007 dat (tot op 28/1/2009) geleid heeft tot een attest
provincie Antwerpen	716	52,5
provincie Limburg	1.046	67,2
provincie Oost-Vlaanderen	692	64,1
provincie Vlaams-Brabant	581	70,0
provincie West-Vlaanderen	747	55,2
stad Antwerpen	1.992	53,9
stad Gent	469	48,1
Brussel	687	53,5
totaal	6.930	57,1

■ Commentaar

Aangezien een inburgeringstraject op maat is van de inburgeraar, is de duur ervan zeer variabel: van enkele maanden tot verschillende jaren. Van de 12.137 inburgeraars die een contract ondertekenden in 2007, hebben 6.930 personen eind januari 2009 hun attest behaald. Van de overigen is een deel 'uitgevallen' maar zijn er ook heel wat personen nog bezig met hun traject. Hoeveel precies is uit de beschikbare data niet eenduidig te bepalen.

8. Politiezones

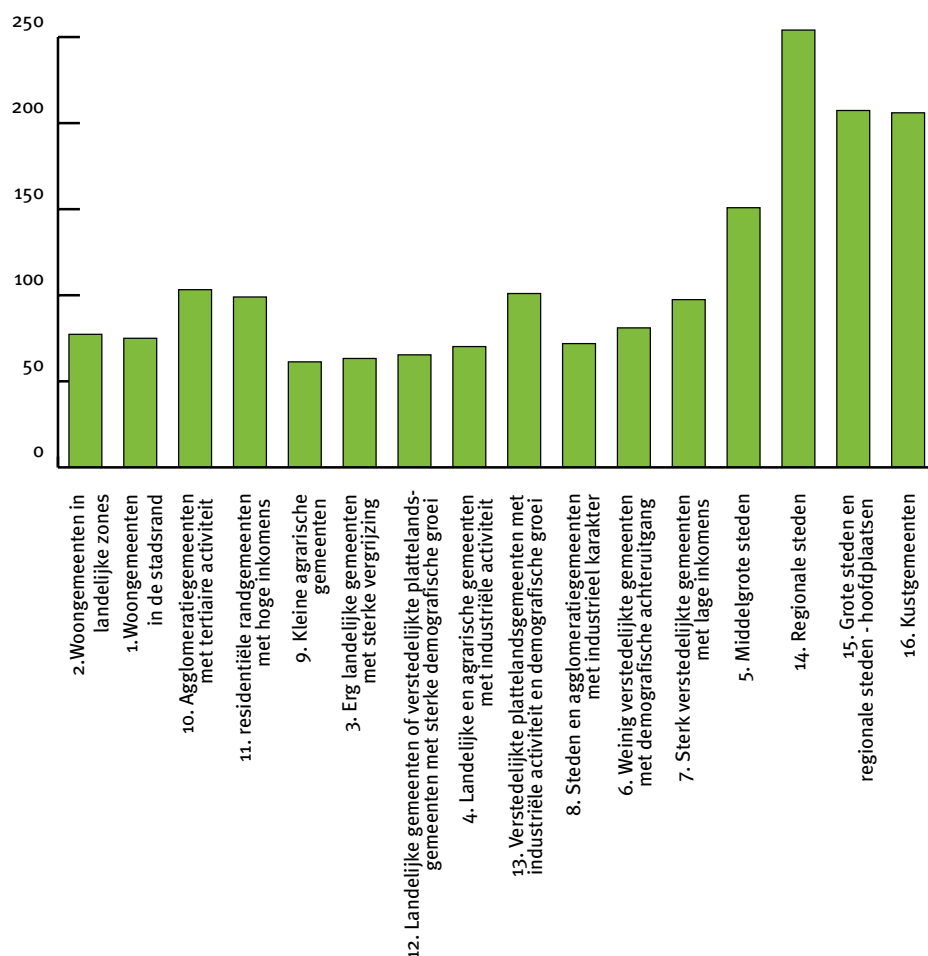
8.1 Bestuurskrachtprofiel

8.1.1 Financiën

Gemeentelijke toelage aan de politiezone per inwoner

cluster	toelage politiezone	inwoners	toelage politiezone per inwoner
woongemeenten			
2. Woongemeenten in landelijke zones	26.164.529,55	338.477,00	77,30
1. Woongemeenten in de stadsrand	27.095.652,63	361.114,00	75,03
10. Agglomeratiegemeenten met tertiaire activiteit	37.719.092,60	365.399,00	103,23
11. Residentiële randgemeenten met hoge inkomens	22.734.162,00	229.655,00	98,99
landelijke gemeenten			
9. Kleine agrarische gemeenten	10.868.152,45	177.287,00	61,30
3. Erg landelijke gemeenten met sterke vergrijzing	18.725.624,50	295.928,00	63,28
12. Landelijke gemeenten of verstedelijkte plattelandsgemeenten met sterke demografische groei	35.130.186,67	555.164,00	63,28
gemeenten met concentratie van economische activiteit			
4. Landelijke en agrarische gemeenten met industriële activiteit	16.850.209,00	257.758,00	65,37
13. Verstedelijkte plattelandsgemeenten met industriële activiteit en demografische groei	13.591.482,00	193.643,00	70,19
8. Steden en agglomeratiegemeenten met industrieel karakter	19.478.418,00	192.682,00	101,09
semistedelijke of agglomeratiegemeenten			
6. Weinig verstedelijkte gemeenten met demografische achteruitgang	21.378.008,21	297.271,00	71,91
7. Sterk verstedelijkte gemeenten met lage inkomens	43.190.622,00	532.951,00	81,04
centrumgemeenten			
5. Middelgrote steden	64.444.156,73	661.285,00	97,45
14. Regionale steden	75.671.885,00	501.633,00	150,85
14. Grote steden en regionale steden-hoofdplaatsen	269.264.020,00	1.059.816,00	254,07
toeristische gemeenten			
16. Kustgemeenten	29.345.668,00	141.537,00	207,34

Gemeentelijke toelage aan de politiezone per inwoner

Meer info op de site

www.binnenland.vlaanderen.be

- tabel toelage aan de politiezone voor elke gemeente

Gemeentelijke toelage aan de politiezone per inwoner doorheen de legislatuur

	toelage aan de politiezone	toelage aan de politiezone per inwoner	stijging toelage	% stijging	stijging toelage per inwoner	%stijging
2004	667.805.491	111,01				
2005	661.722.893	109,22	-6.082.598	-0,91%	-1,79	-1,61%
2006	683.843.469	112,50	22.120.577	3,34%	3,28	3,00%
2007	714.145.623	116,74	30.302.154	4,43%	4,24	3,77%
2008	731.651.869	118,74	17.506.246	2,45%	2,00	1,72%
2004-2008			63.846.378	9,56%	7,73	6,97%

■ Commentaar

De gezamenlijke gemeentelijke toelagen aan de politiezones stijgen in de periode 2004-2008 van 667.805.491 euro naar 731.651.869 euro. Dat is een stijging met 63.846.378 euro of 9,56%. De toelage per inwoner stijgt in die periode iets minder sterk, van 111 euro naar

118,74 euro, hetzij met 6,97%. Alleen in 2005 daalt het bedrag van de gezamenlijke toelagen lichtjes ten opzichte van het voorgaande jaar, nl. met 0,91%, om dan continu te stijgen vanaf 2006.

8.1.2 Personeel

Personeelsbezetting in de politiezones

		KB-norm		Aantal volgens de formatie	
politiezone		Operationeel	CALOG	Operationeel	CALOG
totaal Vlaanderen		13.397	1.047	14.473	2.478
Antwerpen		4.447	341	4.459	780
5345	Politiezone Antwerpen	2.277	170	2.076	302
5346	Politiezone Zwijndrecht	35	3	43	8
5347	Politiezone Rupel	99	8	86	14
5348	Politiezone Noord	63	5	73	15
5349	Politiezone Hekla	129	10	130	26
5350	Politiezone Grens	73	6	90	30
5351	Politiezone Minos	129	10	145	28
5352	Politiezone Brasschaat	69	6	72	19
5353	Politiezone Schoten	72	6	83	21
5354	Politiezone Ranst - Zandhoven	42	3	51	9
5355	Politiezone Voorkempen	112	9	120	25
5356	Politiezone Klein-Brabant	67	4	78	14
5357	Politiezone Willebroek	54	4	55	9
5358	Lokale Politie Mechelen	262	21	268	47
5359	Politiezone Bodukap	92	7	103	20
5360	Politiezone Lier	83	7	96	20
5361	Politiezone Berlaar - Nijlen	48	4	72	17
5362	Politiezone Heist	52	4	69	18
5363	Politiezone Noorderkempen	54	4	64	14
5364	Politie Regio Turnhout	206	16	206	29
5365	Politiezone Zuiderkempen	63	5	71	14
5366	Politiezone Geel - Laakdal - Meerhout	107	9	121	25
5367	Politiezone Kempen N-O.	48	4	56	12
5368	Politiezone Balen - Dessel - Mol	106	8	117	23
5369	Politiezone Neteland	105	8	114	22
Limburg		1.406	115	1.719	346
5370	Politiezone Hazodi	97	8	110	20
5371	Politiezone Lommel	84	7	89	11
5372	Politiezone Hamont-Achel - Neerpelt - Overpelt	185	15	186	35

Personeelsbezetting in de politiezones

			KB-norm		Aantal volgens de formatie	
politiezone			Operationeel	CALOG	Operationeel	CALOG
Limburg						
5373	Politiezone Beringen - Ham - Tessenderlo		94	8	103	16
5374	Politiezone West-Limburg		51	4	53	8
5375	Politiezone Heusden-Zolder		246	20	246	48
5376	Politiezone Gingelom - Nieuwerkerken - Sint-Truiden		46	4	97	26
5377	Politiezone Kempenland		46	4	74	15
5378	Politiezone Houthalen-Helchteren		58	5	53	13
5379	Politiezone Kanton Borgloon		74	6	74	14
5380	Politiezone Tongeren - Herstappe		48	4	48	13
5381	Politiezone Bilzen - Hoeselt - Riemst		52	4	93	28
5382	Politiezone Voeren		69	6	69	13
5383	Politiezone Maasland		66	5	67	10
5384	Politiezone Gaoz		67	5	186	42
5385	Politiezone Noordoost Limburg		68	5	68	9
5386	Politiezone Lanaken		9	1	54	16
5387	Politiezone Maasmechelen		46	4	49	10
Oost-Vlaanderen			3.277	249	3.594	562
5415	Politiezone Gent		1.156	76	1.197	173,00
5416	Politiezone Lochristi - Moerbeke - Wachtebeke - Zelzate		75	6	88	21,00
5417	Politiezone Meetjesland Centrum		72	6	83	15,00
5418	Politiezone Regio Rhode & Schelde		91	7	103	21,00
5419	Politiezone Schelde - Leie		52	4	72	9,00
5420	Politiezone Deinze - Zulte		70	6	86	13,50
5421	Politiezone Assenede - Evergem		59	5	82	16,50
5422	Politiezone Lowazone		48	4	56	8,00
5423	Politiezone Aalter - Knesselare		41	3	57	7,00
5424	Politiezone Maldegem		41	3	45	10,00
5425	Politiezone Vlaamse Ardennen		105	8	107	14,10
5426	Politiezone Brakel		47	4	55	5,00
5427	Politiezone Ronse		57	5	59	9,00
5428	Politiezone Geraardsbergen - Lierde		59	5	68	14,50
5429	Politiezone Zottegem - Herzele - StL-Houtem		87	7	95	24,00
5430	Politiezone Beveren		81	6	104	24,00
5431	Politiezone Sint-Gillis-Waas - Stekene		48	4	61	19,00
5432	Politie Sint-Niklaas		190	15	193	15,00
5433	Politiezone Kruibeke - Temse		70	6	77	9,00
5434	Politiezone Lokeren		77	6	93	10,00
5435	Politiezone Hamme - Waasmunster		57	5	65	9,00
5436	Politiezone Berlare - Zele		57	5	63	9,00
5437	Politiezone Buggenhout - Lebbeke		46	4	51	8,00

Personeelsbezetting in de politiezones

		KB-norm		Aantal volgens de formatie	
politiezone		Operationeel	CALOG	Operationeel	CALOG
Oost-Vlaanderen					
5438	Politiezone Laarne - Wetteren - Wichelen	81	6	88	14,00
5439	Politiezone Denderleeuw - Haaltert	56	4	61	10,00
5440	Politiezone Aalst	228	18	232	41,00
5441	Politiezone Erpe-Mere - Lede	62	5	68	11,00
5442	Politiezone Ninove	65	8	75	11,00
5443	Politiezone Dendermonde	99	8	110	11,50
Vlaams-Brabant					
5388	Politiezone Leuven	48	4	57	4
5389	Politiezone Hageland	38	3	47	10
5390	Politiezone Lan	48	4	56	10
5391	Politiezone Bierbeek - Boutersem - Holsbeek - Lubbeek	46	4	63	10
5392	Politiezone Tienen - Hoegaarden	87	7	87	16
5393	Politiezone Herko	51	4	53	14
5394	Politiezone Aarschot	68	5	68	8
5395	Politiezone Haacht	47	4	65	9
5396	Politiezone Demerdal DSZ	84	7	99	17
5397	Politiezone Dijleland	37	3	56	10
5398	Politiezone Tervuren	47	4	54	10
5399	Politiezone BRT	76	6	76	6
5400	Politiezone Zaventem	51	4	51	10
5401	Politiezone Kraainem - Wezembeek-Oppeem	54	3	54	14
5402	Politiezone Druivenstreek	61	5	73	19
5403	Politiezone Rode	36	3	56	6
5404	Politiezone Beersel	46	4	55	14
5405	Politiezone Pajottenland	49	4	60	11
5406	Politiezone Dilbeek	68	5	90	22
5407	Politiezone TARL	102	8	130	28
5408	Politiezone Polamow	120	8	135	32
5409	Politiezone K-L-M	61	5	78	20
5410	Politiezone Grimbergen	72	6	73	16
5411	Politiezone Vilvoorde - Machelen	35	3	44	5
5412	Politiezone KASTZE	57	5	69	20
5413	Politiezone Halle	119	10	124	18
5414	Politiezone Sint-Pieters-Leeuw	64	5	79	10
West-Vlaanderen					
5444	Politiezone Brugge	387	31	387	31
5445	Politiezone Blankenberge - Zuienkerke	81	6	88	16
5446	Politiezone Damme - Knokke-Heist	152	12	164	30
5447	Politiezone Het Houtsche	82	7	95	17,5
5448	Politiezone Regio Tielt	93	7	93	11

Personeelsbezetting in de politiezones

politiezone	KB-norm		Aantal volgens de formatie	
	Operationeel	CALOG	Operationeel	CALOG
West-Vlaanderen				
5449 Politiezone Oostende	260	21	260	42
5450 Politiezone Bredene - De Haan	84	7	87	14
5451 Politiezone Middelkerke	58	5	68	13
5452 Politiezone Kouter	105	8	109	19
5453 Politiezone RIHO	182	15	195	46,6
5454 Politiezone MIDOW	55	4	67	9
5455 Politiezone Grensleie	137	11	146	30
5456 Politiezone Vlas	261	21	271	41
5457 Politiezone Mira	123	10	125	10
5458 Politiezone Gavers	59	5	69	7
5459 Politiezone Spoorkin	44	4	45	8
5460 Politiezone Polder	76	6	84	13
5461 Politiezone Westkust	135	11	175	16
5462 Politiezone Arrondissement Ieper	221	18	221	49

Leeswijzer bij de tabel:

- CALOG staat voor “cadre administratif et logistique”. Hiervoor wordt verwezen naar het administratieve en logistieke personeel in de zones van de lokale politie. Ook het administratieve en logistieke personeel van de federale politie behoort tot de categorie CALOG
- De KB-norm is een financieringsnorm en geen personeelsnorm

De personeelsformaties van de verschillende politiezones hebben een grote invloed op de financiële toestand van de gemeenten. Het is daarom van essentieel belang dat de lokale besturen zorgvuldig de aantallen personeel vaststellen die nodig zijn voor een verantwoorde dienstverlening, tegen aanvaardbare kosten, uiteraard met respect voor de wettelijk bepaalde normen.

Het minimaal effectief van het operationeel en van het administratieve en logistieke personeel (CALOG) van de lokale politie wordt voor elke politiezone vastgesteld bij koninklijk besluit. Overschrijding van deze normen veroorzaakt een financiële weerslag die de lokale besturen moeten verrekenen in de begrotingen.

Voor het operationeel personeel ligt het aantal volgens de formatie meestal wat hoger dan de vooropgestelde KB-norm.

Het verschil tussen het CALOG-personeel volgens de formatie en het CALOG-personeel volgens de KB-normen is meestal groter. In sommige gevallen loopt het verschil op tot het dubbele of het viervoudige van de vooropgestelde KB-norm.

De personeelsformaties van de politiezones zijn ten opzichte van vorige jaren weinig veranderd.

9. Brandweerkorpsen

Personeelsleden bij de beroepsbrandweerkorpsen

gemeente met een beroepsbrandweerkorps	personeelsleden in dienst van het beroepsbrandweerkorps
Vlaanderen	2231
Antwerpen	
Antwerpen	803
Geel	32
Mechelen	81
Turnhout	44
Limburg	
Genk	58
Hasselt	69
Lommel	25
Oost-Vlaanderen	
Aalst	104
Beveren	19
Gent	538
Oudenaarde	5
Sint-Niklaas	18
Vlaams-Brabant	
Leuven	129
West-Vlaanderen	
Brugge	139
Kortrijk	55
Oostende	124
Roeselare	32
Veurne	7

■ Commentaar

In deze tabel wordt een overzicht gegeven van het aantal beroepsbrandweerlui in de verschillende gemeenten in Vlaanderen. Specifiek gaat het hier over de gemeenten met een beroepsbrandweerkorps van categorie X en Y volgens artikel 12 van het KB van 8 november 1967 houdende, voor de vreedstijd, organisatie van de gemeentelijke en gewestelijke brandweerdiensten en coördinatie van de hulpverlening in geval van brand.

In totaal zijn in Vlaanderen 2231 beroepsbrandweerlieden actief. Uitschieters zijn Antwerpen met 803 brandweerlieden (in 2007 waren dit er nog 712) en Gent met 538 brandweerlieden (plus 3 ten opzichte van 2007). In Oudenaarde en Veurne vinden we het kleinste aantal beroepsbrandweerlui, namelijk respectievelijk 7 en 5.

Deel 2

Ontwikkelingen in het bestuurlijk toezicht

Meer gegevens op de website

(www.binnenland.vlaanderen.be)

- Op onze website vindt u meer uitgebreide cijfergegevens over het bestuurlijk toezicht. Daar zijn de tabellen, die u in deze publicatie vindt, opgenomen met gegevens voor elk van de gouverneurs. In deze publicatie worden de gegevens enkel als totaal voor alle gouverneurs en voor de minister weergegeven.

1 Toezichtmaatregelen

1.1 Organen

1.1.1 Gemeenten

Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen, exclusief financiën en personeel

minister		motivering					
	aantal	schending motiverings- plicht	schending overheids- opdrachten	schending taal- wetgeving	schending algemeen belang	schending Gemeente- wet/decreet	schending andere wet
rechtvaardiging - aanpassing	1						
ambtshalve/rechtstreekse vernietiging	1						1
bij rechtvaardiging - ambtshalve vernietiging	3						3
bij rechtvaardiging - vernietiging na klacht	1						1

totaal gouverneurs		motivering					
	aantal	schending motiverings- plicht	schending overheids- opdrachten	schending taal- wetgeving	schending algemeen belang	schending Gemeente- wet/decreet	schending andere wet
opgevraagd	288						
ambtshalve schorsing	2		2				
schorsing na klacht	26	4	5		5	5	7
intrekking	3						

Leeswijzer bij de tabel

- In de eerste kolom vindt u het totaal aantal schorsingen of vernietigingen die zijn uitgesproken in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. Voor bepaalde schorsingen kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.
- Onder schending van het algemeen belang wordt verstaan: besluiten die strijdig zijn met de beginselen van behoorlijk en goed bestuur of die strijdig zijn met het algemeen beleid of met de belangen van een hogere overheid.

1.1.2 OCMW's

Schorsing en vernietiging van OCMW-raadsbeslissingen, exclusief financiën en personeel

1 dossier bij minister: ambtshalve vernietiging bij rechtvaardiging, motivering: schending andere wet

totaal gouverneurs		motivering					
		schending motiverings- plicht	schending overheids- opdrachten	schending taal- wetgeving	schending OCMW- wet	schending Gemeente- wet/decreet	schending andere wet
opgevraagd	30						
ambtshalve schorsing	2	1					
schorsing na klacht / beroep college B&S	9	2	4		5	1	3
intrekking na schorsing	2						

Leeswijzer bij de tabel

- In de eerste kolom vindt u het totaal aantal schorsingen of vernietigingen die zijn uitgesproken in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. Voor bepaalde schorsingen kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.
- Onder schending van het algemeen belang wordt verstaan: besluiten die strijdig zijn met de beginselen van een behoorlijk en goed bestuur of die strijdig zijn met het algemeen beleid of met de belangen van een hogere overheid.

1.1.3 Provincies

Schorsing en vernietiging van provincieraadsbeslissingen, exclusief financiën en personeel

Op basis van de bepalingen van hoofdstuk I van titel VIII van het provinciedecreet van 19 december 2005 kan tegen beslissingen van provinciale overheden, hetzij ambtshalve hetzij op basis van een klacht worden opgetreden door de toezichthoudende overheid. Met toezichthoudende overheid wordt hier bedoeld de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur.

De minister kan een beslissing ofwel ambtshalve ofwel na ontvangst van een klacht, schorsen, wat betekent dat ze blijft bestaan maar in haar uitvoering geschorst wordt. Na het schorsend optreden van de minister kan de provinciale overheid haar beslissing ofwel intrekken ofwel gemotiveerd rechtvaardigen of aanpassen. Wordt de beslissing ingetrokken, verdwijnt ze uiteraard uit het rechtsverkeer. Wordt de beslissing echter gehandhaafd of aangepast, dan kan de minister de geschorste beslissing hetzij vernietigen (waardoor ze definitief uit het rechtsverkeer verdwijnt), hetzij de rechtvaardiging of aanpassing van het besluit door de provinciale overheid aanvaarden en dus niet optreden, waardoor de schorsing komt te vervallen en het besluit van de provinciale overheid volledige uitwerking kan hebben.

De minister heeft uiteraard ook de bevoegdheid om een besluit van de provinciale overheid rechtstreeks te vernietigen, hetzij ambtshalve, hetzij na ontvangst van een klacht, zonder het desbetreffende besluit eerst te moeten schorsen.

Eén dossier werd opgevraagd.

1.2 Financieel

1.2.1 Gemeenten

Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over belastingen en retributies

minister	motivering		
	aantal	schending algemeen belang	schending wet
aanpassing	1		
rechtvaardiging	5		
bij rechtvaardiging - ambtshalve vernietiging	4		
bij rechtvaardiging - vernietiging na klacht			
ambtshalve rechtstreekse vernietiging			
rechtstreekse vernietiging na klacht			

totaal gouverneurs	motivering		
	aantal	schending algemeen belang	schending wet
toegezonden	7.084		
ambtshalve schorsing	56	20	39
schorsing na klacht	3	2	2
intrekking na schorsing	29		

Leeswijzer bij de tabel

- Een toezichtmaatregel kan gebaseerd zijn op meerdere motiveringsgronden: de uitvoering van een gemeenteraadsbesluit kan geschorst zijn wegens schending van een of meer wettelijke bepalingen, wegens strijdigheid met het algemeen belang of wegens zowel strijdigheid met de wet en met het algemeen belang. Het totale aantal toezichtmaatregelen komt dus niet noodzakelijk overeen met het totale aantal motiveringen. Dit geldt ook voor de vernietiging van gemeenteraadsbesluiten.

■ Commentaar

Gemeentebesturen moeten, volgens artikel 253 van het gemeentedecreet, eensluidend verklaarde afschriften van hun besluiten betreffende belastingen en retributies toezenden aan de provinciegouverneurs. De gouverneur kan na onderzoek eventueel overgaan tot schorsing. Als een besluit wordt geschorst kan de gemeente, overeenkomstig artikel 256 van het gemeentedecreet beslissen om het besluit in te trekken, aan te passen of gemotiveerd te rechtvaardigen. In geval van aanpassing of rechtvaardiging zal de Vlaamse Regering uitspraak doen over de besluiten.

In 2008 ontvingen de gouverneurs 7.084 reglementen, dat is weer wat minder dan in 2007 toen er 7.645 reglementen werden ingestuurd. De meeste belasting- en retributiereglementen worden gestemd voor een periode van zes jaar, even lang als de duur van de legislatuur dus. Veel van die reglementen vervallen op het einde van de gemeentelijke bestuursperiode, of tijdens het eerste jaar van de nieuwe bewindsploeg. De eerste twee jaren na de

gemeenteraadsverkiezingen zijn dus extra druk voor de administratieve diensten die zich bezig houden met het bestuurlijk toezicht.

Nochtans is het aantal toezichtmaatregelen erg laag: van de 7.084 reglementen werden er slechts 59 geschorst. De meeste schorsingen gebeuren ambtshalve; slechts in 3 gevallen werd er geschorst na een klacht. Van de geschorste besluiten werden er slechts 5 gerechtvaardigd. 1 rechtvaardiging werd aanvaard maar de 4 andere reglementen werden toch vernietigd. Dat lage aantal toezichtmaatregelen is niet echt verwonderlijk, vermits de meeste reglementen eigenlijk gewoon hernomen worden of omdat er behalve aan het tarief, aan de inhoud weinig of niets wordt gewijzigd. Anderzijds wordt voor nieuwe reglementen of voor meer ingrijpende wijzigingen dikwijls voorafgaandelijk advies gevraagd aan de afdelingen van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Op die manier wordt strijdigheid met de wet of met het algemeen belang op voorhand voorkomen.

Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over het budget

De minister heeft geen dossiers ontvangen.

totaal gouverneurs	aantal	motivering					
		deficit of fictief evenwicht	verplichte ontv/uitg. niet ingeschreven	ingeschr. ontv. komen niet of deels aan gemeente toe	ontv/uitg. strijdig met wet	schending algemeen belang	schending andere wet
toegezonden	985						
ambtshalve schorsing	1				1		
schorsing na klacht	1					1	
hervaststelling							

Leeswijzer bij de tabel

- Een toezichtmaatregel kan gebaseerd zijn op meerdere motiveringsgronden. Het totale aantal toezichtmaatregelen komt dus niet noodzakelijk overeen met het totale aantal motiveringen.

■ Commentaar

De budgetten en budgetwijzigingen moeten verplicht, met de nodige bijlagen, naar de gouverneurs worden gestuurd binnen 20 dagen na vaststelling door de gemeenteraad. Wel zijn de gemeentelijke budgetten en budgetwijzigingen niet langer onderworpen aan goedkeuringstoezicht, met als gevolg dat zij onmiddellijk uitvoerbaar worden na de vaststelling door de gemeenteraad. In het gemeentedecreet worden in artikel 177 vier situaties opgesomd waarin de gouverneur er toe gehouden is om de uitvoering van de budgetten of budgetwijzigingen te schorsen. Daarnaast kan de toezichthoudende overheid ook optreden als de wet geschonden wordt of als er een strijdigheid met het algemeen belang wordt vastgesteld.

Na schorsing moet de gemeenteraad het budget opnieuw vaststellen en naar de Vlaamse Regering sturen. De minister stelt het budget of de wijzigingen definitief vast of hij treft een vernietigingsbesluit. In het eerste geval kan de minister bedragen wijzigen, schrappen of inschrijven.

De 308 Vlaamse gemeenten stuurden in 2008 985 budgetten of budgetwijzigingen in. Alle schorsingen werden gemotiveerd op basis van één van de vier in het toezichtdecreet opgenomen schorsingsgronden: éénmaal omdat ontvangsten of uitgaven strijdig waren met de wet en éénmaal wegens de schending van het algemeen belang. De andere schorsingsgronden kwamen niet voor. In één geval lag een klacht mee aan de basis van de uitgesproken schorsing.

Er werden geen budgetten of budgetwijzigingen hervastgesteld.

De minister stelde geen enkel budget definitief vast na schorsing.

Goedkeuring van de gemeenterekening

totaal gouverneurs	aantal	motivering				
		verwerping uitgaven	ambtshalve inschrijving ontvangsten	schending boekhoudk. regels	schending algemeen belang	schending andere wet
ingezonden	334					
goedkeuring zonder wijzigingen	323					
goedkeuring met wijzigingen ambtshalve	1			1		
goedkeuring met wijzigingen na klacht						
niet goedkeuring ambtshalve	1			1		
niet goedkeuring na klacht						

Leeswijzer bij de tabel

- Een toezichtmaatregel kan gebaseerd zijn op meerdere motiveringsgronden. Het totale aantal toezichtmaatregelen komt dus niet noodzakelijk overeen met het totale aantal motiveringen.

■ Commentaar

Terwijl de budgetten een raming bevatten van de gemeentelijke ontvangsten en uitgaven, geven de rekeningen een inzicht in de financiële toestand van de gemeente na afloop van een dienstjaar. Aan de rekeningen is een goedkeuringstoezicht verbonden. In het toezichtdecreet wordt aan de gemeenteraad en aan de gemeenteontvanger de mogelijkheid geboden om bij de Vlaamse Regering beroep in te stellen tegen de besluiten van de gouverneurs betreffende de rekeningen.

In de loop van 2008 werden er 334 rekeningen ingezonden. Na onderzoek oordeelden de gouverneurs dat er aan 1 rekening enkel goedkeuring kon worden verleend indien wijzigingen werden aangebracht. In geen enkel dossier werd deze beslissing mede gebaseerd op basis van een klacht. In één geval werd de rekening ambtshalve niet goedgekeurd. In beide gevallen werden de boekhoudkundige regels geschonden.

Er werden in 2008 bij de minister noch door een ontvanger, noch door een gemeenteraad beroep ingesteld tegen besluiten van de gouverneurs over de rekeningen.

Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over financiën (exclusief belastingen en retributies en budget)

minister	totaal				motivering		
	overruling visum	overruling betaling	andere	aantal	schending motiveringsplicht	schending algemeen belang	Andere schending recht
handhaving		2		2			
ambtshalve/rechtstreekse vernietiging							
bij rechtvaardiging - ambtshalve vernietiging		1		1			
bij rechtvaardiging - vernietiging na klacht							

gouverneurs	totaal				motivering		
	overruling visum	overruling betaling	andere	totaal aantal	schending motiveringsplicht	schending algemeen belang	Andere schending recht
toegezonden/opgevraagd	14	5	105	124			
ambtshalve schorsing	1	2		3			3
schorsing na klacht							
intrekking na schorsing	1			1			

Leeswijzer bij de tabel

- Een toezichtmaatregel kan gebaseerd zijn op meerdere motiveringsgronden. Het totale aantal toezichtmaatregelen komt dus niet noodzakelijk overeen met het totale aantal motiveringen.

■ Commentaar

Naast de in eerdere tabellen besproken besluiten zijn andere gemeenteraadsbesluiten over financiën onderworpen aan het algemeen toezicht, conform artikel 26 van het toezicht-decreet en artikel 253 van het gemeentedecreet. Voorbeelden van andere besluiten zijn: besluiten in verband met schuldbeschikkingen, het toekennen van subsidies, het aangaan van leningen en dergelijke meer.

In totaal werden 124 gemeenteraadsbesluiten over financiën opgevraagd door of verplicht toegezonden aan de provinciegouverneurs. Daarvan hadden er 14 betrekking op de

problematiek “overruling van het visum” en 5 op de problematiek “overruling betaling”.

Drie besluiten werden ambtshalve geschorst en één besluit werd ingetrokken na de schorsing. Er was geen enkele schorsing na een klacht.

Na schorsing van een gemeenteraadsbesluit kan het bestuur beslissen dit geschorste besluit gemotiveerd te rechtvaardigen. In die gevallen moet de minister zich uitspreken over het gemeenteraadsbesluit. In 2008 was dit het geval voor twee besluiten. Eén daarvan heeft de minister vernietigd.

1.2.2 OCMW's

Goedkeuring van de OCMW-rekeningen

totaal gouverneurs		motivering					
		verwerping uitgaven	ambtshalve inschrijving ontvangsten	schending boekhoudk. regels	schending algemeen belang	schending andere wet	schending boekhoudk. regels / auditverslag
ingezonden	308						
goedkeuring zonder wijzigingen	276						
goedkeuring met wijzigingen ambtshalve	11	1		10			
goedkeuring met wijzigingen na klacht							
niet goedkeuring ambtshalve	2			2			
niet goedkeuring na klacht							
niet goedkeuring na opmerkingen gemeenteraad							

Leeswijzer bij de tabel:

- Een toezichtmaatregel kan gebaseerd zijn op meerdere motiveringsgronden. Het totale aantal toezichtmaatregelen komt dus niet noodzakelijk overeen met het totale aantal motiveringen.

■ Commentaar

De jaarlijkse rekeningen van de OCMW's zijn onderworpen aan het goedkeuringstoezicht dat wordt uitgeoefend door de gouverneurs. Omdat gemeenten jaarlijks het tekort in de werking van het OCMW moeten bijpassen, wordt aan de gemeenteraden de mogelijkheid geboden om hun opmerkingen over de jaarrekening aan de gouverneur te bezorgen. Daarnaast vindt er een externe audit plaats op de OCMW-rekeningen. Hoewel deze audit volkomen los staat van het toezicht, leveren de opgestelde auditverslagen vaak een belangrijke insteek voor het bestuurlijk toezicht.

De vijf gouverneurs ontvingen in 2008 308 rekeningen van de OCMW's. Elf maal werden er ambtshalve wijzigingen aangebracht bij de goedkeuring van de rekening, in één geval werden er uitgaven uit de rekening verworpen.

Twee rekeningen (OCMW Haaltert) werden ambtshalve niet goedgekeurd, in beide gevallen werd er een schending van de boekhoudregels vastgesteld. De minister ontving geen dossiers.

Beroepen tegen de meerjarenplannen van de OCMW's

Artikel 88 van de OCMW-wet bepaalt dat er minimaal in het jaar van de volledige vernieuwing van de OCMW-raad een meerjarenplan wordt opgesteld. Nadat de raad voor maatschappelijk welzijn een meerjarenplan heeft vastgesteld, moet dit ter goedkeuring voorgelegd worden aan de gemeenteraad. Dit is niet meer dan logisch aangezien de gemeente verplicht is het tekort van het OCMW te dekken. Tegen de beslissingen van beide raden is er beroep

mogelijk bij de provinciegouverneur.

Er werd geen enkel gemotiveerd beroep tegen een meerjarenplan van een OCMW ontvangen.

Beroepen tegen het vaststellen van de budgetten

Indien een OCMW over een meerjarenplan beschikt dat door de gemeenteraad is goedgekeurd, neemt deze laatste slechts kennis van het jaarlijkse budget zolang het budget binnen de grenzen blijft van de gemeentelijke bijdrage zoals opgenomen in het

meerjarenplan. Als het bedrag voor de gemeentelijke bijdrage uit het meerjarenplan wordt overschreden, kan de gemeenteraad het budget aan het meerjarenplan aanpassen.

Beschikt een OCMW niet over een meerjarenplan en een budget, dan kan de gemeenteraad ééenzijdig het budget vaststellen. Uiteraard is dit een uitzonderingsprocedure. Tegen de beslissingen van beide besturen staat er beroep open bij de provinciegouverneur.

Sinds 2006 is er bij de gouverneurs geen enkel beroep tegen OCMW-budgetten

binnengekomen. Echt verwonderlijk is dit niet vermits zowel het meerjarenplan als het budget van het OCMW besproken worden in het overlegcomité (voor die OCMW's waarvan de voorzitter geen deel uitmaakt van het college van burgemeester en schepenen) of in het college van burgemeester en schepenen (voor die gemeenten die hun OCMW-voorzitter hebben toegevoegd aan het college) voor de betrokken raden er zich over uitspreken. Zodoende is er vaak consensus over deze documenten tussen gemeente en OCMW.

Gegevens over de OCMW-audit

gouverneur Antwerpen		audit				toezicht	
verklaring externe auditcommissie	aantal	BVR 17/12/1997	schema's bijlage MB 20/6/2001	alg. boekhoud- principes	adm. organisatie en interne controle	goedkeuring gouverneur	niet- goedkeuring gouverneur
goedkeuring zonder voorbehoud	68					71	
goedkeuring met voorbehoud	2			2			
afkeuring							
onthouding	1						

gouverneur Limburg		audit				toezicht	
verklaring externe auditcommissie	aantal	BVR 17/12/1997	schema's bijlage MB 20/6/2001	alg. boekhoud- principes	adm. organisatie en interne controle	goedkeuring gouverneur	niet- goedkeuring gouverneur
goedkeuring zonder voorbehoud	27					30	
goedkeuring met voorbehoud	3						
afkeuring							
onthouding							

gouverneur Oost-Vlaanderen		audit				toezicht	
verklaring externe auditcommissie	aantal	BVR 17/12/1997	schema's bijlage MB 20/6/2001	alg. boekhoud- principes	adm. organisatie en interne controle	goedkeuring gouverneur	niet- goedkeuring gouverneur
goedkeuring zonder voorbehoud	24					56	2
goedkeuring met voorbehoud	1	1	1				
afkeuring							
onthouding							

gouverneur Vlaams-Brabant		audit				toezicht	
verklaring externe auditcommissie	aantal	BVR 17/12/1997	schema's bijlage MB 20/6/2001	alg. boekhoud- principes	adm. organisatie en interne controle	goedkeuring gouverneur	niet- goedkeuring gouverneur
goedkeuring zonder voorbehoud	65					65	
goedkeuring met voorbehoud							
afkeuring							
onthouding							

Gegevens over de OCMW-audit

gouverneur West-Vlaanderen		audit				toezicht	
verklaring externe auditcommissie	aantal	BVR 17/12/1997	schema's bijlage MB 20/6/2001	alg. boekhoud- principes	adm. organisatie en interne controle	goedkeuring gouverneur	niet- goedkeuring gouverneur
goedkeuring zonder voorbehoud	65					65	
goedkeuring met voorbehoud							
afkeuring							
onthouding							

totaal gouverneurs		audit				toezicht	
verklaring externe auditcommissie	aantal	BVR 17/12/1997	schema's bijlage MB 20/6/2001	alg. boekhoud- principes	adm. organisatie en interne controle	goedkeuring gouverneur	niet- goedkeuring gouverneur
goedkeuring zonder voorbehoud	249					287	2
goedkeuring met voorbehoud	6	1	1	2			
afkeuring							
onthouding	1						

Leeswijzer bij de tabel

- In de eerste kolom vindt u het aantal externe auditverslagen, die opgemaakt zijn in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. In een bepaald extern auditverslag kunnen er meerdere motiveringsgronden worden opgenomen.
- De laatste twee kolommen geven aan welke toezichtmaatregelen er uiteindelijk genomen werden, opgesplitst naar de aard van de externe auditverslagen.

■ Commentaar

De invoering van de NOB in de OCMW's ging gepaard met de start van een externe audit op de OCMW-rekeningen. Deze externe audit wordt uitgeoefend door een externe auditcommissie, die volgens artikel 93bis van de organieke OCMW-wet uit ambtenaren bestaat.

Deze commissie heeft tot taak om controle uit te oefenen op de getrouwheid van onder meer de jaarrekeningen, zonder uitspraak te doen over het gevoerde beleid. Het opgestelde auditverslag wordt samen met het besluit van de gouverneur over de goedkeuring van de rekening aan het OCMW-bestuur bezorgd. In het verslag kunnen aanbevelingen voor het OCMW-bestuur worden opgenomen. Hoewel de externe audit een van de goedkeuring van de jaarrekening onderscheiden handeling is, kan ze er een impact op hebben.

In 2008 werden er 256 verklaringen door de externe auditcommissies opgesteld. Zesmaal kon er enkel een goedkeuring met voorbehoud geformuleerd worden, hoofdzakelijk omdat de algemene boekhoudprincipes niet werden gerespecteerd. We stellen hier een daling vast ten opzichte van 2007 toen er nog 11 goedkeuringen met voorbehoud werden geformuleerd. De auditors stelden in één geval ook vast dat de bepalingen uit het ministerieel besluit van 17 december 1997 dat de nadere regels voor de OCMW-boekhouding vastlegt niet werden gevolgd. In één dossier, nl OCMW Antwerpen, onthield de externe auditcommissie zich, omdat een beoordeling van de jaarrekening omwille van diverse redenen onmogelijk was.

1.2.3 Gemeentebedrijven en provinciebedrijven

Schorsing en vernietiging van budgetten van gemeentebedrijven

Volgende aantallen dossiers werden toegezonden:

- Antwerpen: 35
- Limburg: 11
- Oost-Vlaanderen: 10
- Vlaams-Brabant: geen
- West-Vlaanderen: 7

Artikel 24 van het decreet van 28 april 1993 stelt dat het toezicht op de budgetten en budgetwijzigingen van de gemeentebedrijven op dezelfde wijze wordt geregeld als voor de gemeenten het geval is. In eerste instantie worden deze documenten dus onderworpen aan het toezicht van de gouverneur, waarna beroep mogelijk is bij de Vlaamse Regering. De vier verplichte schorsingsgronden die gelden voor de gemeentebudgetten, zijn ook van toepassing op de budgetten van de gemeentebedrijven.

De gouverneurs ontvingen 63 budgetten en budgetwijzigingen van gemeentebedrijven. Na onderzoek bleek dat er geen redenen waren om tot schorsing over te gaan.

Het budget en de budgetwijzigingen van de steden Antwerpen en Gent zijn onderworpen aan de goedkeuring van de Vlaamse Regering, in uitvoering van art. 177, §4 van het gemeentedecreet (dezelfde regels zijn van toepassing op de gewone gemeentebedrijven). Voor het jaar 2008 werden alle 11 dossiers goedgekeurd.

Toezicht op de jaarrekeningen en staten van ontvangsten en uitgaven van gemeentebedrijven

Volgende aantallen dossiers werden toegezonden:

- Antwerpen: 15
- Limburg: 8
- Oost-Vlaanderen: 10
- Vlaams-Brabant: geen
- West-Vlaanderen: 7

Volgende aantallen dossiers werden goedgekeurd:

- Antwerpen: 15
- Limburg: 6
- Oost-Vlaanderen: 10
- Vlaams-Brabant: geen
- West-Vlaanderen: 6

De gemeenteraden keuren de jaarrekeningen en staten van ontvangsten en uitgaven van ieder gemeentebedrijf voorlopig goed. Hiervan wordt dan een exemplaar aan de gemeenteraadsbesluiten worden samen met het jaarverslag en alle bijhorende documenten naar de gouverneur gestuurd die zich uitsprekt over de goedkeuring van de en staten van ontvangsten en uitgaven van de gemeentebedrijven.

In 2008 werden 40 jaarrekeningen en staten van ontvangsten en uitgaven ontvangen, waarvan er 37 goedgekeurd werden.

Toezicht op de jaarrekeningen van provinciebedrijven

Het decreet van 22 februari 1995, gewijzigd door het decreet van 15 juli 2002, houdende regeling, voor het Vlaamse Gewest, van het bestuurlijk toezicht op de provincies, bepaalt in artikel 18quinquies dat de jaarrekeningen van de provinciebedrijven aan de goedkeuring van de Vlaamse Regering zijn onderworpen.

In 2008 werden 38 jaarrekeningen goedgekeurd.

1.2.4 Politiezones

Schorsing en vernietiging van de begroting van de politiezones

De minister heeft geen dossiers ontvangen.

totaal gouverneurs	aantal	motivering		
		niet overeenkomstig dotatie	schending algemeen belang	schending andere wet
ingezonden	249			
ambtshalve schorsing	1			1
schorsing na klacht				
hervaststelling				

Leeswijzer bij de tabel

- In de eerste kolom vindt u het totale aantal schorsingen of vernietigingen die uitgesproken zijn in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond wordt gebruikt. Voor een bepaalde schorsing kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.

■ Commentaar

Sinds de hervorming van het politielandschap, met de totstandkoming van politiezones, zijn er vormen van dubbel toezicht ontstaan door een samenloop van bevoegdheden van zowel de federale als de Vlaamse overheid. Vanuit de federale overheid wordt er specifiek toezicht uitgeoefend waarbij nagegaan wordt of de bepalingen uit de politiewet en de uitvoeringsbesluiten daarvan worden nageleefd. Daarnaast gaat de Vlaamse overheid na of de zonebesluiten niet strijdig zijn met andere wetten en of ze in overeenstemming zijn met de algemene rechtsbeginselen van behoorlijk bestuur en met het algemeen belang.

In het toezichtdecreet is bij decreet van 15 juli 2002 dan ook een afzonderlijk hoofdstuk voor het gewestelijk toezicht op de politiezones ingevoegd. Zo veel als mogelijk werden de toezichtregels die gelden voor de gemeenten overeenkomstig toegepast op de politiezones.

In de loop van 2008 werden er 249 begrotingen en begrotingswijzigingen vanuit de politiezones gestuurd aan de gouverneurs. Eénmaal werd er na onderzoek geoordeeld dat een schorsingsbesluit moest genomen worden, omdat een andere wet werd geschonden.

In de jaarlijkse omzendbrief met begrotingsonderrichtingen voor de gemeenten wordt telkens de aandacht gevestigd op de noodzaak aan voldoende en stelselmatig overleg tussen de gemeente en de politiezone over de politiedotatie en bij uitbreiding over de afstemming tussen het gemeentebudget en de begroting van de politiezone.

Schorsing en vernietiging van de rekeningen van politiezones

De minister heeft geen dossiers ontvangen.

totaal gouverneurs	aantal	motivering		
		niet overeenkomstig dotatie	schending algemeen belang	schending andere wet
ingezonden	140			
goedkeuring zonder wijzigingen	103			
goedkeuring met wijzigingen ambtshalve				
goedkeuring met wijzigingen na klacht				
niet goedkeuring ambtshalve	3			3
niet goedkeuring na klacht				

Leeswijzer bij de tabel

- In de eerste kolom vindt u het totale aantal ingezonden, goedgekeurde of niet-goedgekeurde rekeningen.
- De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond wordt gebruikt.
- Voor een bepaalde niet-goedkeuring kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.

■ Commentaar

De vijf gouverneurs ontvingen in 2008 in totaal 140 politierekeningen. In 2003 bedroeg dit aantal slechts 18, in 2004 62, in 2005 97 en in 2006 113. Hoewel er voorheen jaar na jaar meer rekeningen werden toegestuurd is deze trend gestopt in 2007 (108). De reden hiervoor is niet duidelijk. In 2008 is er weer een stijging.

De in het verleden opgelopen achterstand is dus wel ongeveer afgebouwd. Daarnaast slagen meer en meer politiezones er in om, na de nodige opstartmoeilijkheden, binnen een redelijke termijn een rekening af te leveren. De zones kunnen zo de (zo recent mogelijke) rekeningcijfers aanwenden bij de opstelling van hun volgende begroting, wat moet resulteren in een begroting die nauw bij de realiteit aansluit.

Drie rekeningen werden ambtshalve niet goedgekeurd, omdat de door de betrokken politiezones ingediende rekening een andere wet schond.

De minister ontving geen dossiers.

Schorsing en vernietiging van beslissingen van politiezones over financiën (exclusief begroting en rekeningen)

Voor de uitoefening van het administratief toezicht door de Vlaamse overheid op de besluiten van de politiezones werd een zo groot mogelijke gelijkenis met het toezicht op gemeenteraadsbesluiten nagestreefd. Dit brengt met zich mee dat buiten de begrotingen en de rekeningen ook andere besluiten van de politiezones moeten toegezonden worden aan of kunnen opgevraagd worden door de provinciegouverneur.

Er werden geen besluiten over een financieel dossier van een politietone ingestuurd of opgevraagd.

1.3 Personeel

1.3.1 Gemeenten

Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over personeelsformaties

De minister heeft geen dossiers ontvangen.

totaal gouverneurs	motivatie	
	aantal	financiële haalbaarheid ontbreekt/onvoldoende andere
ingezonden	331	
ambtshalve schorsing	3	3
schorsing na klacht		
intrekking	1	

Leeswijzer bij de tabel:

- In de eerste kolom vindt u het totale aantal schorsingen of vernietigingen die uitgesproken zijn in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. Voor één bepaalde schorsing of vernietiging kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.

■ Commentaar

In het gemeentedecreet werd in artikel 117 het bestuurlijk toezicht op de personeelsformaties geregeld. De schorsingsgrond werd, naast de algemene gronden, namelijk de schending van het recht of de strijdigheid met het algemeen belang, beperkt tot het niet of onvoldoende aantonen van de financiële haalbaarheid door middel van de financiële nota van het meerjarenplan. Deze bepaling uit het gemeentedecreet trad in werking op 1 januari 2006.

In 2008 hebben de gemeentebesturen in totaal 331 besluiten over personeelsformaties ingestuurd. In vergelijking met de jaren 2007 en 2006 blijft dit aantal ongeveer gelijk. In 2007 telden we 328 besluiten en in 2006 272. Na toetsing van de gouverneur in het kader van het administratief toezicht werden 3 besluiten of 0,9% van het totale aantal besluiten geschorst. Alle schorsingen werden ambtshalve door de gouverneur uitgesproken.

De minister heeft in 2008 geen enkele rechtvaardiging of aanpassing na schorsing inzake personeelsformaties vernietigd.

Schorsing en vernietiging van gemeenteraadsbeslissingen over de rechtspositieregeling van het personeel

minister		motivering					
		aantal	schending wet	schending algemeen belang	strijdig beginsel behoorlijk en goed bestuur	geen syndicaal overleg	andere
rechtvaardiging - aanpassing	14						
ambtshalve/rechtstreekse vernietiging							
bij rechtvaardiging - ambtshalve vernietiging	7	6	2	1			
bij rechtvaardiging - vernietiging na klacht	1	1					

totaal gouverneurs		aantal	motivering				
			schending wet	schending algemeen belang	strijdig beginsel behoorlijk en goed bestuur	geen syndicaal overleg	andere
ingezonden	692						
ambtshalve schorsing	20		13	5	2		
schorsing na klacht	3						
intrekking	5		2				

Leeswijzer bij de tabel:

- In de eerste kolom vindt u het totale aantal schorsingen of vernietigingen die uitgesproken zijn in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. Voor een bepaalde schorsing of vernietiging kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.

■ Commentaar

Artikel 253 van het gemeentedecreet bepaalt dat de besluiten van de gemeenteraad betreffende de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel binnen de twintig dagen moeten worden opgestuurd naar de gouverneur. Volgens artikel 255 van het gemeentedecreet heeft de gouverneur 50 dagen om het besluit te schorsen. Na schorsing beschikt de gemeente over een termijn van 100 dagen om het geschorste besluit in te trekken, te rechtvaardigen of aan te passen (artikel 265 van het gemeentedecreet). De toezichtregeling trad in werking op 1 januari 2006.

In 2008 werden 692 besluiten betreffende de rechtspositieregeling voor het gemeentepersoneel ingezonden. In vergelijking met vorig jaar is dit een daling met 37%. Die grote daling is te verklaren door het feit dat de gemeenten tot 1 januari 2009 de tijd hadden gekregen om hun rechtspositieregeling in overeenstemming te brengen met het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsfor-

matie, de rechtspositieregeling en het mandaatstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn. Omdat de rechtspositieregeling in de meeste gemeenten in zijn geheel werd herbekeken, waren er minder kleine wijzigingen aan de rechtspositieregeling en dus ook minder ingezonden besluiten.

Op een totaal van 692 ingestuurde beslissingen werden er 20 of 2,9% ambtshalve geschorst door de gouverneurs. Drie besluiten werden geschorst nadat een klacht werd ingediend.

In totaal werden 14 beslissingen die gerechtvaardigd of aangepast werden na een schorsing voorgelegd aan de minister. De minister vernietigde in totaal 8 besluiten betreffende de rechtspositieregeling van het gemeentepersoneel. Het niet naleven van de wet is de meest ingeroepen vernietigingsgrond.

1.3.2 OCMW's

Schorsing en vernietiging van OCMW-raadsbeslissingen over de personeelsformaties

minister		motivering						
	aantal	geen afdoend personeels-plan	geen algemeen organogram voorgelegd	niet naleven sectoraal akkoord	financiële haalbaarheid ontbreekt/onvoldoende	schending algemeen belang	geen syndicaal overleg	andere
rechtvaardiging - aanpassing	1							
ambtshalve/rechtstreekse vernietiging								
bij rechtvaardiging - ambtshalve vernietiging	1							1
bij rechtvaardiging - vernietiging na klacht								
totaal gouverneurs		motivering						
	aantal	geen afdoend personeels-plan	geen algemeen organogram voorgelegd	niet naleven sectoraal akkoord	financiële haalbaarheid ontbreekt/onvoldoende	schending algemeen belang	geen syndicaal overleg	andere
toegezonden	191							
ambtshalve schorsing	6			4		2		
schorsing na klacht								
intrekking	5							

Leeswijzer bij de tabel:

- In de eerste kolom vindt u het totale aantal schorsingen of vernietigingen die uitgesproken zijn in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. Voor een bepaalde schorsing of vernietiging kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.

■ Commentaar

Het administratief toezicht op de personeelsformaties van de OCMW's wordt geregeld door het decreet van 7 mei 2004 (wijziging van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, wat betreft het administratieve toezicht). Besluiten inzake personeelsformaties vallen onder het algemeen administratief toezicht.

In 2008 werden er 191 besluiten betreffende personeelsformaties toegestuurd. Van die 191 werden er 6 of 3,1% geschorst door de

gouverneurs. De belangrijkste reden tot schorsing is het niet naleven van het sectoraal akkoord. Vijf van de zes geschorste beslissingen werden door de OCMW's ingetrokken.

Eén enkel besluit werd na schorsing gerechtvaardigd. De minister heeft dit besluit vernietigd.

Schorsing en vernietiging van OCMW-raadsbeslissingen over de rechtspositieregeling van het personeel

minister	aantal	motivering		
		schending wet	schending algemeen belang	strijdig beginsel behoorlijk en goed bestuur
handhaving	9			
ambtshalve/rechtstreekse vernietiging				
bij rechtvaardiging - ambtshalve vernietiging	3	3		
bij rechtvaardiging - vernietiging na klacht				

totaal gouverneurs	aantal	motivering		
		schending wet	schending algemeen belang	strijdig beginsel behoorlijk en goed bestuur
ingezonden	311			
ambtshalve schorsing	11	5	4	4
schorsing na klacht	1	1		
intrekking	6			

Leeswijzer bij de tabel:

- In de eerste kolom vindt u het totale aantal schorsingen of vernietigingen die uitgesproken zijn in 2008. De daaropvolgende kolommen geven aan hoe vaak een bepaalde motiveringsgrond gebruikt wordt. Voor een bepaalde schorsing of vernietiging kunnen er meerdere motiveringsgronden zijn.

■ Commentaar

In 3,8% (12 dossiers) van alle ingezonden dossiers (311) hebben de gouverneurs gebruik gemaakt van hun schorsingsbevoegdheid. Eén schorsing werd uitgesproken nadat een klacht werd ingediend.

In de loop van 2008 werden 6 geschorste besluiten betreffende de rechtspositieregeling van het OCMW-personeel ingetrokken. Drie besluiten werden door de minister vernietigd. De vernietigingsgrond was telkens dezelfde, namelijk het niet naleven van de wet.

1.3.3 Provincies

Schorsing en vernietiging van provincieraadsbeslissingen over de personeelsformatie

Vanaf 1 januari 2006 wordt het bestuurlijk toezicht op de personeelsformaties van de provincies geregeld in het artikel 113 van het provinciedecreet. Dit artikel bepaalt dat de Vlaamse Regering de uitvoering van de besluiten tot vaststelling of wijziging van de personeelsformatie schorst die worden aangenomen zonder dat de financiële haalbaarheid door middel van de financiële nota van het meerjarenplan wordt aangetoond. De Vlaamse Regering kan de schorsing beperken tot een of meer delen van het besluit, op voorwaarde dat het niet-geschorste deel nog op samenhangende wijze kan worden uitgevoerd.

In geval van schorsing beschikt de provincieoverheid over honderd dagen volgend op de dag van de verzending van het schorsingsbesluit aan de provincieoverheid, om een van de volgende beslissingen te nemen en ter kennis te brengen van de Vlaamse Regering. De provincieoverheid kan het geschorste besluit intrekken en geeft daarvan kennis aan de Vlaamse Regering.

Als de provincieoverheid het besluit waarvan de uitvoering is geschorst, gemotiveerd rechtvaardigt of aanpast, beschikt de Vlaamse Regering over vijftig dagen om tot vernietiging over te gaan. Deze termijn gaat in op de derde dag die volgt op de dag van de verzending van de rechtvaardigingsbeslissing. Bij gebrek aan vernietiging binnen deze termijn is de schorsing opgeheven.

Als de provincieoverheid binnen de wettelijke termijn geen besluit stuurt aan de Vlaamse Regering, wordt het besluit waarvan de uitvoering is geschorst geacht nooit te hebben bestaan.

In 2008 werden 19 besluiten inzake wijzigingen aan de personeelsformatie ter kennisgeving aan de minister gestuurd. Dit zijn er 6 minder dan vorig jaar. Slechts één besluit werd geschorst naar aanleiding van een klacht omdat de financiële haalbaarheid onvoldoende werd gemotiveerd.

Schorsing en vernietiging van provincieraadsbeslissingen over de rechtspositieregeling van het provinciepersoneel

Het bestuurlijk toezicht op de provincieraadsbeslissingen inzake de rechtspositieregeling van het personeel wordt geregeld in de artikelen 242 tot en met 249 van het provinciedecreet.

De Vlaamse Regering is bevoegd om besluiten inzake de rechtspositieregeling van het provinciepersoneel te schorsen en te vernietigen.

Van de 13 ingestuurde besluiten werden er vijf besluiten geschorst. De schorsingsgrond was in de 5 dossiers dezelfde, namelijk de schending van de wet.

De minister heeft ook één besluit rechtstreeks vernietigd. Ook hier was de motivering van de minister om op te treden in het kader van het administratief toezicht het niet naleven van de wet.

1.3.4 Politiezones

Schorsing en vernietiging van beslissingen over de formaties en de inzet van contractuelen in de politiezones

Van de 55 ingezonden besluiten hebben de gouverneurs niet één moeten schorsen. Er was ook geen enkel besluit inzake de formaties en de contractuele inzet van de politiezones die aanleiding gaf tot een klacht.

1.4 Onteigeningen

Onteigeningen door gemeenten, OCMW's, provincies, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, autonome bedrijven, gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen, provinciale ontwikkelingsmaatschappijen en politiezones

	ontvangen	gemachtigd	niet gemachtigd
gemeenten	59	23	3
OCMW's	1		
provincies	1		
IGS	6	10	
autonome bedrijven		1	
GOM			
POM	2	2	
politiezones	2	4	

■ Commentaar

Lokale besturen kunnen eigendommen onteigenen om reden van openbaar nut op basis van decreten van 13 april 1988 tot bepaling van enerzijds de gevallen en de modaliteiten waarbij de Vlaamse Regering kan overgaan tot onteigeningen ten algemenen nutte inzake de culturele, persoonsgebonden en onderwijsaangelegenheden en anderzijds inzake de gewestelijke aangelegenheden.

Het grote verschil tussen het aantal ingekomen aanvragen tot onteigeningen vanuit gemeente-besturen, met het aantal formele beslissingen (machtiging of niet- machtiging) is te wijten aan het feit dat in tal van dossiers de

gemeenten moeten worden aangeschreven om bijkomende gegevens te bezorgen of omdat het ingediende dossier onvolledig is, of omwille van het feit dat de aanvulling van de dossiers moet gebeuren aan de hand van een plaatsbezoek.

In de gevallen waarin een vraag tot machtiging niet geboonoreerd wordt, is de reden van de niet-machtiging ofwel dat het onteigenende bestuur niet motiveert waarom de onteigening noodzakelijk is voor openbaar nut ofwel omdat een noodzakelijk advies van een interne instantie aangeeft dat het openbaar nut niet is aangetoond.

2 Klachten

Meer gegevens op de website

(www.binnenland.vlaanderen.be)

- Op onze website vindt u meer uitgebreide cijfergegevens over klachten voor elk van de gouverneurs. In deze publicatie worden de gegevens enkel als totaal voor alle gouverneurs en voor de minister weergegeven.

2.1 Juridisch

Klachten over gemeenten en gewone gemeentebedrijven, exclusief financiën en personeel

Minister					
inhoud klacht	bij minister		hoedanigheid klager		
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel en burgers	andere
werking organen	17	6	19	3	2
overheidsopdrachten	11		5	5	1
patrimonium	2		1		1
politieele aangelegenheden		1		1	
cultuur, welzijn, onderwijs	2	1	1	2	
ruimtelijke ordening, milieu	1		1		1
andere	10	12	13	9	1

resultaat klacht	vernietiging			geen toezichtmaatregel
	na schorsing	rechtstreeks binnen schorsingstermijn	rechtstreeks na schorsingstermijn (20 dagen)	
werking organen	3			28
overheidsopdrachten				6
patrimonium				1
politieele aangelegenheden				1
cultuur, welzijn, onderwijs	1			1
ruimtelijke ordening, milieu				1
andere	3			20

Klachten over gemeenten en gewone gemeentebedrijven, exclusief financiën en personeel

totaal gouverneurs					
inhoud klacht	bij gouverneur		hoedanigheid klager		
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel	burgers andere
werking organen	39	60	77	1	13 4
overheidsopdrachten	25	51	37		33 4
patrimonium	15	24	18	20	20 1
politieele aangelegenheden	3	9	3		
cultuur, welzijn, onderwijs		2	2		
ruimtelijke ordening, milieu	8	17	5	3	11 5
andere	7	27	7	3	19

resultaat klacht	aantal schorsing gouverneur	aantal geen toezichtmaatregel
werking organen	5	94
overheidsopdrachten	7	66
patrimonium	4	21
politieele aangelegenheden	3	9
cultuur, welzijn, onderwijs		4
ruimtelijke ordening, milieu	2	22
andere	2	34

Leeswijzer bij de tabel

- Voor klachten die te maken hebben met meerdere domeinen, wordt nagegaan wat het hoofdmotief is van de klacht. Ze worden dan in de betreffende rubriek opgenomen.
- De klachten die vermeld worden in de tabel inhoud van de klacht zijn niet noodzakelijk allemaal dezelfde klachten die men terug vindt in de tabel resultaat van de klacht. Een klacht die ingestuurd wordt op het einde van 2008, zal pas in 2009 behandeld worden. De inhoud van de klacht wordt al geregistreerd in dit jaarbeeld, maar het resultaat van de klacht is nog niet bekend.

■ Commentaar

Op basis van de bepalingen van hoofdstuk I van titel VIII van het gemeentedecreet van 15 juli 2005 kan de toezichthoudende overheid tegen beslissingen van gemeentelijke overheden optreden, hetzij ambtshalve hetzij op basis van een klacht. Met toezichthoudende overheid wordt hier bedoeld de gouverneur van de provincie of de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur.

De gouverneur kan een beslissing ofwel ambtshalve ofwel na ontvangst van een klacht schorsen, wat betekent dat ze blijft bestaan maar in haar uitvoering geschorst wordt. Na de schorsing door de gouverneur kan een gemeente de beslissing ofwel intrekken, ofwel gemotiveerd rechtvaardigen of aanpassen. Als de gemeente haar beslissing intrekt, verdwijnt ze uiteraard uit het rechtsverkeer. Als de beslissing echter gehandhaafd of aangepast wordt, kan de minister bevoegd voor het binnenlands bestuur de geschorste beslissing hetzij vernietigen (waardoor ze definitief uit het rechtsverkeer verdwijnt), hetzij de rechtvaardiging of aanpassing van het besluit door de gemeente aanvaarden en dus niet sanctionerend optreden, waardoor de schorsing van de gouverneur vervalt en het besluit van de gemeenteoverheid volledige uitwerking heeft.

De gouverneur beschikt over een termijn van dertig dagen om schorsend op te treden tegen een beslissing van de gemeentelijke overheid. Als de gouverneur niet optreedt binnen die termijn beschikt de minister nog over twintig extra dagen om het besluit waartegen klacht werd ingediend toch te vernietigen.

Daarenboven heeft de minister ook de bevoegdheid om een besluit van de gemeentelijke overheid rechtstreeks te vernietigen, hetzij ambtshalve, hetzij na ontvangst van een klacht, zonder de schorsing van de gouverneur te moeten afwachten.

Een paar specifieke bemerkingen:

Het grootste gedeelte van de klachten die de minister ontving hadden betrekking op de werking van de gemeentelijke organen. De inhoud van de klachten was, zoals dat al jaren het geval is, zeer verscheiden: het samenroepen van de gemeenteraad, het weigeren punten op de agenda te plaatsen, de wijze van stemmen, voordrachten van kandidaten in adviesraden, schending taakwetgeving... Ook klachten met betrekking tot een beweerde schending van de wet op de overheidsdrachten blijven relatief hoog scoren, hetgeen logisch is aangezien aan beslissingen die werden genomen met inachtname van deze wet over het algemeen een belangrijk financieel plaatje vast hangt.

Het gegeven dat het totaal van de bij de minister ingekomen klachten niet altijd klopt met de som van het aantal vernietigingen en het aantal dossiers waarbij geen toezichtmaatregel werd genomen, is te wijten aan het feit dat diverse klachten geen betrekking hadden op formele beslissingen van de gemeentelijke overheden, zodat uiteraard geen toezichtmaatregel (schorsing en vernietiging) in de enge zin van het woord werd getroffen.

Nog op te merken valt dat klaarblijkelijk mandatarissen eerder klacht indienen dan de gewone burger. Meestal gaat de klacht ingediend door gemeentelijke mandatarissen uit van de oppositie.

Bij de klachten die betrekking hebben op overheidsopdrachten is het aantal klachten uitgaande van de burgers het grootst. Meestal gaat de klacht in die gevallen uit van aannemers die een werk niet gegund wordt. Eigen personeelsleden van de gemeente ten slotte zijn blijkbaar niet vlug geneigd klacht in te dienen tegen beslissingen of handelingen van hun bestuur.

Klachten over OCMW's, exclusief klachten over personeel en financiën

Minister						
inhoud klacht	aantal		hoedanigheid klager			
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel	burger	andere
werking organen		1		1		
overheidsopdrachten		3	3			
patrimonium						
cultuur, welzijn, onderwijs						
andere		1		1		

resultaat klacht	vernietigingen	geen toezichtmaatregel
werking organen		1
overheidsopdrachten	1	1
patrimonium		
cultuur, welzijn, onderwijs		
andere		1

Totaal gouverneurs						
inhoud klacht	aantal		hoedanigheid klager			
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel	burger	andere
werking organen	9	19	19		6	3
overheidsopdrachten	6	8	9		3	2
patrimonium	7	2	3		6	
cultuur, welzijn, onderwijs						
andere	4	5	3		3	3

resultaat klacht	schorsingen	geen toezichtmaatregel
werking organen	3	24
overheidsopdrachten	3	11
patrimonium	1	7
cultuur, welzijn, onderwijs		
andere	2	5

Leeswijzer bij de tabel

- Voor klachten die te maken hebben met meerdere domeinen, wordt nagegaan wat het hoofdmotief is van de klacht. Ze worden dan in de betreffende rubriek opgenomen.
- De klachten die vermeld worden in de tabel inhoud van de klacht zijn niet noodzakelijk allemaal dezelfde klachten die men terug vindt in de tabel resultaat van de klacht. Een klacht die ingestuurd wordt op het einde van 2008, zal pas in 2009 behandeld worden. De inhoud van de klacht wordt al geregistreerd in dit jaarbeeld, maar het resultaat van de klacht is nog niet bekend.

■ Commentaar

Op basis van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, kan de toezichthoudende overheid optreden tegen beslissingen van het OCMW hetzij ambtshalve hetzij op basis van een klacht. Met toezichthoudende overheid wordt hier bedoeld de gouverneur van de provincie of de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur.

De gouverneur kan een beslissing ofwel ambtshalve ofwel na ontvangst van een klacht schorsen, wat betekent dat ze blijft bestaan maar in haar uitvoering geschorst wordt. Na een schorsing door de gouverneur kan het OCMW de beslissing ofwel intrekken ofwel gemotiveerd rechtvaardigen of aanpassen.

Wordt de beslissing ingetrokken, verdwijnt ze uiteraard uit het rechtsverkeer. Wordt de beslissing echter gehandhaafd of aangepast, dan kan de minister bevoegd voor het binnenlands bestuur de geschorste beslissing hetzij vernietigen (waardoor ze definitief uit het rechtsverkeer verdwijnt), hetzij de rechtvaardiging of aanpassing van het besluit door het OCMW te aanvaarden en dus niet op treden, waardoor de schorsing van de gouverneur vervalt en het besluit van het OCMW volledige uitwerking kan hebben.

De minister heeft tevens de bevoegdheid om een besluit van een OCMW rechtstreeks te vernietigen, hetzij ambtshalve, hetzij na ontvangst van een klacht, zonder de schorsing van de gouverneur te moeten afwachten.

Op te merken valt dat op 19 december 2008 een Vlaams OCMW-decreet werd afgekondigd dat in de toekomst de werking en de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (en dus ook het toezicht op de handelingen van deze centra) zal regelen.

Een paar specifieke bemerkingen:

Zoals dat ook het geval is voor de klachten tegen gemeentelijke organen gaat het merendeel van de klachten die betrekking hebben op de OCMW's over de werking van de organen en gaat het grootste gedeelte van de klachten uit van politieke mandatarissen, meestal oppositie-raadsleden.

Klachten over provincies en gewone provinciebedrijven, exclusief klachten over personeel en financiën

Op basis van het toezichtdecreet van 22 februari 1995 tot regeling van het administratief toezicht op de provincies in het Vlaamse Gewest, kan de toezichthoudende overheid optreden tegen beslissingen van provinciale overheden, hetzij ambtshalve hetzij op basis van een klacht. Met toezichthoudende overheid wordt hier bedoeld de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur.

De minister kan een beslissing, ofwel ambtshalve ofwel na ontvangst van een klacht, schorsen, hetgeen betekent dat ze blijft bestaan maar in haar uitvoering geschorst wordt. Na de schorsing van de minister kan de provincieoverheid haar beslissing ofwel intrekken ofwel gemotiveerd rechtvaardigen of aanpassen. Wordt de beslissing ingetrokken, dan verdwijnt ze uiteraard uit het rechtsverkeer. Wordt de beslissing echter gehandhaafd of aangepast, dan kan de minister de geschorste beslissing hetzij vernietigen (waardoor ze definitief uit het rechtsverkeer verdwijnt), hetzij de rechtvaardiging of aanpassing van het besluit door de provinciale overheid aanvaarden en dus niet optreden, waardoor de schorsing vervalt en het besluit van de provinciale overheid volledige uitwerking kan hebben.

De minister heeft uiteraard ook de bevoegdheid om een besluit van de provinciale overheid rechtstreeks te vernietigen, hetzij ambtshalve, hetzij na ontvangst van een klacht, zonder het desbetreffende besluit eerst te moeten schorsen.

Er is één dossier aangetekend bij de minister toegekomen. De klacht had betrekking op overheidsopdrachten.

Klachten over autonome gemeente- en provinciebedrijven en OCMW-verenigingen

minister						
		genomen toezichtmaatregel				
Bestuur	aantal	schorsing	niet-goedkeuring	niet-machtiging	vernietiging	geen toezichtmaatregel
autonoom gemeentebedrijf						
autonoom provinciebedrijf	1					1
OCMW-vereniging	3	1				2

totaal gouverneurs						
		genomen toezichtmaatregel				
Bestuur	aantal	schorsing	niet-goedkeuring	niet-machtiging	vernietiging	geen toezichtmaatregel
autonoom gemeentebedrijf	3					1
autonoom provinciebedrijf						
OCMW-vereniging	7		2			

Klachten over erediensten

		genomen toezichtmaatregel		
	aantal klachten	schorsing	vernietiging	geen toezichtmaatregel
minister	1		1	
gouverneur Antwerpen	1			1
gouverneur Limburg				
gouverneur Oost-Vlaanderen	1			
gouverneur Vlaams-Brabant	4	2	1	2
gouverneur West-Vlaanderen	4			4

■ Commentaar

Alhoewel de bevoegdheid met betrekking tot de erediensten al sedert 1 januari 2002 werd overgeheveld van de federale overheid naar de gewesten, ontving de administratie in het jaar 2008 slechts tien klachten. Eén klacht werd zowel bij de minister als bij de gouverneur ingediend.

Het indienen van klachten tegen beslissingen van kerkbesturen is dus duidelijk nog totaal niet ingeburgerd binnen dit beleidsdomein. Dit is wellicht niet abnormaal, aangezien de impact van de beslissingen van deze besturen uiteraard minder ingrijpend is dan sommige beslissingen van andere lokale overheden en aan deze beslissingen uiteraard veel minder ruchtbaarheid gegeven wordt.

Op te merken valt hier toch dat de eerste toezichthoudende overheid voor de katholieke en de protestantse erediensten, de gemeenten zelf zijn. Dit is niet geheel onlogisch aangezien het de gemeente is die moet bijdragen in de eventuele tekorten van de lokale geloofsgemeen-

schappen met als gevolg dat vooral de gemeente (financieel) kan “getroffen” worden door de beslissingen van de bestuursorganen van de eredienst. Voor de andere lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten ligt de schorsingsbevoegdheid bij de gouverneur. Ook dit is logisch aangezien het de provincie is die moet instaan voor de eventuele financiële tekorten.

Voor het overige is de procedure dezelfde als bij het toezicht op gemeenten en OCMW's: na een schorsing kan de lokale geloofsgemeenschap haar beslissing intrekken, handhaven of aanpassen en is het aan de minister bevoegd voor het binnenlands bestuur om eventueel te vernietigen.

De klachten die werden ingediend tegen de beslissingen van een eredienstbestuur waren allen gericht tegen katholieke besturen en handelden hoofdzakelijk over patrimoniale verrichtingen, zoals verhuur of verpachting van eigendommen en verkoop van gronden.

2.2 Financieel

Klachten over het financiële beleid van de gemeenten en de gewone gemeentebedrijven

minister						
inhoud klacht	bij minister		hoedanigheid klager			
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeelslid	burger	andere
budget (+ wijzigingen)	2		2			
rekeningen						
belasting / retributiereglementen	2	5	2		4	1
andere	2		1		1	

resultaat klacht	vernietiging minister			geen toezichtmaatregel
	na schorsing	rechtstreeks binnen schorsingstermijn	rechtstreeks na schorsingstermijn (20 dagen)	
budget (+ wijzigingen)			2	
rekeningen				
belasting / retributiereglementen			7	
andere			2	

totaal gouverneurs						
inhoud klacht	bij minister/gouverneur		hoedanigheid klager			
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeelslid	burger	andere
budget (+ wijzigingen)	10	7	15		1	1
rekeningen	2	3	5			
belasting / retributiereglementen	28	31	23		36	
andere	16	9	18		6	1

resultaat klacht	schorsingen gouverneur	vernietiging minister			geen toezichtmaatregel
		na schorsing	rechtstreeks binnen schorsingstermijn	rechtstreeks na schorsings- termijn (20 dagen)	
budget (+ wijzigingen)	1				15
rekeningen					5
belasting / retributiereglementen	5				54
andere					25

Leeswijzer bij de tabel

- Voor klachten die te maken hebben met meerdere domeinen wordt nagegaan wat het hoofdmotief is van de klacht. Ze worden dan in de betreffende rubriek opgenomen.
- De klachten die vermeld worden in de tabel die gaat over de inhoud van de klacht zijn niet noodzakelijk allemaal dezelfde klachten die men terugvindt in de tabel over het resultaat van de klacht. Een klacht die ingestuurd wordt op het einde van 2008, zal pas in 2009 behandeld worden. De inhoud van de klacht wordt dan al geregistreerd in dit jaarbeeld, maar het resultaat is nog niet bekend.

■ Commentaar

Het vroegere bijzonder toezicht is in enkele fasen stelselmatig afgebouwd naar een algemeen toezicht. Op slechts enkele gemeenteraadsbesluiten blijft nog het goedkeuringstoezicht van toepassing. Naast onderzoek op eigen initiatief van de administratie, kan men vaststellen dat ernstige klachten, ingediend door raadsleden of burgers, vaak een startpunt zijn voor de uitoefening van het administratief toezicht. Om een goed zicht te krijgen op het aantal ingediende klachten werden zij in deze tabel samengevoegd. Verspreid over de andere tabellen vindt men immers eveneens terug tegen welke besluiten klacht werd ingediend.

Bij de vijf gouverneurs samen werden er 106 klachten ingediend. Net zoals de voorbije jaren werd er hoofdzakelijk, namelijk 56% van de klachten, geklaagd over gemeentelijke belasting- en retributiereglementen. Bovendien werd 41% van de klachten over belastingen en retributies ingediend door burgers.

Als er klachten werden ingediend over budgetten of rekeningen, in 2008 negentienmaal, gebeurde dit bijna steeds door raadsleden (een enkele keer door een burger of door een andere).

Na onderzoek bleek dat in 6 dossiers tot een schorsing moest besloten worden.

Een klager kan kiezen bij wie hij zijn klacht indient. Het is mogelijk dat er gelijktijdig bij de gouverneur en de minister klacht wordt ingediend. Afhankelijk van de inhoud van de klacht is het dan de gouverneur of de minister die de klager een antwoord bezorgt.

In 2008 werden er 11 klachten rechtstreeks bij de minister ingediend, waarvan zeven handelden over belastingen en retributies. De klachten die de minister ontving over budgetten werden uitsluitend door raadsleden ingediend.

2.3 Personeel

Klachten over het personeelsbeleid van de gemeenten en de gewone gemeentebedrijven

minister										
	INHOUD klacht						RESULTAAT klacht			
	bij minister		hoedanigheid klager				aantal			aantal geen toezichtmaatregel
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeelslid	burger	andere	na schorsing	rechtstreeks binnen schorsingstermijn	rechtstreeks na schorsingstermijn (20 dagen)	
aanwerving en bevordering	4		1	2	1					4
benoemingen	1			1						1
evaluatie en ontslag	3			3			2			1
verloven en afwezigheden										
anciënniteit / functionele loopbaan										
toelagen en vergoedingen	1					1				1
relatie vakorganisatie - overheid										
andere	8	4	3	7		2	1			11

totaal gouverneurs										
	INHOUD klacht						RESULTAAT klacht			
	bij gouverneur		hoedanigheid klager				aantal			aantal geen toezichtmaatregel
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeelslid	burger	andere	aantal schorsingen gouverneur			
aanwerving en bevordering	15	26	5	13	15	8	4			37
benoemingen	6	12	1	7	4	3	3			15
evaluatie en ontslag	7	5		6	3	3	3			8
verloven en afwezigheden		4			2	1				4
anciënniteit / functionele loopbaan	1	2	1		1		1			2
toelagen en vergoedingen	3	10	5		4	4	3			10
relatie vakorganisatie - overheid		3	1		2					3
andere	10	19	5	7	8	9	5			24

Leeswijzer bij de tabel

- Voor klachten die te maken hebben met meerdere domeinen wordt nagegaan wat het hoofdmotief is van de klacht. Ze worden dan in de betreffende rubriek opgenomen.

Bij de provinciale afdelingen zijn in totaal 123 klachten inzake personeelsaangelegenheden van de gemeenten ingekomen, wat geleid heeft tot 19 (14,4%) schorsingen. De meeste klachten gaan over aanwervingen, benoemingen en bevorderingen.

Van de 21 klachten die rechtstreeks bij de minister zijn ingekomen werd er één beslissing rechtstreeks vernietigd. Twee besluiten werden vernietigd na schorsing. Geen enkel dossier werd rechtstreeks door de minister vernietigd binnen de 20 dagen na het verstrijken van de schorsingstermijn van de gouverneur. In 18 gevallen oordeelde de minister na grondig onderzoek van het dossier dat het niet nodig was om op te treden in het kader van het administratief toezicht.

Beroepscommissie voor tuchtzaken voor gemeente- en provinciepersoneel

	gemeenten
Aantal ontvangen beroepen	18
aantal verzoeken om beroep te argumenteren	2
aantal ontvankelijke beroepen	18
aantal niet-ontvankelijke beroepen	3
beslissingen van de beroepscommissie:	
<i>bevestiging initiële sanctie</i>	
<i>initiële beslissing hervormd door beroepscommissie</i>	18

■ Commentaar

De procedure voor het beroep bij tuchtzaken is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 houdende vaststelling van de tuchtprocedure voor het statutair gemeentepersoneel.

De Beroepscommissie voor tuchtzaken heeft in totaal 18 beroepen ontvangen van personeelsleden van de gemeenten. Er werden twee verzoeken om het beroep te argumenteren verstuurd.

Drie beroepen werden niet ontvankelijk verklaard. De beroepscommissie heeft in alle dossiers die ontvankelijk werden verklaard gebruik gemaakt van het hervormingsrecht zoals dat is voorzien in artikel 141 van het gemeentedecreet.

Van personeelsleden van de provincies is geen enkel beroep bij de beroepscommissie binnengekomen.

Beroepscommissie voor tuchtzaken voor gemeente- en provinciepersoneel, preventieve schorsingen

	gemeenten
aantal ontvangen beroepen tegen preventieve schorsing	3
aantal ontvangen verzoeken om beroep te argumenteren	
aantal ontvankelijke beroepen	3
aantal niet-ontvankelijke beroepen	
beslissingen van de beroepscommissie	
bevestiging preventieve schorsing	1
hervorming preventieve schorsing	2

■ Commentaar

De procedure voor het beroep bij preventieve schorsingen is geregeld in het besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 houdende vaststelling van de tuchtprocedure voor het statutair gemeentepersoneel.

De beroepscommissie voor tuchtzaken heeft in totaal 3 beroepen tegen een preventieve schorsing ontvangen van personeelsleden van de gemeenten. Alle beroepen werden ontvankelijk verklaard.

De beroepscommissie heeft 3 beslissingen genomen. In één geval werd de initiële preventieve schorsing die het gemeentebestuur had opgelegd, bevestigd. In de twee andere gevallen heeft de commissie gebruik gemaakt van haar hervormingsrecht.

Bij het provinciepersoneel werd geen enkel beroep tegen een preventieve schorsing ingediend bij de beroepscommissie.

Overzicht beroepen ingediend in 2008 bij de beroepscommissie voor tuchtzaken

omschrijving tuchtvergriep of ordemaatregel	beslissing tuchtoverheid	beslissing beroepscommissie
Preventieve schorsing wegens opstart strafonderzoek rond onregelmatigheden in dossiers	Verlenging van preventieve schorsing met inhouding van salaris	28 maart 2008 Verlenging van preventieve schorsing zonder inhouding van salaris
Zich onttrekken van opgelegde taken	Zes maanden schorsing	7 maart 2008 Eén maand schorsing
Geen gevolg geven aan een oproep	Ontslag van ambtswege	22 januari 2008 Beroepscommissie verklaart zich onbevoegd
Strafrechtelijk onderzoek wegens verduisteren van geld	Weigering om in te gaan op verzoek om terugzetting in graad teniet te doen	28 januari 2008 Beroepscommissie verklaart zich onbevoegd
Tegen betaling diensten aanbieden tijdens de diensturen	Ontslag van ambtswege	7 mei 2008 Schorsing van drie maanden
Halve dag onwettig afwezig	Inhouding van salaris voor vier maanden (tot het niveau van het leefloon)	14 mei 2008 Inhouding van salaris met 20% gedurende één week
Tekortkoming aan beroepsplicht	Blaam	7 mei 2008 Geen tuchtinbreuk
Aanvaarden van een gift	Inhouding van wedde ten belope van 20% gedurende zes maanden	27 juni 2008 Inhouding van wedde ten belope van 20% gedurende zes maanden
Tekortkoming in beroepsplicht	1 week schorsing met inhouding van wedde	3 juli 2008 1 week schorsing met inhouding van wedde
Tekortkoming in beroepsplicht	Inhouding van salaris met 20% gedurende 1 week	29 oktober 2008 Geen tuchtinbreuk
Achterhouden van geld en frequente werkweigering	Ontslag van ambtswege	17 september 2008 Vier maanden schorsing
- pesten op het werk - niet aanvatten opgedragen taken - verbruik van bier tijdens werkuren	Ontslag van ambtswege	22 oktober 2008 Inhouding van salaris met 20% gedurende drie maanden
Bewust ondermaats presteren	Inhouding van salaris met 20% gedurende 3 maanden	3 december 2008 Blaam
Bewust ondermaats presteren	Inhouding van salaris met 20% gedurende 3 maanden	3 december 2008 Blaam
Geld innen voor kosteloze dienstverlening	Ontslag van ambtswege	1 oktober 2008 Geen tuchtstraf
Klacht bij procureur wegens onregelmatigheden bij toekenning van vergoedingen	Preventieve schorsing voor een periode van 4 maanden	23 september 2008 Geen decretale gronden om over te gaan tot preventieve schorsing met inhouding van salaris
Diefstal van stadsgoederen	Schorsing voor een periode van 2 maanden	29 oktober 2008 Inhouding van 20% van het salaris gedurende één week

Overzicht beroepen ingediend in 2008 bij de beroepscommissie voor tuchtzaken

omschrijving tuchtvergrijp of ordemaatregel	beslissing tuchtoverheid	beslissing beroepscommissie
Tekortkoming in beroepsplicht waardoor waardigheid van het ambt in het gedrang wordt gebracht	Inhouding van salaris gedurende één week	5 november 2008 Inhouding van 20% van het salaris gedurende één week
Onzorgvuldig handelen tijdens dienstopdracht	Inhouding van 20% van het salaris gedurende vier maanden	13 februari 2009 De opgelegde straf wordt als onbestaande beschouwd ingevolge de vastgestelde nietigheid van de bestreden beslissing
Ordemaatregel wegens gerechtelijk onderzoek naar ten 'onrechte' toegekende vergoedingen (reiskosten)	Verlenging preventieve schorsing met inhouding van salaris	16 december 2008 Verlenging preventieve schorsing met inhouding van salaris
?	Inhouding salaris ten belope van 20%	7 november 2008 Onontvankelijk wegens ontbreken argumenten
Creëren van fictieve aanstelling	Ontslag van ambtswege	13 februari 2009 Schorsing gedurende 6 maanden
Diefstal	Ontslag van ambtswege	3 februari 2009 Ontslag van ambtswege
Inbreuk op beroepsplichten en tegen de discretieplicht	Inhouding salaris ten belope van 20% gedurende drie maanden	19 februari 2009 Inhouding salaris met 20% gedurende één maand

Klachten over het personeelsbeleid in de OCMW's

minister								
	inhoud klacht						resultaat klacht	
	bij minister		hoedanigheid klager					
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel	burger	andere	vernietigingen minister	geen toezicht-maatregel
aanwerving en bevordering								
benoemingen								
evaluatie en ontslag	1			1				1
verloven en afwezigheden								
anciënniteit/functionele loopbaan								
toelagen en vergoedingen								
relatie vakorganisatie - overheid								
andere	2		1			1		2

totaal gouverneurs								
	inhoud klacht						resultaat klacht	
	bij gouverneur		hoedanigheid klager					
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel	burger	andere	schorsing gouverneur	geen toezicht-maatregel
aanwerving en bevordering	7	5	4	2	2	4	4	8
benoemingen		8		4	1	3		8
evaluatie en ontslag	9	2	2	4	2	3	4	7
verloven en afwezigheden	6	2		4		4		8
anciënniteit/functionele loopbaan		1		1				2
toelagen en vergoedingen	4	3		2		5		7
relatie vakorganisatie - overheid								
andere	11	15	8	7	3	8	6	20

Leeswijzer bij de tabel:

- Voor klachten die te maken hebben met meerdere domeinen wordt nagegaan wat het hoofdmotief van de klacht is. Ze worden dan in de betreffende rubriek opgenomen.

■ Commentaar

19,17% van de ingezonden klachten (14 op 73 klachten) heeft geleid tot een schorsing door de gouverneurs. Het aantal klachten is licht gestegen in vergelijking met 2007; toen werden 61 klachten opgetekend. Het aandeel van de klachten waartegen de gouverneur in het kader van het administratief toezicht is opgetreden, is dan weer licht gedaald. In 2007 werd in bijna 25% van klachtendossiers opgetreden.

Er werden 3 klachten ingediend bij de minister. Geen enkele klacht gaf aanleiding tot een vernietiging.

Zware tuchtstraffen bij het personeel van de OCMW's

	minister	gouverneurs
Aantal ontvangen tuchtdossiers	6	12
Aantal ontvangen beroepen	6	8
Aantal ingewilligde beroepen	2	3
Aantal niet-ingewilligde beroepen	4	5
Motivering van niet-goedkeuring:		
- niet naleven vormvereiste		
- niet naleven hoorplicht		
- motiveringsplicht		1
- redelijkheidsbeginsel		1
- andere		

Wat de OCMW's betreft voorziet de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn dat tuchtstraffen, van schorsing voor drie maanden, terugzetting in graad, ontslag van ambtswege of de afzetting, onderworpen zijn aan het advies van het college van burgemeester en schepenen en aan de goedkeuring van de deputatie bij de provincieraad.

Tegen de beslissing van de deputatie (goedkeuring of niet-goedkeuring van het

tuchtstrafbesluit) kan, al naargelang het geval, beroep worden aangetekend door het gesanctioneerde personeelslid of het sancti-onerende bestuur binnen een termijn van vijftien dagen na de kennisgeving van het besluit van de deputatie bij de Vlaamse Regering.

De Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur dient over het beroep uitspraak te doen binnen een termijn van drie maanden na ontvangst van het beroep. Deze termijn kan eenmalig worden verlengd

voor eenzelfde periode.

Wat de andere (lichtere) tuchtstraffen betreft dan deze die vermeld zijn in bovenstaande paragraaf, geldt het algemeen administratief toezicht (schorsing en vernietiging) en is geen specifieke beroepsprocedure voorzien.

Beroep tegen ontslag na negatieve evaluatie(s) of negatieve evaluatie (wettelijke graden)

aantal:	
ontvangen besluiten	1
ontvangen beroepen	1
goedgekeurde besluiten	
niet-goedgekeurde besluiten	1

motivering van niet-goedkeuring:	
niet naleven vormvereisten	1
niet naleven hoorplicht	
motiveringsplicht	
redelijkheidsbeginsel	1
andere	

Wanneer ze een statutair personeelslid ontslaan als gevolg van één of meer negatieve evaluaties moeten de OCMW's, dit ontslagbesluit samen met het volledige dossier, op straffe van nietigheid, opsturen aan de Vlaamse Regering op dezelfde dag dat ze het ontslagbesluit aan het betrokken

personeelslid betekenen (artikelen 43bis en volgende van de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn). Het betrokken personeelslid kan tegen het ontslagbesluit beroep aantekenen bij de Vlaamse Regering.

Secretarissen en ontvangers kunnen ook beroep aantekenen bij de Vlaamse Regering tegen een negatieve evaluatie.

In 2008 ontving de Vlaamse Regering 1 besluit. De betrokkene heeft ook een beroep ingesteld tegen dat besluit. Om redenen van het niet correct volgen van de voorgeschreven procedure werd het ontslag na ongunstige evaluatie niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering ontving geen beroepen van secretarissen en ontvangers tegen een negatieve evaluatie.

Klachten over het personeelsbeleid in de provincies

	inhoud klacht					resultaat klacht		
	bij minister		hoedanigheid klager			schorsingen	ver-nietigingen	geen toezichts-maatregel
	aangetekend	niet-aangetekend	raadslid	personeel	burger	andere		
aanwerving en bevordering	1			1				1
benoemingen	2			2				2
evaluatie en ontslag								
verloven en afwezigheden								
anciënniteit / functionele loopbaan								
toelagen en vergoedingen								
relatie vakorganisatie - overheid								
andere	1			1				1

Leeswijzer bij de tabel:

- Voor klachten die te maken hebben met meerdere domeinen wordt nagegaan wat het hoofdmotief van de klacht is. Ze worden dan in de betreffende rubriek opgenomen.

■ Commentaar

In de loop van 2008 werden er bij de minister 4 klachten ingediend inzake de personeelsaangelegenheden bij de provinciale besturen. Geen enkele van die klachten heeft na grondig onderzoek van het dossier geleid tot een toezichtmaatregel.

Deel 3

Ontwikkelingen en realisaties op het vlak van het binnenlands bestuur, stedenbeleid en Inburgering

1 Binnenlands bestuur

1.1 Beleidsbrieven

De Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur heeft bij het Vlaams Parlement de beleidsbrief binnenlands bestuur – beleidsprioriteiten 2008-2009 ingediend. Hierin wordt onder andere aangegeven welke maatregelen er nog op de agenda staan voor het werkjaar 2008-2009.

Het gaat om de laatste beleidsbrief van de huidige legislatuur. Op 7 juni 2009 worden verkiezingen gehouden om het Vlaams Parlement te vernieuwen.

OVERZICHT

BELEIDSMAATREGELEN 2008-2009 BINNENLANDS BESTUUR

Lokale verkiezingen

- ontwikkelen nieuw elektronisch stembestuur
- verdere uitbouw van de mandatendatabank
- onderzoek naar man-vrouwverhouding bij verkiezingen van 8 oktober 2006

Moderne regelgeving voor de organisatie en werking van de lokale besturen en de provincies

- aanpassing gemeente- en provinciedecreet, in functie van het OCMW-decreet
- decreet betreffende de organisatie van de OCMW's (fase 2)
- decreet op materiële organisatie en werking van de erediensten verder uitvoeren

Goed financieel draagvlak creëren voor het lokale bestuur

- vaste jaarlijkse groeivoet van 3,5% voor Gemeentefonds, Stedenfonds en Provinciefonds
- ontwikkeling eigentijds financieel instrumentarium voor gemeenten, provincies en OCMW's
- evaluatie criteria Gemeentefonds

Lokale fiscaliteit als instrument voor beleidsturing

- uitvoering decreet vestiging, invordering en geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen
- ontsluiten belastingreglementen via website van het Agentschap voor

Binnenlands Bestuur

- opvolging uitvoering lokaal pact

Zorgen voor een sterk politiek en administratief management

- administratieve vereenvoudiging doorvoeren aan besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het statuut van de lokale mandataris
- evaluatie besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot het vormingscentrum voor lokale besturen
- implementatie uitvoeringsbesluit deeltijdse uitoefening gemeentesecretaris en financieel beheerder
- rechtspositieregeling personeel OCMW's voorbereiden

Ontwikkelen van een beleid gericht op de bestuurskracht van de kleinere gemeenten

- aandacht voor de bestuurskracht in de faciliteitengemeenten

Samenspraak tussen Vlaanderen en zijn lokale besturen

- voorstel van planlastendecreet indienen bij het Vlaams Parlement
- coördineren van de werkzaamheden van de ambtelijke werkgroep crisismanagement

Administratie heroriënteren naar meer coaching en ondersteuning

- gemeenten ondersteunen bij uitbouw lokale ombudsfunctie
- herstructurering website van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

1.2 Begroting

Het programma BH bestaat uit 5 belangrijke uitgavenpakketten:

- lokale financiën: dotaties aan de fondsen en het lokaal pact
- vorming mandatarissen en ambtenaren lokale besturen en provincies
- subsidiëring specifieke investeringen
- werkingskosten, ondersteuning Agentschap voor Binnenlands Bestuur
- uitgaven in verband met de verkiezingen van het Vlaams Parlement

Met deze middelen draagt de Vlaamse overheid bij tot het bestuurlijk functioneren van de gemeenten, OCMW's, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en provincies.

Het belangrijkste krediet is ongetwijfeld het Vlaams Gemeentefonds met 1.892.320.000 euro. Het Provinciefonds bedraagt 86.272.000 euro in 2009.

Een tweede uitgavenpakket is bestemd ter ondersteuning van vormingsinitiatieven voor mandatarissen en ambtenaren. De kredieten worden ingezet via het vormingscentrum voor lokale besturen. In de begroting worden hiervoor twee kredieten voorzien:

- subsidies voor managementopleidingen voor mandatarissen en topambtenaren: 384.000 euro
- subsidies voor ambtenarenvorming via de provinciale bestuursscholen en vormingsinstellingen: 372.000 euro

Voor de subsidiëring van specifieke investeringen is 5.050.000 euro voorzien. Daarnaast zijn er ook nog kredieten die verband houden met de werking van het Agentschap

voor Binnenlands Bestuur (1.090.000 euro).

Bepaalde wettelijke uitgaven in verband met de verkiezingen van het Vlaams Parlement vallen ten laste van het Vlaamse Gewest. Hiervoor wordt 2.000.000 euro ingeschreven.

1.3 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008

1.3.1 OCMW-decreet

Een van de belangrijkste realisatie van het voorbije jaar was ongetwijfeld de totstandkoming van het "Decreet betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn" op 19 december 2008, en dit naar analogie met het gemeentedecreet van 15 juli 2005. Dit decreet was de eerste eigen Vlaamse organieke regeling voor de gemeenten van het Vlaamse Gewest en verving, enkele uitzonderingen na, de Nieuwe Gemeentewet.

Al bij het tot stand komen van het gemeentedecreet opteerde de Vlaamse Regering ervoor om de principes en de uitgangspunten die aan de grondslag lagen van dat decreet zoveel als mogelijk ook van toepassing te maken op de OCMW's. Om die reden werd bij decreet van 7 juli 2006 (gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 30 augustus 2006) ook al de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn op een aantal punten aangepast, andermaal in functie van de reeds genoemde gemeente- en provin-

cieraadsverkiezingen en de gevolgen hiervoor voor de installatie van de nieuwe raden.

De wijzigingen aan de maatregelen wat personeel, financiën en toezicht betreft bleven eerder beperkt. De Vlaamse Regering opteerde er immers voor om deze bepalingen in een tweede fase aan te passen. Met deze tweede fase werd een aanvang genomen in 2007, in die zin dat in dat jaar de aanzet werd gegeven voor het uitschrijven van een ontwerp van OCMW-decreet dat zoveel als mogelijk geënt was op het gemeentedecreet. Tussen beide lokale besturen bestaat immers een grote samenhang.

In het verlengde van de totstandkoming van dit decreet en met het oog op de realisatie van de bedoeling van de Vlaamse Regering om alle regelgevingen die betrekking hadden op de lokale besturen zoveel als mogelijk op elkaar af te stemmen, werd het voorbije jaar ook werk gemaakt van de aanpassing van het gemeente- en provinciedecreet aan de bepalingen van het OCMW-decreet van 19 december 2008.

Het decreet tot wijziging van het Gemeentedecreet werd bekrachtigd door de Vlaamse Regering op 23 januari 2009 en verscheen in het Belgisch Staatsblad op 6 februari 2009. Intussen werkt de administratie aan een besluit tot uitvoering van het decreet van 23 januari 2009 tot wijziging van het Gemeentedecreet. Dit besluit, het besluit van de Vlaamse Regering betreffende de inwerkingtreding van diverse bepalingen van het decreet van 23 januari 2009 tot wijziging van het Gemeentedecreet, de uitvoering en inwerkingtreding van diverse

bepalingen van het Gemeentedecreet van 15 juli 2005 en de wijziging van diverse bepalingen betreffende het personeel, financiën en organisatie van de gemeente, zal nu voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering met het oog op de definitieve goedkeuring.

Het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het provinciedecreet van 9 december 2005 werd definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 20 februari 2009. Het werd (op het moment van het opmaken van deze publicatie) ingediend in het parlement ter goedkeuring.

1.3.2 Sectoraal akkoord 2008-2013

Op 19 november 2008 sloten de gesprekspartners in het comité C1 voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, onderafdeling Vlaamse Gewest en Vlaamse Gemeenschap het sectorale akkoord voor de jaren 2008-2013. Zoals de vorige akkoorden kwam ook dit akkoord, conform de afspraken van de samenwerkingsovereenkomst van 29 februari 2008, tot stand na onderhandelingen tussen de representatieve vakorganisaties, de vertegenwoordigers van de lokale en provinciale werkgevers en de Vlaamse Regering. Die onderhandelingen werden gevoerd tussen februari en november 2008.

Het akkoord bevat de volgende elementen:

- een verhoging van de eindejaarstoelage met 250 euro voor de niveaus C, D en E in het jaar 2008 en met 250 euro voor de niveaus A en B in het jaar 2009. In 2010, 2011, 2012 en 2013 wordt de eindejaarstoelage voor alle personeelsleden telkens

verhoogd met 100 euro

- een aanpassing van de salarisschalen van de decretale graden
- een functionele loopbaan D4-D5 voor leidinggevende ploegbazen

Deze maatregelen werden omgezet in regelgeving in het besluit van de Vlaamse Regering van 16 januari 2009 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn.

Daarnaast werden nog een aantal andere afspraken gemaakt over engagementen die tegen 2013 zullen gerealiseerd worden, zoals de start van de tweede pensioenpijler voor de contractuele personeelsleden, het onderzoek naar de integratie van de haarden standplaatsvergoeding, de mogelijkheid van de flexibilisering van de functionele loopbanen en de opstart van een Vlaamse Gemeenschappelijke Sociale Dienst voor de lokale besturen.

1.3.3 Andere maatregelen met betrekking tot het personeelsbeleid

■ Terugvordering kosten gewestelijke ontvanger

Op 17 oktober 2008 heeft de Vlaamse Regering de terugvordering van de kosten voor de gewestelijke ontvangers geregeld bij besluit.

■ Collectief verzoek herverdeling van de arbeid in de openbare sector

De Vlaamse Regering heeft een collectief verzoek gericht aan de federale overheid waarbij gevraagd werd de wet van 10 april 1995 betreffende de herverdeling van de arbeid in de openbare sector inzonderheid op de artikelen 13, 14 en 27, § 4 van toepassing te laten worden voor bepaalde lokale besturen van het Vlaamse Gewest. Dit verzoek werd ingewilligd door het koninklijk besluit van 20 mei 2008.

■ Helpdesk: coaching en ondersteuning bij de implementatie van de plaatselijke rechtspositieregeling

Er werd heel veel aandacht besteed aan coaching en ondersteuning van de lokale besturen bij de implementatie van de plaatselijke rechtspositieregeling. Een helpdesk waarin adviesvragen werden geregistreerd werd verder uitgebouwd, er werden FAQ's gepubliceerd op de website en in de vijf provincies werden er informatiesessies georganiseerd.

2 Stedenbeleid

2.1 Beleidsbrief 2008-2009

De Vlaamse minister van Stedenbeleid heeft zijn beleidsbrief stedenbeleid voorgesteld aan het Vlaams Parlement. Hieronder vindt u een overzicht van de belangrijkste maatregelen die gepland zijn voor het werkjaar 2008-2009.

OVERZICHT

BELEIDSMAATREGELEN 2008-2009 STEDENBELEID

Leefbaarheid van de steden verhogen, op stadsniveau en op wijkniveau

Extra financiële impulsen in het Stedenfonds

- voorbereiding visitatiecommissie
- afstemming Stedenfondsbeleids-
overeenkomsten op strategische
meerjarenplanning

Stadsvernieuwingsprojecten (13 centrumsteden, 21 provinciesteden en de VGC)

- subsidieovereenkomsten
- nieuwe financieringsvormen zoeken;
middelen, expertise en dienstverlening
integreren

Samenleven in diversiteit verbeteren, het democratisch draagvlak in de steden versterken

- participatiedebat op basis van de
visietekst en de aanbevelingen van de
Kerngroep Participatie
- gebiedswerking in de steden: congres en
publicatie
- ondersteuning van innoverende en
originele projecten in de steden:
evaluatie

De kwaliteit van het bestuur in de steden verhogen

- actualisatie van de stadsmonitor
- onderzoek strategische managementmo-
dellen: rapport over strategische
modellen en alternatieve sturingsmodali-
teiten

- opvolging, ondersteuning en kwaliteits-
bewaking van Stadsvernieuwingsprojec-
ten

o projecten in uitvoeringsfase

- * implementatie volgsysteem
- * geplande begeleidingstrajecten
opstarten

- * standaardformulier om subsidie-
schijven aan te vragen

- * richtlijnen voor de beoordeling van
aanvraagdossiers

- * afwegingskader

- o begeleiding van projecten in concept-
fase

- * voorstelling van de resultaten op een
contactdag

- masterclass stadsprojecten

- o werkbezoek aan drie projecten in
Vlaanderen

- o tweedaags werkbezoek naar Lyon

- discussieplatform “rasterstad –
stadsregionale samenwerking”

- o aanbevelingen

- o instrumenten om samenwerking tussen
stad en rand te bevorderen

- steden ondersteunen rond “Europa”

- o voorbereiding EU-voorzitterschap

- realisatie en opvolging van de stadscon-
tracten

Positieve beeldvorming van de steden verhogen

- website thuisindestad.be verbeteren

- “Thuis in de stad”-communicatie-
campagne

- “Thuis in de stad”-prijs

- pilootproject “Stadsklassen” inbedden in
het stedenbeleid

Steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

- samenwerking met de steden en de VGC
- overleg met de steden en de VGC
- stadscontracten met de 13 steden
- samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden
- samenwerking tussen de verschillende diensten van de Vlaamse overheid
- samenwerking met de federale overheid
- samenwerking met Europa

2.2 Begroting

Voor 2009 omvat het Beleidsdomein B programma I “stedenbeleid” 138.021.000 euro beleidskredieten.

Het grootste deel hiervan gaat naar het Stedenfonds (123.424.000 euro) en naar de ondersteuning van Stadsvernieuwingsprojecten (12.855.000 euro).

Daarnaast omvat de begroting nog middelen voor:

- werkingskosten: 283.000 euro. Net als in 2008 gaan 150.000 euro hiervan naar externe ondersteuning van het team Stedenbeleid voor de opvolging van de Stadscontracten en ondersteuning bij de Stadsvernieuwingsprojecten
- studiekosten: 207.000 euro
- allerlei uitgaven voor communicatie: 136.000 euro
- communicatie, vorming en sensibilisering: 700.000 euro (voorafname van het budget Stedenfonds)
- “Thuis in de Stad”-prijs: 175.000 euro
- subsidies voor originele en innoverende projecten: 101.000 euro
- subsidie aan het Kenniscentrum Vlaamse steden: 140.000 euro

Voor het Vlaamse stedenbeleid blijven de centrale uitdagingen: de stadsvlucht tegen gaan en het democratisch draagvlak verhogen. De stadsmonitor toont aan dat het met de steden beter en beter gaat. De stadsvlucht in absolute cijfers is gestopt, en de bewoners zijn tevredener over hun stad. De stadsmonitor leert echter ook dat wonen minder betaalbaar wordt, en dat sociaal-economisch sterkere gezinnen met kinderen in de rand

gaan wonen.

Voor het Vlaams stedenbeleid zijn er 5 strategische doelstellingen.

1. leefbaarheid van de steden verhogen, op stadsniveau en op wijkniveau
2. samenleven in diversiteit verbeteren en het democratische draagvlak in de steden versterken
3. kwaliteit van het bestuur in de steden verbeteren
4. positieve beeldvorming van de steden verhogen
5. steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

2.3 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008

2.3.1 Leefbaarheid van de steden verhogen, op stadsniveau en op wijkniveau

■ Stedenfonds voor 13 steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie

De Vlaamse Regering heeft op 14 december 2007 de beleidsovereenkomst 2008-2013 met de 13 steden en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) goedgekeurd. Door deze beleidsovereenkomst heeft de Vlaamse Regering de volgende subsidiebelofte verleend.

Stad	Bedrag van de gecumuleerde trekkingen beleidsvereenkomst 2008 – 2013 (in euro)
Aalst	12.947.676
Antwerpen	292.744.200
Brugge	19.052.208
Genk	32.806.638
Gent	148.812.480
Hasselt	11.086.560
Kortrijk	12.977.430
Leuven	16.579.200
Mechelen	22.687.266
Oostende	24.804.090
Roeselare	8.829.198
Sint-Niklaas	11.037.486
Turnhout	7.133.598
VGC	69.522.000
Totaal	691.020.030

Elk jaar legt de Vlaamse Regering de definitieve trekkingen vast. Zij schrijft de extra trekkingen die hieruit voortvloeien in de overeenkomst in. Op 21 maart 2008 keurde de Vlaamse Regering het definitieve trekkingenrecht 2008 goed.

De steden en de VGC hebben in de beleidsvereenkomst aangegeven welke evoluties zij wenselijk en prioritair vinden in hun stedelijke omgeving. Zij konden deze evoluties ruim omschrijven: het Stedenfonds is één van de instrumenten waarover de steden en de VGC beschikken om stedelijk beleid te voeren. Dit wijst op de complementaire inzet van het Stedenfonds. Nieuw voor de tweede overeenkomst is de samenwerking met de Studiedienst van de Vlaamse Regering (SVR). De SVR en het team Stedenbe-

leid adviseerden de steden en de VGC bij het formuleren van de maatschappelijke effecten en de keuze van de indicatoren om deze ontwikkelingen op te volgen. Hierbij is zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de Stadsmonitor. De Studiedienst van de Vlaamse Regering volgt de gekozen indicatoren voor de periode 2008-2013 op en presenteert deze op een gebundelde en gemakkelijk interpreteerbare visuele vorm in een rapport. In één oogopslag zijn de tendensen in de stad zichtbaar. Op deze wijze ging de dienst in op het advies van de visitatiecommissie om de maatschappelijke effecten op een geïntegreerde wijze te benaderen en om van het opvolgen van de beoogde maatschappelijke evoluties een gedeelde verantwoordelijkheid te maken. In het voorjaar 2008 hebben de 13 steden een eerste rapport ontvangen.

De Vlaamse Gemeenschapscommissie volgt zelf de indicatoren op. De VGC beschikt niet over een Stadsmonitor en heeft daarom vooral gekozen voor prestatiegebonden indicatoren, die zij zelf opvolgt.

De opvolging van maatschappelijke effecten heeft tot doel het debat over de gemaakte strategische keuzes te stimuleren en te onderbouwen. Immers, aan de hand van concrete data krijgen steden en de VGC zicht op ontwikkelingen, kunnen zij deze interpreteren en nagaan of zij hun strategische keuzes moeten handhaven of bijsturen.

Naast de wenselijke evoluties hebben de steden en de VGC in de beleidsvereenkomst de strategische keuzes opgenomen, waarmee zij een bijdrage aan die maatschappelijke evoluties willen leveren.

■ Stadsvernieuwingsprojecten voor 13 centrumsteden, 21 provinciesteden en de VGC

Stadsvernieuwingsprojecten zijn in 5 jaar tijd uitgegroeid tot een belangrijk instrument van het Vlaamse stedenbeleid. De Vlaamse overheid biedt de steden financiële ondersteuning bij de realisatie van goed onderbouwde en doordachte Stadsvernieuwingsprojecten met een multifunctioneel karakter. Deze Stadsvernieuwingsprojecten vervullen een belangrijke hefboomfunctie en zorgen voor een nieuwe dynamiek: ze maken een verloederde wijk of stadsdeel weer gezond, verhogen de leefkwaliteit en hebben een positieve impact op zowel het private als het publieke domein.

Volgende steden kunnen projecten indienen: de grootsteden Antwerpen en Gent, de regionale steden Aalst, Brugge, Hasselt, Genk, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout, de provinciale steden Aarschot, Deinze, Dendermonde, Diest, Eeklo, Geel, Halle, Herentals, Ieper, Knokke-Heist, Lier, Lokeren, Mol, Oudenaarde, Ronse, Sint-Truiden, Tiel, Tienen, Tongeren, Vilvoorde en Waregem en de VGC (voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest).

De meerjarenbegroting omvat een bedrag van ongeveer 30 miljoen euro gespreid over de begrotingsjaren 2007, 2008 en 2009 (2007: 7.042.000 euro, 2008: 10.704.000 euro en 2009: 12.714.000 euro). De Vlaamse Regering lanceerde de oproep eind 2006.

Op 6 juli 2007 heeft de Vlaamse Regering de door de jury voorgestelde selectie van

projecten in fase 1 goedgekeurd.

Voor de projecten die aangerekend worden op de begroting 2008 of 2009 bepaalt de regering het subsidiebedrag bij de definitieve goedkeuring, op basis van een volledig dossier. Hierna de lijst van deze voorlopig geselecteerde projecten:

- Kortrijk: Bijstandssite
- Sint-Niklaas: Clementwijk
- Aalst: Stationsomgeving
- Aarschot: Aarschot op sporen
- Antwerpen: IGLO (Intergenerationeel project Linkeroever)
- Geel: Strategische vernieuwing Geel-Centrum
- Gent: Bruggen naar Rabot
- Leuven: Herontwikkeling Vaartkom
- Oudenaarde: De Scheldekop
- Tielt: Kortrijkstraat
- Vilvoorde: Watersite De Molens
- Antwerpen: 't Eilandje

Naast projectsubsidies verleent de regering ook conceptsubsidies. De conceptsubsidie dient om een stad te begeleiden bij de ontwikkeling van een stevige projectbasis en innoverende visie voor een stadsvernieuwingsproject. Voor bepaalde dossiers impliceert deze begeleiding volgens de jury ook een herdenken vanaf de conceptfase. In andere gevallen gaat het eerder om de versterking van een voorstel dat potentieel in zich draagt.

De jury heeft de eerste 6 projecten waarvoor de begeleiding het meest dringend is - omdat er op korte termijn evoluties in het project te verwachten zijn - toegewezen aan het budget 2007, de andere 4 waarvoor dit minder dringend is aan het budget 2008.

Voor de conceptsubsidie werd een subsidiebedrag van 57.000 euro per project vastgesteld. Deze keuze van de jury werd bevestigd in het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2007.

■ Toekenning conceptsubsidie 2007

- Brugge: Stadsportaal
- Deinze: Stedelijk wonen aan de Leie
- Hasselt: Blauwe Boulevard
- Lier: Stationsomgeving
- Lokeren: Hoedhaar
- Roeselare: Roeselare Centraal

■ Toekenning conceptsubsidie 2008

- Antwerpen: Zurenborg
- Mechelen: Tinel
- Mol: Inbreidingsproject Guido Gezellestraat
- Tienen: Heilig Hartziekenhuis en omgeving

Voor deze 10 projecten sloot de Vlaamse overheid met de stad een overeenkomst en startte in 2008 ook een begeleidingstraject op.

2.3.2 Samenleven in diversiteit verbeteren, het democratisch draagvlak in de steden versterken

■ Werkgroep participatie

In juni 2007 startte een Werkgroep Participatie. Deze werkgroep heeft tot doel de competentie van de lokale besturen voor participatief bestuur te versterken.

Thema's die de voorbije maanden reeds aan bod kwamen, zijn:

- de burgermaatschappij

- organisatie van inspraak en participatie bij stadsprojecten of het ontbreken daarvan
- opzet van stadsbrede initiatieven
- de toenemende aandacht voor buurt en wijk in stedelijke participatie,
- omgaan met burgerinitiatieven
- mogelijke inzet van wijkbudgetten
- doelgroepgerichte en thematische participatie
- participatie en bestuurlijke vermogens van de stadsbesturen

■ Gebiedswerking in de steden: congres en publicatie in samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden

Hierover heeft op 29 september 2008 in Antwerpen een congres plaats gehad, een samenwerking tussen het Kenniscentrum Vlaamse Steden, de Vlaamse overheid en de stad Antwerpen. Naar aanleiding van het congres is ook het boek "De stad in de wijk" verschenen, een publicatie over praktijken van gebiedswerking in Vlaanderen, voorbereid door een werkgroep van professionals die actief zijn in de gebiedswerkingen van de verschillende Vlaamse centrumsteden.

■ Innoverende en originele projecten in de steden ondersteunen

Het Vlaamse stedenbeleid heeft in het na-jaar 2007 beslist om drie waardevolle projecten te steunen, en dit binnen een vooraf vastgesteld kader voor het ondersteunen van vernieuwende en levenskrachtige projecten die uit de gemeenschap zelf - in casu het buurt- of verenigingsleven - komen.

- Studiehuis Winterslag
- “Zin in de Stad”
- “De Site”

2.3.3 De kwaliteit van het bestuur in de steden verhogen

■ Stadsmonitor

Sinds einde 2007 beheert en actualiseert de Vlaamse overheid de Stadsmonitor. Om dit deskundig te doen, heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een samenwerkingsprotocol gesloten met de Studiedienst van de Vlaamse Regering.

In 2008 heeft de Vlaamse overheid het monitoringinstrument verder ontwikkeld.

■ Onderzoek Strategische managementmodellen

Het Steunpunt Bestuurlijke Organisatie Vlaanderen (SBOV) voert een tweejarig (2007 – 2008) onderzoek naar gepaste strategische managementmodellen. Prof. Dr. Nathalie Vallet (UA) en onderzoeker Gilles Bauwens (UA) voeren dit onderzoek uit.

■ Opvolging, ondersteuning en kwaliteitsbewaking Stadsvernieuwingsprojecten

Projecten in uitvoeringsfase

Het team Stedenbeleid heeft in samenwerking met een externe partner een stand van zaken opgemaakt van alle stadsprojecten in uitvoering van oproep 1, oproep 2 en oproep 3.

Dit heeft geleid tot een tussentijds rapport dat de stand van zaken van alle projecten samenvat. Het rapport bevat ook een overzicht van projecten waarvoor een begeleidingstraject aangewezen is en de wijze van begeleiding.

Ook heeft het team een digitaal informatieplatform opgericht om op interactieve wijze de stand van zaken van de verschillende projecten te volgen en om kennisuitwisseling te bevorderen. Dit digitaal platform zal toegankelijk zijn voor alle relevante partners, zowel publieke als private.

Begeleiding in conceptfase

In 2007 heeft de regering aan 10 projecten van oproep 3 een conceptsubsidie toegekend. Voor een eerste groep van 6 projecten startte het traject in het najaar van 2007. De tweede groep van 4 projecten ging van start in het voorjaar 2008.

■ Masterclass stadsprojecten

Vanuit de vaststellingen dat de aandacht voor stadsvernieuwing in de steden blijft groeien, en vorming en opleiding op vlak van projectmanagement alsmaar belangrijker worden, organiseerde de Vlaamse Ver-

eniging voor Ruimte en Planning (VRP vzw) en het Departement ASRO van de KULeuven een geactualiseerde editie van de “Masterclass”. Andere partners hierbij zijn de Vlaamse Bouwmeester en het PPS-Kenniscentrum.

2.3.4 Ondersteuning aan de steden over Europa

Omdat grensoverschrijdende samenwerking steeds belangrijker wordt voor de stedelijke ontwikkeling en idealiter ook een versterking betekent van het Vlaamse stedenbeleid krijgt het Europese luik een prominenter plaats in het Vlaamse stedenbeleid.

In uitvoering van de vraag naar een meer efficiënte en horizontale samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de steden, startte in oktober 2007 de stuurgroep Europa zijn werkzaamheden op.

Team Stedenbeleid organiseerde twee “Europa”-dagen in 2007.

Aan het Kenniscentrum Vlaamse Steden werd een uitgebreide opdracht gegeven inzake Europa.

2.3.5 Positieve beeldvorming van de steden verhogen

■ Website www.thuisindestad.be

De website thuisindestad.be heeft in 2008 een inspirerend luik uitgebouwd met eigentijdse woonlocaties in de stad.

■ Communicatiecampagne “Thuis in de stad”

Deze campagne schenkt ruim aandacht aan de vele opportuniteiten die de stad biedt aan jonge gezinnen met kinderen en aan medioren. In april 2008 gaf Gusje het stadsmusje in de Zoo van Antwerpen het startschot met Gusje en de stadsmusbus als nieuwe ambassadeurs van “Thuis in de stad”, aan het grote publiek voor te stellen. Hierbij werden ook een twintigtal jonge gezinnen én hun kinderen, die recent in de stad kwamen wonen, in de schijnwerpers geplaatst. Op drie nationale radiozenders waren in het voorjaar spotjes te horen waarbij Gusje, het stadsmusje, het wonen in de stad op een ludieke wijze aanprijst. In het najaar komt er een tweede golf radiospotjes op dezelfde zenders.

■ “Thuis in de Stad”-prijzen

In december 2007 werden voor de zevende maal de jaarlijkse “Thuis in de stad”-prijzen uitgereikt. Met deze prijs bekroont de Vlaamse overheid opmerkelijke en innovatieve stedelijke projecten van de 13 Vlaamse steden en de VGC. De prijzen gingen naar projecten in Kortrijk, Genk en Antwerpen.

■ “Stadsklassen”

Sinds 2006 ondersteunt de Vlaamse overheid projecten rond “Stadsklassen” in Brussel en Gent, om de jongeren de stad te leren kennen.

2.3.6 Steden versterken door samenwerking op verschillende bestuursniveaus

De Vlaamse Regering erkent de steden en de VGC als volwaardige partners.

■ Samenwerking met de steden en de VGC

Steden die erin slagen inclusieve projecten op te zetten waarbij zij verscheidene gewenste effecten integreren, moeten in de Vlaamse overheid een partner vinden die op dezelfde inclusieve manier werkt. Ook de visitatiecommissie wees op de noodzaak van het opnemen van medeverantwoordelijkheid door de Vlaamse overheid. De Vlaamse Regering heeft met elk van de 13 centrumsteden een Stadscontract gesloten. De Stadscontracten lopen over een periode van 6 jaar (2007-2012) met een evaluatie eind 2009.

Roeselare	Nieuwe openbare bibliotheek als kennis-, i
Sint-Niklaas	Voltooing stadsring
Turnhout	R13 en uitwerking Stedelijk Plateau

■ Samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden

In 2007 hebbende 13 Vlaamse centrumsteden een Kenniscentrum Vlaamse Steden opgericht. Het kenniscentrum heeft als opdracht:

- de kennis en ervaringen in steden beter ontsluiten en breder delen
- de samenwerking tussen de Vlaamse steden bevorderen als steun voor een innovatief, effectief en efficiënt lokaal stedelijk beleid
- beleidsacties opzetten om op alle overheidsniveaus en in de Vlaamse samenleving te werken aan een meer en beter op stedelijkheid gericht beleid

De 13 Stadscontracten omvatten ook 16 stadsspecifieke projecten

Stad	Project
Aalst	Multifunctioneel evenementencomplex met regionale uitstraling
Antwerpen	Ontwikkeling Petroleum Zuid
Antwerpen	Heraanleg Scheldekaaien
Brugge	Economische en ecologische ontsluiting van Brugge (N31 en Ommevaart)
Genk	C-Mine: herbestemming mijnsite Winterslag
Genk	Waterschei: hoogwaardig bedrijvenpark en wetenschapspark
Gent	Oude Dokken en Handelsdokbrug: reconversie van oude dokken tot waterfrontwijk
Gent	Gent The Loop: ruimte voor bedrijvigheid op site rond Flanders Expo
Hasselt	De Blauwe Boulevard: herwaardering stadsdeel Kanaalkom
Kortrijk	Hoog Kortrijk: integratie ziekenhuissite; optimaliseren van de Noord-Zuidverbinding
Leuven	Herontwikkeling Vaartkom Leuven
Mechelen	Wegbypass Arsenaalsite als ruggengraat voor ontwikkeling Arsenaalgebied.
Oostende	Uitwerking strategische visie voor Oostende als centrumstad aan de kust

3 Inburgering en diversiteit

3.1 Beleidsbrief Inburgering

De Vlaamse minister bevoegd voor inburgering heeft zijn beleidsbrief 2008-2009 voorgesteld aan het Vlaams Parlement. Hieronder de belangrijkste aandachtspunten voor het werkjaar 2008-2009.

OVERZICHT

BELEIDSMAATREGELEN 2008-2009
INBURGERING EN DIVERSITEIT

■ Inburgering

Naar een afdwingbaar inburgeringsbeleid

- administratieve geldboetes: inschakeling Agentschap Vlaamse Belastingdienst
- systeem van waarborg en vergoeding wordt nog niet ingevoerd:

Professionalisering van het inburgeringstraject

- uitwerking van een geïntegreerd doelenkader
- maatschappelijke oriëntatie: omschakeling naar pakket
- verdieping van de loopbaanoriëntatie voor inburgeraars met een educatief of sociaal perspectief
- trajectbegeleiding: procesbegeleiding en ondersteuning door het Vlaams Minderheden centrum (VMC)
- minderjarigenwerking: nieuw besluit
- Kruispuntbank Inburgering
 - o uitbreiding
 - o verbetering van de bestaande uitwisseling
 - o monitoring: aanpassing structuur KBI-databank
 - o detectie van ouders van leerplichtige en schoolgaande kinderen: nieuwe module in het cliëntvolgsysteem
 - o screening van de KBI

Financiering van de onthaalbureaus: analyse

Huizen van het Nederlands: opleiding van de intakers

Inburgeraars informeren en doorverwijzen

- gemeenten
 - o adressenlijsten
- OCMW's
 - o standaardprotocol
- minderjarigen informeren
 - o jeugddiensten

Het secundaire traject

- pilootproject "intermediaire partner educatief inburgeringstraject"

Het Vlaamse inburgeringsbeleid in Brussel: blijvende opvolging

Het civiel effect van de inburgering: "Dag van de Inburgeraar"

■ Diversiteitsbeleid

Managers van Diversiteit: projecten subsidiëren

Diversiteitssector in 2008-2009

- aanpassing decreet
- nieuwe overeenkomsten met de integratiecentra en diensten
- erkenning van 10 nieuwe integratiediensten

Experimentele projectsubsidies 2008-2009

- experimenten ter ondersteuning van het diversiteitsbeleid
 - o VVSG-project
 - o diversiteitscharter in de horeca
 - o project huwelijksmigratie

- o allochtone bouwondernemers
- o zomerscholen
- experimenten ter ondersteuning van het inburgeringsbeleid
 - o project VMC: ondersteuning onthaalbureaus
 - o project diplomagelijkschakeling

Woonwagenbeleid en -terreinen

- onderzoek positie woonwagenbewoners
- strategisch plan
- onderzoek maatschappelijke en economische positie Roma

Minderhedenforum

- personeelsuitbreiding

Instrumentarium voor de monitoring van het lokaal diversiteitsbeleid

- diversiteitsindicatoren

■ Coördinatie van het inburgerings- en diversiteitsbeleid

Impulsfonds voor het Migrantenbeleid

- optimalisatie webapplicatie

Sociaal tolken en vertalen

- opname als specifieke sector in het integratiedecreet
- kwaliteitsfunctie “matcher”

Steunpunt “gelijke-kansenbeleid”

- seminarie
- publicatie project Integratiekaart

Evaluatieonderzoek inburgeringsbeleid

Inburgering internationaal

- samenwerking met het ESF-agentschap
- opvolging Europees beleid

- bekendmaking inburgeringsmodel op vergaderingen en internationale fora
- overleg met Duitstalige en Franse Gemeenschap.

3.2. Begroting

Het programma BJ bevat een totaal bedrag van 61.888.000 euro aan beleidskredieten voor het diversiteits- en inburgeringsbeleid. Het bestaat uit volgende uitgavenpakketten:

- uitgaven voor het inburgeringsbeleid en ondersteunende maatregelen;
- uitgaven voor het diversiteitsbeleid en ondersteunende maatregelen;
- uitgaven voor projecten ingediend onder “Managers van diversiteit”;
- subsidiëring voor de aankoop en de aanleg van terreinen voor woonwagenbewoners

■ Uitgaven voor het inburgeringsbeleid

Deze kredieten zijn bestemd voor de uitvoering van het inburgeringsdecreet. Het uitgavenpakket inburgering bevat in 2009 een totaal van 33.309.000 euro beleidskrediet.

De begroting omvat hiervoor volgende kredieten:

- subsidies inburgeringsbeleid: 32.062.000 euro. De besteding van deze basisallocatie dient voor de subsidiëring van de onthaalbureaus, bijkomende subsidies voor de onthaalbureaus, de tolkdienstverlening en voor de cofinanciering van projecten in het kader van het Europees Integratiefonds

- begeleidende maatregelen inburgeringsbeleid, met inbegrip van uitgaven voor buitenlandse zendingsreizen: 890.000 euro
- investeringen in het kader van de Kruispuntbank Inburgering: 357.000 euro

■ Uitgaven voor het diversiteitsbeleid

Deze kredieten bevatten de uitgaven voor de ondersteuning van de acties van het diversiteitsbeleid. Het uitgavenpakket diversiteit bevat in 2009 een totaal van 15.694.000 euro beleidskrediet.

- allerhande uitgaven aanmoediging, organisatie, ontwikkeling activiteiten integratie etnisch-culturele minderheden: 211.000 euro
- de cofinanciering van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid: 195.000 euro
- de subsidiëring centra en diensten Vlaams minderheidsbeleid en schipperswerking: 14.513.000 euro
- de subsidiëring van projecten met een experimenteel aanvullend en/of vernieuwend karakter ten aanzien van etnisch-culturele minderheden: 775.000 euro

■ Uitgaven voor projecten ingediend onder ‘Managers van diversiteit’

Dit zijn subsidies ter versterking van initiatieven in het inburgeringsbeleid (basisallocatie 33.30): 5.000.000 euro.

■ Subsidiëring voor de aankoop en de aanleg van terreinen ten behoeve van woonwagengewoners

Er is een bedrag van 4.445.000 euro voorzien.

3.3 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008 inzake het inburgeringsbeleid

3.3.1 Aanpassing van het decreet

Op 2 maart 2008 is het inburgeringsdecreet gewijzigd. Daarmee heeft Vlaanderen de afbakening van de doelgroep van inburgering aangepast aan de recentste aanpassing van de Vreemdelingenwet van 15 december 1980.

De grootste wijziging daarin betreft het moment waarop asielzoekers hun recht op inburgering verwerven. Voortaan kunnen ze vier maanden nadat zij asiel aanvroegen in een inburgeringstraject stappen. Meteen zijn ze ook verplicht het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie te volgen.

De Vlaamse overheid stroomlijnde andere bepalingen. Zo zijn voortaan alle categorieën nieuwgekomen vreemdelingen verplicht een inburgeringstraject te volgen vanaf hun eerste verblijf van meer dan drie maanden. Het wijzigingsdecreet van 14 juli 2006 maakte nog een verschil tussen erkende vluchtelingen en andere nieuwkomers.

Daarnaast is er voor gezorgd dat de inburgeringsplicht van minderjarige nieuwko-

mers die achttien jaar worden hun schoolloopbaan niet in de weg staat. Zij kunnen een opschorting of zelfs een vrijstelling krijgen wanneer ze nog school lopen.

Tenslotte zorgt de wijziging van het decreet ervoor dat ook rechthebbende inburgeraars een beroep kunnen doen op een flexibel traject wanneer ze werken.

3.3.2 Naar een afdwingbaar inburgeringsbeleid

Op 12 september 2008 heeft de Vlaamse Regering het besluit betreffende het opleggen van een administratieve geldboete aan rechthebbende en verplichte inburgeraars goedgekeurd. Daarmee stapt de Vlaamse overheid over van een systeem van penale boetes naar een systeem van administratieve geldboetes. De overstap was nodig omdat uit de praktijk is gebleken dat het bestaand instrumentarium van penale boetes niet efficiënt is en als sanctioneringsinstrument niet het beoogde resultaat oplevert. Een systeem van administratieve geldboetes moet inburgeraars ertoe aanzetten om het inburgeringsprogramma regelmatig te volgen en te voleindigen.

Voortaan is het onthaalbureau de centrale spil in het informatieproces. Het bureau krijgt de bijkomende taak om de inburgeraars-nieuwkomers via brieven en persoonlijk contact te werven. Daarmee moet de gemeente niet langer brieven en herinneringsbrieven versturen. Zij moet wel nog steeds een folder meegeven aan elke inburgeraar-nieuwkomer die zich in de gemeente komt inschrijven.

Daarnaast blijft het onthaalbureau de instantie die de inbreuken op de inburgeringsplicht vaststelt en meldt. Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur behandelt de procedure verder. Het agentschap heeft hiervoor vijf 'handhavingsambtenaren' aangeworven. Ze voeren het onderzoek naar de inbreuk, kunnen een hoorzitting organiseren en bepalen het bedrag van de boete. De handhavingsambtenaren hebben elk een standplaats in één van de provinciale afdelingen van het agentschap. Zij zijn echter voor heel het Vlaamse Gewest bevoegd.

3.3.3 Professionalisering van het inburgeringstraject

■ Maatschappelijke oriëntatie

De Vlaamse overheid heeft in 2008 de fundamenteën gelegd om het vormingsprogramma maatschappelijke oriëntatie op te bouwen. Zij heeft uitgeverij Van In de opdracht gegeven om een nieuwe leermethode voor maatschappelijke oriëntatie op te maken. Een eerste resultaat hiervan zijn nieuwe einddoelen maatschappelijke oriëntatie. De Vlaamse Regering keurde die op 27 juni 2008 goed. Op basis daarvan komt een leerwerkschrift voor cursisten met onder andere een DVD, een docentenhandleiding en instaptoetsen. Daarop aansluitend ontwikkelt het Vlaams Minderhedencentrum een VTO-beleid specifiek voor medewerkers-MO van de onthaalbureaus. VTO staat voor vorming, training en opleiding, MO staat voor maatschappelijke oriëntatie.

■ Loopbaanoriëntatie

De VDAB verzorgt het aanbod loopbaan-

oriëntatie voor inburgeraars met een professioneel perspectief, zowel richting werknemerschap als richting zelfstandig ondernemerschap. Er is dus nood aan een goede afstemming en informatie-uitwisseling tussen het onthaalbureau, VDAB en Syntra Vlaanderen. Daarom sloten de Vlaamse ministers bevoegd voor het inburgeringsbeleid, het tewerkstellingsbeleid en het economisch beleid op 24 april 2008 een samenwerkingsprotocol af.

Het protocol bepaalt dat de VDAB instaat voor het onderzoek van de afstand naar de arbeidsmarkt van de inburgeraars met een professioneel perspectief richting werknemerschap of richting zelfstandig ondernemerschap en voor het vormingsonderdeel loopbaanoriëntatie. Voor een aangepast vormingsgedeelte voor inburgeraars die reeds in de aanvangsfase hun interesse voor het ondernemerschap kenbaar maken, kan de VDAB een beroep doen op SYNTRA Vlaanderen. Voor geïnteresseerde nieuwkomers met een duidelijk perspectief richting ondernemerschap is het immers belangrijk om zo snel mogelijk in een ondernemerstraject te stappen.

Het is de taak van de onthaalbureaus om een aangepaste vorm van loopbaanoriëntatie aan inburgeraars met een sociaal of educatief perspectief aan te bieden. Dit is een nieuwe opdracht voor de onthaalbureaus. Het Vlaams Minderhedencentrum zorgt voor de nodige ondersteuning.

■ Trajectbegeleiding

Het experimenteel project “Loopbaanoriëntatie en geïntegreerd traject”, uitgevoerd

door het Vlaams Minderhedencentrum, moest de doelgerichtheid van het primaire traject verhogen. De trajectbegeleiding moet daarbij meer gestructureerd en in samenspel met de andere trajectonderdelen verlopen. Het VMC deed in dit kader een voorstel van een methodiek om de inburgeraar in zijn of haar keuzeproces te begeleiden door een aantal gestructureerde gesprekken af te nemen. Daarnaast kwam er een aanzet om maatschappelijke oriëntatie en trajectbegeleiding complementair te kunnen inzetten.

Begeleiding bij diplomagelijkschakeling is ondertussen een vast onderdeel van de trajectbegeleiding van inburgeraars die deze procedure aanvatten. Deze opdracht voor de onthaalbureaus en de ondersteuningsopdracht van het Vlaams Minderhedencentrum heeft intussen ook geleid tot een goede samenwerking tussen Naric Vlaanderen, het Vlaams Minderhedencentrum en de sector van het sociaal tolken en vertalen.

■ Minderjarigenwerking van de onthaalbureaus

Het registratie- en cliëntvolgsysteem voor minderjarige nieuwkomers is vanaf het schooljaar 2008-2009 operationeel. Dit zal een duidelijker beeld geven van het profiel van de minderjarige nieuwkomers die de onthaalbureaus toeleiden en van de acties in deze toeleiding.

Met het oog op een verdere professionalisering van en de voorbereiding van een aangepaste regelgeving voor de minderjarigenwerking van de onthaalbureaus, ging het Platform Minderjarige Nieuwkomers van

start. Hieraan nemen de onthaalbureaus samen met het Vlaams Minderhedencentrum en het Agentschap voor Binnenlands Bestuur deel. Dit platform moet toelaten om de specifieke taken van de onthaalbureaus in provinciale en stedelijke context scherp te stellen.

■ NT2

Het decreet op het volwassenenonderwijs van 15 juni 2007 kiest ervoor om het inburgeringsbeleid mee te versterken. Cursisten die een cursus NT2 richtgraad 1 en richtgraad 2 volgen bij een CVO en een inburgeringsattest behaald hebben of een inburgeringstraject volgen en een inburgeringscontract kunnen voorleggen, worden vrijgesteld van het betalen van inschrijvingsgeld voor een cursus NT2 tot en met richtgraad 2. NT2 staat voor Nederlands als tweede taal.

■ Kruispuntbank Inburgering

Het cliëntvolgsysteem werd aangepast aan de bepalingen van het gewijzigde inburgeringsdecreet. De koppeling tussen de Kruispuntbank Inburgering en de databank over het sociale huurstelsel kreeg grote aandacht. In het werkjaar 2008-2009 moet de uitwisseling een feit zijn.

■ Een gemeenschappelijke huisstijl inburgering

Het voorbije werkjaar kwam een gemeenschappelijke huisstijl voor de onthaalbureaus en het inburgeringsbeleid tot stand. Alle onthaalbureaus passen deze huisstijl toe.

3.3.4 Inburgeraars informeren en doorverwijzen

■ Gemeenten

De Vlaamse overheid heeft naar aanleiding van het aanpassingsdecreet van 1 februari 2008 nieuw informatiemateriaal ter beschikking van de gemeenten gesteld. Daarnaast is ook werk gemaakt van betere adressenlijsten van nieuwkomers. In samenwerking met de FOD Binnenlandse Zaken (zowel de Dienst Vreemdelingenzaken als het Rijksregister) is ervoor geopteerd de reden van migratie in het rijksregister te registreren.

■ Minderjarige anderstalige nieuwkomers

De toeleiding van minderjarige anderstalige nieuwkomers naar socioculturele activiteiten behoort tot de opdrachten van de Vlaamse gemeenten. De gemeenten werden hierin reeds in beperkte mate ondersteund. Hoewel deze taak nieuw is voor gemeenten, hebben zij hierin al heel wat ervaring opgedaan. In bepaalde regio's werken het onthaalbureau, gemeentelijke diensten (waaronder de jeugddienst) en andere partners samen om minderjarige nieuwkomers te laten kennis maken met verschillende soorten vrijetijdsbesteding.

3.3.5 Inburgering in Brussel

Omwille van de specificiteit van Brussel, is de organisatie van het inburgeringsbeleid in Brussel net iets anders. In tegenstelling tot de onthaalbureaus in het Vlaamse Gewest kent het onthaalbureau Inburgering Brussel

geen structurele samenwerking met gemeenten en is er geen structurele instroom van inburgeraars-nieuwkomers via de zogenaamde CEVI-lijsten. Het onthaalbureau onderneemt daarom zelf meerdere werwingsacties.

De samenwerking tussen het onthaalbureau Inburgering Brussel en de Brusselse partners verloopt goed maar er is een blijvende nood aan afspraken om het inburgerings- en inwerkingsdecreet in Brussel toe te passen.

3.3.6 Het civiele effect van inburgering

Op 14 december 2008 vond de tweede Dag van de Inburgeraar plaats. Dat is een plechtigheid om inburgeraars die hun attest van inburgering hebben behaald, te huldigen. Dit evenement dat werd georganiseerd in samenwerking met de onthaalbureaus, de provinciehoofdsteden en de provincies was een succes. Inburgeraars over heel Vlaanderen werden in de bloemetjes gezet voor de inspanningen die ze het jaar voordien geleverd hebben. Tegelijk kreeg de Vlaamse bevolking het signaal hoe belangrijk een inburgeringsbeleid is voor de hele Vlaamse samenleving.

3.4 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008 inzake het diversiteitsbeleid

3.4.1 Managers van diversiteit

De diversiteit binnen onze samenleving is een onomkeerbaar feit. Dit biedt heel wat kansen voor onze samenleving, maar stelt ons ook voor grote uitdagingen. De begroting omvatte 5.000.000 euro voor de "managers van diversiteit".

Er werden in totaal 229 projecten ingediend, waarvan er 89 werden goedgekeurd voor een totaal bedrag van 4.513.041,33 euro.

Deze projecten moesten op een aantal inhoudelijke prioriteiten inspelen. Deze waren:

- buurtprojecten ondersteunen en bewonersparticipatie versterken ter bevordering van de sociale cohesie en ter verbetering van de leefkwaliteit van de wijk
- overlastfenomenen bestrijden ter verhoging van het veiligheidsgevoel
- verantwoordelijkheid en betrokkenheid van ouders in de opvoeding en begeleiding van kinderen en jongeren versterken
- schoolloopbaan, onderwijspositie en Nederlandse taalstimulering verbeteren
- arbeidspositie verbeteren, en het ondernemerschap ondersteunen en versterken
- wederzijdse beeldvorming en communicatie verbeteren

- actieve participatie aan het verenigingsleven gericht op culturele diversiteit verhogen

De volgende overkoepelende prioriteiten golden daarenboven voor elk project:

- inzet van vrijwilligers
- culturele diversiteit van het doelpubliek (gericht naar allochtone én autochtone Vlamingen)

Naast de klemtoon op de diversiteit van de samenleving, zijn de meetbare effecten van de projecten een belangrijk aandachtspunt.

Een lijst van de goedgekeurde projecten staat op de website www.diversiteitsbeleid.be.

3.4.2 De diversiteitssector

Voorbereiding van nieuwe overeenkomsten met integratiecentra en -diensten

De Vlaamse Regering heeft een omzendbrief geschreven aan alle integratiecentra en -diensten met extra richtlijnen over de opmaak van de meerjarenplanning. Deze omzendbrief heeft tot doel de planlast in deze overgangperiode zoveel mogelijk te beperken.

■ Prioriteiten voor de nieuwe beleidsplannen van de integratiediensten

Belangrijke doelstellingen die in de beleidsplanning moeten worden opgenomen, zijn:

- bevorderen van het samenleven in diversiteit: sociale cohesie, het detecteren van samenlevingsproblemen,

bemiddeling, beeldvorming

- bevorderen van de toegankelijkheid van diensten en voorzieningen: intern en extern inclusief beleid. In principe is dit een tweedelijnsaak. Indien men een eerstelijnswerking uitbouwt, dan kan dit enkel mits in een overeenkomst met de betrokken dienst een tijdspad wordt vastgesteld, waarbinnen de betrokken taken overgedragen worden naar de reguliere dienst
- detecteren, voorkomen en bestrijden van elke vorm van discriminatie
- inspraak en participatie van alle burgers
- vergroten van het draagvlak voor het diversiteitsbeleid, ondermeer door het geven van informatie aan de bevolking en door sensibiliseringsacties
- coördineren en oplossen van knelpunten betreffende het inburgeringsbeleid, meer specifiek met betrekking tot het secundair inburgeringsbeleid

De nieuwe meerjarenplannen van de integratiecentra

De opdrachten van de provinciale en lokale integratiecentra voor de nieuwe meerjarenplanning van de provinciale en lokale integratiecentra zijn voorlopig nog gedefinieerd in het huidige minderhedendecreet.

Voorbereiding tot erkenning en subsidiëring van 10 nieuwe integratiediensten

De begroting 2008 omvatte middelen voor de oprichting van 10 bijkomende diversiteitsdiensten. In 2008 kregen deze integratiediensten een starttoelage voor de voorbereiding van een erkenningsdossier, met onder andere een beleidsplan, zodat zij in de

loop van 2009 een erkenning kunnen krijgen.

3.4.3 Experimentele projectsubsidies

Het afgelopen werkjaar heeft de Vlaamse overheid 3 experimentele projecten gesubsidieerd.

Projecten 2007-2008

project-uitvoerder	naam project	subsidie-bedrag
Vzw CISO/ Dienst Integratie Antwerpen	"Huid en Haren, Een publieksproject over beeldvorming en discriminatie in het kader van de publiekswerking van Atlas"	149.453,79 euro
Koning Boudewijnstichting	Studiedag managers van diversiteit en brochure	85.000,00 euro
Vlaams Minderheden-centrum vzw	Loopbaan-oriëntatie en geïntegreerd traject	149.616,33 euro

Meer info op de

site www.binnenland.vlaanderen.be

- lijst met experimentele projectsubsidie toegekend van 2004 tot 2008.

3.4.4 Woonwagenbeleid en -terreinen

Overzicht plaatsen op woonwagenterreinen van 2004 tot 2009

gemeente	adres	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aalst	Zijpstraat	13	13	13	13	13	13
	Bleekstraat	15	15	15	15	15	15
Aarschot	Gijmelhoekstraat	11	11	11	11	11	11
Antwerpen (Deurne)	Krijgsbaan	24	24	24	24	24	24
Antwerpen (Wilrijk)	Klaverbladdreef	14	14	14	14	14	14
As	Lanklaarsesteenweg	6	6	6	6	6	6
Bilzen (tijdelijk terrein)						7	6
Bilzen	Vrankrijkstraat	2	2	2	2	2	2
Dendermonde	Bruynkaai		5	5	5	5	5
Diest	Turnhoutsebaan	5	5	5	5	5	
Diest	Zwartebeekplein						9
Genk	Horensberg	52	52	52	52	46	
Genk	Geenhornstraat						52
Gent	Vosmeers	12	12	12	12	12	27
Grobbendonk	Smithove	10	10	10	10	10	10
Heist-op-den-Berg	Broekmansstraat	10	10	10	10	10	10
Hasselt	Crutzenstraat	18	18	18	18	18	26
Hasselt	Stadsheide	8	8	8	8	8	
Ham	Eikendreef	7	7	8	8	8	8
Herentals	St. Janneke	16	16	16	16	16	
Herentals	Heirenbroek						20
Herentals	Viaduct						17
Leuven	Dijldreef	26	26	26	26	26	26
Maaseik	Wurfeldermolenstraat	24	26	26	26	26	26
Maasmechelen	Forenzenweg	28	28	28	28	28	28
Mechelen	Grote Nieuwendijkstraat	20	20	20	20	20	20
Mortsel	Gasthuishoeve	26	26	26	26	26	26
Oud-Turnhout	Steenweg op Mol	8	8	8	8	8	8
Puurs	Breemdonck					8	8
Puurs	Lichterstraat	5	5	5	5	5	
Rotselaar (Werchter)	Nieuwe Baan	7	7	7	7	7	7
Sint-Jans-Molenbeek	Nestelingenstraat	6	6	6	6	6	5
St Katelijne Waver	Spoorweglaan	12	12	12	12	12	12
Sint-Truiden	Groenstraat	18	18	18	18	18	18
Wetteren	Zuiderdijk	15	15	15	15	15	15
TOTAAL		418	425	426	426	435	474

De problematiek van de woonwagenbevolking is vooral een probleem van een tekort aan woonwagenterreinen. Daarom blijft de realisatie van voldoende en degelijke legale woonwagenterreinen – met verharde bodem, waar water, elektriciteit en sanitaire voorzieningen aanwezig zijn – een belangrijke doelstelling voor de Vlaamse Regering.

Er zullen, op basis van de ingediende subsidiedossiers, op korte termijn in totaal 33 gemeentelijke residentiële woonwagenterreinen zijn en het totale aantal standplaatsen zal toenemen tot 501. In Gent wordt een bestaand terrein uitgebreid met 15 nieuwe standplaatsen. Hasselt krijgt 8 nieuwe standplaatsen en renoveert 18 bestaande

plaatsen grondig. Daarnaast richt Herentals twee nieuwe terreinen in met respectievelijk 17 en 20 standplaatsen. Tenslotte zal Bilzen een residentieel woonwagenterrein met 13 standplaatsen inrichten ter vervanging van een tijdelijk terrein met 6 standplaatsen.

Er zijn momenteel 4 doortrekkersterreinen met in totaal 65 standplaatsen voorzien. Zowel Kortrijk als Gent zijn bezig om een doortrekkersterrein met 20 standplaatsen in te richten. Daarnaast hebben zowel Beersel als Asse de eerste stappen gezet om een doortrekkersterrein met respectievelijk 15 en 10 standplaatsen in te richten. Dit brengt het totale aantal standplaatsen op doortrekkersterreinen op korte termijn op 130.

Overzicht doortrekkersterreinen van 2004 tot 2008

gemeente	adres	2004	2005	2006	2007	2008
Antwerpen	D'Herbouvillekaai		18	18	18	18
Huizingen	Torleylaan		15	15	15	15
Brussel (Haren)	Waterranonkelstraat	25	25	25	25	tijdelijk gesloten
Gent	Driebeekstraat					20
Dendermonde	Bruynkaai	7	7	7	7	7
totaal		32	65	65	65	60

Om een behoeftedekkend aanbod te realiseren, is de Vlaamse Woonwagencommissie in 2008 heropgestart. De Woonwagencommissie zal concreet naar hefboomen zoeken om meer standplaatsen – zowel op openbare als private terreinen – te realiseren.

Om de interesse van openbare en private initiatiefnemers voor de aanleg van een woonwagenterrein te stimuleren, actualiseert de Vlaamse Regering de brochure “Wonen op Wielen”.

3.5 Belangrijkste verwezenlijkingen in 2008 inzake de coördinatie van het inburgerings- en diversiteitsbeleid

3.5.1 Impulsfonds voor het Migrantenbeleid

De federale overheid heeft het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid opgericht om steun te bieden aan projecten die een gunstig kader bieden voor de maatschappelijke integratie van personen van vreemde oorsprong, de preventie van discriminatie en de interculturele dialoog.

De Vlaamse overheid selecteert Nederlandstalige projecten.

Projecten moeten aan de volgende Vlaamse inhoudelijke prioriteiten voldoen om in aanmerking te kunnen komen voor subsidiëring:

- onderwijspositie verbeteren, de toegang tot onderwijs en taalstimulering
- opleidingskansen en de arbeidsmarktpositie verbeteren, de toegang tot en de slaagkansen op de arbeidsmarkt bevorderen
- samenleven in diversiteit bevorderen

Transversaal over de verschillende beleidsprioriteiten heen wordt ook rekening gehouden met:

- allochtone middenveld stimuleren tot emancipatiebevordering en empowerment en de maatschappelijke weerbaarheid en betrokkenheid versterken
- (projectmatig) samenwerken met onder andere (gespecialiseerde) organisaties, instellingen en voorzieningen versterken
- culturele diversiteit bij initiatiefnemers onder meer via samenwerking tussen autochtone en allochtone organisaties, instellingen en voorzieningen
- genderspect binnen de projecten: gericht op een vrouwelijk doelpubliek of aandacht voor de man/vrouw verhoudingen

- investeringen voor de aankoop, renovatie of aanleg van een infrastructuur en ruimten voor organisaties en instellingen (erkend ofwel door Vlaanderen, ofwel door VGC ofwel door de Vlaamse lokale overheden), die hoofdzakelijk burgers van diverse herkomst tot hun leden of doelgroep kunnen rekenen

3.5.2 Sociaal tolken en vertalen

Ba@bel, Vlaamse Tolkentelefoon vzw, biedt telefonische tolkhulp aan hulp- en dienstverlenende organisaties onder Vlaamse bevoegdheid in ondermeer de sectoren inburgering, integratie, welzijn, gezondheid, onderwijs, tewerkstelling, sociale huisvesting en lokale besturen. Vanuit een centrale loketfunctie biedt Ba@bel sinds 2008 eveneens sociale vertaalhulp aan Vlaamse overheidsdiensten en maatschappelijke voorzieningen voor documenten waarvan het belang het lokale niveau overstijgt. Sinds de start ontvangt Ba@bel subsidies van de Vlaamse overheid.

Naast middelen voor het uitbouwen van een centrale telefonische tolkdienst zijn er van bij de start middelen voor een Centrale Ondersteuningscel sociaal tolken en vertalen (COC) om een kwaliteitslabel voor het sociaal tolken en vertalen te ontwikkelen, een kwaliteitstraject uit te zetten en het bestaande sociaal tolk- en vertaalaanbod samen te brengen en op elkaar af te stemmen.

Decentrale tolk- en vertaaldiensten staan in voor het sociaal tolken ter plaatse en voor het aanbod aan sociaal vertalen voor documenten waarvan het belang het lokale niveau niet overstijgt. Er zijn acht decentrale tolk- en vertaaldiensten: één in elke Vlaamse provincie, en telkens één in de steden Antwerpen, Gent en Brussel. In 2008 heeft elke decentrale tolk- en vertaaldienst voor de eerste maal een subsidie van 55.000 euro gekregen, om de coördinatiefunctie te financieren.

Sociaal tolken en vertalen gebeurt het best door gecertificeerde tolken en vertalers opgenomen in het Vlaams Register voor Sociaal Tolken en Vertalers. Aanvullend zal er – zeker de komende jaren – eveneens nog nood zijn aan een aanvullend vrijwilligersaanbod voor die talen waarvoor er een onvoldoende aanbod is. Brussels Onthaal vzw heeft al een lange ervaring opgebouwd in het sociaal tolken en vertalen door vrijwilligers in te schakelen.

■ Europees Integratiefonds

Om de modaliteiten van de verdeling van de beschikbare Europese middelen in het kader van het Europees Integratiefonds te regelen sloten de betrokken Belgische autoriteiten een protocolakkoord. Dit protocol regelt verder de verdeling van de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden tussen de verschillende ministers en overheidsinstellingen die betrokken zijn bij de uitvoering van het fonds. De cel ESF van de POD Maatschappelijke Integratie is het orgaan dat als beheersautoriteit werd aangesteld. In dit opzicht coördineert ze de informatie over de programma's die worden uitgevoerd in het kader van het fonds. Voor het Vlaamse luik werd het ESF-Agentschap aangeduid als afgevaardigde autoriteit. Vlaanderen leverde informatie voor de opmaak van het Vlaamse luik in het meerjarenprogramma en de jaarprogramma's 2007 en 2008. De prioriteit voor Vlaanderen voor de uitvoering van dit fonds is de versterking van het Vlaamse inburgeringsbeleid.

4 Parlementaire vragen

De Vlaamse volksvertegenwoordigers stellen aan de minister schriftelijke vragen, vragen om uitleg, actuele vragen of richten interpellaties aan hem. Hieronder vindt u een overzicht van het aantal behandelde vragen en van de materies waarop ze betrekking hebben.

Parlementaire vragen

	2008		2007		2006		2005		2004	
	schriftelijke vragen	mondelinge vragen en interpellaties	schriftelijke vragen	mondelinge vragen en interpellaties	schriftelijke vragen	mondelinge vragen en interpellaties	schriftelijke vragen	mondelinge vragen en interpellaties	schriftelijke vragen	mondelinge vragen en interpellaties
organisatie en werking gemeenten	10	12	19	24	13	8	7	0	5	3
organisatie en werking OCMW	4	3	1	5	5	3	2	0	2	2
organisatie en werking IGS	1	0	3	2	2	3	2	0	6	7
organisatie en werking provincies	2	2	2	2	3	1	/	/	/	/
autonome gemeentebedrijven, provinciebedrijven	3	0	/	/	/	/	/	/	/	/
financiën	8	13	9	6	3	1	3	4	6	2
belastingen	3	1	1	3	2	2	3	0	3	2
personeel	4	6	5	7	11	6	7	7	5	5
taalwetgeving	16	16	21	19	17	4	33	8	17	2
verkiezingen	3	6	5	5	11	5	4	1	1	0
erediensten	12	8	3	2	3	3	2	5	0	0
uitoefening bestuurlijk toezicht	2	1	0	3	4	2	5	7	0	0
begraafplaatsen	4	4	3	1	3	3	/	/	/	/
inburgering	22	11	17	5	2	0	/	/	/	/
diversiteit	10	6	5	5	/	/	/	/	/	/
stedenbeleid	2	3	2	1	2	2	1	5	2	4
andere	44	13	22	15	34	9	47	29	15	7
totaal	150	105	118	105	115	52	116	66	62	34

5 Overzicht van de belangrijkste regelgeving die van toepassing is op het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en het inburgeringsbeleid

Organieke regelgeving lokale besturen en provincies

- bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (artikel 6, §1, VIII en artikel 7)
- Nieuwe Gemeentewet
- gemeentedecreet van 15 juli 2005
- Provinciewet
- provinciedecreet van 9 december 2005
- organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking
- decreet van 21 december 2007 houdende uitvoering van de Verordening (EG) Nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS)
- bijzonder decreet van 13 april 1999 betreffende de voorwaarden en de wijze van oprichting van binnengemeentelijke territoriale organen
- besluit van de Vlaamse Regering van 11 juni 2004 tot vaststelling van het statuut van de gewestelijke ontvangers
- besluit van de Vlaamse Regering van 1 september 2006 betreffende de inwerkingtreding van sommige bepalingen van het gemeentedecreet van 15 juli 2005 en de vaststelling van de modellen van de akten inzake fractievorming
- besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2006 betreffende de inwerkingtreding van sommige bepalingen van het gemeentedecreet van 15 juli 2005 en ter uitvoering van artikelen 160 en 179

van het gemeentedecreet van 15 juli 2005

- besluit van de Vlaamse Regering van 15 juni 2007 houdende vaststelling van de tuchtprocedure voor de mandatarissen in uitvoering van artikelen 71 en 274 van het gemeentedecreet, artikel 21 ter van de OCMW-wet en artikel 69 van het provinciedecreet
- besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007 houdende de minimale voorwaarden voor de personeelsformatie, de rechtspositieregeling en het mandaatsstelsel van het gemeentepersoneel en het provinciepersoneel en houdende enkele bepalingen betreffende de rechtspositie van de secretaris en de ontvanger van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2007 houdende vaststelling van de voorwaarden waaronder de ambten van gemeentesecretaris, gemeentelijk financieel beheerder, secretaris van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en ontvanger van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn deeltijds kunnen worden uitgeoefend, en houdende vaststelling van sommige gevallen waarin de ambten van gemeentelijk financieel beheerder en van ontvanger van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn kunnen worden uitgeoefend door een gewestelijke ontvanger
- besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2008 betreffende de bijdrage van de besturen in de uitgaven die verbonden zijn aan de gewestelijke ontvangers

Bestuurlijk toezicht

- toezichtregeling op de gemeenten is opgenomen in het gemeentedecreet van 15 juli 2005
- toezichtregeling op de provincies is opgenomen in het provinciedecreet van 9 december 2005
- toezichtregeling op de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden is opgenomen in het decreet van 6 juli 2001 houdende de intergemeentelijke samenwerking
- besluit van de Vlaamse Regering van 29 juli 1987 houdende aanduiding van de Gewestcommissaris en zijn afgevaardigden zoals voorzien in het decreet van 1 juli 1987 betreffende de werkwijze van, de controle op en de vaststelling van het ambtsgebied van intercommunes
- toezichtregelingen, opgenomen in de organieke wet van 8 juli 1976 betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- toezichtregelingen, opgenomen in het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn
- toezichtregelingen, opgenomen in de Nieuwe Gemeentewet wat de gemeente Voeren betreft
- besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 houdende vaststelling van de tuchtprocedure voor het statutair gemeentepersoneel in uitvoering van de artikels 129, 136 en 143 van het gemeentedecreet en voor het statutair provinciepersoneel in uitvoering van de artikels 125, 132 en 139 van het provinciedecreet
- besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 houdende vaststelling van de samenstelling, de vergoeding van

de leden en de werking van de beroepscommissie voor tuchtzaken in uitvoering van het artikel 138 van het gemeentedecreet en 134 van het provinciedecreet

- toezichtregels, opgenomen in het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erediensten

Statuut mandataris

- besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007 houdende het statuut van de lokale en de provinciale mandataris

Fondsen

- decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds
- decreet van 29 april 1991 betreffende het Vlaams Provinciefonds
- decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds

Fiscaliteit

- decreet van 30 mei 2008 betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen

Vorming

- besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 tot vaststelling van de voorwaarden en de regels inzake de toekenning van subsidies voor vormingsinitiatieven voor lokale mandatarissen, ambtenaren en topambtenaren

Onteigeningen

- besluit van de Vlaamse Regering van 19 december 1991 inzake onteigeningen ten algemenen nutte ten behoeve van de gemeenten, de provincies, intercommunale verenigingen en de gewestelijke ontwikkelingsmaatschappijen

Erediensten

- decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten
- keizerlijk decreet van 30 december 1809 op de kerkfabrieken
- wet van 4 maart 1870 op het tijdelijke der erediensten
- besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten
- besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten

Begraafplaatsen en lijkbezorging

- decreet van 16 januari 2004 betreffende de begraafplaatsen en de lijkbezorging
- besluit van de Vlaamse Regering van 14 mei 2004 tot organisatie, inrichting en beheer van begraafplaatsen en crematoria
- besluit van de Vlaamse Regering van 21 oktober 2005 tot bepaling van de voorwaarden waaraan een doodskest of een ander lijkomhuus moet beantwoorden
- besluit van de Vlaamse Regering van 24 februari 2006 tot vaststelling van de

wijzen van lijkbezorging, de asbestemming en de rituelen van de levensbeschouwing voor de uitvaartplechtigheid die kunnen opgenomen worden in de schriftelijke kennisgeving van de laatste wilsbeschikking die aan de ambtenaar van de burgerlijke stand kan overgeemaakt worden

Verkiezingen

- Gemeentekieswet van 4 augustus 1932
- wet van 19 oktober 1921 tot regeling van de provincieraadsverkiezingen
- Algemeen Kieswetboek
- wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming
- wet van 18 december 1998 tot organisatie van de geautomatiseerde stemopneming door middel van een systeem voor optische lezing en tot wijziging van de wet van 11 april 1994 tot organisatie van de geautomatiseerde stemming
- wet van 7 juli 1994 betreffende de beperking en de controle van de verkiezingsuitgaven voor de verkiezing van de provincieraden en de gemeenteraden, de districtsraden en voor de rechtstreekse verkiezing van de raden voor maatschappelijk welzijn. Deze wet wordt opgeheven voor zover het de verkiezing van de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden betreft (artikel 66 Kiesdecreet van 10 februari 2006).
- wet van 19 maart 2004 betreffende de toekenning van het actief kiesrecht bij de gemeenteraadsverkiezingen aan vreemdelingen
- decreet van 7 mei 2004 houdende regeling van de controle van de verkiezingsuitgaven en de herkomst van de

geldmiddelen voor de verkiezing van het Vlaams Parlement, de provincieraden, de gemeenteraden en de districtsraden

- decreet van 18 mei 1994 houdende regeling van het taalgebruik bij de verkiezingen

Openbaarheid van bestuurshandelingen

- decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur
- besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 tot oprichting van de beroepsinstantie inzake openbaarheid van bestuur en hergebruik van overheidsinformatie

Stedenbeleid

- decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds
- besluit van de Vlaamse Regering van 17 januari 2003 tot uitvoering van het decreet van 13 december 2002 tot vaststelling van de regels inzake de werking en de verdeling van het Vlaams Stedenfonds.
- decreet van 22 maart 2002 houdende de ondersteuning van stadsvernieuwingsprojecten
- besluit van de Vlaamse Regering van 16 maart 2007 betreffende de subsidiëring van stadsvernieuwingsprojecten

Inburgering

- decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid
- besluit van de Vlaamse Regering van 15 december 2006 betreffende de uitvoering van het Vlaamse inburgeringsbeleid

- besluit van de Vlaamse Regering van 12 mei 2000 houdende de subsidiëring van de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van woonwagenterreinen voor woonwagengebouwen
- besluit van de Vlaamse Regering van 27 juni 2008 tot bepaling van de doelen voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie binnen het primaire inburgeringstraject
- besluit van de Vlaamse Regering van 12 september 2008 betreffende het opleggen van een administratieve geldboete aan rechthebbende en verplichte inburgeraars
- ministerieel besluit van 22 december 2008 tot vaststelling van de modellen van attest, van inburgeringscontract en van bijlage bij het inburgeringscontract in het kader van het inburgeringsbeleid
- ministerieel besluit van 22 december 2008 houdende de bepaling van de medische en persoonlijke redenen die aanleiding kunnen geven tot uitstel van aanmelding bij het onthaalbureau, uitstel van ondertekening van het inburgeringscontract of tijdelijke opschorting van het inburgeringscontract
- ministerieel besluit van 11 juni 2004 betreffende de richtlijnen voor de inburgering van minderjarige anders-talige nieuwkomers in het kader van het Vlaamse inburgeringsbeleid
- ministerieel besluit van 8 juni 2007 houdende de bepaling van de kosten voor de randvoorwaarden om een primair inburgeringstraject te volgen waarvoor het onthaalbureau inburgering de jaarlijkse subsidie-enveloppe kan aanwenden

Diversiteit

- decreet van 28 april 1998 inzake het Vlaamse beleid ten aanzien van etnisch-culturele minderheden
- besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2002 betreffende de erkenning en subsidiëring van de centra en diensten voor het Vlaamse minderhedenbeleid

Deel 4

Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur werkt voor de gemeenten en de steden, de provincies en de openbare besturen die ermee samenhangen. Dat zijn de OCMW's en hun verenigingen, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de gemeente- en provinciebedrijven. Die laatste groep is zich aan het omvormen tot een aantal verzelf-

standigde agentschappen. Ook de besturen van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten behoren tot de doelgroep. Als verzamelnaam voor al deze besturen gebruiken we lokale en provinciale besturen.

Het agentschap coördineert ook het stedenbeleid, het inburgeringsbeleid van nieuwkomers en het beleid van de Vlaamse Regering inzake de etnisch-culturele minderheden en het samenleven van de Vlaamse Gemeenschap in diversiteit.

1 Missie van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft als missie te zorgen voor een kwaliteitsvol Vlaams bestuurlijk beleid, waarin bestuurskrachtige lokale en provinciale overheden op een efficiënte en democratische wijze hun taken kunnen vervullen voor de bevolking.

Het agentschap biedt ondersteuning voor het uitvoeren van een samenhangend beleid inzake de lokale en provinciale besturen, het stedenbeleid en het inburgeringsbeleid. Meer specifiek formuleert het agentschap voorstellen tot aanpassing en bijsturing.

2 Politieke inbedding

In de Vlaamse Regering is de minister bevoegd voor het binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgering, politiek verantwoordelijk voor de taken die het Agentschap voor Binnenlands Bestuur uitoefent. Bij de uitoefening van haar bevoegdheden inzake het bestuurlijke beleid van de lokale overheden doet de Vlaamse Regering ook een be-

roep op de provinciegouverneurs. Zij zijn de commissarissen van de Vlaamse en de federale regering in elke provincie en handelen volgens de algemene of de bijzondere richtlijnen van de regering of van een minister.

3 Opdrachten

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur zorgt voor de goede uitvoering van volgende opdrachten:

- voorbereiding van de bestuurlijke regelgeving betreffende de lokale en de provinciale besturen (gemeentedecreet, provinciedecreet, bestuurlijke organisatie van de OCMW's, intergemeentelijke samenwerking), met inbegrip van het aanbieden van ondersteuning aan die besturen
- verdeling en beheer van de fondsen:

Gemeentefonds, Provinciefonds, Stedenfonds

- organisatie van de verkiezingen voor de gemeente- en provincieraden en de betrokkenheid van de Vlaamse overheid bij de verkiezingen van het Vlaams Parlement
- voorbereiding van het bestuurlijk toezicht op de lokale en provinciale besturen, voorafgaand aan de beslissingsbevoegdheid van de minister en de gouverneur als commissaris van de

Vlaamse Regering

- stedenbeleid
- begraafplaatsen en lijkbezorging
- erediensinstellingen
- inburgering
- ondersteuning van de gouverneurs bij de uitoefening van hun bestuurskundige opdrachten ten behoeve van de Vlaamse Regering
- ontwikkeling van een kenniscentrum betreffende de lokale en provinciale besturen

4 Interne organisatie van het agentschap

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur bestaat uit 4 centrale afdelingen, gevestigd in Brussel:

- Beleid Binnenland, Steden en Inburgering
- Lokale en Provinciale Besturen – Regelgeving en Werking
- Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel
- Organisatie en Beheer van het agentschap

Daarnaast zijn er 5 provinciale afdelingen, elk gevestigd in de provinciehoofdstad:

- Binnenlands Bestuur Antwerpen
- Binnenlands Bestuur Limburg
- Binnenlands Bestuur Oost-Vlaanderen
- Binnenlands Bestuur Vlaams-Brabant
- Binnenlands Bestuur West-Vlaanderen

De centrale afdelingen staan in voor de beleidsvoorbereiding, terwijl de provinciale afdelingen voornamelijk eerstelijnscontacten en coaching van de besturen op zich nemen. De provinciale afdelingen ondersteunen ook de provinciegouverneur bij de uitoefening van hun bestuurskundige opdrachten ten behoeve van de Vlaamse Regering.

5 Ondersteuning vanuit het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur ondersteunt de lokale en provinciale besturen bij het uitvoeren van een beleid binnen hun bestuur. Zowel in de memorie van toelichting bij het gemeentedecreet, het provinciedecreet als het OCMW-decreet wordt expliciet verwezen naar het belang van en de nood aan ondersteuning en coaching: “Tevens beoogt de Vlaamse Regering de regelingen inzake het administratief toezicht alsook de informatie- en rapporteringsverplichtingen voor de lokale besturen maximaal te vereenvoudigen en te verminderen. De Vlaamse administratie zal hiervoor ook geheroriënteerd worden van een rol van toezicht naar meer coaching en ondersteuning.”

Toezicht is de controle achteraf op beslissingen van lokale besturen die genomen zijn, terwijl coaching en ondersteuning een vorm van proactief werken is, met het oog op nog te nemen beslissingen van de besturen. Het is onder meer het onderzoeken en beantwoorden van vragen om uitleg, van adviesvragen en van interpretatievragen bij wetgeving en reglementering.

Het is ook het via allerhande kanalen bereiken van informatie over nieuwe en gewijzigde regelgeving, het informeren over nieuwe ontwikkelingen op bestuurlijk vlak en over standpunten die de minister heeft

ingenomen in belangrijke bestuurlijke gelegenheden. Coaching en ondersteuning is ook het aangaan van een dialoog met de besturen, het luisterend oor zijn en het mee helpen zoeken naar oplossingen voor concrete problemen, zonder de lokale autonomie uit het oog te verliezen. Het is, voor zover het bestuur dat wenst, het op voorhand bespreken van knelpunten of voorgenomen beslissingen, zodat de besturen met kennis van zaken beslissingen kunnen nemen die de toets aan het recht kunnen doorstaan.

De achterliggende filosofie van de recente wetgeving en reglementering laat de lokale besturen ook toe om meer op eigen maat te werken. Binnen enkele jaren zal de klemtoon op ondersteuning dan ook alleen maar groter worden.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft de voorbije jaren op het vlak van ondersteuning een aantal gerichte initiatieven ontwikkeld:

- vormingscentrum voor lokale besturen
- uitbouw van communicatiekanalen
- ontwikkeling van een kenniscentrum met betrekking tot het binnenlands bestuur, het stedenbeleid en de inburgering
- ontwikkeling van een aantal internationale initiatieven

5.1 Vormingscentrum voor Lokale Besturen

Het Vormingscentrum voor Lokale Besturen werd een aantal jaren geleden opgericht binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur om gerichte vorming voor zowel mandatarissen als ambtenaren van de lokale besturen te stimuleren. Dit gebeurt enerzijds door subsidies te verlenen aan vormingsinitiatieven die gericht zijn op topambtenaren en mandatarissen, en anderzijds door de provinciale bestuurscholen financieel te ondersteunen.

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de initiatieven die in 2008 een subsidie ontvingen vanuit het vormingscentrum. In totaal werd 370.100 euro aan subsidies toegekend. Daarvan werd 267.225 euro voor basisvorming en 102.875 euro voor actualiteitsvorming op de begroting vastgelegd. Onder basisvorming vallen de aanvragen die inhoudelijk betrekking hebben op bestuurskundige aspecten. In 2008 ontving het vormingscentrum 73 aanvragen voor basisvorming en aan 58 daarvan werden subsidies toegekend.

Actualiteitsvorming is vorming ter gelegenheid van een wijziging van regelgeving of een recente gebeurtenis en is in principe niet terugkerend van aard. De aanvrager moet dan ook aantonen waarom zijn aanvraag een aanvraag voor actualiteitsvorming is. In 2008 werden er 32 aanvragen voor actualiteitsvorming ingediend, waarvan er 22 werden goedgekeurd.

In de laatste kolom van beide tabellen wordt voor elk initiatief aangegeven op welk thema de vorming zich richt.

Basisvorming

NAAM	TITEL	CATEGORIE
VLEKHO Business School	Indicatoren voor mijn gemeente	beleid en strategie - (inter)bestuurlijke verhoudingen - andere
WIVO, schakel tussen mens en bestuur	Management Lokale Besturen - Bestuurskundige omgeving van het lokaal bestuur	beleid en strategie - (inter)bestuurlijke verhoudingen - lokaal
VVSG	AGB -leerpunten uit leertraject vrijetijdsbeleid	beleid en strategie - interne beleidscyclus - andere
Instituut voor de Overheid	Het schrijven van een beleidsnota	beleid en strategie - interne beleidscyclus - beleidsplanning
VVSG	Mandatarissen in de milieuboot - seminarie lokaal (water) beleid in de praktijk	beleid en strategie - interne beleidscyclus - beleidsplanning
VVSG	De actorrol van lokale besturen - Inleefreis voor lokale mandatarissen in welzijnsvoorzieningen en -beleid	beleid en strategie - interne beleidscyclus - beleidsplanning
VVSG	Wonen van ouderen - bouwen van ouderenvoorzieningen - een beleidstraject	beleid en strategie - interne beleidscyclus - beleidsplanning
WIVO, schakel tussen mens en bestuur	Management Lokale Besturen - Managementtechnieken	beleid en strategie - interne beleidscyclus - beleidsuitvoering
Kortom vzw - Vereniging voor Overheidscommunicatie	Communicatieplanning voor lokale besturen	beleid en strategie - interne beleidscyclus - strategisch plannen
Universiteit Antwerpen Management School	De balanced scorecard in de overheid	beleid en strategie - interne beleidscyclus - strategisch plannen
Instituut voor de Overheid	Actieve openbaarheid van bestuur	communicatie - externe communicatie - actieve openbaarheid van bestuur
Provinciebestuur Oost-Vlaanderen - Oost-Vlaamse Bestuursacademie	Openbaarheid en privacy en wat als ze elkaar raken?	communicatie - externe communicatie - actieve openbaarheid van bestuur
VVSG	Helder Communiceren 1- Uitvoerende Mandatarissen (2-daagse)	communicatie - externe communicatie - actieve openbaarheid van bestuur
Instituut voor de Overheid	Passieve openbaarheid van bestuur. Het managen van informatie in functie van een kwalitatieve relatie met de burger.	communicatie - externe communicatie - andere
Universiteit Antwerpen Management School	Communicatie en dienstverlening (expert class in publiek management)	communicatie - externe communicatie - andere
VVSG	Helder en overtuigend communiceren - module 2 "Gevorderden"	communicatie - externe communicatie - andere
Universiteit Antwerpen Management School	Strategie en middelen voor interne communicatie	communicatie - interne communicatie - andere
VVSG	Actieve voorzitter van de gemeenteraadscommissie	communicatie - interne communicatie - communicatie tussen de verschillende actoren binnen de organisatie
VVOS Limburg	Visitatie en zelfregulatie als evaluatieinstrument voor eigen handelen	communicatie - interne communicatie - persoonlijke ontwikkeling
VVSG	Voorzitter gemeenteraad tussen hamer en aambeeld	communicatie - interne communicatie - persoonlijke ontwikkeling
WIVO, schakel tussen mens en bestuur	Management Lokale Besturen - Persoonlijke competentie	communicatie - interne communicatie - persoonlijke ontwikkeling
Nexus Integrity Consulting	Integriteitsmanagement voor leidinggevende ambtenaren	interne communicatie - privacy en deontologie
Universiteit Hasselt SEIN	Management van de openbare besturen MOB	kennis - andere
Vlaamse Lokale Ontvangers	De rapporteringstaak van de ontvanger	kennis - andere
VLEKHO Business School	De nieuwe gemeentelijke en politieboekhouding	kennis - andere
VLEKHO Business School	De nieuwe OCMW-boekhouding	kennis - andere
VLEKHO Business School	Financiële analyse en technieken	kennis - andere
VLEKHO Business School	Stuurkaarten: van visie tot actie	kennis - andere

Basisvorming

NAAM	TITEL	CATEGORIE
VLEKHO Business School	Budgethouderschap	kennis - andere
VLEKHO Business School	Workshop: beleidsplanning en stuurkaarten	kennis - andere
VLEKHO Business School	Managementteams	kennis - andere
IES - VUB - Die Keure	Studiedag Lokale en Regionale Belastingen - Lokale belastingen in België en (zuid) Europa	kennis - regelgeving
Instituut voor de Overheid	Hergebruik van overheidsinformatie	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Werken bij een lokaal bestuur	kennis - regelgeving
Universiteit Antwerpen Management School	Actuele juridische en bestuurskundige ontwikkelingen (expert class in publiek management)	kennis - regelgeving
VVSG	Overheidsopdrachten, nieuwe regels in lokaal beleid integreren	kennis - regelgeving
Vlaamse Lokale Ontvangers	Van controleur tot controller, de ontvanger/financieel beheerder in een Public Governance omgeving	kwaliteit - andere
Instituut voor de Overheid	Klachtenmanagement voor lokale besturen	kwaliteit - klachtenmanagement
Universiteit Antwerpen Management School	Klachtenmanagement bij de overheid	kwaliteit - klachtenmanagement
Universiteit Antwerpen Management School	CAF een kwaliteitsmodel voor de overheid	kwaliteit - kwaliteitsinstrumenten/ prestatiemeting
VVSG	Kwaliteitsmanagement Lokale Besturen - het CAF	kwaliteit - kwaliteitsinstrumenten/ prestatiemeting
Instituut voor de Overheid	Een deontologische code voor uw lokaal bestuur	management - andere
VLEKHO Business School	Procesmanagement	management - andere
VLEKHO Business School	Interne controle en risicoanalyse	management - andere
VLEKHO Business School	Workshop interne controle en risicoanalyse	management - andere
VLEKHO Business School	Workshop procesmanagement en modellering	management - andere
VLEKHO Business School	Een economisch beleidsplan voor mijn gemeente	management - andere
Universiteit Antwerpen Management School	Geïntegreerde beleids- en budgetcyclus (expert class in publiek management)	management - financieel management
Universiteit Antwerpen Management School	Financieel management voor specialisten binnen lokale besturen	management - financieel management
VVSG	Wat leren uit de OCMW-jaarrekening ?	management - financieel management
Universiteit Antwerpen Management School	Algemeen management (expert class in publiek management)	management - organisatie management
Universiteit Antwerpen Management School	Interne audit en controle bij lokale besturen	management - organisatie management
Kring-vorming vzw	Evaluatiecyclus in het lokaal bestuur	management - personeelsmanagement
Kring-vorming vzw	JEVE: jobevaluatiemodel	management - personeelsmanagement
Kring-vorming vzw	Functie-analyse en functiebeschrijving	management - personeelsmanagement
Universiteit Antwerpen Management School	People management en vaardigheden (expert class in publiek management)	management - personeelsmanagement
VVSG	Projectmatig werken als hefboom tot organisatieontwikkeling bij de lokale overheid	management - veranderingsmanagement
VVSG	Projectmatig werken als hefboom - workshop "Gevorderden"	management - veranderingsmanagement

Actualiteitsvorming

NAAM	TITEL	CATEGORIE
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Verzelfstandiging van lokale besturen	beleid en strategie - (inter)bestuurlijke verhoudingen - lokaal
PLOT	Actualia overheidsopdrachten	kennis - regelgeving
PLOT	Actualia Overheidsopdrachten voor gevorderden	kennis - regelgeving
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	OCMW en schuldbemiddeling	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - algemeen overzicht	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - personeelsformatie, loopbaan en mandaatstelsel	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - arbeidsduur, verlopen en afwezigheden	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - verloning en einde statutaire aanstelling	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Besluit Rechtspositieregeling - wat wijzigt er voor secretaris en ontvanger	kennis - regelgeving
Schaubroeck N.V.	Onregelmatige prestaties bij lokale besturen na het uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling	kennis - regelgeving
Vereniging van de Vlaamse Provincies	Verzelfstandiging van het provinciaal beleid - geen automatisme - de pros en de contras	kennis - regelgeving
Vereniging van de Vlaamse Provincies	provinciedecreet: externe audit	kwaliteit - andere
Uitgeverij die Keure	Interne controle in lokale besturen	kwaliteit - interne audit
PLOT	Kwaliteitsstandaarden voor lokale besturen	kwaliteit - kwaliteitsinstrumenten/ prestatiemeting
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Kwaliteitssystemen in lokale besturen	kwaliteit - kwaliteitsinstrumenten/ prestatiemeting
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Interne controle in de lokale besturen	management - financieel management
School voor Bestuursrecht	Studiedag over het Decreet betreffende de vestiging, de invordering en de geschillenprocedure van provincie- en gemeentebelastingen.	management - financieel management
VVSG	Budgethouderschap binnen het lokaal (financieel) management	management - financieel management
PLOT	De ambtenaar van de toekomst	management - personeelsmanagement
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Competentiemanagement in de lokale besturen	management - personeelsmanagement
PLOT - Provincie Limburg Opleiding en Training	Competentiegerichte werving en selectie bij de lokale overheid	management - personeelsmanagement
Vereniging van de Vlaamse Provincies	Uitvoeringsbesluit rechtspositieregeling	management - personeelsmanagement

In 2008 is gestart met het evalueren van het besluit van de Vlaamse Regering van 28 mei 2004 over het vormingscentrum. Dat gebeurde onder andere door middel van twee online vragenlijsten, waarvan er één werd voorgelegd aan de lokale besturen en één aan de vormingsinstellingen.

De vragenlijst voor de ontvangers van vorming (personeelsleden) werd eind juni 2008 verstuurd. In het totaal werden er 1047 mensen aangeschreven. Het gaat in concreto over de vormingsverantwoordelijken, secretarissen en personeelsverantwoordelijken binnen de lokale besturen.

De uiteindelijke responsgraad bedraagt 70,8%, wat wil zeggen dat er voor dit luik van de evaluatie gegevens beschikbaar zijn van 742 respondenten. Deze steekproef werd getoetst op haar representativiteit voor de verschillende doelgroepen: gemeentebesturen, intercommunales, OCMW-besturen en provinciebesturen. Op basis van die toets kunnen we besluiten dat de feitelijk gerealiseerde steekproef een representatief beeld geeft van de beoogde onderzoekspopulatie. Kortom, er zijn geen noemenswaardige verschillen in de respons naargelang van de subgroepen bij de ontvangers van vorming.

Naast de ontvangers van vorming, werden ook de aanbieders van de vorming onderzocht. Dat gebeurde tussen 1 september 2008 en 8 oktober 2008 met behulp van een andere online vragenlijst. Die vragenlijst werd verstuurd naar 26 vormingsinstellingen die de voorbije jaren één of meerdere keren een subsidie hebben aangevraagd bij het Vormingscentrum voor Lokale Besturen. Omdat het genoemde aantal aanbieders

statistisch gezien relatief klein is, werd ervoor gezorgd dat er geen identificatie mogelijk was. Om dezelfde reden worden de gegevens uit deze bevraging ook niet verder opgesplitst, bijvoorbeeld volgens het type vormingsinstelling. Uiteindelijk namen 23 van de 26 aangeschreven vormingsinstellingen deel aan de bevraging, wat neerkomt op een respons van 88,5%.

Uit de evaluatie van het vormingscentrum is gebleken dat het noodzakelijk is het huidige besluit van de Vlaamse Regering aan te passen. Het systeem waarbij de vormingsinstellingen per vorming gesubsidieerd worden, is omslachtig en bereikt niet het vooropgestelde doel, namelijk het financieel ondersteunen van de lokale besturen bij het volgen van vorming.

Bovendien wordt een behoorlijk gedeelte van het beschikbare subsidiebedrag niet benut en zijn de huidige procedures veel te omslachtig en te tijdrovend. Het agentschap maakt hier werk van in 2009.

5.2 Communicatiekanalen

Via diverse kanalen wordt vanuit het Agentschap voor Binnenlands Bestuur gecommuniceerd naar de diverse belanghebbenden. Er is bewust geopteerd voor een communicatiemix van moderne en klassieke kanalen om de informatie zo breed mogelijk te verspreiden. Volgende instrumenten worden onder andere gehanteerd:

- website
- Binnenland, elektronische nieuwsbrief
- BinnenBand, tijdschrift
- publicaties en studiedagen

■ Website

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur beschikt over een uitgebreide website. Het adres is www.binnenland.vlaanderen.be.

Het informatiepakket op de website bevat onder meer:

- de wetgeving en omzendbrieven over lokale en provinciale besturen, het inburgerings- en stedenbeleid
- allerlei info over de rechtspositie-geling voor gemeente- en provinciepersoneel, onder andere veelgestelde vragen en antwoorden, besluit van de Vlaamse Regering van 7 december 2007, voorbeeldstatuut
- informatie over het lokaal pact
- financiële informatie uit gemeenterekeningen
- de ramingen per gemeente van het aandeel in het Gemeentefonds
- de mandatabank, waar u kan nagaan wie welk mandaat opneemt binnen uw gemeente, stadsdistrict, OCMW of provincie
- een databank over de intergemeentelijke samenwerking, gekoppeld aan een geografisch informatiesysteem, waarbij per gemeente gegevens over de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen worden opgevraagd
- een link naar de thuis in de stad-website
- een link naar de sites van inburgering en minderheden
- de opleidingen, ondersteund door het Vormingscentrum voor Lokale Besturen
- de procedures bij onteigeningen door gemeenten
- het tijdschrift BinnenBand

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft een aantal modelbesluiten beschikbaar gemaakt voor de lokale en provinciale besturen op haar website:

- modelreglement huisvuilbelasting
- leidraad gemeentelijke fiscaliteit
- modelbesluit vaststelling aantal stage- en werkervaringsplaatsen bij lokale en regionale besturen
- modelreglement op het verbod om zich niet-identificeerbaar te vertonen op openbare plaatsen ("Boerka-reglement")
- Islamitisch offerfeest
- model rechtspositieregeling
- modellen rond overheidsopdrachten

In het kader van de invoering van de nieuwe regelgeving werd de bestaande helpdesk financiën lokale besturen, verder uitgebreid tot een helpdesk voor het beantwoorden van vragen met betrekking tot de implementatie van het gemeente- en provincie-decreet (binnenland@vlaanderen.be).

In 2008 is werk gemaakt van het ontwikkelen van een nieuwe structuur voor de website. Het aanbod aan info op de site is de laatste jaren steeds maar toegenomen. De structuur is hieraan niet meer aangepast. Om dit te verhelpen is binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een nieuwe structuur ontwikkeld. Aan een aantal besturen is deze nieuwe structuur voorgelegd en hun bemerkingen hebben de structuur verder geoptimaliseerd. De nieuwe structuur moet toelaten dat bezoekers van onze site de info op een snelle en gebruiksvriendelijke manier kunnen vinden. In de loop van 2009 zal de nieuwe structuur geïmplementeerd worden. De besturen worden hiervan op de

hoogte gebracht via de elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd.

■ Elektronische nieuwsbrief

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft een eigen elektronische nieuwsbrief Binnenl@nd. Deze nieuwsbrief gaat naar de gemeenten, OCMW's, provincies en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De nieuwsbrief bevat recente info over het binnenlands bestuur, stedenbeleid en inburgeringsbeleid in Vlaanderen: beslissingen van de Vlaamse Regering, de minister, het Vlaams Parlement, het agentschap. De nieuwsbrief verschijnt telkens er nieuws te melden valt, hij heeft dus geen vaste periodiciteit.

In 2008 zijn er 47 nieuwsbrieven verstuurd. Geïnteresseerden kunnen zich gratis abonneren op de nieuwsbrief via de site van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

■ Tijdschrift BinnenBand

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur brengt een eigen tijdschrift uit, BinnenBand. De naam wijst op de band die het tijdschrift wil vormen tussen het agentschap en de lokale besturen. Het tijdschrift heeft een oplage van 6.100 exemplaren. BinnenBand verschijnt om de twee maanden, behalve in juli en augustus.

Het wordt gratis verzonden naar de gemeenten, de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, de gemeentebedrijven, de provinciebesturen, de OCMW's en de openbare bibliotheken (waar het te raadplegen is in de infozuilen van de Vlaamse overheid).

Wie geïnteresseerd is, kan een abonnement aanvragen via binnenland@vlaanderen.be. Meer informatie vindt u op de site van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

■ Studiedagen en publicaties

Via studiedagen en het uitgeven van publicaties wil het Agentschap voor Binnenlands Bestuur nieuwe ontwikkelingen in de bestuurlijke organisatie doorgeven aan de lokale en provinciale besturen, daarnaast worden die infomomenten ook gebruikt om het eigen personeel op de hoogte te brengen van nieuwe ontwikkelingen.

■ Logo van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Recent heeft het Agentschap voor Binnenlands Bestuur een eigen logo laten ontwikkelen. Tot nog toe werd enkel het logo van de Vlaamse overheid gebruikt. Het agentschap voelde de nood om in sommige situaties als agentschap naar voor te treden, eerder dan als onderdeel van de Vlaamse overheid. De besturen kennen het agentschap en bijvoorbeeld bij het uitgeven van publicaties is het handig als in een oogopslag duidelijk is dat het gaat om een uitgave van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur. Een eigen logo kan hierbij helpen. Het logo zal steeds gebruikt worden in combinatie met het logo van de Vlaamse overheid. Hieronder vindt u het logo.

Omwillen van het brede actieterrein van het agentschap is gekozen voor een abstract symbool. Het visualiseren van een specifieke activiteit of context zou per definitie een selectief en ontoereikend beeld opleveren. De constructie met cirkels van diverse grootte en kleur symboliseert de verscheidenheid van de lokale en provinciale besturen in Vlaanderen. Er zijn verschillende soorten besturen (gemeenten, OCMW's, provincies, IGS ...). De besturen verschillen ook in omvang (grote steden tegenover kleine plattelandsgemeenten). Ondanks deze verscheidenheid vormt het beeld toch ook een mooi en consistent geheel.

Het logo is te zien op alle communicatie-instrumenten die ingezet worden: publicaties, BinnenBand, de website, de elektronische nieuwsbrief *Binnen!@nd*.

5.3 Ontwikkeling van een kenniscentrum voor de lokale en provinciale besturen

■ Kenniscentrum binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur

Het kenniscentrum binnen het Agentschap voor Binnenlands Bestuur dat allerhande statistische informatie over de lokale en provinciale besturen verzamelt, verwerkt en becommentarieert, zal op de ingeslagen weg verder gaan. Jaarlijks brengt het kenniscentrum het jaarbeeld uit.

De beschikbaarheid van het statistische materiaal wordt vergroot door het ook aan te bieden op de website.

Het beschikbaar komen van de databank van de lokale en de provinciale mandatarissen past eveneens in de werkzaamheden van het kenniscentrum. Dankzij deze inspanningen beschikt de overheid voor het eerst over actuele informatie inzake de mandaten die lokaal en provinciaal uitgeoefend worden. De besturen zelf staan in voor het actueel houden van de informatie over hun bestuur.

■ Samenwerkingsverband lokale statistieken

Op de website lokale statistieken (www.lokalestatistieken.be) is allerhande statistische info over de gemeenten, steden en provincies samengebracht. Van cijfers en statistieken over inwoners en ondernemingen tot reeksen over vrijwel alle beleidsdomeinen zoals wonen, ruimtelijke ordening, milieu, welzijn, cultuur...

Deze cijfers kunnen op verschillende manieren geraadpleegd en opgevraagd worden: per gemeente, stad, provincie, voor verschillende gemeenten, steden en provincies samen, in een tijdsreeks en/of in vergelijking met gemeenten, steden uit de regio, met een gelijkaardig profiel, uit eenzelfde zone ... De bezoeker van de site kan zelf rapporten aanmaken, gebaseerd op de gegevens die geselecteerd werden. Het aantal combinaties is zeer groot.

Deze cijfers bieden een rijke bron van informatie voor de lokale en provinciale besturen, zij kunnen ze hanteren bij het uittekenen van het lokale beleid. Op deze wijze is het beleid onderbouwd met het nodige cijfermateriaal en kan de lokale bestuurskracht versterkt worden.

De site is een gezamenlijke realisatie van de Studiedienst van de Vlaamse Regering, het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) en de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP). Dit samenwerkingsverband kwam tot stand om de vraag en het aanbod naar lokale statistieken beter op elkaar af te stemmen en te optimaliseren, de éénloketfunctie lokale statistiek te realiseren en de bestuurskracht van de lokale besturen te versterken.

Interessant voor de gemeenten zijn de profielschetsen. Voor elke Vlaamse gemeente kunt u een dergelijke profielschets afdalen. De profielschets geeft een zicht op de gemeente aan de hand van een twintigtal indicatoren. De indicatoren hebben betrekking op de verschillende beleidsdomeinen waarmee een gemeente geconfronteerd wordt. Het gaat van bestuurlijke aspecten over onderwijs, welzijn, milieu, verkeer, economie, werkgelegenheid tot gegevens over de demografische samenstelling van de gemeente.

■ Stadsmonitor voor leefbare en duurzame Vlaamse steden

In het kader van het Vlaamse stedenbeleid is de stadsmonitor voor leefbare en duurzame Vlaamse centrumsteden opgemaakt. Dit is een beleidsinstrument dat de Vlaamse Regering aanbiedt aan de 13 centrumsteden. Dit zijn de grootsteden Antwerpen en Gent en de centrumsteden Aalst, Brugge, Genk, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout.

Dit instrument bestaat uit 190 indicatoren, die de toestand van de stad beschrijven en maatschappelijk relevante evoluties in de stedelijke samenleving in kaart brengen. Deze set is gebaseerd op een algemene toekomstvisie voor een Vlaamse centrumstad. Bedoeling is dat iedereen die bij de ontwikkeling van de stad betrokken is, de stadsmoitor gaat gebruiken om te leren over de stad en om discussies en keuzes te onderbouwen. In het bijzonder wil dit instrument strategische keuzes en beleidsprogramma's van het stadsbestuur voeden.

Dit instrument kan op verschillende manieren geraadpleegd worden op www.thuisindestad.be. Men kan een Vlaams rapport of een overzichtsrapport per stad bekijken. Men kan ook de indicatoren per beleidsdomein, individueel of voor alle indicatoren samen bekijken.

Als men de visie op leefbare en duurzame ontwikkeling van een Vlaamse stad wil kennen, kan men een overzicht van wenselijke ontwikkelingen opvragen met tevens een verwijzing naar de indicatoren die de ontwikkelingen meten.

■ Samenwerking met het Kenniscentrum Vlaamse Steden

In 2007 hebben de 13 Vlaamse centrumsteden een kenniscentrum Vlaamse Steden opgericht.

Het kenniscentrum heeft als opdracht:

- de kennis en ervaring in steden beter ontsluiten en breder delen
- de samenwerking tussen de Vlaamse steden bevorderen als steun voor een

innovatief, effectief en efficiënt lokaal stedelijk beleid

- beleidsacties opzetten om op alle overheidsniveaus en in de Vlaamse samenleving te werken aan een meer en beter op stedelijkheid gericht beleid
- ontwikkelingsproces en het gebruik ervan in de steden raadplegen

■ Kruispuntbank Inburgering

De Kruispuntbank Inburgering monitort gegevens over inburgering. Er worden alerhande initiatieven genomen om deze kruispuntbank steeds performanter te maken.

Het cliëntvolgsysteem werd aangepast aan de bepalingen van het gewijzigde inburgeringsdecreet. De koppeling tussen de Kruispuntbank Inburgering en de databank over het sociale huurstelsel kreeg grote aandacht. In het komende werkjaar moet de uitwisseling een feit zijn.

Verder is ook werk gemaakt van de opvolging van minderjarige anderstalige nieuwkomers via het cliëntvolgsysteem. Het kan specifieke acties in het licht van het toelidingstraject vanaf september 2008 registreren en opvolgen.

■ Integratiekaart en diversiteitsmonitor

Monitoring van gegevens over het diversiteitsbeleid is een opdracht van het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Deze opdracht omvat onder meer het uitwerken van een integratiekaart. Deze integratiekaart moet toelaten de mate van integratie van allochtonen in de Vlaamse samenleving in kaart te

brengen en op te volgen. Hierdoor zullen we beter inzicht krijgen in de wijze waarop en de snelheid waarmee de verschillende groepen allochtonen integreren in de Vlaamse samenleving. Men kan deze integratiekaart ook gebruiken als instrument om de resultaten en de impact van het integratiebeleid in de verschillende beleidsdomeinen te onderzoeken.

Er wordt ook een lokale diversiteitsmonitor ontwikkeld. Daarbij zal het accent liggen op het lokale bestuursniveau. De lokale besturen zijn immers een cruciale partner voor Vlaanderen om het diversiteitsbeleid te laten slagen. De monitor moet objectieveerbare metingen toelaten, via een set van lokale diversiteitsindicatoren. Zo zal het agentschap de lokale besturen beter ondersteunen bij de ontwikkeling en uitvoering van hun diversiteitsbeleid.

De werkzaamheden van het steunpunt lopen tot in 2011. De eerste rapporten worden begin 2009 verwacht. Het onderzoek voor de lokale diversiteitsmonitor zou in 2009 tot een ontwerp van diversiteitsmonitor moeten leiden. Beide instrumenten moeten het beleid in staat stellen de maatschappelijke positie van allochtonen systematisch door de jaren heen op te volgen en het Vlaamse en lokale beleid te evalueren.

5.4 Ontwikkeling internationale initiatieven

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft in 2008 actief meegewerkt of bijstand verleend aan diverse internationale initiatieven.

5.4.1 Grensoverschrijdende samenwerking

■ Europese Unie

Ter uitvoering van de verordening (EG) Nr. 1082/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2006 betreffende een Europese groepering voor territoriale samenwerking (EGTS), werd het decreet van 21 december 2007 aangenomen waarbij de Vlaamse Regering gemachtigd wordt om uitvoering te geven aan de bepalingen van de EGTS-verordening. Dit decreet biedt de decretale rechtsgrond voor het uitvoeringsbesluit Vlaamse Regering van 18 januari 2008 houdende machtiging van de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur, om in te stemmen met de deelneming van de Vlaamse overheid en Vlaamse lokale besturen aan een EGTS.

Het besluit van 18 januari 2008 werd gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 26 september 2008. De belangrijkste wijzigingen zijn de volgende:

- de EGTS met statutaire zetel in het Vlaamse Gewest stuurt de overeenkomst en de statuten naar de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur die zorgt voor de bekendmaking van de statuten van de EGTS, en de eventuele

latere wijziging ervan, in het Belgisch Staatsblad;

- de Vlaamse minister bevoegd voor het binnenlands bestuur kan de activiteiten van een EGTS die in strijd zijn met de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of de openbare zeden, of met het algemeen belang van een lidstaat op het grondgebied van het Vlaamse Gewest, verbieden of eisen dat de leden van de EGTS, waarvoor hij de instemming tot deelneming ervan heeft gegeven, zich eruit terugtrekken, tenzij de EGTS de desbetreffende activiteit staakt.

Bij ministerieel besluit van 18 januari 2008 werden de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de provincie West-Vlaanderen, de intergemeentelijke vereniging Leiedal en de intergemeentelijke vereniging WVI gemachtigd om deel uit te maken van de EGTS Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik.

Er werd een juridisch advies betreffende het voorstel van oprichtingsovereenkomst en van statuten van de EGTS voor het Platform West-Vlaanderen – Flandre/Dunkerque /Côte d'Opale gegeven. Tevens werd een ontwerp van ministerieel besluit houdende toestemming voor de Vlaamse Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, de provincie West-Vlaanderen, de intergemeentelijke vereniging WVI en ERSV West-Vlaanderen om deel uit te maken van deze EGTS, opgesteld.

■ Raad van Europa

Er werd een advies verstrekt over de ver-

schillende versies voor een ontwerp van Derde Protocol betreffende Euroregionale samenwerkingsgroeperingen (ESG, GEC (=Groupements eurorégionaux de coopération)) bij de Europese Kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten.

■ Benelux

De eerste stappen werden gezet voor de actualisering van de Benelux-Overeenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale samenwerkingsverbanden of autoriteiten.

■ Grensoverleg met Nederland

Het doel van het grensoverleg met Nederland is het in kaart brengen van de knelpunten die de samenwerking belemmeren. Met deze inventarisatie wordt de aandacht gevestigd op de knelpunten en wordt inzichtelijk gemaakt welke overheden welke bevoegdheid hebben in de betreffende problematiek. De knelpunten situeren zich op alle bestuurlijke niveaus, zowel Europees, centraal/nationaal/regionaal, provinciaal als lokaal (gemeentelijk).

De coördinatie langs Vlaamse zijde gebeurt door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur.

De provincies Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen werden gevraagd de knelpunten voor de grensoverschrijdende samenwerking die zij, alsook hun gemeenten, ervaren aan het Agentschap voor Binnenlands Bestuur mee te delen.

Deze knelpunten zullen dan opgenomen worden in het bestaande Nederlandse ontwerp van knelpunteninventarisatie.

Tot op heden heeft de provincie Limburg haar knelpunten meegedeeld.

5.4.2 Europese Dienstenrichtlijn

De Europese Dienstenrichtlijn (EDRL) heeft tot doel een echte interne dienstemarkt tegen het jaar 2010 te verwezenlijken en heeft ook implicaties voor de gemeenten en de provincies. Zij zullen hun regelgeving op mogelijke belemmeringen moeten screenen. Zij moeten op die manier vaststellen welke regels al in overeenstemming zijn met de bepalingen van de EDRL en welke nog zullen moeten worden aangepast.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en het departement Economie, Wetenschap en Innovatie hebben in samenwerking met de VVSG op 13 oktober 2008 een informatiedag over de lokale besturen en hun rol in de Europese Dienstenrichtlijn georganiseerd.

In twee workshops werd aan de hand van praktische informatie de screening van de gemeentelijke regelgeving aan de EDRL uiteengezet en werd een eerste toelichting gegeven over het Uniek Loket.

5.4.3 Omzetting richtlijnen

De Vlaamse Regering heeft beslist dat elke minister verantwoordelijk is om de stand van zaken van de omzetting van de Europese richtlijnen in haar/zijn bevoegdheidsdomein op te volgen. Elke minister bezorgt

bij mededeling aan de Vlaamse Regering in de maanden mei en november een rapportage van de stand van zaken van de omzetting.

Het Agentschap voor Binnenlands Bestuur heeft de zesmaandelijks rapportering betreffende de stand van zaken van de omzetting van Europese richtlijnen die het agentschap aanbelangen, opgesteld.

5.4.4 Raad van Europa

■ Niet benoeming burgemeesters in de rand

De Kamer van Lokale Overheden van het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa, heeft in 2008 een onderzoek ingesteld omtrent het niet benoemen van de burgemeesters van Linkebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppem.

De Kamer van de Lokale Overheden heeft in het kader van dit onderzoek een fact-finding mission op 13 en 14 mei 2008 naar België gestuurd. De minister heeft de leden van de fact-finding mission op 13 mei 2008 ontvangen.

Een omstandige reactie op het informatie-rapport van de fact-finding mission werd opgesteld. In deze reactie wordt punt per punt, op basis van de wetgeving, de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de Raad van State, in het bijzonder wat de punten aangaande de juridische context van de burgemeesterbenoemingen in Vlaanderen en het gebruik van het Nederlands tijdens de gemeenteraad betreft, de conclusies van het informatierapport weerlegd. Tevens

worden een aantal feitelijke onjuistheden van het informatierapport weerlegd. Deze reactie is in de beide officiële talen van de Raad van Europa, het Engels en het Frans, aan deze instelling bezorgd.

■ Opgevolgde thema's in de ambtelijke werkgroepen

In de ambtelijke werkgroepen inzake lokale en regionale democratie van de Raad van Europa werden o.a. de volgende thema's besproken en door het Agentschap voor Binnenlands Bestuur opgevolgd:

- regionale autonomie;
- ontwerp van Additioneel Protocol betreffende de democratische deelname op het lokaal niveau bij het Europees Handvest inzake Lokale Autonomie (EHILA);
- identificatie van onderwerpen en kwesties die geschikt zouden zijn voor opname in een mogelijk additioneel protocol bij het EHILA.

■ Strategie inzake innovatie en goed bestuur op lokaal niveau – Europees label

In de strategie betreffende innovatie en goed bestuur op lokaal niveau van de Raad van Europa werden twaalf beginselen inzake een goed democratisch bestuur op lokaal niveau, o.a. een correcte afhandeling van verkiezingen, vertegenwoordiging en participatie, uitgewerkt.

De strategie zal op nationaal/regionaal niveau uitgevoerd kunnen worden door nationale/regionale actieplannen, waaronder al bestaande actieplannen, die zijn opgesteld

door nationale/regionale regeringen en verenigingen van lokale overheden.

Een Europees label “innovatie en goed bestuur” zou toegekend worden aan gemeenten die voldoen aan de twaalf beginselen. De vaststelling en de selectie zouden gebeuren door nationale panels, samengesteld uit onafhankelijke experts.

De deelname aan de strategie is optioneel. Een aantal landen/regio's, waaronder Vlaanderen, hebben besloten om eraan deel te nemen.

Een aantal Vlaamse gemeenten werd bereid gevonden om mee te werken aan de implementatie van de Strategie in Vlaanderen. In een eerste fase engageren deze gemeenten zich om de twaalf beginselen van de Strategie na te leven en gaan zij na of in hun regelgeving, beleidsplannen, etc. de twaalf beginselen worden nageleefd.

5.4.5 Regionale en lokale financiering

■ Jaarlijkse Euromoneyconferentie

Op 29 en 30 mei 2008 vond in Rome de jaarlijkse Euromoneyconferentie plaats over lokale en regionale financiën. Organisator is Euromoney, een Brits vakblad voor de financiële sector, in samenwerking met de Raad voor Europese Gemeenten en Regio's (REGR). Op het programma staan lezingen en seminars over alternatieve en innovatieve financieringsvormen, PPS, toegang tot de kapitaalmarkt, de relatie tussen centrale en lokale overheid, enz. Deze conferentie

biedt een jaarlijks forum voor enerzijds afgevaardigden van Europese regionale en lokale overheden en anderzijds financiële specialisten van banken, ratingagentschappen, enz.

■ EU - Frans voorzitterschap – Seminarie over de lokale financiën

In Parijs ging op 11 en 12 december 2008 het seminarie door “Les collectivités locales en Europe, acteurs majeurs d'une gestion publique performante”.

Frankrijk beschouwt dit seminarie als een unieke gelegenheid om informatie te verzamelen voor de hervormingen die het op het oog heeft in de lokale sector. Die hervorming zal zich eventueel (als daarover een politieke consensus wordt bereikt) afspelen op drie terreinen : de schaalgrootte (fusies?), het budget en de boekhouding en de goedkeuring van de rekeningen met inbegrip van de procedure.

5.4.6 Stedenbeleid

Binnen het huidige internationale bestuurlijke model winnen steden als bestuurlijke entiteit aan belang. Het Vlaamse stedenbeleid onderschrijft het Charter van Leipzig, mei 2007. Met het oog op duurzame stedelijke ontwikkeling, staat het Charter van Leipzig een integrale aanpak van grootste stedelijke vraagstukken voor. Daarnaast wordt bepleit dat Europese Structuurfondsen beschikbaar zouden worden gesteld voor lokale projecten die uitgaan van een integrale aanpak. Het Vlaamse stedenbeleid volgt de implementatie van het Charter van Leipzig op. Vele van de aanbevelingen van het Char-

ter van Leipzig zijn door de ontwikkelingen die het Vlaamse stedenbeleid vanaf 2000 kende reeds verankerd.

De laatste jaren kreeg het Europese luik een prominentere plaats in het Vlaamse stedenbeleid. Naast de mogelijkheden om Europese fondsen te verwerven, zijn de steden vragende partij voor meer interregionale samenwerking en netwerking en voor de uitwisseling van kennis en ervaring.

Het Vlaamse stedenbeleid inzake Europa concentreert zich op 2 doelstellingen:

■ Ondersteuning van de steden inzake Europa

In uitvoering van de vraag naar een meer efficiënte en horizontale samenwerking tussen de Vlaamse overheid en de steden rond Europa startte in oktober 2007, onder voorzitterschap van het Agentschap voor Binnenlands Bestuur, de stuurgroep Europa met relevante partners op Vlaams en stedelijk niveau zijn werkzaamheden op. De rol van de stuurgroep voorziet in een efficiënte en horizontale samenwerking inzake Europa, meer bepaald door de afstemming van alle betrokken actoren door informatie-uitwisseling en –verspreiding, door de organisatie van publieksmomenten en door de opvolging van wetenschappelijk onderzoek. Aan het Kenniscentrum Vlaamse Steden werd een uitgebreide opdracht gegeven om de steden inzake Europa te ondersteunen.

In 2007 - 2008 werden drie Europadagen georganiseerd. Het is de uitdrukkelijke bedoeling dat de stuurgroep ook in 2009 nog een aantal publieksmomenten organiseert.

■ Opvolging van Europese middenstromen en Europese ontwikkelingen

Met het oog op een efficiëntere en meer flexibele inzet van middelen en op een optimalisering van stadsontwikkelingsprojecten wordt in november 2008 – april 2009 een evaluatieonderzoek uitgevoerd naar de mogelijke meerwaarde van het nieuwe Europese JESSICA- fonds voor de stadsontwikkeling in Vlaanderen. JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas), een nieuw Europees Fonds voor Duurzame Stadsontwikkeling, is een initiatief van de Europese Commissie, de Europese Investeringsbank en de Ontwikkelingsbank van de Raad van Europa. Voor de begeleiding van het onderzoek aan Vlaamse zijde is begin september een 'JESSICA' werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de betrokken beleidsdomeinen en kabinetten, afgevaardigden van de steden en externe deskundigen op vlak van financiën en stadsontwikkeling. Het evaluatierapport zal tegen eind april afgerond zijn, zodat de bevindingen kunnen meegenomen worden door de volgende Vlaamse Regering.

Het Vlaamse stedenbeleid volgt ook de uitvoering van EFRO (Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling), via vertegenwoordiging in de technische werkgroep en waakt erover dat de Stedelijke Ontwikkelingsprojecten die met EFRO-middelen gesubsidieerd worden kwaliteitsvol en integraal zijn. De inzet van Europese middelen moet afgestemd worden op de doelstellingen van het stedenbeleid; complementariteit met het Stedenfonds, Stadscontracten en Stadsvernieuwingsprojecten wordt nagestreefd.

In 2004 werd een tweejarig pilootproject voor een Europees kennisnetwerk opgestart, het zogenaamde European Urban Knowledge Network (EUKN). Het netwerk wil bestaande lokale, regionale, nationale en Europese netwerken samenbrengen, en wil lidstaten ondersteunen in de ontwikkeling van nationale netwerken. In 2007 werd het EUKN-project verlengd. Wat EUKN betreft zal aan het Kenniscentrum Vlaamse Steden gevraagd worden om good practices te verzamelen. De Engelse en Franse vertaling van de Stadsmonitor werd in het najaar 2008 voor buitenlandse geïnteresseerden via EUKN op de website geplaatst.

5.4.7 Inburgering en integratie

In 2008 waren er bilaterale contacten met twee buitenlandse overheden

■ Catalonië

Op 13 februari 2008 ontving de minister van Inburgering een delegatie van de Catalaanse overheid die geleid werd door Sr. Oriol Amorós i March (Secretari per a la Immigració). Dit bezoek kaderde in het samenwerkingssakkoord dat afgesloten werd door de Vlaamse Regering en de Catalaanse Regering op 20 februari 2008 in Barcelona. Een onderdeel van de samenwerking is informatie uitwisselen over de integratie van migranten.

22 en 23 mei 2008: op initiatief van de Generalitat de Catalunya Secretary for Immigration nam het agentschap deel aan een expertenmeeting 'Immigratie' met als titel: "Exploring multilevel governance of

migration policies: first expert meeting on immigration in Catalunya, Flanders, Québec and Scotland". De volledige groep was samengesteld uit experten uit Catalonië, Vlaanderen, Quebec en Schotland met de competenties volgens de gekozen thema's van de werkgroepen (werk, taal en onthaal van migranten). De Vlaamse delegatie heeft via presentaties het Vlaamse beleid terzake kunnen toelichten en heeft actief deelgenomen aan de werkgroepen.

De werkzaamheden hebben geleid tot een aantal gemeenschappelijke vaststellingen.

■ Quebec

19 september 2008: door middel van een visioconferentie met als thema 'Immigratie en Integratie' hebben vertegenwoordigers van de Quebecse overheid overlegd met het Agentschap voor Binnenlands Bestuur en vertegenwoordigers van de onthaalbureaus. De deelnemers deden interessante vaststellingen over de verschillen maar toch voorname-lijk over de gelijkenissen van het integratiebeleid in de twee regio's.

■ Europese samenwerking

Deelname aan de vergaderingen van de Nationale Contactpunten voor Integratie (EU-Commissie).

■ Internationale initiatieven voor 2009

Voor 2009 staan de volgende items op het programma. Het betreft veelal de opvolging van de bestaande projecten:

- Voorbereiden en bijwonen vergaderingen en werkgroepen van de Raad van Europa (European Committee for Local

- and Regional Democracy, Committee of Experts on good democratic governance at local and regional level en Committee of Experts on local and regional government institutions and co-operation);
- Opvolgen van de volgende onderwerpen die inzake lokale en regionale democratie in de Raad van Europa worden besproken:
 - o regionale autonomie;
 - o ontwerp van Additioneel Protocol betreffende de democratische deelname op het lokaal niveau bij het EHILA;
 - Identificatie van onderwerpen en kwesties die geschikt zouden zijn voor opname in een mogelijk additioneel protocol bij het EHILA;
 - Voorbereiding als rapporteur van een ontwerp van ministerieel rapport betreffende de deelname van de burger aan het openbare leven op het lokale niveau voor de Ministeriële Conferentie te Utrecht;
 - Strategie betreffende innovatie en goed bestuur op lokaal niveau;
 - Beantwoorden van rapid response vragenlijsten van andere lidstaten van de Raad van Europa die zij betreffende de thema's van de lokale en regionale democratie hebben;
 - Verspreiding van het CLEAR-werktuig (audit instrument om de deelname van de burger aan het lokale openbare leven te meten) onder de lokale besturen;
 - Bijwonen vergaderingen en werkgroepen van de Benelux inzake grensoverschrijdende samenwerking;
 - Actualisatie van de Benelux Conventie inzake Grensoverschrijdende Samenwerking;
 - Grensoverleg met Nederland (coördinatie langs Vlaamse zijde, zodat de knelpunten die de verschillende besturen met betrekking tot grensoverschrijdende samenwerking ondervinden in één lijst kunnen samengebracht worden; dat oplossingen ervoor kunnen gezocht worden en dat dit mede kan dienen voor een evaluatie van het gevoerde beleid inzake grensoverschrijdende samenwerking);
 - EGTS. Opvolgen van de EGTS “Eurometropool Rijsel-Kortrijk-Doornik” en van de EGTS “Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d’Opale”;
 - Zesmaandelijks rapportering (mei – november) betreffende de stand van zaken van de omzetting van Europese richtlijnen die het Agentschap voor Binnenlands Bestuur aanbelangen.

A stylized world map with a grid overlay. The map is composed of various colored regions in shades of green, yellow, and orange. The grid consists of horizontal and vertical lines. The regions are irregularly shaped and colored, with some areas being solid colors and others having a gradient. The map is centered on the Atlantic Ocean, with North and South America on the left and Europe and Africa on the right. The colors transition from dark green on the left to bright yellow and orange on the right. The grid lines are thin and black. The overall style is modern and abstract.

Op www.binnenland.vlaanderen.be kunt u in de rubriek “Wie is wie” (knop links onderaan) terecht voor bijkomende contactgegevens van het agentschap.

Agentschap voor Binnenlands Bestuur: Wie is wie?

Administrateur-generaal: **Guido Decoster**

Team administrateur-generaal

Tel.: 02 553 39 26

Fax: 02 553 43 01

E-mail: binnenland@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

CENTRALE AFDELINGEN

Afdeling Beleid Binnenland, Steden en Inburgering

Algemeen directeur: **Sami Souguir (gedetacheerd)**

Piet Van der Plas (waarnemend)

Tel.: 02 553 40 38

Fax: 02 553 01 92

E-mail: binnenland@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Team Diversiteit

Teamverantwoordelijke: **Luus Heyligen**

Tel.: 02 553 33 12

Fax: 02 553 01 92

E-mail: diversiteit@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Team Inburgering

Teamverantwoordelijke: **Annemie Degroote**

Tel.: 02 553 32 53

Fax: 02 553 01 92

E-mail: inburgering@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Team Stedenbeleid

Monique De Ceuster

Tel.: 02 553 40 29

Fax: 02 553 01 92

E-mail: info@thuisindestad.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Afdeling Organisatie en Beheer van het Agentschap*Afdelingshoofd:* **Tom Doesselaere (waarnemend)**

Tel.: 02 553 40 12

Fax: 02 553 43 03

E-mail: binnenland@vlaanderen.be en binnenland-verkiezingen@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Afdeling Lokale en Provinciale Besturen – Financiën en Personeel*Afdelingshoofd:* **Johan Ide**

Tel.: 02 553 40 03

Fax: 02 553 40 02

E-mail: binnenland-personeel@vlaanderen.be, helpdesk.lokalebesturen@vlaanderen.be
en binnenland-financies@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Team e3pos:**Johan Ide**

Tel.: 02 553 40 03

Fax: 02 553 40 02

E-mail: e3pos@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Team Gesubsidieerde Infrastructuur*Directeur:* **Ir. Jan Baeyens**

Tel.: 02 553 75 62

Fax: 02 553 75 25

E-mail: gesubsidieerdeinfrastructuur@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Afdeling Lokale Besturen en Provincies – Regelgeving en Werking*Afdelingshoofd:* **Rudy Janssens**

Tel.: 02 553 39 70

Fax: 02 553 39 52

E-mail: binnenland-juridisch@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

Evert Van Walle, regeringscommissaris bij de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden

Tel.: 02 553 01 71

Fax: 02 553 43 03

E-mail: binnenland-intercommunales@vlaanderen.be

Adres: Boudewijnlaan 30 bus 70, 1000 Brussel

PROVINCIALE AFDELINGEN

Afdeling binnenlands bestuur Antwerpen

Afdelingshoofd: **Guido Peeters**

Tel.: 03 240 51 19

Fax: 03 240 53 77

E-mail: binnenland.antwerpen@vlaanderen.be

Adres: Koningin Elisabethlei 22-24, 2018 Antwerpen

Afdeling binnenlands bestuur Limburg

Afdelingshoofd: **Willy Honings**

Tel.: 011 29 96 22

Fax: 011 29 96 21

E-mail: binnenland.limburg@vlaanderen.be

Adres: Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt

Afdeling binnenlands bestuur Oost-Vlaanderen

Afdelingshoofd: **Riet Zegers**

Tel.: 09 267 81 23

Fax: 09 267 81 98

E-mail: binnenland.oostvlaanderen@vlaanderen.be

Adres: Gouvernementstraat 1, 9000 Gent

Afdeling binnenlands bestuur Vlaams-Brabant

Afdelingshoofd: **Nicole Pijpops**

Tel.: 016 26 90 06

Fax: 016 26 90 08

E-mail: binnenland.vlaamsbrabant@vlaanderen.be

Adres: Philipssite 5, 1ste verdieping, 3001 Leuven

Afdeling binnenlands bestuur West-Vlaanderen

Afdelingshoofd: **Bruno Vanmarcke**

Tel.: 050 40 56 36

Fax: 050 40 56 00

E-mail: binnenland.westvlaanderen@vlaanderen.be

Adres: Burg 4, 8000 Brugge

Mixed Sources

Productgroep uit goed beheerde bossen
en andere gecontroleerde bronnen
www.fsc.org Cert no. SGS-COC-004099
© 1996 Forest Stewardship Council

COLOFON**Samenstelling**

Agentschap voor Binnenlands Bestuur
Vlaamse overheid
Boudewijnlaan 30, bus 70
1000 Brussel

Depotnummer

D/2009/3241/12

Verantwoordelijke uitgever

Guido Decoster, administrateur-generaal

Vormgeving en druk

Antilope, Lier